

॥ ॐ ॥

प्रापिके दयाकर

॥ सर्वो परमेश्वरो नमः ॥

आनंदाश्रम

३१-१-००

प्रीति

विदित

श्रीआनंदाश्रमः

द्वारास्वामीदेवानिर्दत्तं, दीप्यमानं दृष्टवान् ।

यो ये स्वर्गं परिपालि नाथः स्वल्प भागे न सुखाश्रमेऽस्मिन् ॥

जेणुं पादुके दुःखे ते जेवा संसारस्य पलना स्वर्गो लक्ष्मी संवेला नया दुष्ट
 प्रादुर्भाव्य देवासानाचो पदपदी संवेला ते एव मदुं आपी संवेलेन जेआसी
 तेपरी अचर्य प्रिय जे हरे ह, ते मदुं इत्याचार्य सगुणपरमात्मा श्रीमत्प्राय-
 जेवपान (श्रीमत्पुनःप्राभा), जेअं जे प्रसिद्ध आश्रमभा पातानु आसन
 संवेले ते आ आनंदाश्रम ह.

સ્વાસ્ત્ય કર્તવ્ય

ગુરુપૂર્ણિમાનો મહાપૂજનમહોત્સવ એ આપણા પાતામટેનોજ મહોત્સવ છે. આ મહોત્સવનો લાભ લેવા આવનારાં એવાં આપણ સૌની સગવડ યથોચિત સચવાય અને મહોત્સવના અંગની વ્યવસ્થા પણ યથોચિત જળવાય એ આસ જરૂરું છે. એટલામાટે આ પ્રસંગે આપણ પ્રત્યેક સ્વયંસેવક બનીને એકબીજાને સહકાર આપવાનો છે.

—[*]—

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠાંક
૧	દ્વમાપનસ્તોત્ર.	૧
૨	શ્રીનાથવચનામૃત.	૨
૩	શ્રીઆનંદાશ્રમપત્રના બારમા વર્ષમાં પ્રવેશપ્રસંગની પ્રાર્થના.	૩
૪	શ્રીનાથસુબોધમાલા.	૪
૫	પ્રવાસમાંથી પ્રાપ્ત થયેલું.	૬
૬	શ્રીઆનંદાશ્રમ-બીલખા સમાધિમંદિર.	૭
૭	કૃપાનાથની કૃપાનાં સંસ્મરણો.	૮
૮	શ્રીપાદુકાળનો મહિમા.	૧૦
૯	મહાપૂજનમહોત્સવ અને આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ.	૧૧
૧૦	શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર.	૧૧

જાહેરી

સૂચના:—લેખસંબંધી અને માસિકસંબંધી સર્વે પત્રવ્યવહાર શ્રી. વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા (કાઠિયાવાડ) એ શિરનામે કરવો.

તંત્રી અને પ્રકાશક: શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેસાઈ, વેદાંતબ્રુવણ-માંગરોળ-કાઠિયાવાડ.
સહુતંત્રી: શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી દાકાર-શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા „

શ્રી જગવત્સિંહજી ધણેડીદેક દિયો એન્ડ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
માલિક, મુદ્રક: પારેખ ફ્રેવજીવંદ કાનડલાઈ, ગાંધી

श्रीदक्षिणामूर्तिनाथसद्गुरवे नमः ॥

आनंदं ब्रह्मणो विद्वान् न विभेति कुतश्चन ।

अर्थः—आनंदस्वरूप प्रकृते ज्ञानार द्वाद्यथी पक्षे भय पाभतो नथी,
तैत्तिरीय—उपनिषत्

वर्ष १२ भुं]

संवत् १९८८—अथ

[अंक १]

क्षमापनस्तोत्र

नाऽहं जनाभि ते रूपं कीदृशोऽसि भट्टेधर ।

यादृशोऽसि भट्टादेव तादृशाय नमो नमः ॥ १ ॥

भन्नाहीनं क्रियाहीनं लज्जाहीनं सुदेधर ।

यत्पूजितं भया देव परिपूर्णं तदस्तु मे ॥ २ ॥

अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं भव ।

तस्मात् क्षमयस्मादेव रक्ष त्वं परमेधर ॥ ३ ॥

गतं पापं गतं दुःखं गतं क्षमयस्मेव य ।

आगता सुखसम्पत्तिः पुष्टयोऽहं तव दर्शनात् ॥ ४ ॥

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं य यदलवेत् ।

तत्सर्वं क्षमयतां देव प्रसीद परमेधर ॥ ५ ॥

त्वमेव माता य पिता त्वमेव, त्वमेव पत्न्युश्च सखा त्वमेव ।

त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव, त्वमेव सर्वं भव देवदेव ॥ ६ ॥

क्षयेन पायां मनसेन्द्रियैर्वा, पुद्गलात्मना वा प्रभृतेः स्वभावात् ।

क्षयेभि यद्यसकलं परस्मै, नाशयन्नायेति सुभर्षयाभि ॥ ७ ॥

કરચરણકૃતં વાક્યાયજં કર્મજં વા, અવણનયનજં વા માનસં વાપરાધમ્ ।
વિહિતમવિહિતં વા સર્વચેતસ્યમસ્ત્ર,

જય જય કૃષ્ણાખ્દે શ્રીમહાદેવ શંભો ॥ ૮ ॥

[*]

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમત્નાથભગવાન]

શક્તરૂપ ચેતનવિના તે વસ્તુ રહી શકે નહિ માટે તે શક્તિ કહેવાય છે. તે તત્ત્વ બાજુ ચેતનને ઠાંકતું હોય એમ અજ્ઞાનકાલે જણાય છે માટે તેને અજ્ઞાન કહેવામાં આવે છે.

જ્યાં સમષ્ટિ અજ્ઞાનને મથા કહીને વા માયા એવું નામ આપ્યા વિના ઈશ્વરના ઉપાધિરૂપે કહેલ હોય ત્યાં તે વસ્તુ શુદ્ધસત્યગુણવાળી છે એમ સમજવું.

જ્યાં જીવના ઉપાધિરૂપે અજ્ઞાનનું કથન હોય ત્યાં તે મલિનસત્યગુણવાળું છે એમ સમજવું.

જ્ઞાનીનાં સંચિતકર્મો દાહ પામી જાય છે, અને તેમના અંતઃકરણમાં ક્રિયમાણકર્મો પોતાના સંસ્કારો પાડવાને સમર્થ થતાં નથી.

તેમનાં સંચિતકર્મો બધી ગથેલાં હોવાથી તે પુણ્યપાપના સંસ્કારોત્પન્ન થઈ તે જ્ઞાનીના ભક્તને કે નિંદકને ન મળે, પણ તે જ્ઞાની ભક્તના દંઢ બાંધ થયા પછી જે શુભાશુભકર્મ જીવનનિર્વાહાદિમાટે કરેલાં ને કર્મના કર્તાપણના અભિમાનના પરિત્યાગપૂર્વક પ્રારબ્ધકર્મના ક્ષયપર્યંત કરતા રહે તેનું ફક્ત તેમને અજ્ઞાનની નિવૃત્તિ થયેલી હોવાથી નવું પ્રારબ્ધકર્મ બંધાવાને અભાવે મળી શકે નહિ ત્યારે તેમનાથી થયેલાં તે શુભાશુભકર્મોનું શુભાશુભ ફલ કોને પ્રાપ્ત થાય એવી શંકા કોઈ જિજ્ઞાસુના મનમાં થતાં કૃતિએ તેના ઉત્તરરૂપે કહ્યું છે કે:—તેમના પુત્ર વા શિષ્ય તેમની પાસેના સર્વ સ્થૂલદ્રવ્યનું સ્વામિત્વ પ્રાપ્ત કરે છે, તેમની પ્રેમપૂર્વક યથાચોગ્ય સેવા કરનાર ભક્ત તે જ્ઞાનીથી જ્ઞાન થયાપછી જે શુભકર્મો નિરલિપ્તમાનપણે થયાં હોય તેના ફલને અહણુ કરે છે. અર્થાત્ જ્ઞાનીએ નિરલિપ્તમાનપણે કરેલાં તે શુભકર્મો તેમના ભક્તના અંતઃકરણમાં અલિપ્તરૂપે ઉપજાવી તેવાં શુભકર્મોમાં તેને જોડે છે, ને વિદ્યનિયંતાના કર્મના નિયમપ્રમાણે તેનું ફલ તે મેળવે છે. એવી રીતે જ્ઞાનીનું શુભકર્મ તેમના ભક્તના અંતઃકરણમાં સજાતીયવૃત્તિ ઉપજાવી તેની શુભકર્મમાં પ્રવૃત્તિ કરાવી તેને શુભફલ આપે છે તેથી જ્ઞાનીના પુણ્યને તેમના ભક્તો લઈ જાય છે એવા નિર્ણય થાય છે, અને જ્ઞાનીથી સ્વેચ્છાવડે, પરેચ્છાવડે કે અનિચ્છાવડે જે કોઈ અશુભજેવાં જણાતાં કર્મો થઈ જાય તેા તે અશુભ કર્મો તેમના નિંદકોના અંતઃકરણમાં સજાતીયવૃત્તિ (અશુભકર્મ કરવાની વૃત્તિ) ઉપજાવી તેમને અશુભકર્મોમાં જોડે છે, ને તેનું ફલ તેને ભોગવવું પડે છે માટે જ્ઞાનીનાં પાપકર્મોને તેમના નિંદકો લઈ જાય છે એમ નક્કી થાય છે.

(ચાલુ)

[*]

આજ્ઞાનદાત્રમપત્રના વારમા વર્ષમાં પ્રવેશપ્રસંગની પ્રાર્થના

[લેખક:-મહારાણીદાસ ચૌકસદાસ દેસાઈ-વેદાંતભૂષણ]

પરમાત્મનું! શ્રીઆત્મદાત્રમપત્ર આજ તેના ચારમા વર્ષમાં પ્રકાશિત થશે છે. તે શુભ અવસરે, હે હૃદયે! અમે આપભગવાનની યાત્રોક્તવિધિથી પૂજા કરીએ છીએ. તેને, હે દીનવત્સલ! આપભગવાન અદરશ રહ્યા રહ્યા પણ સ્વીકાર કરી અમને કૃપા કરવાની કૃપા કરજો. અને, હે ભગવન! આપભગવાનની પ્રાર્થના કરવાનો આ પ્રસંગ લાંબો અમે યથાશક્તિ આપભગવાનની પ્રાર્થના કરીએ છીએ. તે સર્વેથી હૃદયગત ભાવનું યથાવત્ વહન કરવામાં યથાવત્ સમર્થ ન થાય તોપણ, હે હૃદયનાથ! આપભગવાન અમારા હૃદયગત ભાવનું જ દયામય ઉત્તર કરવાની કૃપા કરજો. એમ અમે દીનતાવે વિનવ્યો છીએ.

હે વેદસ્વરૂપ! શ્રુતિ કહે છે કે આપભગવાન પ્રથમ એકલા હતા તે એકલું રહેતું આપ-ભગવાનને ગમ્યું નહિ તેથી આપભગવાને અનેક યવાની કામના કરી અને આપભગવાન આપભગવાનની માયાના બળે જીવોરૂપે અનેક થયા હો.

હે સ્વરૂપ! ભગવતી શ્રુતિના આ કથનના અનુસંધાનમાં કદી અમે એમ પણ જાણીએ કે આપભગવાન પ્રથમ સુખધન એવા સ્વરૂપનાજ સુખવડે સુખમય હતા, પણ સ્વરૂપના સુખમાં આપભગવાનને મગ્ન ન રહી, તેથી કેવળ કાષ્ટનિક જતાં જીવોને ખરું જાણાય એવા દુઃખમાં ડુબી રહેવાની આપભગવાને કામના કરી, અને આપભગવાન આપભગવાનની માયાના બળે જીવોરૂપે યર્ષ એવા દુઃખમાં ડુબી રહેનારા થયેલા હો, તો તે સર્વોંશે જોઈ જાણ્યું જાણાય એમ નથી.

તથા હે સ્વયં કથિર! પ્રથમ આપભગવાન આપભગવાનના શાંતિધન એવા સ્વરૂપનીજ શાંતિવડે શાંતિમય હતા, પણ આપભગવાનને સ્વરૂપની એ શાંતિમાં મગ્ન રહી નહિ. તેથી કેવળ કાષ્ટનિક જતાં જીવોને ખરા જાણતા એવા વિવિધ કલેશોના કસિલામાં ફસી રહેવાની આપ-ભગવાને કામના કરી, અને આપભગવાન આપભગવાનની માયાના બળે જીવોરૂપે યર્ષ એવા વિવિધ કલેશોના કસિલામાં ફસી રહેનારા થયેલા હો, એમ પણ કદી અમે જાણીએ તો તે પણ સર્વોંશે જોઈ જાણ્યું જાણાય એમ નથી.

પણ હે મહામાયારૂપ! આપભગવાન જીવોરૂપે એ થયેલા હો. ને. તો. આપભગવાનની માયાના બળે થયેલા હોવાથી આપભગવાનનું જીવરૂપ પ્રત્યેક જીવને પોતાનું ખરું સ્વરૂપ જાણતું જતાં વસ્તુતાએ આપભગવાન જીવોરૂપે થયેલા નથીજ, ને તેથી વસ્તુતાએ આપભગવાન આપભગવાનની સુખધન તથા શાંતિધન એવા મૂળ સ્વરૂપમાંજ જન્મતા તેમ વિરાજમાન હો.

તેથી, હે નિરંજન! આપભગવાનને તો વસ્તુતાએ કાંઈ કદ કે કલેશોના સ્પર્શ નથીજ. પણ જીવને પ્રત્યેકને તો અપાર કંટ અને કલેશ એથી બિન્નો થવા પામેલો છે એ આપભગવાનની મહામાયાનો અદ્ભુત મહિમા છે.

હે અન્નય! કાંઈ પણ પંથિત કે કાંઈપણ ધર્મીર નર આપભગવાનની મહામાયાના એ મહિમાને કાંખો પાડવાના અવસ્થામાં આજસુધીમાં વિનય પામેલો જણાયો નથી.

પણ, હે કલ્યાણનિધાન! જે અધિકારી જન્મને એ કંટ અને કલેશમાંથી ઉગરવાની તથા આપભગવાનના સુખધન અને શાંતિધન એવા મૂળ સ્વરૂપમાં પાછું અવસ્થાન કરી રહેવાની કામના થાય તેને માટે આપભગવાનની મહામાયા જે જીવમાયની ખરી જનની છે તેમણે તેની પણ યોજના રાખેલીજ છે.

અને હે હવમાનના સાચા ઉપદેશ ! આપભગવાનના સમ્પદસ્વરૂપ કૃતિભગવતીદ્વારા આપભગવાને તેવા અધિકારી જનમાટે આપ્યા પશુ પ્રવર્તાવેલી છે કે તેણે અનિવૃત્તિથી કરીને શ્રીકૃષ્ણનું શરણ કરવું.

હે કૃપાસિંધો ! અધિકારી હોવોને તેમની કામનાની સાધકિત્ત સિદ્ધિ કરવામાટે આપભગવાન પોતે પશુ સમયે સમયે શ્રીકૃષ્ણસ્વરૂપના સ્વરૂપમાં હોવાના સમુદાયમધ્યે પ્રકટ થતા રહેવાની કૃપાને પશુ વિસ્તારતા રહેલા છે.

હે ભક્તવત્સલ ! અમારી દ્રાઈ જૂની પુરાણી પ્રીતને સંભારીને, તમા પ્રીતની રીતનું પશુ રૂંડે પ્રકારે પાલન કરી - ખતોરીને, સદ્ગુરુપરમાત્મા ક્ષીમનનાથભગવાનનું (ક્ષીમનતથુરામશર્માનું) અભિધાન ધારણ કરી, મહામંગલ સદ્ગુરુસ્વરૂપે અમે મધ્યે પ્રકટ થઈને, અમને પશુ આપભગવાને આજના વિષ્ટ સમયમાં પશુ, આપભગવાનની એ અગ્રીમ કૃપાને લાભ આપેલો છે.

મેટકુંજ નદિ, પશુ હે દરબાર ! અધિકારી હવમાનને આપભગવાનના ઉપદેશનો સતત લાભ મળ્યા કરે એવા અત્યંત કારણિય હેતુથી આ આનંદાશ્રમપત્રને જનતામાં પ્રવર્તેલું કરવાનો પ્રયત્ન કરીને આપભગવાને જનતાના સમગ્ર અધિકારી હોતોઉપર પશુ મોટો અનુગ્રહ કરેલો છે.

હે કાળસ્વરૂપ ! આપભગવાનેજ પ્રવર્તાવેલા કુસના જળથી આજ જે કે આનંદાશ્રમપત્રનો પરિચય સાધનારા અધિકારી જનોની સંખ્યા અસ્પ રહેતી જણાત છે, હતાં ક્ષ આપનારી જાતિનું તુલ્ય ક્ષણસમયે તેનો દ્રાઈ બોલતા છે કે નથી તે સંબંધનો કાંઈ વિચાર કરવાની પરવા રાખ્યાવિના તેના નિયત સમયે ક્રમેજ રહે છે તેમ, હે નિયતસ્વરૂપ ! આનંદાશ્રમપત્ર પશુ તેનો લાભ બેનારા દ્રાઈ છે કે નદિ તે સંબંધનો કાંઈ વિચાર કરવાની દરકાર રાખ્યા વિનાજ તેના નિયત સમયે, જનતાનું ખરું કલ્યાણ કરનારા આપભગવાનના શાંત અને સાત્ત્વિક ઉપદેશને, શાંત અને સાત્ત્વિક હોય જનતામાં વહેતો મૂકેજ રહે છે.

હે અગ્રીમ વર આપનારા ! જનતાના સમગ્ર અધિકારીજનોપર પ્રવર્તેલો આપભગવાનનો આ મોટો અનુગ્રહ જનતાના આયુષ્યોદયના અયુષ્યવોળા શાંતો એવા વરવચનની આશીર્વાદ, હે જનતામાનના જનક ! આપભગવાનના સર્વશ્રદ્ધિપ્રદ મરણકમલમાં અદ્ભુત પ્રક્રિયાનપૂર્વક પ્રવર્તાવીને અમે આ પ્રસંગના અમારા મંગલાચરણની સિદ્ધિ સાધીએ છીએ. જા નાથ ભગવન !

[*]

આર્યા

निजानन्दलविकाया अखण्डनिर्वाणमुफलपरितायाः ।

पञ्चमिवैतत्पत्रं द्वादशवर्षं समायाति ॥

અખંડ શાન્તિ(મોક્ષ)રૂપ સુન્દર ફલપાળી આઆનન્દરૂપી લતાનાં પત્ર-લેલું આ આનંદાશ્રમ સાસિદ્ધપત્ર આરમા વર્ષમાં આવ્યું છે.

आचार्यनिगमगीतं ब्रह्मत्वं यो व्यक्तोकयद्विचम् ।

नाथस्य तस्य परिचित्पत्रमिदं सर्वदा जयतु ॥

લેલું વેદમાં ગાયેલ બ્રાહ્મજુત્વ વા બ્રહ્મત્વને આગવરૂપ કરીને જ્ઞાતને બતાવ્યું છે, તે નાથના પરિચયના સાધનભૂત આ પત્ર સદા વિજય પામે.

[પંડિત ચુનંદન આ.] આનંદાશ્રમ-પ્રેસ ખીલખા

શ્રીનાથસુવોધમાલા

[શ્રીનાથસંગવાનંતે સદુપદેશ]

(શ્રીઆપાદીપૃષ્ઠિમાનાં મહોત્સવપ્રસંગે)

પરમપ્રેમથી નિરખતું, ચિદાકાશ સદાજેવા;	
મનનયનથી વિપલ પણું, કરતું દૂર ન તેવ.	૫૪૧
ચિતવ ચેતનને સદા, સ્મર ચેતન દિનરાત;	
જો ચેતન પ્રીતે સદા, તેથી અતિ કૃશલાત.	૫૪૨
મન આણુ ન વીર્યને, મુસ્થિર કરે સદાય;	
પરમાનંદસ્વરૂપથી, મ્યુત ન થાઓ કદાચ.	૫૪૩
સી દ્રવ્યમાં રાગ નહિ, માનવિષે નહિ રાગ;	
અક્ષરૂપ જે સ્થિર રહો, તે જ્ઞાની મહાભાગ.	૫૪૪
તેજોમય આકાશસમ, ચિદાકાશ ઉર ધાર;	
ચિદાકાશથી વિનંતે, સદૈવ જાણુ અસાર.	૫૪૫
સ્વસ્વરૂપમાં સ્થિર રહી, રેવું શાંત સદાય;	
મન ઇન્દ્રિય વશ રાખવાં, વ્યગ્ર ન થવું જરાય.	૫૪૬
ભૌતિક પરમાણુ અને, પ્રકૃતિ ચેતનરૂપ;	
એમાં દશ્યને દેખતાં, ક્યાય નહિ ભવકૂપ.	૫૪૭
આઠ કોર નવ ખાઈથી, અક્ષર્યધ્યાસને;	
કરી અક્ષરદર્શનવડે, થાઓ પરમપાવન.	૫૪૮
નિજમાં આ જગ દેખતું, આ જગમાં નિજરૂપ;	
વ્યાપક નિજરૂપ જોઈને, થવું દશ્યનાં ભૂપ.	૫૪૯
થે રાસભ ને પ્રેતવશ, તેના જે ઉચ્ચાર;	
તત્સમ ગણી ઉવેખવાં, દુર્લભ કર્મવિચાર.	૫૫૦
ચિજજાની અંધિતણા, કરવો પૂરો ભેદ;	
ભેદદષ્ટિને દૂર કરી, કરવો સુદૃઢ અભેદ.	૫૫૧
પરમાનંદરૂપ અક્ષરને, જોવું અંતરખાંર;	
તે વિણ સત્ય ન અન્ય કંઈ, એ કરવો નિર્ધાર.	૫૫૨
સ્તુતિનિદાને સમ ગણી, પરકાશે રવિ જેમ;	
સ્તુતિનિદાને સમ ગણી, વરતે જ્ઞાની તેમ.	૫૫૩
નણ કાલ ને દશ દિશા; જાણો અક્ષરસ્વરૂપ;	
તેમાં આણિપદાર્થ જે, તે પણ ચિદ્ધનરૂપ.	૫૫૪
નિજાનંદના ધ્યાનમાં, રાખો પ્રેમ અપાર;	
નિજાનંદમાં સ્થિર રહી, છાંડો સર્વ અસાર.	૫૫૫
દશ દિશામાં વ્યાપી રહ્યું, સુંદર ચેતનરૂપ;	
એ ચેતનને નિરખતાં, ઉપજે સુખ અતુપ.	૫૫૬

પ્રવાસમાંથી પ્રાપ્ત થયેલું

[લેખક:-શ્રી. દયાળસિંહ લાલસિંહ]

[નોંધ:-કૃપાનાથના સમાગમમાં આવેલાં મનુષ્યોની કૃપાનાથસંબંધીની વાતોમાંથી પણ કૃપાનાથસંબંધે ઘણું જાણવાનું મળી આવે છે. કૃપાનાથના પરોક્ષ વા પ્રત્યક્ષ પરિચયથી તે પરિચયાર્થી ભુદાં ભુદાં માણસોએ શું શું મેળવ્યું તેની વ્યક્તિગત વિગતોમાંથી કૃપાનાથના મહાજીવનનું જે દર્શન સાંપડે છે તે અરેખર જીવનને સ્પર્શે એવું હોય છે. નજીવી લાગતી વાતોમાંથી પણ જીવનના આદર્શ અંશો મળી આવે છે.]

૧. ટંકારા:-સં. ૧૯૯૯-ઉત્તરાયણ-શિશિરઋતુ. પૌષ વદિ ૨-૩-શનિ-રવિ.

ટંકારા ગામ મોરબી રાજ્યમાં આવેલું છે. મોરબી રાજ્યના ટંકારા મહાલનું એ મુખ્ય મથક છે.

મોરબી રાજ્ય કાઠિયાવાડમાં પહેલા નંબરનું રાજ્ય છે. તેના રાજા હિંદુ (ક્ષત્રિય) છે મોરબીથી ટંકારા સાત ગાઉ થાય છે. મોરબીથી ટંકારા જવામટે 'તેરા-ગેજ' (નાન માપના પાટાવાળા) રેલવે ટ્રેન પણ છે.

ટંકારા એ આર્યસમાજના સ્થાપક સ્વામી શ્રીદયાનંદ સરસ્વતીના જન્મસ્થાન તરીકે પ્રસિદ્ધ થયેલું છે. સ્વામીજીના જન્મસ્થાન એવા ટંકારામાં પણ સ્મારકરૂપે આર્યસમાજ-સરસ્વતી-ભવન-પુત્રીપાઠશાળા છે. તેના અધ્યક્ષતરીકે હાલ શ્રી. ગિરધરલાલ ગોવિંદજી મહેતા સેવા કરી રહ્યા છે. તે મસ્તિકાવિધાના અભ્યાસી ને જ્ઞાતા છે.

કૃપાનાથના શ્રીમંત સેવક (મોઢ વણિક) સહગત શેઠ દયાણજી ચત્રભુજ ને તેમનાં ધર્મ-પત્ની કુલકુંવરબાઇના સગા આ ગિરધરલાલભાઈ થાય, એટલે જ્યારે કૃપાનાથ મુંબઈ પધારતા સારે મુંબઈમાં કે કાંદીવલીમાં કે મલાડમાં જ્યાં સ્થિતિ હોય ત્યાં જઈને આ ગિરધરભાઈ કૃપાનાથના દર્શન-પ્રવચન-સત્સંગનો લાભ લેતા. શરૂઆતમાં વિદ્યાર્થી હતા સારથી આ ગિરધરભાઈને યોગની જિજ્ઞાસા જાગેલી એટલે કૃપાનાથપ્રણીત "યોગકૌસ્તુભ" આદિ પુસ્તકો વાંચીને વૈરાગ્યતરફ ઢળેલા.

આ ગિરધરભાઈએ કૃપાનાથનાં દર્શન કરેલાં છે....હવે કૃપાનાથના આનંદધામરૂપ આનંદાશ્રમ(બીલખા)નાં દર્શન કરવાની તેમની ઇચ્છા છે.

+

x

x

x

ટંકારામાં પોસ્ટમારતર તરીકે હાલ આપણા ચુરુણંધુ શ્રી૦ હરગોવિંદ પીતાંબર ત્રિવેદી છે તે ઔદીચ્ય બ્રાહ્મણ ને વડોદરા રહીશ છે. આ વડોદ ગામ કાઠિયાવાડના ઝાલાવાડ પ્રાંતમાં આવેલું છે. આ વડોદ ક્ષત્રિયોનું છે, પરંતુ હકુમત એજન્સીની એટલે અંગ્રેજ સરકારની છે. વડોદમાં બ્રાહ્મણોને દાનમાં મળેલી જમીન-ખેતરો પણ છે.

આ હરગોવિંદભાઈના પિતાશ્રી પીતાંબરભાઈ અને મોટાજાપુ (પિતાના મોટાભાઈ) વાલજીભાઈ કૃપાનાથના જૂના ને શરૂઆતના શિષ્યો અને તેઓએ કૃપાનાથની ને કૃપાનાથના આનંદાશ્રમોની લાવપૂર્વક સેવા કરેલી.

સેવાભાવી ને ભાવિક પિતાના પુત્ર હરગોવિંદભાઈ પણ ભાવિક ને સેવાપ્રિય છે: કૃપાનાથપ્રતિ ભક્તિભાવવાળા છે. સનાતનધર્મમાં શ્રદ્ધા ને સનાતનધર્મના પાલનમાં ઉત્સાહ પોતાનામાં પ્રકટયાં તે કૃપાનાથની કૃપાનું ફલ છે એમ તે લાવપૂર્વક કહે છે. પોતાના વ્યવહારમાં ઉત્તરિ ને પરમાર્થમાં શ્રેષ્ઠ પણ કૃપાનાથની કૃપાથી સાંપડ્યાં છે એમ તે જણાવે

છે. કૃપાનાથના પોતાતરફના વાત્સલ્યની વાત કરે છે ત્યારે તે ગળગળા થઈ જાય છે. તેમનું હૃદય એટલું કોમળ ને ભાવભરીતું છે કે પોતાની રચેલી કૃપાનાથની સ્તુતિ પૂરી ગઈ સકતા નથી. ગાતાં ગાતાં તેમનું હૃદય ભરાઈ આવે છે ને આંખમાં જળ આવી જાય છે. કૃપાનાથે નિહાળતું કારણ દર્શાવીને પોતાથીના શરણમાં તેમને રાખ્યા ને પોષ્યા ને હજી પોષી રહ્યા છે એની વિગતવાર વાત કરે છે ત્યારે તે આંખભીની થઈ જાય છે.

કૃપાનાથની પારમેશ્વરી શક્તિને અદ્ભુત યોગશક્તિનો પણ તેમને પરિચય છે. ભક્તોના પુત્રપરિવારનાં ક્ષયજેવાં જીવલેણું દરદે ને દુઃખેતું નિવારણ અનેકવાર કૃપાનાથે કરેલું એ તે પૂરી રીતે જાણે છે.

કૃપાનાથનાં કૃપાપત્રોદારા તેમની શંકાઓનાં સમાધાન મળેલાં, સાધનાભ્યાસમાં મુંઝે માર્ગદર્શન મળેલું ને સંકેતવાળા રહસ્યમય આદેશ ને આજ્ઞાઓ પણ મળેલાં.

કૃપાનાથની કૃપાથી પોતાનું આખું જીવન પલટાઈ ગયું છે.

પોતે જિજ્ઞાસુ છે; ધ્યાનતા અભ્યાસી છે; સ્વાધ્યાયમાં પ્રતિવાળા છે; સત્સંગમાં રુચિ રાખતારા છે અને નિસ રાતે પોતાને લીં કથા વાંચે છે ને ભજનધૂન કરે-કરાવે છે અને એ રીતે સત્વિક એવું આદ્યજીવન જીવી રહ્યા છે. [આલું]

x

x

x

n

[*]

શ્રીભાનંદાશ્રમ-વીલક્ષા

સમાધિમંદિર

અંદરનો આરશનો શિલાલેખ

॥ ૐ ॥

પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાનનાં સમાધિમંદિરમાં ૨૬મ
અર્પણ કરનાર જિજ્ઞાસુઓ:—

- ૧૦૧) શ્રી. મૂળશંકર કાનજી-બાલિખા
- ૧૦૨) શા. હરજીવન કેશવજી-નાગનેરા
- ૧૦૩) શેઠ રાજસી જીવરાજ-મુંગઈ
- ૧૦૪) પોતાના પૂજ્ય પિતાશ્રી વગેરે લાલસિંહભાઈ તથા માતૃશ્રી અવેશબાઈની ગુરુમંદિરના સ્મરણથી હ. તેમના પુત્રો-બાંદવા
- ૧૦૫) પટેલ ચતુરભાઈ આશાભાઈ-ભાદરણ
- ૧૦૬) શેઠ સ્વજી દેવજી ગાંધી-જમનગર
- ૧૦૭) શ્રીયુત્તમ ત્રિમલાલ મયુરભાઈ-ભીમરી
- ૧૦૮) શ્રીયુત્તમ અજિતરાય હરિદાસ-મુંગઈ
- ૩૦૭) ડબ્બન-નાતાલવાસી સાધકોતરફથી હ. શ્રી. પુરુષોત્તમ વસંતભ આદિ.
- ૧૩૫) પારસીમંજી-મુંગઈ
- ૨૪૫) પચુરજી-મિત્રમિત્ર માધકોતરફથી

સમાધિમંદિર બહારના આરસના શિલાલેખો

પૂર્વાભિમુખ:—

॥ ૐ ॥

॥ ધર્મો રક્ષતિ રક્ષિતઃ ॥

પશ્ચિમાભિમુખ:—

॥ ૐ ॥

સ્ફુરણ એજ સંસાર, નિઃસ્ફુરણ તે બ્રહ્મપદઃ
ત્યજ્ય દે સ્ફુરણ અસાર, નિઃસ્ફુરણ રે' સર્વદા.

ઉત્તરાભિમુખ:—

॥ ૐ ॥

સદોદિત પરમપ્રકાશને, નિરખો અંતરઆ'રઃ
એક દાણે નવ વીસરો, બે ઇચ્છા હુ'અપાર.

દિશ્વિભિમુખ:—

॥ ૐ ॥

સર્વ દશ્યને ભૂલવું, બાણી અસત્ અસારઃ
મન બ્રહ્મમાં ગાળવું, ગ્રેમે વારંવાર.

કૃપાનાથની કૃપાનાં સંસ્મરણો

[લેખક:—ચતુર્ભુજ લીમજી દવે-પોરબંદર]

સંવત્ ૧૯૬૨-૬૩ની સાલની વાત છે. મારી બહેલી ચણાકા દિવિઝન વહિવટદાર તરીકે થયેલ તે પહેલાં સંવત્ ૧૯૬૦ના ભાદરવા સુદ ૨ ના રોજ કૃપાનાથનું વિધિવત્ શરણુ-ગ્રહણ કરી મેં દીક્ષા લીધી હતી. બીજાઓની ચણાકા પાંચ ગાંઠોના પગ રસ્તો છે. પાકો સઢક નથી. રસ્તામાં બે ત્રણ વોકળા આવે છે. ચણકિ આવ્યા પછી કૃપાનાથના દર્શનનો લાભ અવારનવાર મળતો. વળી પુણિમાના પ્રસંગે સારું અને કીકાયત લાભે ઘી મોકલવાનો તથા વિભૂતિમંદિ ભુદી ભુદી જાતનાં કાંકા મોકલવાની આજ્ઞા થવાથી તેવી રોવાનો પણ લાભ મળતો. પરંતુ ચણાકાજેવા નાના ગામડામાં કૃપાનાથની પધરામણી થાય અને એકાદ રાત સ્થિતિ થાય તો ગામડાના લોકોને પણ દર્શનનો અને વચનામૃતનો લાભ મળે એવી ઇચ્છા થવાથી કૃપાનાથને વિનંતિ કરવા હું બીકજે આનંદાશ્રમમાં ગયો, પરંતુ ત્યાં ખબર મળ્યા કે કૃપાનાથ મેંદરડે બિરાજે છે, તેથી હું મેંદરડે ગયો અને ચણાકે પધારવાની વિનંતિ કરી. જિતારાની સગવડતા વગેરે બાબત પૂછપરછ કરી. રસ્તો તો ખાડાખખર ટવાલો અને હાડમારી-

વાળો હતો; પરંતુ સંતપુરુષોનો દયાળુ સ્વભાવ હોઇને એ બધી મુશ્કેલીઓ છતાં મારી વિનંતિ કૃપાનાથે સ્વીકારી. વાદનને માટે પૂજામાં એ જણાવ્યું કે જેતપુરથી અમારા મેનેજર સાહેબને અરજ કરીને ગાડી મંગાવીય. ચણાકાથી જેતપુર લગભગ આઠ ગાઉ થાય છે અને ચણાકાથી બીલખા પાંચ ગાઉ એમ કુલ તેર ગાઉ થાય, તેથી હવેસ ગાઉની મુસાફરી ધોડાને થાય એ પ્રાણિમાનડિપર દયા રાખનાર મહાત્માશ્રીને યોગ્ય ન લાગ્યું, નથી એને બીલખેથી સફળત દરબારથી આલાવાળો સાહેબની ગાડી લાવશે એમ કહ્યું. બીજી સગવડમાંથી વાતચીત દરમિયાન મેં કહ્યુંની મુશ્કેલી જણાવી હતી. મુશ્કર કરેલ સમય પ્રમાણે કૃપાનાથ પધારવાના ચોક્કસ ખબર મળ્યા અને ચણાકાથી એક ખેતરવા દર ગાડી આવી તે વખતે અમારા દરબારથીએ મખમલનો જરીના ઠારતવાળો અને સોનેરી ઝાલરવાળો હચી કિમતનો ગાડીથી મંગાવી આવેલ તે લઈ મયારામ ભટ્ટજીને સામા મોકલ્યા: ભટ્ટજીએ તે ગાડીઓ ગાડીમાં પાચરવા વિનંતિ કરી. કૃપાનાથ તો જણતા હતા કે આવો કિંમતી ગાડીઓ દોહનો માગીને લાવેલ છે તે રસ્તામાં પાચરવાથી ખગડી જાય, તેથી વ્યાખ્યાન સમયે આસનડિપર પાચરવાનું કહ્યું. ગામડાના રિવાજ પ્રમાણે કીર્તનમંડળી સામેનું કરી દરબારી ઊતારો જેને મેત્રીનાં તોરણો અને ચાકળાથી શણગારવામાં આવેલ ત્યાં કૃપાનાથને પધરાવ્યા. નિયમ પ્રમાણે સાંજે અવસ્ય થયું. ગામડોડોએ ઉત્સાહથી ઢાંગ લીધો. મેં બે રાંડોએ પૂછી. પેલી રાંડો એ હતી કે ત્યારે દોઈ સ્ટીમર ડુબે છે ત્યારે તેમાં સંખ્યાગંધ માણસો એકી સાથે મરી જાય છે તો એ બધાની હંદગી એક સમયેજ પૂરી થવાનું નિર્માણ થયું હોય છે કે કેમ? પ્રત્યુત્તરમાં કૃપાનાથે સમાધાન કર્યું કે જે આગળેટ ડુગતની હોય છે તેમાં અમુક મહાપાપી માણસો બેઠાં હોય છે, અને તેમના સંસર્ગદોષથી અમુક અદ્ભુતપ્રવચનમાં મનુષ્યોની હંદગી ખતમ થઈ જવાની હોય છે તેથી તેઓ ડુબી મરે છે. ત્યારે વધારે આયુષ્યવાળાં મનુષ્યોની હંદગી અમુક પ્રમાણમાં સંસર્ગદોષથી ગોઠી થાય છે અને તેઓને લાઠીક્રમિત અગર બીજી સગવડ મળવાથી તેઓ બચી જાય છે. બીજી રાંડો એ પૂછી કે દેવપૂજન કર્યા પછી ચરણમૂલ પીતી વખતે “ચકાલમૃત્યુદરણમ્” એ મંત્ર જણવામાં આવે છે, પરંતુ જે આયુષ્ય નિર્માણ થયેલ હોય તેમાં વધવટ થતી નથી એવું ધણે સ્થળે વાંચેલું છે, તો પછી આગળે મૃત્યુ થવાનો સંભવ કેમ હોઈ શકે? કૃપાનાથે સમાધાન કર્યું કે સાધારણ રીતે જે આયુષ્ય જન્મ-વખતે નિર્માણ થયેલ હોય તેમાં વધવટ થતી નથી, પરંતુ ત્યાર મહાપાપમાંથી કોઈ મહાપાપ થઈ જાય તો તે શીઝેંગી પાપકર્મ હોવાથી અમુક આયુષ્ય તે પાપની શિક્ષા તરીકે કપાઈ જાય છે, ‘માટે એવું કોઈ મહાપાપ મારે હાયે થઈ ‘મારું નિર્માણ થયેલ આયુષ્ય’ આપું. ન. થાય એમ પ્રાર્થના કરવાનો એ મંત્ર જણવામાં હેતુ છે. એક વાત લખવી રહી જાય છે. ફક્તી અગવડતા એ જણાવેલ તે કૃપાનાથે ખ્યાલમાં રાખી એને પધારવાના હતા તેને આગળે... દિવસે. પાલનપુરથી કોઈ શિશુ દંડિયામાં ચંપાને હાર મોકલેલ તે એતે સાથે લેવરાવી લીધેલ અને અવસ્ય વખતે મને આપ્યો તેથી પુષ્પની ખામી દર થઈ.

એક રાત સ્થિતિ યથા બાદ બીજે દિવસે બોગળ લઈ બપોરપછી કૃપાનાથ પત્રાપાં ત્યારે અમે ‘સૌ વિદાય’ આપવામાટે સાથે આવ્યા. ગામના દરવાજાબહાર પહોંચ્યા એટલે કૃપાનાથે ગાડી ઊભી રખાવી અમને ધાજી જવા આજ્ઞા આપી. અને થોડે દુરમુખી

વળાવવા જવાની વિનંતિ કરી. સારે કૃપાનાથે કહ્યું કે એમ પૂજ્યજનન બાળવા રંગેલી
 વ્યાવવાના હોય સારે સાગા એક બે ખેતરવા જવું, પરંતુ તે ખાણ જતા તેમ સારે
 બહુમાં બહુ ગામના દરવાજાસુધી જવું કેમકે વધારે દૂર જવાથી મનને વધારે શોભ
 થાય છે, એટલે અમે દરવાજાપાસે બિભા રવા. તે વખતે બાગમાં હૃદય વારાન બાળ્યા
 અને એમ લાગ્યું કે અમારું સર્વસ્વ દરમાં જ્યા છે તેથી બાળ્યું તેમ લાગે એવી
 ચરતક નમાવવા સિવાય અમે કંઈ પણ જોવી શક્યા નહિ.

અનંદાશ્રમજેવા સંપૂર્ણ સમ્પાદવાળા રક્ષાનર્થી નિવાસ કરનાર કૃપાનાથ ધણીજી
 હાડગારીવાળે રસ્તે પધારી ગામના એક સાધારણ રાખનમાં રાત્રિનાસ કરે એ 'કપળ'
 કયા અને પંચેપકારની વૃત્તિવિના બીજું શું કહી શક્યા? એવી હવા કૃપાનાથ ધીની
 ઉપર કરે એવી તેઓથીની પાસે નમાવાયે બેઠા કરે એવી વિનંતિ કરી.

[૧]

શ્રીપાદુકાજીનો મહિમા

(સ્વ બંગમ બાપાર-બંગમ અરવાળ/નયલી-જો રામ)

[લે. શ્રી. કાનજી પુરુષોત્તમ દેવે. વંચલી-સોરાઠ]

હો ! ચિદ્રશ્મિ ! નાથચરણેવિત પ્રણિત તું પાદુકા; જો ! પ્રાદમચી ! તુજ મંજલ પરા સંતાળ બાંધે સદા. ...	૧૦
તું નાથચરણની અનુરાગી, થઈ કૃપાપ્રણિત તું બરવાળી; મહિમા તારો ત્રિગુણ વ્યાપી. ...	૧૦
તે નિત્ય સેવ્યા શ્રીનાથ પ્રભુ, પરાતપર જે પરાસાત્મ વિદ્યુ; સચરાચર વ્યાપક સ્વયં પ્રભુ. ...	૧૦
જે મનુષ્યરૂપ અવતાર ધરી, પ્રગટ્યા અવનિર્માં પ્રિય ધરી; જેણે ભારત ભૂમિ પાવન કરી. ...	૧૦
જે વ્યાસ ધેણી શુક્રદેવ દરિ, નર નારાયણ બિજ દેહ ધરી; જે યોગેશ્વર શ્રીમન્નાથ દરિ. ...	૧૦
તે પ્રભુચરણા તે શીશ ધરી, રજા અંકિત પાવન દેહ ધરી; પ્રભુ ચૈતન્ય શક્તિ પાસી ધરી. ...	૧૦
જેણે શ્રીરામપાદુકા શિર ધારી, તે ભરત બ્રામ આધાકારી; કરી યોદ્ધ વર્ષ સેવા તારી. ...	૧૦
તું શબ્દ ધ્વનિ દેહાર કરે, રણકારે ચૈતન્ય સાક્ષી બંધુ; તવ જંગમથી ઊભે કિર્તિ. ...	૧૦
જો ! પતિપાવની બંગાળ, મહા દીનકર તુજમાં રજાં રાજ; હો અધમહાદેવની અવિનાશી ? ...	૧૦
તુજ પૂજનઅર્ચન જે કર્યે, શુદ્ધ ભાવ ભક્તિ તુજમાં ધર્યે; તે ભક્તો ભવમાગર નરશે. ...	૧૦

મહાપૂજનમહોત્સવ અને 'આધ્યાત્મિક' સાધનક્રમ

[સ્થળ:-શ્રીઆનંદાશ્રમ-ખીલખા.]

(સંવત ૧૯૯૯ની આપાદી પૂર્ણિમા-ગુરુપૂર્ણિમા.)

પૂજ્યપાદ કૃપાનાથના મહાપૂજનસાથે આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ પણ આણુ નિયમમુજબ રાખવામાં આવ્યો છે. સમયપત્રક પાંજરા ઉત્સવોપ્રમાણે બહુધા આણુ રહેશે.

આપાદ સુદિ ૧૪ શુક્રવાર, ૧૫ શનિવાર, (ગુરુપૂર્ણિમા-મહાપૂજન) ને વદિ ૧ રવિવાર તા. ૧૬-૧૭-૧૮ લુણાષ-૧૯૪૩) આ ત્રણે દિવસોમાં સાધનક્રમ આણુ રહેશે.

મહાપૂજનનો સમય નવા દાઈમ દાા વાગે રહેશે.

મહાપૂજનનો તથા સાધનક્રમનો લાલ લેવો એ આવશ્યક છે.

ઈર્ષમંત્રનો અર્પક ૦૫ પણુ આણુ રાખી શંકપ તેવી વ્યવસ્થા રહેશે.

પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનો ઉપદેશ છે કે:-આનંદાશ્રમમાં આવનાર જિજ્ઞાસુઓએ વ્યાવહારિક પ્રતિબંધો જાણે અને તેમ મુક્ત રહેવું. આ ઉપદેશનું પાલન એ સાધનક્રમને ટકાવી રાખવામાટે ને નવીન સાધનક્રમ વિશેષ પ્રાપ્ત કરવામાટે આવશ્યક વસ્તુ છે.

સાધનક્રમના કાર્યક્રમમાં ને સમયક્રમમાં પરિચિતિ અનુસાર અનુકૂલ એવો ફેરફાર વ્યવસ્થાપક કરી રાહેશે.

આગમન કરનારાઓએ 'અખોડીઈ' કે ધાખણી સાથે લાવવાં જોઈએ, અને ભોજનવેળા ને પહેરીને બેસવું જોઈએ.

ઝોડવાનું સાધન પણ સાથે લાવવું જરૂરું છે.

સૌએ પોતાના આગમનની મિતિ અવશ્ય જાણવાની જોઈએ કે જોથી વ્યવસ્થા કરવાની અનુકૂળતા રહે: આ પણ કૃપાનાથની આજ્ઞા છે.

—[*]—

શ્રીઆનંદાશ્રમ-સંમાચાર

[વૈશાખ]

મુખ્યકેદ:-શ. ૨૧-૪-૦ શ્રી. ગુણવંતસિંહ જલમસિંહ-મુંબઈ. શ. ૧૮૦-૦-૦ ડૉ. પીરોજશાહ એરચરાહ-મહીમ. શ. ૧૦-૦-૦ શ્રી. દારકાદાસ ખેતરી-કરાચી. શ. ૪૪-૦-૦ શ્રી. કાનજી શામજી-કરાચી. શ. ૨૧-૦-૦ શ્રી. કાનજી પુરુષોત્તમ દવે-વંચળા. શ. ૫૦-૦-૦ શ્રી. કરણસિંહ લાલસિંહ કાકોર-જૂનાગઢ.

લઘુરુદ્રાલિપેક:-શ્રી. ગોવિંદ ભોજન મઢવી. શ્રી. ઈશ્વરલાલ અંબાશંકર.

ભોજન:-શ. ૩-૧-૩ શ્રી. 'સળંગસિંહ જલમસિંહ કાકોર-કુતિયાણા. શ. ૪૦-૮-૦ શ્રી. કાનજી શામજી-કરાચી. શ. ૫-૦-૦ શ્રી. સોમલાલ ત્રિકમલાલ પાઠક-અમદાવાદ. શ. ૧૦-૦-૦ શ્રી. નયુરામ લક્ષ્મીરામ. શ. ૬-૦-૦ શ્રી. હરિલાલ ખડેચર-વીસાવદર. શ. ૨૧-૧૧-૬ શ્રી. ચતુરભાઈ આશાભાઈ પટેલ-લાદરણ. શ. ૩૬-૦-૬ શ્રી. પૂનમચંદ જગજીવનદાસ શાહ-મહેસાણા. શ. ૩૧-૧૩-૦ શ્રી. જ્યોતીરામ નાનાભાઈ ભટ્ટ-અમદાવાદ. શ. ૬૧-૫-૬ શ્રી. વામનરામ જટાશંકર-પાટણ (પોટોત્સવના ભોજનના.)

યાજ્ઞ:-શ્રી.રામજી દેવરામ-નાગેશી (યાજ્ઞ ૧.) શ્રી.નરભેરામ આધવજી-ખીલખા (યાજ્ઞ ૩.) શ્રી. મૂળશંકર કાનજી-ખીલખા (યાજ્ઞ ૧.) શ્રી. ગુણવંતસિંહ જલમસિંહ-મુંબઈ (યાજ્ઞ ૩.) શ્રી.

॥ શ્રીનાથચરિતામૃત ॥

દ્વિતીયપ્રવાંહ

પૂજ્યપાદ સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રી શ્રી
૧૦૮ શ્રીમત્પુરામશર્મા આચાર્યજીના
જીવનચરિત્રનો આ બીજો ભાગ છપાઈ
ગયો છે. ૩મી આઠ પેઠી સંપૂર્ણ ને
પાંચસોઉપરાંત પૃષ્ઠો છે. લગભગ ૩૦
ચિત્રો છે.

હાલ અર્ધા કિંમતે મૂલ્ય આશરે
રૂ. ૧-૦-૦ રહેશે. રૂપાલખર્ચ રૂ. ૦-૦-૦
તથા રજીસ્ટરના રૂ. ૦-૩-૦ મળી રૂ.
૦-૧૦-૦ થશે.

સાથથોગે મંગાવનારે આપાલી
પૂજિમાપર મંગાવી લેવાની જાહેરાત
કરવી. રૂપાલખર્ચે મંગાવનારે જેઠાદિમાં
લેખવું. ત્રણ ને તેથી વધારે પ્રતો સાથે
મંગાવનારને રેલવે પાસેથી મંગાવવું
અનુકૂળ પડશે. તેમજ કિંમત થી
મોઢલી આપવી જોઈશે.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, તવાગામ
પોસ્ટ બીલખા-કાઠિયાવાડ

શ્રીઆનંદાશ્રમ તવાગામ (પા. બીલખા-કાઠિયાવાડ)

તરફથી
પ્રગટ થતું ધાર્મિક માસિક પત્ર

(Kathiawar-India)

આનંદાશ્રમ

P. O. Bilkha

જી-રાખર્ચ રૂ. ૧૦૮ની સભા
૫૯૩ મં. ૩૫૫ રજીસ્ટર નં. ૬

ફો. ૬૧૨ બેંક

જુન ૨૫

આત્માના સદાદિ સ્વભાવોના ધ્યાનમાં ચિત્ત આસક્ત થવાથી તેમજ
રહસ્યા કામકોર્મોદ્ધારો દ્વારા દૂર થાય છે, ને પુનઃ પુનઃ પ્રીતિપૂર્વક આત્મધ્યાન
આણતું રહેવાથી પરિણામે આત્મસ્વરૂપનો સાક્ષાત્કાર થઈ પુરુષ રૂપ થાય છે.
[દ્રુપાનાથપ્રણીત "રાસપંચાધ્યાયી" માંથી.]

(અનુસંધાન પાછળથી ચાલુ.)

- (૧૧) ઉત્સવમાં ભાગ લેવા આવનાર બાઈઓખેતોએ પણ ઉપરની બાબતોનું જાણી શક્યા-
પ્રમાણ પાલન કરવું જોઈએ.
- (૧૨) પૂજ્યપાદશ્રીના સમયથી આજ્યા આવતા, આનંદાશ્રમમાં નિવાસ કરનાર સંજ્ઞાનોએ પાળવાના
નિયમો, જે પૂજ્યપાદશ્રીની આજ્ઞાપૂર્વક ગણાય તે પાળવામાટે આગ્રહ સેવો એ આપણું
સાનું કર્તવ્ય છે.
- સામે પાગરજીના ઉપયોગ તે જગડે નહિ તેની સંભાળ રાખીને કરવો જોઈએ. જતી વેળા
પાગરજી, વાસજી, તાજું વગેરે લીધેલો સામાન કાળજીથી સંભાળી પાછો સોંપીને જવું જોઈએ.
- વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, તવાગામ-બીલખા.

વર્ષ ૧૨ મું

આવૃત્તિ

અંક ૨ બે

સંવત ૧૯૯૯

॥ ૐ ॥

॥ યતો ધર્મસ્તતો જયઃ ॥

આનંદાશ્રમ

માસિક સવાળમ

૧૯૯૯

૨૧-૧૦-૦

પરચક્રમાટે

શિલ્પિ ૨

શ્રીઆનંદાશ્રમ

દુર્વાસ્તંસાગદવાગ્નિદગ્ધં, દોષૂપમાનં દુરદૃશ્નાતેઃ ।

યો વૈ મયમં પરિપાતિ નાવઃ ધરણ્ય આસે સ યુસાધમેઽસ્મિન્ ॥

તેનું પાત્રુ દુષ્કર છે એવા સંસારરૂપ વનના જંગલો તાલી નહોતો તથા દુષ્ટ પ્રારબ્ધરૂપ અંજાવાતોનો દલબલી નહોતો તે છતાં રાત્રે આવી રહે તેનું બેઝિઆ તેમાંથી અવરણ પરિવાળુ કરે છે, તે રાત્રુ કરવાપોષ્ય સદ્ગુણપરમાત્મા શ્રીમત્તામ- બગવાન (શ્રીમત્તથુરામશર્મા), એમણે જે પ્રસિદ્ધ આશ્રમમાં પાતાનું આશ્રન કરેલું છે તે આ આનંદાશ્રમ છે.

નવું પ્રકાશન

માનવકર્તવ્ય દિ. ૦-૧-૦

લેખક:—શ્રી. કરણસિંહ લાલસિંહજી ઠાકર ખી. એ.

પ્રકાશક:—

શ્રી. સાણેકલાલભાઈ, શ્રી. કેરશનજીભાઈ, શ્રી. દયાળસિંહજી તથા કાશીબહેન

—[૪]—

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠાંક
૧	શુરશરણનો મહિમા.	૧૩
૨	શ્રીનાથવચનામૃત.	૧૪
૩	શ્રીસનાતનુજ્જનીયમ.	૧૫
૪	શ્રીયાત્મવલ્લભચર્યુતિ.	૧૮
૫	બ્રહ્મવાદ.	૨૦
૬	સંગલગીત.	૨૨
૭	શ્રીઆનંદાશ્રમ—સમાચાર.	૨૪
૮	શિલાલેખ.	
૯	પાદુકાં.	

જસ્ટી

સૂચના:—લેખકશ્રી અને શાસ્ત્રિકશ્રી સર્વે પત્રવ્યવહાર શ્રી. વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ ઈલીજા (કાઠિયાવાડ) એ શિરનામે કરવો.

તંત્રી અને પ્રકાશક: શ્રી. મહારાજીદાસ ગાકુળદાસ-દેશધે; વેદાંતભૂષણ-આંગણેશ-કાઠિયાવાડ.
જલદાર: શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકર-શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ ઈલીજા.

શ્રી ભગવતસિંહજી પ્રલેહિટક વિદ્યા એન્ડ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
માલિક, પ્રદ્ય: પાલેખ દેવળજીદાસ કાનજીભાઈ, ગોમલ

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

આનંદં વ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિભેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થ:-આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર કોઈથી પણ કાય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૨૫]

સંવત ૧૯૯૯-આષાઢ

[અંક ૨

શ્રીગુરુશરણનો મહિમા

(ગરબી)

- ગુરુ શરણ રહી, જાણે સ્વાત્માને સર્વોત્કર્ષી;
કર્મ મુક્ત થયા, લવબંધનથી જે સ્વરૂપને પામી. ૨૬.
- જે પૃથ્વીમાંહી વસે છે સદા, જેને પૃથ્વી જાણી ન શકે કદા;
જેને વશ વરતી રહી ભૂમિ મુદા. ગુરુ. ૧
- જલ અનલ અનિલ નલ એ રીતે, વશ વરતી રહ્યાં પૂરણ પ્રીતિ;
ન લહે તેને જે જગ ભૂતે. ગુરુ. ૨
- રવિ શશિ ગ્રહગણ છે વશ જેને, બ્રહ્માદિકે લહી ન શકે તેને;
બ્રહ્માં વિષે નહિ ગમ કેને. ગુરુ. ૩
- યજ્ઞ વેદોમાંહે નિત્ય રહે, તેને સ્વયં જાણે પણ તે ન લહે;
તેથી ફક્ત આપે ઉપદેશ કહે. ગુરુ. ૪
- મન બુદ્ધિ ઇન્દ્રિયો તન સર્વે, નહિ સમરથ એવણ કો કરવે;
તેને જાણી શકે નહિ નિજ ગર્વે. ગુરુ. ૫
- વ્યાપક છે સદુમાં એજ સદા, બીજું જ્યેન ન એવીજ કદા;
રમે બહુરૂપે નિર્લેપ મુદા. ગુરુ. ૬

સહુને દેખે બોલે ધારે, કરી સહુનાં કામ રહી ન્યારે;
કોઈ એહને ન દેખી શકે ક્યારે.

શુરુ. ૭

એ તો ધીથી પર વ્યાપક બાધે, થાહોતાથી સામો નવ લાધે;
કરી લાંઘણ કોટિ કલ્પ સાધે.

શુરુ. ૮

હહાદિકમાંહે હું માની, બુદ્ધિ લિત્ર દેવને અજ્ઞાની;
તેથી વ્યાપકની રહે બેલાની.

શુરુ. ૯

દ્રષ્ટા શ્રોતાદિક એ પોતે, બીજે જગમાં એ વણ નહિ જોતે;
જાણી શકશો આપોતું જોતે.

શુરુ. ૧૦

તનથી પર જ્ઞાનેન્દ્રિય ગાળે, તેથી પર મન તેથી પર ધી છાળે;
તેથી અંતર્યામી પર રાળે.

શુરુ. ૧૧

નિર્ચંતાદિ કહીને જગસારુ, શ્રુતિએ સ્વરૂપ શુદ્ધ નિર્ધાર્યું;
માટે ચિદ્ધન નિર્ધર્મક ચારુ.

શુરુ. ૧૨

સન્નિવદાનંદ બ્રહ્મસ્વરૂપ લહી, તુરીયાપદમાંહે થાઓ સહી;
પછે કાલકર્મની બીક નહિ.

શુરુ. ૧૩

—[*]—

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન]

પરમપવિત્ર, નિઃસીમ, અવિનાશી ને બ્યારે જોઈએ ત્યારે પૂરતા પ્રમાણમાં
મેળવી શકાય એવું બ્રહ્મસુખ છે, ને તે પ્રત્યેક મનુષ્યના અંતઃકરણના ઉંડાણમાં
સર્વદા અપિકારિરૂપે રહેલું છે.

અન્ય અનુકૂલ પ્રાણીઓના શરીરનો રાગપૂર્વક સ્પર્શ કરવાથી રાગી મનુષ્યના
અંતઃકરણને અનુભવાતું સુખ અપવિત્રતાદિ દોષોવાળું, પરાધીન, અદૃષ્ટક્ષણે રહેનારું,
શરીરાદિના સામર્થ્યને ક્ષીણ કરનારું ને અંતઃકરણની સ્થૂલતાને વ્યગ્રતા વધારનારું છે.

સ્પર્શજન્ય સુખ મનુષ્યના અંતઃકરણને સાચી શાંતિ ને સાચી તૃપ્તિ આપવા
ક્ષમર્થ નથી, છતાં મનુષ્યોનો મોટો ભાગ દુર્વ્યસનીઓ જેમ પોતાના વ્યસનના
પદાર્થલણી આકર્ષાય તેમ સ્પર્શજન્યસુખને ભ્રાંતિથી શાંતિ તથા તૃપ્તિઆપનારું
માની તે સ્પર્શજન્ય સુખની લાલસાના પ્રબલ વહનમાં તણાયા કરે છે.

આત્મસ્વરૂપના ને સ્થૂલશરીરના ઉત્તમપ્રકારના વિચારરૂપ ને સદ્ગુરુની
કૃપારૂપ દિવ્ય ગાયના આશ્રયવિના મનુષ્ય એ સ્પર્શતૃણારૂપ વૈતરણીના પારને
પામી શકતો નથી.

બ્રહ્મધ્યાનના જેવો બીજો કોઈ પવિત્રતમ ને શ્રેષ્ઠતમ માદક પદાર્થ આ
વિશ્વમાં નથી, માટે મુમુક્ષુએ એ બ્રહ્મધ્યાનરૂપ પવિત્રતમ માદક પદાર્થના સેવનવડે
પોતાના મનને સર્વદા ઉન્મત્ત રાખવું જોઈએ. આ માદક પદાર્થનો ઊતાર થતો નથી,
ને અંતે તે નખખાઈ ને દુઃખ પણ આપતો નથી, માટે મુખ્યેન્દ્રિયે અન્ય માદક
પદાર્થોતુંજ સેવન ત્યજી આ માદક પદાર્થોતુંજ સર્વદા પ્રેમપૂર્વક સેવન કરવું જોઈએ.

અસંખ્ય જન્મોમાં છવ બહારના શબ્દાદિ વિષયોમાં ને તેનાં સાધનોમાં

મુખનો અનુભવ કરતો આવેલો હોવાથી તે સ્વભાવથીજ વિયથોભણી ને તેનાં સાધનોભણી આકર્ષાય છે અને નિરવધિ નિજનંદ અતિસમીપ છતાં પણ પુણ્યના સંસ્કારોનો ઉદય થયા વિના ને મહાંપુરુષોનો સમાગમ થયા વિના તેમાં તે પ્રીતિવાળો થતો નથી, તથા તેનાભણી તે આકર્ષાતો નથી.

જે મનુષ્ય નિજનંદને પ્રાપ્ત કરવા ઈચ્છતો હોય તેણે વિયથોમાં જે દુઃખો ને દોષો રહેલાં છે તે પક્ષપાતનો પરિત્યાગ કરીને જોવાં જોઈએ. આમ કરવાથી વિયથોભણીના ઘાટો અનુરાગ દૂર થતાં નિજનંદનો અનુભવ કરવા મનુષ્યનું અંતઃકરણ સમર્થ થાય છે.

અંતઃકરણની પવિત્રતામાં, સૂક્ષ્મતામાં ને સ્થિરતામાં મનુષ્ય જેમ જેમ વધારો કરતો જાય છે તેમ તેમ તે સાચી શાંતિનો ને સાચા મુખનો અનુભવ કરવા ભાગ્યશાળી થાય છે.

અંતઃકરણના ઉડાણમાં પ્રકાશતા અંતર્યામીની અભિમુખ થાતાના મનની વૃત્તિને પ્રેમપૂર્વક રાખ્યા કરવાથી, તેમનામાં વિવેકવાળી પરમપ્રીતિ રાખવાથી, તેમની પ્રેરણાઓને ધૈર્યથી ને વિવેકથી સમજી સદામહાપૂર્વક તે પ્રમાણે વર્તવાથી અને વિવેકાદિ ચાર સાધનોનું અનુષ્ઠાન પ્રીતિપૂર્વક ચાલુ રાખવાથી અંતઃકરણની ચોખ્ખતામાં ઉત્તરોત્તર વધારો થતો જાય છે, ને અંતઃકરણના દોષો વિરલ થઈ જાય છે.

(ચાલુ)

—[*]—

શ્રીસનત્સુજાતીયમ્

(શ્રીશાંકરભાષ્યસમેત)

[અનુવાદકઃ—મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાઈ—વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગત વર્ષના પૃષ્ઠ ૨૬૯ થી)

નાત્માનામાત્મસ્યમયેતિ મૂઢઃ સંસારકૂપે પરિવર્તેતે યઃ ।

ત્યક્ત્વાત્મરૂપં વિપયાંત્ર મુંક્તે સ, ચૈ જનોર્ગદંભ એવ સાક્ષાત્ ॥

યોગિનસ્તૈ પ્રપશ્યન્તિ ભગવન્તં સનાતનં ॥ ૧૫ ॥

અરો પદાર્થ તો નિત્ય વિદ્યમાન રહેનારો હોય. તેને ઉપજીને વિદ્યમાન થવાનું ન હોય. વા જન્મીને જણાવવાનું તેને ન હોય. તેમજ તેને લય પામીને અજાપાર્થ જવાનું ન હોય. વા મરણ પામીને અદશ્ય થવાનું તેને ન હોય.

જીવને દેહ તથા ઇન્દ્રિયોવડે જણાનારો પદાર્થ તો માત્ર ઉપજીને વિદ્યમાન થનારો હોય છે, વા જન્મીનેજ તે તો જણાનારો હોય છે. તેમજ તે લય પામીને પાછો અજાપાર્થ જનારો હોય છે, વા મરણ પામીને પાછો તે અવશ્ય અદશ્ય થનારો હોય છે.

આથી જીવને દેહ તથા ઇન્દ્રિયોવડે જણાનારો કેઈ પદાર્થ અરો પદાર્થ હોતો નથી.

પણ અરો-પદાર્થના અધિગ્ધાનવિના કેઈ ખોરા પદાર્થની ઉત્પત્તિ કે જન્મ થતે નહિ.

ન્યાં ક્યાંહી પણ કોઈ ખોરા પદાર્થ જણાય ત્યાં તેના અધિધાનભૂત થયેલા ખરો પદાર્થ પણ કોઈ હોવાજ જોઈએ એવો ન્યાયશાસ્ત્રનો નિયમ છે.

જવને દહ તથા ઇંદ્રિયોવડે જણાનારા પદાર્થમાત્રનું અધિધાન પણ કોઈ ખરો પદાર્થ હોવાજ જોઈએ, ને છે પણ તેમજ.

જવને દહ તથા ઇંદ્રિયોવડે જણાનારા પદાર્થ માત્રનું અધિધાન જવનો આત્માજ છે.

જવનો આત્મા એટલે જવના ખરા સ્વરૂપે જવ પોતેજ ખરો પદાર્થ છે તથા તેથી જવને દહ તથા ઇંદ્રિયોવડે જણાનારા પદાર્થમાત્રનું અધિધાન પણ જવનો આત્મા એટલે જવના ખરા સ્વરૂપે જવ પોતેજ છે.

પણ જવનો આત્મા જવને દહ તથા ઇંદ્રિયોવડેજ જાણી શકાય એવો નથી, અને જાણવાના પદાર્થમાત્રને દહ તથા ઇંદ્રિયોવડેજ જાણવાનું જવ તો જાણે છે.

દહ તથા ઇંદ્રિયોવડે ન જણાય એવા કોઈ પદાર્થનો જાણે સદ્ભાવજ ન હોય તેમ દહ તથા ઇંદ્રિયોથી અલગ પડીને કોઈ પદાર્થને જાણવાનું જવ જાણે જાણતોજ નથી.

જવને દહ તથા ઇંદ્રિયોવડે ન જણાય એવો એકજ પદાર્થ છે, અને તે જવનો આત્મા છે. વા જવના ખરા સ્વરૂપે જવ પોતેજ છે.

પોતાથી ભિન્ન અન્ય કોઈ પદાર્થને જાણવામાં દહ તથા ઇંદ્રિયોનો ઉપયોગ થાય તે ઘટે છે.

પણ પોતાનેજ જાણવામાં દહ તથા ઇંદ્રિયોનો કશો ઉપયોગ ન હોય એ દેખીતું છે.

આથી જવના ખરા સ્વરૂપે જવને પોતાનેજ જાણવામાં જવને દહ તથા ઇંદ્રિયોનો કશો ઉપયોગ નથી.

જવના આત્માને વા જવના ખરા સ્વરૂપે જવને પોતાનેજ જાણવામાં તે જાણે દહ તથા ઇંદ્રિયોથી અલગ પડી જાણે પોતાની મેળેજ પોતાને જાણી લેવો જોઈએ.

જવને ખરી કૃતાર્થતા તેના પોતાના ખરા સ્વરૂપને જાણી રહેવામાંજ છે.

પણ જવદશામાં ભાગ્યેજ કોઈ જવને આવો વિવેક સાંપડે છે.

ઉપરાંત દહ તથા ઇંદ્રિયોવડે જણાનારા પદાર્થો વસ્તુતાએ ખરા ન હોવા છતાં જવને તે ખરાજ જણાય છે.

તથા તેમાંના ઘણા જવને દહ તથા ઇંદ્રિયોના સંબંધથી જવદશામાં ગાઢી પ્રીતિ ઉપજવનારા હોય છે તથા ઘણા ગાઢો દ્વેષ ઉપજવનારા હોય છે.

તેથી રાગ અને દ્વેષને ઉપજાવીને જવ તેમને વિષેના વિવિધ વ્યવહારો કરે છે. એ વ્યવહારોથી જવને પુણ્ય તથા પાપ બંધાય છે.

અને એ પુણ્ય તથા પાપના ફળનો ભોગ થવા જવને એકપણી બીજા એમ ઉત્તરોત્તર અનેક ભવોનું ભ્રમણ લાગુ થાય છે.

પણ જવને જવદશામાં બહુધા આ વિવેક સ્વયં સ્ફુરતો નથી તેથી તે તો મૂઠ એટલે વિવેકશક્તિવિનાનો જાણે પોતે હોય તેમ ભવભ્રમણમાંજ લાગુ રહે છે.

અને ખરો પદાર્થ હોવાના કારણે પોતેજ પોતાના ખરા સ્વરૂપે સુખઘન હોવા છતાં સંસારનાં ખોટાં મુખદુઃખ ને ખરાં જાણી તેમાં મગ્ન રહે છે.

હવે વસ્તુતાની દૃષ્ટિએ જોતાં જીવ પોતે પોતાના ખરા સ્વરૂપે સુખઘન છે, તેથી તેને દેહ તથા ઇન્દ્રિયો, અને દેહ તથા ઇન્દ્રિયોવડે જાણનારા, તથા દેહ તથા ઇન્દ્રિયોના યોગે જીવને રાગદ્વેષ ઉપજાવનારા, સંસારના પદાર્થોના દાહનો જીવને દેશો ઉપયોગ નથી.

દેહ તથા ઇન્દ્રિયોવડે જાણનારા પદાર્થો દેહ તથા ઇન્દ્રિયોને પ્રસન્ન કરનારા તથા દુઃખ દેનારા હોય છે.

જીવને તેના ખરા સ્વરૂપે તેઓ નથી પ્રસન્નતા ઉપજાવવાને સમર્થ કે નથી દુઃખ ઉપજાવવાને સમર્થ.

છતાં દેહ તથા ઇન્દ્રિયોના સુખદુઃખને પોતાનું સુખદુઃખ જાણી જીવ દેહ તથા ઇન્દ્રિયોવડે જાણનારા પદાર્થોમાં રાગદ્વેષવાળો રહે છે તથા અતુકજી બુદ્ધિવડે કે પ્રતિકૂળ બુદ્ધિવડે પણ તે પદાર્થોનેજ ભોગ કર્યા કરે છે તેથી જીવ એક રીતે બુદ્ધિહીન ગદંભનીજ ઉપમાને પાત્ર થાય છે.

આથી પોતાનેજ વિષે રહેલા સુખઘન એવા પોતાનાજ ખરા સ્વરૂપને નહિ જાણીને જે પુરુષ મૂઢભાવે ભવજનમણ કર્યા કરે છે તથા સુખઘન એવા પોતાનાજ ખરા સ્વરૂપનો ભોગ નહિ કરતાં દેહ તથા ઇન્દ્રિયોને પ્રીતિ તથા અપ્રીતિ ઉપજાવનારા ભોગોનેજ અતુકજી તથા પ્રતિકૂળભાવે ભોગવ્યા કરે છે તેજ બુદ્ધિની અપેક્ષાએ ખરો ગધેડો છે.

ગધેડાના શરીરમાં તો બુદ્ધિની જોડાએ તેવી ખીસવટ થવાની શક્યતા નૈસર્ગિક રીતે ન હોવાથી ગધેડો બુદ્ધિહીન હોય છે તે તેને માટે ક્ષાંતવ્ય છે,

પણ બુદ્ધિનો જોડાએ તેવી ખીસવટ થવાની જે શરીરમાં નૈસર્ગિક રીતે શક્યતા હોય છે એવા પુરુષના શરીરને યામીને પણ જેને વસ્તુતાનો વિવેક નથી થતો તે પુરુષજ ખરો ગધેડો કહેવાવાયોગ્ય છે.

પણ સદ્ગુરુના સત્સંગવિના પુરુષને વસ્તુતાનો વિવેક સહજ સાંપડતો નથી. માટે પોતાનું ખરું હિત ઈચ્છનારા પુરુષે કોઈ પણ પ્રયત્ને સાચા સદ્ગુરુના ઉપદેશને સંપાદન કરવો જોઈએ.

અને સાચા સદ્ગુરુના ઉપદેશવડે વસ્તુતાનો વિવેક સાંપડ્યા પછી પણ દેહ તથા ઇન્દ્રિયોથી અલગ પડીને પોતાના ખરા સ્વરૂપને પોતાની મેળે જાણવાના યોગને જાણી તે યોગને સંપાદન કર્યાવિના પુરુષ તેના ખરાસ્વરૂપને જાણી સંપાદન કરી શકતો નથી.

માટે સદ્ગુરુપારોથી તેવા યોગને પણ પુરુષે અવશ્ય સંપાદન કરવો જોઈએ.

જે પુરુષો એવા યોગને જાણે છે તેજ પુરુષો જીવમાનના ખરા સ્વરૂપભૂત હોવાથી સનાતન અને ખરા પદાર્થભૂત હોવાથી સ્વયં ઈંદિય એવા પોતાના ખરા સ્વરૂપને પોતાની મેળે જાણી શકે છે તથા તેમાં અવસ્થાન કરી રહેવા સમર્થ થાય છે.

અને જે પુરુષો પોતાના ક્ષતાતન અને સ્વયં ઈશ્વર એવા ખરા સ્વરૂપને જાણે છે તેઓજ ખરા કૃતાર્થ થાય છે.

શ્રીશાંકરભાષ્યમ્

સંમતિમાહ નાત્માત્મમિતિ

નાત્માત્મ ॥ એમ આ શ્લોકવડે ગદ્યેકાના શરીરને પામેલો છવ તો દેખીતી રીતે ગદ્યેકા છેજ, પણ મનુષ્ય શરીરને પામેલો છતાં જે પુરુષને વસ્તુતાનો વિવેક નથી તેજ ખરો ગદ્યેકા છે, એવા નિર્ધારમાં પોતાની સંમતિ કહે છે.—

મુઠઃ આત્માનાત્મવિવેકશૂન્યઃ પુમાન્ આત્મસ્વ આત્માનિ તિષ્ઠન્તં ન જાનાતિ સ પવાહમિતિ ક્ષતઃ કારણાત્ સંસારરૂપે સંસાર એવ કૃપસ્તસ્મિન્ પરિવર્તતે ચ્વલ્કતાદિયોર્નિ માત્નોતિ

મૂઠ એટલે આત્મા અને અનાત્માના વિવેકવિનાનો જે પુરુષ પોતામાં રહેલા પોતાના ખરાસ્વરૂપને પોતારૂપે એટલે તે હું હું હહ ઈદ્રિયોના સંઘાતરૂપચાળો હું નથી એમ નથી જાણતો, આ કારણથી તે સંસારરૂપ કૃપામાં પરિભ્રમણ કર્યા કરે છે એટલે કૃતરાં તથા હુંડ આદિનાં શરીરોને પામ્યા કરે છે.

અપરોક્ષાત્મચૈતન્યં દેહાદિદોષરહિતં સર્વાવમાસકં યેન સ્વયંસ્તપતિ ય એવ તત્સ્વરૂપં પરિત્યજ્યાનિત્યાન્ વિપયાન્ ભોગાન્ ભુંક્તે સ જનો ન સર્હિં કિં સાક્ષાદ્ ગર્હ્યમ્ એવ

પુરુષના આત્મભૂત ચૈતન્ય હહ આદિની મસિનતાવિનાશું, અને સંપૂર્ણ વિથેને સાક્ષાત્ પ્રકાશનારા સૂર્યભગવાન પણ જેના તેજથી તથે છે એવા તેજવડે સ્થૂળસૂક્ષ્મ સર્વે પદાર્થોને યથાવત્ પ્રકાશનારું હોવાથી પુરુષને સ્વયં સાક્ષાત્ થવાના સ્વભાવચાળું છે. પોતાના ખરાસ્વરૂપભૂત તે ચૈતન્યની અમગણના રાખીને જે પુરુષ પોતે નહિ એવાં હહ ઈદ્રિયોનેજ પ્રસન્ન કરનારા અનિત્ય ભોગોને ભોગવ્યા કરનારો છે તે પુરુષ પુરુષ નથી, પણ સાક્ષાત્ ગદ્યેકાજ છે.

एवं विधं पूर्वोक्तमात्मानं योगिन एव पश्यन्ति ॥ ૧૫ ॥

આ પ્રમાણેના એટલે પૂર્વ કહેલા સ્વરૂપચાળા આત્માને યોગીઓજ જાણે છે પણ ખરી કૃતાર્થતા માટે તેને જાણવાની અગત્ય સર્વે પુરુષોને છે તથા સર્વે પુરુષો તેને જાણી શકે એમ છે માટે સર્વે પુરુષોએ તેને જાણવાનાં યોગને સદ્યુરુ પામેથી સંપાદન કરીને તેને અવશ્ય જાણવો જોઈએ. (આહુ)

શ્રીયાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિ

[અનુવાકઃ—મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દશાષ્ટ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગત વર્ષના પૃષ્ઠ ૨૭૨ થી)

મૃતે જીવતિ વા પત્યો યા નાન્યમુપગચ્છતિ ।

સેહ કીર્તિમવામોતિ મોદતે ચોમયા સહ ॥ ૭૫ ॥

પતિના જીવતાં કે મરણપછી જે સ્ત્રી અન્ય પુરુષોને ઉપગોગ કરતી નથી તે ના લોકમાં કીર્તિને પામે છે અને મરણપછી મહાદેવી ઉમાના લોકમાં મહાદેવી ઉમાસાથે નંદ કરે છે.

આશાસંપાદિતો દક્ષાં વોસ્થં પ્રિયવાદિનો ।

ત્યજન્ દાવ્યસ્તૂતોયાંશમદ્રવ્યો ભરણં સ્ત્રિયાઃ ॥ ૭૬ ॥

પતિની આજ્ઞાને અનુકૂળ વતેનારી, ચતુર શુદ્ધિવાળી, વીરપુત્રોને બહુનારી, અને મીઠું બોલનારી પત્નીનો ત્યાગ કરનારા પતિપત્નેથી પતિના ધનનો ત્રીજો ભાગ રાગએ વા આગેજ્ઞાન ગૃહસ્થોએ તે પત્નીને અપાવેલો.

અને પતિ ધનવાલો ન હોય તો પત્નીના બારણપોષણ પૂરતો ભાર પતિ માથે રાખવો.

સ્ત્રીભિર્ભર્તૃવચઃ કાર્યમેવ ધર્મઃ પરઃ સ્ત્રિયાઃ ।

આશુદ્ધેઃ સંપ્રતીક્ષ્યો દિ મહાપાતકદૂષિતઃ ॥ ૭૭ ॥

ભાર્યાએ ભર્તાનું કહ્યું કરવું આ ઓઝોનો શ્રેષ્ઠ ધર્મ છે.

પણ ભર્તા શ્રેષ્ઠ મહાપાતકરૂઝે દૂષિત થયેલો હોય તો પ્રાથમિકરૂઝે તે પાછો શુદ્ધ ન થાય ત્યાંસુધી ભાર્યાએ તેનું કહ્યું કરવું નહિ.

પણ તેનું કહ્યું કરવામાટે તે પાછો શુદ્ધ થાય તેટલો સમય વાટ નેચી.

લોકાનન્તર્યં દિવઃપ્રાપ્તિ પુત્રમૌત્રપ્રપૌત્રકૈઃ ।

યસ્માન્ તસ્માન્ સ્ત્રિયઃ સેવ્યાઃ કર્તવ્યાઃ સુરક્ષિતાઃ ॥ ૭૮ ॥

જેથી પુત્ર પૌત્ર અને પ્રપૌત્રરૂઝે આ લોકમાં અનંતતાની પ્રાપ્તિ થાય છે અને મરણ પછી સ્વર્ગની પ્રાપ્તિ થાય છે તે માટે ઓઝોનું પુરોગાએ સેવન કરવું અને તેમને સુરક્ષિત રાખવી.

વોડશર્તુનિશઃ સ્ત્રીણાં તસ્મિન્ યુગ્માસુ સંવિશેત્ ।

બ્રહ્મચાર્યેષ પર્યણ્યાચાઘતસસ્તુ ઘર્જયેત્ ॥ ૭૯ ॥

ઓઝોને ગર્ભધારણ કરવામાટે મોજરાત્રિ અનુકૂળ હોય છે તે સમયમાં બેઠી રાત્રિઓમાં પતિએ પત્નીનો સમાગમ કરવો.

પણ પહેલી ચાર રાત્રિ છોડી દેવી અને પર્વના દિવસે પણ પતિએ બ્રહ્મચર્ય રાખવું.

પવં ગચ્છન્ સ્ત્રિયં દામાં મયોં મૂલં ચ ઘર્જયેત્ ।

સુર્ય ઇન્દો સરુત્ પુત્રં લક્ષણં જનયેત્ પુમાન્ ॥ ૮૦ ॥

ગર્ભને ધારણ કરવાની પાતતાના ચિક્કરૂપે પાતળી પહેલી પત્નીનો વિડિન કહેલી રાત્રિઓને વિશે ઉપભોગ કરવામાં પણ જે રાત્રિએ મધ્યાહે મૂન નહત્ર હોય તે રાત્રિ છોડી દેવી. વિડિન રાત્રિઓમાંની પણ જે રાત્રિને વિશે ચંદ્ર આદિ મહો પાતપોતાના યુગ્મ સ્થાનમાં રહેલા હોય તે એકજ રાત્રિને વિશે એકવાર પતિએ ગર્ભાધાન કરવું.

એ રીતે ગર્ભાધાન કરતાં સારાં લક્ષણવાળા પુત્ર જન્મે એવી ભાવના કરીને પતિએ ગર્ભાધાન કરવું. એમ કરવાથી અવસ્ય સારાં લક્ષણવાળા પુત્રનો જન્મ થાય છે.

યયાકામો મયેત્તાપિ સ્ત્રીણાં ષરમગુત્સરન્ ।

સ્વદારનિરતઐવ સ્ત્રિયો રક્ષ્યા યતઃ સ્મૃતાઃ ॥ ૮૧ ॥

અથવા ઓઝોને અપાએલા વચ્ચનનું સ્મરણ રાખીને પત્નીની કંચાને અનુરૂપ યથાકામી થવું એટલે નિરંકુશપણે કામની નૃપ્તિ કરવી.

પણ જે કારણથી સ્મૃતિશાઓમાં ઓઝોનું બ્યભિચારશ્રામે નહય કરવાનું કહેલું છે તે કારણે પતિએ પણ પોતાની પત્નીને વિશેષ સન્માને માટે સ્મરણ રાખવું.

શ્રીવંથલી (વામનસ્થલી)માં શ્રીવીલસા-આનંદાશ્રમમાંથી શ્રીમન્નાથ
મગવાનશ્રીનાં પ્રતિમાજી, તથા શ્રીચરણપાદુકાજી છત્ર ચામર સહિત પધરાવતાં
તેતું સ્વાગતનું, વરણાગીનું તથા પૂજનનું મંગલગીત.

[લેખક:—શ્રી. કાનજી પુરષોત્તમ દવે-વંથલી-સોરઠ]

સ્વાગતગીત-રાગ ધોળ

છરે! ધન્ય ઘડી ને ધન્યમંગલ દિન આજનો રે,
છરે! નાથ પધાર્યા પ્રીતથી અમ દ્વાર રે.....પધારો આનંદાશ્રમવાસી રે.
છરે! વામનસ્થલીથી આમંત્રણ તો પાઠવ્યાં રે,
છરે! સ્વીકાર્યાં શ્રીનાથ પ્રભુ સાક્ષાત રે... ..પધારો
છરે! સાથ અનુચર આવ્યા પ્રભુના આપતા રે,
છરે! દયાળાસિદ્ધજી, શાણા બ્રહ્મપ્રકાશ રે... ..પધારો
છરે! એકાદશી દિન મંગલમય પ્રભાતનો રે,
છરે! અગ્નિરથમાં આવ્યા શ્રીમન્નાથ રે... ..પધારો
છરે! પ્રભુ પધાર્યા વામનસ્થલીના સ્ટેશને રે,
છરે! પાવન કરવા ગામ અને અમ ધામ રે... ..પધારો
છરે! સ્વાગતમાં સાચેયાં દીધાં સ્નેહથી રે,
છરે! પ્રેમથી પહોંચાવ્યા, પુણે હાર રે... ..પધારો
છરે! બેન સુંદર મંગલ સરોદે વાગીયાં રે,
છરે! ભાવણીનાં સ્નેહે દીધાં સન્માન રે... ..પધારો
છરે! કુમારિકા મંગલ દલશે વધાવતી રે,
છરે! સુવાસિનીઓ ગાયે મંગલ ગીત રે... ..પધારો
છરે! મોઢરમાં સિંહાસન દીધાં નાથનાં રે,
છરે! છડી ચામર ને પાદુકાજી સાથ રે... ..પધારો
છરે! આમ વિષે આનંદભવન રણીઆમણું રે,
છરે! ત્યાં પ્રભુના ઉતારા દીધાં વાસ રે... ..પધારો
છરે! ભવભયભંજક ભવતારક શ્રીનાથજી રે,
છરે! કૃતાર્થ કરવા પધાર્યા શ્રીમન્નાથ રે... ..પધારો

સાંચકાળે શ્રીનાથપ્રભુની વરણાગી અડતાં તેતું ધોળ (રાગ ઉપરનો)

છરે! સાંચકાળે સુંદર વાજ વાગીયાં રે,
છરે! બેન સુણાયે મંગલમય સંગીત રે...વરણાગી વદાલા નાથની રે.
છરે! અળાદુળતી જ્યોતિના રમ્ય પ્રકાશમાં રે,
છરે! નાથ ગિરજાના નિજ મોઢરની આંધિ રે... ..વરણાગી

છરે ! આનંદ ભવને દેવદૂર્લભિ વાગીયાં રે,
 છરે ! બ્રહ્મર્ષિઓ કરતા શ્રુતિ ગાન રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! નાથ શિરે શુભ છત્ર ધરાયું સ્નેહથી રે,
 છરે ! છીંદાર ને ચમર ઢાળે વાય રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! આનંદ ને માનવનો સાગર ઉલટ્યો રે,
 છરે ! દર્શન અર્થે ઉલટ્યો સહુ સમાજ રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! વરણાગીની શોભા શી હું વર્ણવું રે,
 છરે ! નાથપ્રભુનો વર્ણો જયજયકાર રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! ઠામે ઠામે સદ્ગુરુની જય ગાજતી રે,
 છરે ! નાથપ્રભુનો ગરજ્યો જયજયકાર રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! ઠામેઠામે બેન મધુરું વાગતું રે,
 છરે ! ઢોલ ત્રાંખાણુ શરણાર્થના નાદ રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! મહેલ અશરી બારી ગલિયો મહિં રે,
 છરે ! નિરખે વધાવે સુહાગની સ્ત્રીવૃંદ રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! બટકની મોટર અલૌકિક આપતી રે,
 છરે ! વધાવે સરવે જેને પ્રેમ સંબંધ રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! બટકની માતાઓ, કૃષ્ણ ને ભગિનીયો રે,
 છરે ! મોરોમાં ગાયે મંગલગીત રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! શહેરમાં વરણાગી પ્રભુની ચાલતી રે,
 છરે ! સાથે સાજન હિંદુ મુસલમાન રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! ભેદ ભૂલી સહુ નાથપ્રભુને નિરખતા રે,
 છરે ! વંદન કરતા અંતરધરી સદ્ભાવ રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! ઠામેઠામે સદ્ગુરુની જય ગાજતી રે,
 છરે ! ભક્તોના આનંદનભૂ નહિ પાર રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! મેઘાંબર છત્રધર્યુ શ્રીનાથને રે,
 છરે ! નભમંડલથી મંદમંદ વર્ષા થાય રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! નગર ફરીને વરણાગી મુખ શાંતિથી રે,
 છરે ! પ્રભુ પધાર્યા આનંદભવન માંહિ રે... ...વરણાગી૦
 છરે ! ધન્ય સમય ને ધન્ય ઘડી ધળ આજની રે,
 છરે ! નાથપ્રભુનો વરણો જયજયકાર રે... ...વરણાગી૦

શ્રીજાનંદાશ્રમ-સમાચાર

[જ્યેષ્ઠ]

સુખ્યક્ષેત્ર:—શ્રી. ૧૦-૦-૦ વિદ્યાર્થી ઉમિયાશંકર રામજી બેળી-સીમર. શ્રી. ૧૫-૦-૦
પી.દ્વારદાસ ખેતસી-કરાચી. શ્રી. ૪૫-૦-૦ શ્રી. અજિતરામ હરિદાસ પારેખ-મુંબઈ. શ્રી.
૧૦-૧૦-૦ શ્રી. કાનજીભાઈ મેપાભાઈ-નૈરોબી. શ્રી. ૨૫-૦-૦ ગુરુબંધુ ખોળ રૂપશી કાળાભાઈ-
રાજકોટ.

રુદ્રાલિપેક:—શ્રી. કેશવલાલ માણેકલાલ ચંદ્રારાણા-ગોધરા.

ભોજન:—શ્રી. ૨૫-૦-૦ બહેન મુક્તાબાઈ રામજીભાઈ-ચાંતાકુઝ-મુંબઈ, સદ્ગત મયારાંકર
ગવાનજી ઉપાધ્યાયના કલ્યાણ નિમિત્તે. શ્રી. ૧૩-૧૦-૬ શ્રી. નાયા કાયા તથા શ્રી. દરજીસેક
ભગી-ભુશીરાવગાતરદ્વી. ભોજનના. શ્રી. ૧૩-૧૦-૬ ગુરુબંધુ રૂપશી કાળાભાઈ-રાજકોટ.
શ્રી. ૧૪-૧૫-૬ એક ભક્તજન-મુંબઈ.

યાજ્ઞ:—શ્રી. સોમજીવાલજી-ખડિયા. શ્રી. રતનસી રાવસી-મુંબઈ. શ્રી. ભાનુલાલ પોપટલાલ-
મૂતાગઢ. શ્રી. પ્રમોદરાય કાલિદાસ-દ્વારકા. શ્રી. દેવશંકર ભાઈશંકર-કુંડલા. એક ભક્તજન-મુંબઈ. શ્રી.
પરદાસ ખેતરી-કરાચી (ખે યાજ્ઞ.) શ્રી. ભાણુજી મૂળજી-જમજોધપુર. (ખે યાજ્ઞ.) શ્રી. હર્ષદરાય
મહારાણીદાસ-માંગરોલ (ખે યાજ્ઞ.) શ્રી. કાનજીભાઈ મેપાભાઈ-નૈરોબી. શ્રી. પાઠક મંજીલાલ
સંકરલાલ-જમજોધપુર. શ્રી. જેઠાલાલ પીતાંબર-અમદાવાદ. શ્રી. સૌ. દિવાળીખેન. શ્રી. ભાઈલાલ
નાનાલાલ-અમદાવાદ. શ્રી. જ્યેષ્ઠશંકર મયારામ-અમદાવાદ. શ્રી. શિવલાલ બહેચરલાલ-ઢાંક
(તણયાજ્ઞ.) ગિરધરલાલ દામોદર-મુંબઈ (ખે યાજ્ઞ.)

વિદ્યાર્થીઓને દુધમાટે:—શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. ભાણુજી મૂળજી-જમજોધપુર. શ્રી. ૧-૦-૦
શ્રી. ગિરધરલાલ દામોદર-મુંબઈ

અખંડતીપકખાતે:—શ્રી. ૧૮-૦-૦ ઝ. પીરજીશાહ એરચશાહ-દાવવાય તેમનાં માતૃશ્રી
કુંવરખાઈના આત્મકલ્યાણાર્થે. શ્રી. ૦-૮-૦ શ્રી. ભાણુજી મૂળજી-જમજોધપુર. શ્રી. ૦-૮-૦ શ્રી.
લાલજી દેવરાજ-જમજોધપુર. શ્રી. ૨-૮-૦ શ્રી. હર્ષદરાય મહારાણીદાસ-માંગરોલ. શ્રી. ૦-૧૦-૬
શ્રી. વામનરામ જશશંકર-પાટણ શ્રી. ૦-૮-૦ શ્રી. ગિરધરલાલ દામોદર-મુંબઈ.

[*]

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાયમહેશ્વરનાં
પૂજ્ય પ્રતિમાજી અને શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાયમંદિર
શ્રીઆનંદાશ્રમ-ઝીલખા

આરસના શિલાલેખ

પૂજ્યપાદ સદગુરુપરમાત્મા શ્રી શ્રી ૧૦૮ શ્રીમન્નથરામરામ
 આચાર્યજીનાં (શ્રીદક્ષિણામૂર્તિમહેશ્વરસ્વરૂપ શ્રીમન્નાથલગ્નવાન્તાં)

પૂજ્ય પ્રતિમાજી

તેઓશ્રીના ચરણમેવક શિષ્યમંડળે પોતાને ખર્ચે તૈયાર કરાવ્યાં છે, અને આ શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાયમંદિર પંજી તેઓશ્રીના પાંદપૂજક ગિર્યમંડળે પોતાને ખર્ચે બંધાવીને તેમાં વેદોપવિધિએ શ્રીમદ્દાર્શનપૂર્વક પ્રણામતિશ્રાયાગ કરાવીને પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથલગ્નવાન્તાં તે પૂજ્ય પ્રતિમાજીની પ્રતિષ્ઠા વિક્રમસંવત ૧૯૬૦ના ફાગણ સુદિ ૫ રવિવારે પોતાને ખર્ચે કરાવી છે

લર્ચાણલા દ્રવ્યની વિગત

રૂ. આ. પા.

પૂજ્ય પ્રતિમાજીનો ખર્ચ ૪,૦૫૭-૧૩-૬

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાયમંદિરનો ખર્ચ ૬,૦૬૨-૪-૫૫૫

પૂજ્ય પ્રતિમાજીની પ્રતિષ્ઠાનો ખર્ચ ૭,૮૩૬-૮-૩

કુલ ખર્ચ ૨૦,૯૫૯-૧૧-૨૫

શ્રીઆનંદાશ્રમ, ઝીલખા (હાડિયાવાડ)

મુદ્રાત મૂળીખા તથા માધીયાના આત્મકંદ્યાજીએ મંદિરમાં આરસ બાંધવાના કામમાં રૂ. ૭૫૧ રૂ૨ સાચાસાલ હાલસાલ ભાવનગરવાળાતરફથી ઝીલખા-આનંદાશ્રમમાં નમ્રભાવે અર્પણ કરવામાં આવ્યા છે

સંવત ૧૯૬૦ના પોષ વદિ ૧૩ રાત્રિ.

॥ મનાયવિસ્તારમૃત ॥

દ્વિતીયમાસ

૧૦૮ સીમંતપૂર્ણિમાના આચાર્યજીના
જીવનચરિત્રનો આ બીજો ભાગ અપાક
ગણ છે. પ્રથમ ભવાઈ જેવી જાહેર ન
પાંચસોઉપરાંત પૂઠો છે. લગભગ ૩૦
જિરો છે.

બે હજાર પ્રતિ અપતાંમુધી એક
પ્રતિની કિંમત રૂ. ૦-૧૫-૦ અને
પાછલી પાંચસો પ્રતિમાં એક પ્રતિની
કિંમત રૂ. ૧-૧૪-૦ રાખવામાં આવી છે.

એક પ્રતિનો ટપાલખર્ચ રૂ. ૦-૧૨-૦
અરો. ત્રણ કે તેથી વધારે પ્રતો રેલવે
પાર્સલથી મંગાવથી અત્યુક્ત પડશે.
રેલવે પાર્સલથી મંગાવતાં એક પ્રતિ હીઠ
ફાંટથી બે આના ખર્ચ આવવા સંભવ
છે. રેલવે પાર્સલથી મંગાવનારે કિંમતનાં
નાણાં અગાઉથી ચાકલી આપવાં
જોઈએ.

અમલદારપદ, આનંદાશ્રમ, નવાગામ
પોસ્ટ બીલખા-મહિયાવાડ.

શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ (શ. બીલખા-મહિયાવાડ)

તરુણી
પ્રકટ કરી વાર્ષિક માસિક પુસ્ત્ર

(Kathiawar-India)

જાનવાજમ

R. O. Bhatia

શ્રી દાદા દાખેશ રુવરાની સભા.
બે. ૩૬૫, વિહંગ સ્ટ્રાઈટ.
કોંગ્રેસ બંધ.

મંત્રાલય

પાલુકા

[સંખ્યાદક:—શ્રી ૦ ડયાળસિદ્ધ લાલસિદ્ધ]

પાલુકા પહેરવાનું ધર્મશાસ્ત્રોમાં કહ્યું છે તેમાં પણ વિગતનું સ્પષ્ટરૂપ છે.
પગનો અંગૂઠો તે તેની પાસેની આંગળીની વચ્ચે કાંસવાચનાવિષયક નસો જોડે
નાડીઓ રહેલી છે અને તે નાડીઓનો અંકોસાથે સીધો સંબંધ છે; જોડે પાલુકા પહેરવા-
વાળાની તે નાડીઓ કળાતી રહેતી હોવાથી જોડેજોડે મમવાસનાપર કાચુ રહે છે.
પાલુકા પહેરવાવાળાની આંખો નળણી થતી નથી; તેજ અંકુશ ને ધાતુસીણતાનો
વ્યાધિ ને અત્યુચિત કામોત્તેજના પણ તેને થતાં નથી.
પાલુકા પહેરનારના પગ પ્રક્ટા રહેતા હોવાથી સ્વસ્થ રહે છે તે પગને પૂરતી રીતે
વિદ્યવાનો અવકાશ પણ રહે છે.
પાલુકા પહેરનાર પર વીજળી પડતી નથી. વીજળીના તારનો સ્પર્શ થવાથી માથુસને
ચક્ષુમંધીની કાનિ થવાનો સંભવ છે, પરંતુ જો માથુસે પાલુકા પહેરેલી હોય તો વીજળીના
તારના સ્પર્શથી પણ તેને કાનિ થવાનો સંભવ નથી.
લાકડાની પાલુકા પહેરવામાં ઉપરોક્ત લાભો રહેલા હોવાથી આપણા આર્યોના ધર્મ-
શાસ્ત્રોમાં પાલુકા-આંગળી-ખાડક ધારણ કરવાનું વિધાન છે અને તે યોગ્ય છે જોડે પ્રાચીન-
કાળથી આપણા અધિમુનિઓ પાલુકા ધારણ કરતા આવ્યા છે અને વર્તમાનમાં પણ અમ-
નારીઓ, સ્વાધુસંતો ને સાધક સતજનો પાલુકા ધારણ કરે છે.
આપણા દેખાવાય પણ પાલુકા ધારણ કરતાં જતાં જો આપણે સૌ જાણીએ છીએ.

વર્ષ ૧૨ મું

શ્રાવણ

અંક ૩ લે

સંવત ૧૯૯૯

॥ ૐ ॥

॥ યતો ધર્મસ્તતો જયઃ ॥

આનંદાશ્રમ

વાળી સિમારમ

૧૯-૦૦

પરેશમટે

શિલિમ ૨

શ્રીઆનંદાશ્રમ

દુર્વાસંસારદવાગ્નિદગ્ધં, દોષુપમાનં દુરદૃષ્ટાતૈઃ ।

યો ચૈ પ્રવજ્ઞં પરિપાતિ નાયઃ શરણ્ય આસ્તે સ મુક્તાશ્રમેઽસ્મિન્ ॥

જેનું વાદણ દુઃકર છે એવા સંસારરૂપ વનના કંપવડે ઘાટી રહેલો તથા દુષ્ટ પ્રારબ્ધરૂપ ઝંઝાવાતોવડે હલખલી ગેલો જે એવ ગરણુ આત્મી રહે તેનું જેઓથી તેમાંથી અવશ્ય પરિભ્રાણ કરે છે, તે ગરણુ દરવાચો-વ્ય સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમત્પાદ-ભગવાન (શ્રીમત્પ્રથુરામભર્મા), એમણે જે પ્રસિદ્ધ આશ્રમમા પોતાનું આશ્રન કરેલું છે તે આ આનંદાશ્રમ છે

નવું પ્રસિદ્ધ

માનવકર્તવ્ય દિ. ૦-૧-૦

લેખક:—શ્રી. કરસનચંદ્રલાલ લાલચંદ્રલાલ મહેર ખી. એ.

પ્રકાશક:—

શ્રી. આજીવલલચંદ્ર, શ્રી. કરસનચંદ્રલાલ, શ્રી. દયાજીલલ તથા શાશીબહેન

—[*]—

આવૃત્તિઓ

આવૃત્તિઓ	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	દીનચાલુનાથ	૨૫
૨	શ્રીનાથચંદ્રનાથ	૨૬
૩	સદ્ગુરુમહિમા	૨૭
૪	પૂજ્યપાદ ભક્તનિહમદારાજ શ્રીમદ્ગુરુમહારાજ આનંદાચમ ખીલખાતી સં. ૧૯૮૬-૧૯૮૭ના દિસાખોસંગથી રૂપાંત	૨૭
૫	કૃપાનાથ ને ખીલખા.	૩૧
૬	શ્રી આપાદી પૂજિમાતી શ્રીમદ્ગુરુમહારાજનામદોલકાવ તથા આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ	૩૬
૭	અવન દેવી રીતે લંબાની શાસ્ત્ર ?	૩૮
૮	દમ-ઉપરસની કલા	૪૮
૯	શ્રીઆનંદાચમ-સમાચાર	૪૮
૧૦	પરશુરામ બેટ	૪૦
૧૧	આપાદી પૂજિમાતી બેટ	૪૨

જરૂરી

સૂચના:—લેખકશ્રી અને આલેખકશ્રી મહેર પદ્મચંદ્રલાલ શ્રી. બ્યલચંદ્રલાલ, આનંદાચમ, નવાગામ-ચોરટ ખીલખા (કાલિયાવાડ) એ સારનામે કરશે.

તંત્રી અને પ્રકાશક: શ્રી. ચત્રાચીલાલ ગામ્બીરના દેવાધ, નેશનલગ્રામ-ચાંદીયા-કાલિયાવાડ.
કલ્પકર્તા: શ્રી. દયાજીલલ લાલચંદ્રલાલ મહેર-શ્રીઆનંદાચમ, નવાગામ-ચોરટ ખીલખા

શ્રી લગ્નચંદ્રલાલ મહેરિદ્ધ વિશે એ-૩ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
કાલિકા, દુધ: પાલેખ પ્રેસનરેક દાનજીલાલ, ગોંડલ

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

જ્ઞાનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિભેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર કોઈથી પણ ભય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૨ મું]

સંવત ૧૯૯૯-શ્રાવણ

[અંક ૩

દીનદયાળુ નાથ

[લેખકઃ—શ્રી. શાણિકચવર્મા]

ભૈરવી

દીનદયાળુ નાથ ! અહોહો ! દીનદયાળુ નાથ !

વિપત વેડીને વિશ્વે આવે, જાલે જનનો હાથ. અહોહો ૧

નારાયણ નર થઈ અવતરે, નિજપદ લેવા દાજ;

ઈ ઉપદેશ બહુ વિધ દારે, કરુણા કરી મહારાજ. અહોહો ૨

જાપ જપે તપ તપે નિરંતર, પરવશ થઈ પ્રભુ આપ;

ધૂપા રહી વળી કાંઈ નહિ કહી, કરુણા કરે અમાપ. અહોહો ૩

દક્ષિણમાં સતયુગ દેવાને, ધર્યાં મનુજ અવતાર;

દક્ષિણામૂર્તિ નાથમહેશ્વર, કરુણા પારાવાર. અહોહો ૪

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમત્નાથભગવાન]

અંતઃકરણનું સંશોધન સમજ ને આગ્રહથી ચાલુ રાખશો, ને દંઢપ્રતિષ્ઠ થઈને જ્ઞાનના પ્રતિબંધક દોષોને નિવૃત્ત કરતા રહેશો.

અનાદિ અજ્ઞાનના અદૃશ્ય સામર્થ્યથીજ જીવને અનિત્યમાં નિત્યની, અપવિત્રમાં પવિત્રતાની, દુઃખનાં સાધનોમાં સુખનાં સાધનોની ને જડમાં આત્માની ભ્રાંતિ થાય છે.

અસંગ, પરમપવિત્ર ને સચ્ચિદાનંદવત આત્માને શરીર, સ્ત્રી, પુત્ર ને પુત્રવધૂ આદિ હોવાનો અને તેનો તે કલ્પિત પદાર્થોની સાથે વાસ્તવિક સંબંધ હોવાનો લેશ પણ સંભવ નથી એમ ભાક્ષપ્રતિપાદક શાસ્ત્રો ને અદ્ભવેતા પુરુષો પોક્ષરીને કહે છે છતાં અજ્ઞાનના પ્રખલ વહનમાં તણાતા ને પોતાનાજ વિચારને સત્ય માની તેમાં બંધાઈ ગયેલા મનવાળા મનુષ્યો તે કથનને સત્ય માનતા નથી, પણ પોતાના વિચારનેજ સત્ય માને છે તેથી તેઓ પોતાનાં કલ્પિત સગાંઓનાં કલ્પિત મરણથી પોતાને દુઃખી ને દુર્ભાગી માની ખેદ કર્યા કરે છે.

વ્યવહારપદ્ધતિ વિચાર કરતાં સગાંવહાલાંનો સંયોગવિયોગ પ્રારબ્ધકર્મનુસાર થાય છે તેથી સમજીએ તેમના સંયોગમાં હર્ષસંનિપાતને તથા દોષપણ પ્રકારનાં તેમના વિયોગમાં શોકસંનિપાતને વશ થવું ઉચિત નથી.

નદીના તીવ્રવેગવાળા પ્રવાહમાં તણાતાં નાનાં સૂકાં લાકડાં જેમ ફાણમાં લેખાં થાય છે, અને ફાણમાં પાછાં પૃથક્ થઈ જાય છે તેમ પ્રારબ્ધકર્મવશાત્ સગાંવહાલાંઓનાં શરીરો કોઈ ઘરમાં લેખાં થાય છે, અને પ્રારબ્ધકર્મની સમાપ્તિએ તેઓ પાછાં પૃથક્ થઈ જાય છે. ફાણે ફાણે પરિણામ પામનારું ને પ્રારબ્ધકર્મને વશ વર્તનારું રથુલશરીર વિનાશી છે.

જેમ પાણીનો પરપોટો, વીજળીનો ઝળકારો, ઇંદ્રધનુષનો દેખાવ, ફ્લોડિ તુલુની અણીપર રહેલું ઝાકળનું ટીપું, પુખ્તો પ્રાતઃકાળમાં ચેતો વિકાસ ને સાર્યસંધ્યાના પ્રકાશની શાલા અદ્યપસમય રહેનારાં છે તેમ મનુષ્યના શરીરો પણ અદ્યપ સમય રહેનારાં છે. મનુષ્યનું ઘર ધર્મશાલાજેવું, બજારજેવું, મેળાજેવું વા આગાહીના હખાજેવું છે, ત્યાં કોણ કોની સાથે સર્વદા રહી શકે ?

જેમ ધર્મશાલા આદિમાં લેખાં થયેલાં માણસો થોડા સમયમાં વિખરાઈ જાય છે, તેમ ઘરમાં રહેલાં ને સગાંવહાલાંઓને નામે ઓળખાતાં માણસો પણ પોતપોતાનું પ્રારબ્ધકર્મ પૂરું થયે તે ઘરમાંથી ચાલી નીકળે છે.

જેમ સાર્યકાલે કોઈ વૃક્ષપર લેખાં થયેલાં પક્ષીઓ સવાર થતાં પોતપોતાની ઇચ્છાપ્રમાણે ઊડી જાય છે તેમ પ્રારબ્ધકર્મથી ઘરમાં સગાંવહાલાંરૂપે લેખાં થયેલાં માણસો પણ પ્રારબ્ધકર્મ પૂરું થતાં તે ઘરનો ત્યાગ કરીને ચાલ્યાં જાય છે.

જેમ સૂર્યનો અસ્ત થવાથી કમલો સંકોચ પામી જાય છે તેમ પ્રારબ્ધકર્મ પૂરું થતાં પ્રાણીઓનો પ્રાણ નીકળી જવાથી તે શરીરો તેજોહીન થઈ જાય છે. મનુષ્યશરીરનું ફાણલંગુરપણું વિચારી સમજી મનુષ્યે પુનઃ એવા ફાણલંગુર શરીરની સાથે જોડાવું ન થાય એવી સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરવી જોઈએ, પણ મરણ પામેલાં સગાંઓમટે નિરર્થક શોક કરી પોતાના તનમનને ન આળવાં જોઈએ. (ચાલુ)

સદ્ગુરુમહિમા

લગન

ધન્ય ગુરુદેવા તમને ધન્ય ગુરુ દાતા ને સત્ગુરુએ શબ્દ સુનાયા છે;
 ગુરુજીનો મહિમા હું તો પળે પળે વખાણું, મારાં પ્રાશ્નિત સઘળાં જાયે છે. ધન્ય. ૧
 દશ દેખાવ્યો ગુરુએ સૂતો જગાડીને, અલંબ પુરુષ ઝાળખાન્યા છે;
 ઘુડતડાં મારા ગુરુજીએ કાઢ્યાં, જમના હાથમાંથી છાડવ્યા છે. ધન્ય. ૨
 ખાલ તો પડાવું મારા શરીરકેરી, તેને સોનેરી રંગ ચડાવું છે;
 તેનાં જ્ઞાન શિવગાવી મારા ગુરુને પેરાવું, તોય મણ્ડાઓગણ નવ થાઉં છે. ધન્ય. ૩
 અન્નદાન દેવે ને ભોમિદાન દેવે, મહેલ કંચનના હાથે છે;
 કાશીએ જઘને લલે કન્યાદાન દેવે, તોય નાવે મારા ગુરુજીને તોલે છે. ધન્ય. ૪
 સત્ગુરુ મળીયા જેના સંશય ધળીયા રે, લખચોરાશી છાડાવી છે;
 ગુરુને પરતાપે આવો ખાપુડો બોલ્યા, લંબસાગરમાંથી લીધા તારી છે. ધન્ય. ૫

—[*]—

“વૃજ્યપાદ વ્રહ્મનિષ્ઠ મહારાજ શ્રીમલ્લધુરામશર્મા-આનંદાશ્રમ-
 ચીલત્તા”નો સં. ૧૯૯૬-૧૯૯૭ ના હિસાબોસંબંધી વૃત્તાંત

[લેખક: શ્રી. અજિતરાય હરિદાસ પારેખ-મુંબઈ.]

આગલા વૃત્તાંતમાં આપણે જોઈ ગયા છીએ કે સં. ૧૯૮૫ ની આખરે આનંદાશ્રમનું
 કુલ સ્થાપી લંડોન રૂ. ૪,૪૨,૦૫૫-૮-૪ નું હતું, જ્યારે વૃજ્યપાદશ્રીના દુનિયામાં જણાવેલી
 મિલકતોની અડસડેલી કિંમત અને ચક્રમંદલેણું બાદ કરતાં સ્થાપી લંડોનની નફી રકમ
 રૂ. ૩,૩૦,૪૮૬-૧૪-૪ ની હતી. હિસાબની તપાસ કરવામાટે આપણે હિસાબમાં જણાવેલી
 લંડોનની રકમથી આગળ ચાલતાં સં. ૧૯૮૭ની આખરે મજૂર લંડોનની કિંમત રૂ.
 ૪,૫૫,૭૧૩-૬-૧૧ની હતી. એટલે કે ઉપલાં બે વર્ષોમાં તેમાં રૂ. ૧૩,૬૫૭-૧૪-૭નો
 વધારો થવા પામ્યો છે. એ વધારો નીચે પ્રમાણે થયો છે:—

૧ અમદાવાદના ઔદિચ વિદ્યાર્થિલવનના મકાનમટે

મળેલી ભેટો.

રૂ. ૯૮૩-૪-૦

૨ અમદાવાદના આનંદાશ્રમના મકાનમાટે મળેલી ભેટો.

રૂ. ૧,૨૧૧-૫-૦

૩ સં. ૧૯૮૬ ની સાલનો આવકનો વધારો.

૭,૦૬૦-૧૦-૧૧

૪ સં. ૧૯૮૭ ની સાલનો આવકનો વધારો.

રૂ. ૪,૪૦૨-૧૦-૫

કુલ વધારો રૂ. ૧૩,૬૫૭-૧૪-૭

ઉપલી રકમ ૧ અને ૨ માટે મઠ સાલ ખુલાસો કરવામાં આવ્યો હતો કે અમદાવાદ
 શહેરની ગીચ વસ્તીમાંથી વિદ્યાર્થિભવનનું મકાન કાઢી નાંખીને નદી કિનારે શહેરની
 બહાર સારે સ્થળે વિદ્યાર્થીઓને અતુલ્ય આવે એ મુજબનું નવું મકાન બાંધવામાં આવ્યું છે,
 અને શ્રીઆનંદાશ્રમનું મકાન પણ નવું બાંધવામાં આવ્યું છે. એ મકાનો બંધાઈ રહેતાં
 સંજ્ઞાનોત્તરથી જે રકમો ભેટ તરીકે મળેલી હતી તે ભેટની રકમો સ્થાપી લંડોનખાતે
 જમા કરવામાં આવી હતી. દૂકમાં જે જે રકમો ભેટ મળી હતી તે તે સઘળાં રકમો

મકાનોના બાંધકામતરફ વાપરવામાં આવી હતી અને મકાનો બંધાઈ રહેતાં શ્રીઆનંદાશ્રમની મિલકતમાં વધારો થવા પામ્યો તેથી તેનો Corresponding વધારો સ્થાયી બંડોળમાં પથુ થયો અને તે કારણે બેટની રકમો સાં જમે કરવામાં આવી હતી.

નં. ૪ અને ૪ ને લગતો ખુલાસો નીચલા કોષ્ટકોપરથી સમજી શકાશે:—

સં. ૧૯૬૬ અને ૧૯૬૭ ની આવક અને ખર્ચનો કોઠો.

	સં. ૧૯૬૬	સં. ૧૯૬૭
બેટ	રૂ. ૨,૪૧૪-૧૩-૧૧	રૂ. ૨,૬૦૭-૭-૯૧
બ્યાન	૧૦,૯૬૩-૭-૯	૧૧,૦૨૭-૧૪-૨
પુસ્તકાલય ઉપલ	૨,૨૨૩-૧૪-૬૧	૯૭૧-૧૫-૬
ખીજ ઉપલ	૧૮૧-૨-૩	

કુલ આવક. રૂ. ૧૬,૭૮૩-૬-૫૧	૧૫,૬૦૭-૫-૫૧
બાદ—કુલ ખર્ચ રૂ. ૯,૪૮૨-૧૧-૬૧	૧૦,૯૬૪-૧૧-૦૧

૭,૩૦૦-૧૦-૧૧ ૪,૬૪૨-૧૦-૫

બાદ—મકાનમાં અસાધારણ સુધાર.

કામમાટે રાખેલી અનામત. ૨૦૦-૦ -૦ ૨૦૦-૦ -૦

બાદ—પરચુરણ કામમાટે રાખેલી

અનામત. ૪૦-૦ -૦ ૪૦-૦ -૦

આવકનો નક્કી વધારો સ્થાયી

બંડોળખાતે જમા કર્યો. રૂ. ૭,૦૬૦-૧૦-૧૧ રૂ. ૪,૪૦૨-૧૦-૫

સંવત ૧૯૬૪ અને ૧૯૬૫ ના હિસાબો સરખાવતાં આવકમાં ખાસ ફરક થયો નથી પરંતુ ૧૯૬૬ માં ખર્ચ ઓછો થવા પામ્યો છે, જેમકે:—

સંવત	કુલ આવક	કુલ ખર્ચ
૧૯૬૬	રૂ. ૧૬,૭૮૩-૬-૫૧	રૂ. ૯,૪૮૨-૧૧-૬૧
૧૯૬૭	રૂ. ૧૫,૬૦૭-૫-૫૧	રૂ. ૧૦,૯૬૪-૧૧-૦૧

સંવત ૧૯૬૬ સાથે સરખાવતાં ૧૯૬૭માં ખાસ નીચેનો ખર્ચ વધારાનો થયો છે:—

ઉપદેશકોનો પગાર રૂ. ૫૬૨-૭-૦

અમદાવાદ ઓદીચ વિદ્યાર્થિલવનનો ખર્ચ રૂ. ૩૮૦-૪-૨

એ સિવાય સામાન્યરીતે જેતાં આશ્રમનો ખર્ચ દર સાલમુજબ સંભાળી શકવામાં આવ્યો છે. વળી સં. ૧૯૬૬-૬૭માં પથુ હમેશ મુજબ દરરોજની સ્થળના પ્રમાણે મકાનના અસાધારણ સુધારકામમાટે રૂ. ૨૦૦ અને પરચુરણ કામમાટે રૂ. ૪૦ જેમ અનામત કાઢવામાં આવ્યા છે.

આ પ્રમાણેનો વહીવટ થવા પછી સંવત ૧૯૬૭ની આખરે શ્રીઆનંદાશ્રમનું સ્થાયી-બંડોળ રૂ. ૪,૫૫,૭૧૩-૬-૧૧નું થવા પામ્યું છે. એ બંડોળમાં આનંદાશ્રમની સ્થાવર

મિશ્રિતની કિંમત અને ખીન લેણાં સમાર્થ મળેલાં છે. તે બાદ કરતાં સ્થાપીલંગડાળને લેગતી જમીનગીરીઓ નીચે પ્રમાણે છે:—

૧ સ્થાપીલંગડાળ રૂ. ૪,૫૫,૭૧૩-૬-૧૧

બાદ:—આનંદાશ્રમની સ્થાવર મિશ્રિતની અસરેલી કિંમત. રૂ. ૯૯,૦૦૦-૦-૦

બાદ:—મીલખા, અમદાવાદ અને કરાચીમાં આનંદાશ્રમને

લગતી જમીનો અને મકાનોની લાગત કિંમત. રૂ. ૫૬,૬૧૪-૧-૯

સ્થાવર મિશ્રિતની કુલ કિંમત. રૂ. ૧,૫૫,૬૧૪-૧-૯

રૂ. ૩,૦૦,૦૯૯-૫-૨

બાદ:—લેણાં. રૂ. ૧૬,૧૯૧-૧૧-૯

અમાથી બાદ રેવાં રૂ. ૪,૨૭૪-૩-૨૧

૧૧,૮૧૭-૮-૭

રૂ. ૨,૮૮,૧૮૧-૧૨-૭

અનામત (રીઝર્વફંડ) રૂ. ૨,૪૦૦-૦-૦

રૂ. ૨,૮૦,૫૮૧-૧૨-૭

૨ સ્થાપીલંગડાળને લગતી જમીનગીરીઓ અને જથ્થા:—

રૂ. ૧,૮૦,૫૦૦ ની ૧૯૬૦-૭૦ ની ૪ ટકાની ભાજ-કિંમત. રૂ. ૧,૭૭,૮૪૮-૧૪-૬

રૂ. ૪૬,૪૦૦ „ „ „ „ „ „ „ રૂ. ૪૨,૮૦૪-૦-૦

રૂ. ૪૧,૫૦૦ „ ૧૯૫૪-૫૫ ગા „ „ „ રૂ. ૪૧,૧૭૬-૦-૧

રૂ. ૧૦,૦૦૦ „ ૧૯૪૭-૫૦ ગા „ „ „ રૂ. ૧૦,૩૫૬-૧૪-૦

ભાવનગર બેંકમાં રાખેલી ફીક્સ ડીપોઝીટ. રૂ. ૨,૦૦૦-૦-૦

ખીલખા પોસ્ટઓફીસ સેવિંગ બેંકમાં જથ્થા. રૂ. ૬,૭૬૫-૧૨-૭

ખીલખા આનંદાશ્રમમાં રોકડ જથ્થા. રૂ. ૯,૪૨૮-૧૧-૫

અમદાવાદમાં રોકડ જથ્થા. રૂ. ૧૯૮-૮-૦

રૂ. ૨,૮૦,૫૮૧-૧૨-૭

૩ આનંદાશ્રમને લોટ મળેલી રકમોનાં અનામત ફંડો:—

રોક કપાણી ચતુર્થાનાં પત્ની કુલકુવરબાઈનું ફંડ. રૂ. ૧૧,૭૪૬-૨-૦

બેન થી. સુમરીબાઈ કાળાવાળા. રૂ. ૪૫૩-૮-૦

રોક હરખચંદ સક્ષીચંદ. રૂ. ૭૪૮-૩-૩

શ્રી. ગણપતરામ નાનાભાઈ ભટ્ટ. રૂ. ૭૩૩-૮-૫

સ્વર્ગસ્થ માતૃશ્રી ગુભાના આત્મકેશ્વાણ્યે હા. બહેન

શ્રી સુમરીબહેન કાળાવાળા. રૂ. ૬૦૦-૦-૦

બેન વાલુબાઈ દેવકરજી. રૂ. ૮૦૦-૦-૦

સદગત સોની ધૈતાભાઈ મુંદરજી. રૂ. ૬૭૨-૮-૦

રોક સ્વજી દેવજી. રૂ. ૩,૦૩૩-૮-૧૧

આત્મારામ દરજીનું સ્મરણ આપે એવું પ્રેમાળ તેમનું હૃદય છે. સ્વામીનારાયણ ભગવાનમાટે સુંદર ડગલી તૈયાર કરનાર આ દરજીએ લાવનગર દરબારશ્રીને એવી ભતની બીજી ડગલી કરી આપવાની અશક્તિ જણાવી હતી અને જણાવ્યું હતું કે “એ ડગલીમાં તો પ્રેમના ટેલા છે” એવા પ્રેમના ટેલાવાળું શ્રી. ઓધવજીભાઈનું હૃદય શ્રીનાથપ્રભુને રસ્તે જરાપણ આલ ન આવે તેની પ્રેમપૂર્વક ચીવટ રાખે જાય છે. ધોડાપર તેમનો ખૂબ ડાણુ છે. રોડાની, પથ્થરની, ઊંચીનીચી જમીનની સંભાળ રાખતા ઓધવજીભાઈ ગાડી ચલાવે જાય છે.

જે ગાડીમાં મહેશ્વરના સાક્ષાત્ત્વ અવતારરૂપ પ્રભુ બિરાજ્યા હોય તે પ્રસંગના આનંદનું વર્ણન અશક્ય છે. એ ધોડા-ધન્ય છે. એ ગાડી હાંકનાર ધન્ય છે. સાથે પ્રવાસ કરનારા પણ ધન્ય છે. મોટા પટવાળા ઓછાતમાં ગાડી આવી પહોંચે છે. નદી મોટી છે, વેફરથી ભરેલી છે. ચોમાસું હમણાંજ પૂરું થયું હોવાથી તેમાં પાણી નેશબેર ચાલ્યું જાય છે. ગાડીનો ભાર હલકા કરવામાટે સાથે ખેંદા ગાડીમાંથી ઊતરી પડે છે. તેની અંદર ફક્ત નાથ બિરાજેલા છે. પૈડાં રેતીમાં ખૂંચતાં જાય છે. ધોડા હાંશબેર ધપે જાય છે. હાંકનારનો ભક્તિભાવ ઊછળતો જાય છે. સદ્ગુરુસેવાની આવી સુંદર તક સાંપડેલી હોવાથી ગાડી હાંકનાર પોતાને સદ્ભાગી માને છે. રેતીમાં થઈ ગાડી પાણીના વેનમાં ચાલી જાય છે. જલના તરંગો નાથને વંદન કરતા હોય એમ ઊછળતા જાય છે. ધીમે ધીમે પાણી ડાપતી ગાડી સામે કિનારે આવી પહોંચે છે. સામે કિનારો ઊંચો, ખાડાખખડાવાળો, કટલેક સ્થળે ફેલાવાળો-જાણે ગાડી હાંકનારના ભક્તિભાવને કસોટીએ ચઢાવતો ન હોય? પરંતુ આશ્ચર્ય એ છે કે સાચો પ્રેમ કસોટીએ ચઢતાં વિશુદ્ધ બને છે, સુદૃઢ બને છે, તેમ આ પ્રસંગે એ ભક્તહૃદય વધારે લાવલીનું બન્યું. શ્રીનાથની આજ્ઞા માગી શ્રી. ઓધવજીભાઈ ધોડાને વિસામો આપે છે. સાથેના એન્ય સૌ પણ શાંતિ મેળવે છે. બીજાખાતાં સંત-દિવ્યનેત્રાવડે સૌનાં હૃદયોમાં ઉત્સાહ પ્રેરે છે, મીઠા શબ્દોવડે સૌના હૃવનમાં બક્ષે રહે છે. ધોડા તાજ ચાય છે અને ગાડી ચાલવા મડિ છે. રસ્તો ડાપતી ધીમે ધીમે ગાડી મેંદરડાના પાદરમાં આવી પહોંચે છે.

મેંદરડાના ભક્તમંડળે પ્રથમથીજ મેંદરડાના રસ્તાની ફેલાવાળી જમીનપર ડાળાં, પાંદડાં ને માટી પથરાવી દીધેલ હોવાથી રસ્તો-સુખરૂપ બનેલો. મહાપુરુષોનું તપોબલ મહાન હોય છે. માયા પોતે તેમના સ્વાગતમાટે, સુખ સગવડમાટે તત્પર હોય ત્યાં અન્યનું તો શું પૂછવું? તેઓશ્રીના સ્વાગતમાટે મેંદરડાનું શિષ્યમંડલ આવી ઊભું છે. વાજતે ગાજતે મંગલગીતોના ધ્વનિવચ્ચે અને શિષ્યહૃદયના અદૃષ્ટપણે ઊછળતા ભક્તિભાવને કીલતી શ્રીનાથની ગાડી મેંદરડામાં પ્રવેશ કરે છે.

જેમણે જેમણે આવી પથરામણીનો જીવનલહારો લીધો છે તેમને તેમને એ પ્રસંગના અદ્ભુત દર્શનું, એ પ્રસંગના નિર્મલ આનંદનું, એ પ્રસંગના શુદ્ધસત્ત્વમય વાતાવરણનું સ્મરણ શું આપવું હોય? એ પ્રસંગ એ હતો કે જ્યારે ભાવિક હૃદયમાં શુદ્ધ પ્રેમ પ્રવાહ સંચરતો, અશ્રદ્ધાલુ જનોમાં શ્રદ્ધાનું ઝરણું પ્રકટતું, સંસારપ્રવણ માણસોમાં પ્રભુપ્રેમ જાગતો, સંસારમાં જાણે સિદ્ધલોક ન પ્રકટયો હોય અથવા ખારા સમુદ્રમાં સીધા અમૃતમય જલનો ઝરો ન ફૂટયો હોય? સૌ ભાવિકહૃદયોમાં જાણે પ્રભુતાએ વાસ ન કર્યો હોય? એ સમયે પ્રાપ્ત બ્યવહાર કરવો ન ગમે. એ સમયે ચંદ્રથી દૂર ન થવા ઈચ્છનાર ચંદ્રારતી પેઠે શિષ્યહૃદય એ અરણ્યમહામાંજ ચોંટી રહે. એ સમયે અશિષ્યો-પછી ભલે તે હિંદુ હોય કે અહિંદુ, રામ હોય કે રંક, શુદ્ધિમાન હોય કે અલણ, નાનો હોય કે મોટો, સ્ત્રી હોય કે પુરુષ,

૪૬ હોય કે જીવાન-એમ બધાને તેઓશ્રીનાં દર્શન કરવાં ગમે, તેઓશ્રીની ક્યાં સાંભળવી ગમે, તેઓશ્રીનાં બોધવચનો મનમાં ઊતારવાં ગમે, એ સુખારવિદમાં એવું શું હતું કે સૌને તેઓશ્રીનાં દર્શન કરવાનો ઉત્સાહ પ્રકટતો? એ શબ્દોમાં એવી શી મોહકતા હતી કે સાં મોરલીપર મુઝ થયેલા ફણીધરની જેમ એ શબ્દોમાં તન્મય બનતા? એ આંખોમાંથી એવું શું ઝરતું કે સૌ એ અમૃત ગ્રીસવા તલસતાં?

ઐતિહ્યવિદાને જે સ્થૂલ ગુરુત્વાકર્ષણની શોધ કરી છે તેને મળતું, પરંતુ તેના કરતાં અનેકગણું શ્રેષ્ઠ અને બલિષ્ઠ ગુરુત્વાકર્ષણ આપણા ઋષિવરોએ સૈકાઓપહેલાં શોધી કાઢેલું. એ દિવ્ય આકર્ષણશક્તિ-યોગની પરિભાષામાં કહીએ તો એ ઉચ્ચતમ આત્મબલ તેઓશ્રીનાં જીવનના અંગપ્રત્યંગમાં વિલસી રહ્યું હતું. એ જીવનના રોમેરોમમાંથી પ્રભુમયતાનો સ્પર્શ પ્રકટતો, એ આણું જીવન માનવજાતને પ્રભુના અસ્તિત્વનો પાઠ શીખવવામાટે હતું. પ્રભુમયતાથી જે જીવન ભર્યું હોય તે મહાપુરુષનાં ચરણકમલ સૌ સેવે તેમાં શું આશ્ચર્ય? જે વાણીમાં આત્માની પરાવાણીનું ગુંજન થતું હોય એ વાણી સૌ મુઝ બની સાંભળે એમાં શું આશ્ચર્ય? જે અશ્વઓમાંથી મિલચેગેશ્વરનાં દર્શન થતાં હોય તે આંખોભણી સ્થૂલચતુષ્કો ખેંચાઈ રહે તેમાં શું આશ્ચર્ય? મેંદરજાનાં ભક્તકુટુંબે અને અન્ય સદ્જાગી જનોએ શ્રીનાયની પધરામણીનો અશબ્દલાલ મેળવી પોતાના માનવજીવનને સફલ કરેલું.

મેંદરજાથી બીસખે પધાર્યા પછી શ્રી. ઓધવજીભાઈની સેવાનિમિત્ત તેમને રેશમી કોરનું ધોતિયું આપવા શ્રીનાયપ્રભુએ કોઈને આજ્ઞા કરી. આ સાંભળી શ્રી. ઓધવજીભાઈ ગળગળા થઈ ગયા. તેમની આંખો આંસુભરી બની ગઈ. તે બોલ્યા: પ્રભુ! આવી પ્રસાદી મને ન જોઈએ. આ પ્રસાદી કેટલો સમય આલે? વરુ તો સમય જતાં ફાટી જાય. તેમનું આવું ગળગળું વચન સાંભળી દયાસાગર તેઓશ્રીએ ઓધવજીભાઈસાથ જોયું એટલે શ્રી. ઓધવજીભાઈએ આગળ ચલાવ્યું અને બહુલાવૃષ્ટિક નીચે પ્રમાણે વિનંતિ કરી, “નાથ! આપશ્રીને જરાપણુ હારે ન પડે અને મારા જેવા રંકનું કામ થઈ જાય એવું આપો. આ લવસાગર મારા જેવા પામર અને જડચુદ્ધિના અવમાટે તરવો કહ્યું છે. આપ પ્રભુને એ કામ તદ્દન સુલભ છે. પ્રભુ, આટલું માણું છું.” આ બોળા અને નિખાલસ હૃદયમાંથી સરતા શબ્દો સાંભળી તેઓશ્રીએ સ્મિત કર્યું.

આ વાત કહેનાર શ્રી. ઓધવજીભાઈ ઔરંગી વર્ષથી મોટી વયના છે, કાને બહુજ, આણું સાંભળે છે અને શરીરે જરા નખળા થયેલા છે. બીસખામાં તેમને ધરે સાંજરે પૂ. ધ. બ્રહ્મપ્રકાશજી, હું તથા મારા નાના ભાઈ દયાળસેહ એમ ત્રણે ગયા હતાં. તેમના મોટા પુત્ર નરભેરામભાઈ તથા નાનાપુત્ર લાલજીભાઈ પણ એ પ્રસંગે હાજર હતા. અમારા સૌની સમક્ષ શ્રી. ઓધવજીભાઈએ ઉપસા પ્રસંગે વર્ણવી બતાવ્યા. શું કહ્યું? આ વાતો કહેતાં તેમના ૪૬ ચરીરમાં એક યુવાનનો ઉત્સાહ દેખાવા લાગ્યો, તેમની વાણીમાં બીસખાના મહાસંતના પાવન ચરણકમલમાં મૂળે પણ શુદ્ધપ્રેમ તરવરી રહ્યો હતો. આંખોમાં પાણી આવી જાય. વચ્ચે વચ્ચે-વાણી ગળગળી બની જાય. અમે બેઠા સાંસુધી પ્રભુજીવનનીજ, વાતો તેમણે કહ્યાં કરી. તેમણે કહ્યું, “આપણા નાથ આજ્ઞાસુધી બિરાજતા હોત તો ધણાનું બહુ, થાત” તેમના આ શબ્દો કેટલા સ્વાદા છે? તેઓશ્રીની દૈવીશક્તિમાં તેમને કેટલી શક્તિ છે?

તેમણે આગળ ચલાવ્યું, “એકવાર હું જૂનાગઢ મેડેશને બિતર્યો. ત્યાં વેઈટિંગ રૂમમાં ગુરુમહારાજ બિરાજે છે એમ મેં સાંભળ્યું. અંદર તો મોટા મોટા માણસો બેઠેલા અને અંદર જવાની જરાપણ જગા ન રાખે. હું પારણા આગળ આવીને બેઠો, પણ અંદર જવાય ક્યાંથી? એટલે બહાર બેઠો બેઠો બેઠો. થઈ ગુરુમહારાજનાં દર્શન કરવા લાગ્યો. ત્યાં તેઓશ્રીની દષ્ટિ મારા પર પડી. “કમ, આધવજી !” —આ દયાભર્યા શબ્દો તેઓશ્રી બોલ્યા, આ શબ્દોએ અંદર એકત્ર થયેલા માણસોમાં રસ્તો પાડ્યો. હું હર્ષભરે પ્રભુપાદપંકજમાં પહોંચી ગયો અને સાષ્ટાંગ દંડવત પ્રણામ કરી મારા જીવનને સુલાગી માનતો તેઓશ્રીની સન્મુખ કર બેઠી બેઠો. તે દહાડે મને ખરાબર અનુભવ થયો કે ગુરુદેવ ખરેખર મરીબનિવાજ છે. રાય ને રંક બધા તેઓશ્રીની નજરમાં સરખા છે. આમ ન હોત તો મારા જેવા અનેક રંક, નિરાધાર અને બીડી સમજના માણસોને ઉદ્ધાર ક્યાંથી ચાત ?”

આશ્રમમાં હોઈ લ્યારે સંવારમાં વહેલો બીડી લગ્ન લલકારું. મારી કાલીધેલી વાણી સાંભળી તેઓશ્રી એકવાર બોલેલા. “હીક તાર લગાડો છે.” મેં કહ્યું, “પ્રભુ! મને તો ખીજું કંઈ આવડતું નથી. આપનેજ આધાર છે. બોલી કાલીધેલી છે.” આ સાંભળી તેઓશ્રી બોલેલા કે, “પ્રભુને તો સો કાલીધેલી બોલીવડેજ લાગે છે. પ્રભુ તો ફક્ત હૃદયના વાવના જૂખ્યા છે, માટે લગ્ન કર્યા કરવું.” આ મીઠા દયામય શબ્દો સાંભળી આધવજીવાઈની શુરભક્તિ મગ્નજાત બની. તેમના હૃદયમાં શ્રીનાથપ્રત્યેનો પૂજ્યભાવ સુદઢ બન્યો.

આપણા સૌના એ અનુભવનો વિષય છે કે પૂજ્યચરણ નાથભગવાને અસામાન્ય કૃપા કરી અનેકને પશુજીવનમાંથી સાચા માનવજીવનમાં આપ્યા છે, સંસારમાં ગુંગળાતા અનેકને પરમાત્માવાણી વાળ્યા છે, અનેક સુલાગી જનોના જીવનમાં ભક્તિ, યોગ કે જ્ઞાનની દિવ્ય ઝંરણી પ્રકટાવી છે. આનું નામ સાચો ધર્મપ્રચાર, આનું નામ સાચો જ્ઞાનપ્રચાર, આનું નામ સાચું આત્માર્પણજીવન. મારાજે ચલાવેલા લોહાનો કાટ દર થાય તેમ તેઓશ્રીનાં શરણુર્થ આવનારની શુદ્ધિપર જાહેરો અવિચાનો કાટ દર થતો. તેઓશ્રીએ અગાધ શ્રમ બહાવી પ્રત્યેક સુલાગી શરણુ લેનાર સાધકની સંસારશુદ્ધિના વિષમય પ્રવાહને ગુંગળાવ્યો છે, તેમની અજ્ઞાનથી ખરાબેલી બીડી શુદ્ધિમાં જ્ઞાનની સાચી સમજ ઉપજતી છે, તેમના સાંકડા જીવનને વિશાલ બનાવ્યું છે. સાચું કહીએ તો તેઓશ્રીએ દિવ્ય ક્રિયાઓ કરી પશુભાવમાંથી મનુષ્યત્વ પ્રકટાવ્યું છે, મનુષ્યત્વમાંથી દેવત્વ પ્રકટાવ્યું છે, દેવત્વ પ્રાપ્ત કરનારને પ્રભુવત્તે માર્ગ દેખાડ્યો છે—પરમતત્ત્વની ઝાંખી કરાવી છે.

તેઓશ્રીએ શિદ્ધ કરી બતાવ્યું છે કે શુદ્ધિકરતાં હૃદય ઉત્તમ છે, શુદ્ધિના લાભતર-કરતાં હૃદયનું લાભતર ઉત્તમ છે. શુદ્ધિ નળણી હોય, પણ હૃદય ખીલેલું હોય તોજ માણસ સાચો માણસ બને છે. માણસ ભલે શાસ્ત્રજ્ઞાનવગરનો હોય, પણ જો શાસ્ત્રજ્ઞાન તેના જીવનમાં બિતરેલું હોય તોજ તેને લાભ છે. શુદ્ધિના વિકાસમાટે ના નથી, પણ હૃદયના વિકાસવગરનો એકલો શુદ્ધિનો વિકાસ બહુ સ્તુત્ય નથી. શુદ્ધિવિકાસથી ઘણેભાગે અહંભાવ ને દંભ વધે છે; હૃદયવિકાસથી અહંભાવ મોજા પડે છે, વિનમ્રતા, સાધુતા, સરલતા વગેરે દેવીશુભો પ્રકટે છે. એવા હૃદયમાં પ્રભુદર્શનની જૂખ જાગે છે. આને લાંબનેજ અનેક વિદ્યાના ભારથી ભારે થયેલી શ્રીનારદજીની શુદ્ધિમાં ઝીણો ઝીણો વિપાદ પ્રકટેલો, ઝીણી ઝીણી અશાંતિ પ્રકટેલી. તેથી બેલકું લાખ્યધાર લાગ્યાન શંકરના સેવાભાવી અરુણશુદ્ધિ શિષ્ય ગિરિના હૃદયમાં અનન્યભાવવાળી સેવાભક્તિએ જ્ઞાનની સૌરભ પ્રકટાવેલી દેખાય.

છે, તેના અનન્ય શુભકૃત હૃદયમાં દિવ્યશક્તિનો વાસ થયેલો સંભળાય છે અને ભગી-
શુદ્ધિના એ ગિરિ યાનનિઠાવાળા તોટકાચાર્ય બની જાય છે.

ખીલખાના સંતશિરોમણિએ વ્યક્તિગત જીવનના વિકાસમાટે ખૂબ ખ્યાન આપેલું.
તેઓશ્રીએ અમોઘ દયા કરી શરણમાં આવનાર સૌનું જીવન સુરૂપ કરવા ધમ લીધેલો.
એક મહાન માનસશાસ્ત્રીની પેઠે તેઓશ્રી પ્રત્યેક શરણ લેનાર સાધકની ખામીઓ દૂર
કરાવતા એટલે કે તેના જીવનમાર્ગી દોષાપનયન કરાવતા અને પછી શુશાધાન કરાવતા.
પહેલાં તેઓશ્રી સાધકને દોષ કાઢી નાંખવાનું-દોષરહિત થવાનું મુચન આપતા અને પછી
તે દોષના પ્રતિપક્ષી શુણ્ણને સંપાદન કરવાની આજ્ઞા આપતા ખીજી રીતે કહીએ તો શુભશુણ્ણની
પ્રાપ્તિવડે દુર્ગુણના ત્યાગમાટે તેઓશ્રી ખાસ જાર મૂકતા. ઉદ્યોગવડે આલસને, સાવધાનતાવડે
પ્રમાદને, ધર્મચર્યવડે કામને, ક્ષમાવડે ક્રોધને, ઔદાર્યવડે લોભને-એ પ્રમાણે સૌને તેઓશ્રી
શાસ્ત્રીય બોધ આપતા. જીવનની આંટીધુંટીમાંથી પસાર કરાવી શકે એવું હૃદયબલ-શ્રદ્ધાબલ
તેઓશ્રી સાધકને અર્પતા.

વયોવૃદ્ધ અને સદ્ગુરુપ્રેમમાં તરબોળ થયેલા શ્રી. આધવજીભાઈની સરલ ને સાદી
વાણીમાં એ મંસ્મરણો સાંભળી અમો પણ તરબોળ બન્યા, અને ગયા હતા તે કરતાં
ત્યાંથી જીઠવા ત્યારે બદલાયેલા લાગ્યા શીનાયના જીવનમહિમાને ગાનાર એ વયોવૃદ્ધશિષ્ય
ધન્ય છે. અમારાજેવા સાંભળનાર પણ ધન્ય બન્યા. ખીલખાના એ સંતશ્રીનો મંદરકાનો
પ્રવાસ અમારા મનઆગળ તરવરી રહ્યો. આજીવનદિનિ એ પદ અને તેનું વહન-અમારી
આગળ ખડું યથું કૃપાનાયના એ જીવનપ્રમજોએ અમારા મનને શાતા આપી. મનની
આંખ આગળ એ ભૂતકાળના પડા જીવકાષ્ટ રહ્યા ન હોય? જાણે એવેતવજીમાં પાદુકાજપર
ખિરાજતા તેઓશ્રી મીઠું સ્મિત ન કરી રહ્યા હોય? આંખોમાંથી દિવ્યસ્રવેશ દેતા હોય
એવા શીનાયનાં માનસદર્શન યથ રહ્યાં. ત્યાં જોડેલો સમય ખેડા જોડેલો સમય લેખે
લાગ્યો. જોડેલો સમય એ સંસ્મરણો સાંભળ્યાં તેટલો મમય અલભ્ય લાગ્યો. એમ લાગ્યાજ
કર્તુ કે જાણે એ દિવ્ય સાધુપુરુષના શુણ્ણાનુવાદ માંભળ્યાજ કરીએ. જાણે એ સ્મરણગંગામાં
નાહ્યાજ કરીએ. જાણે એ સર્વજ્ઞતામાં માનવજીવનની અપતાને ક્રોધોળી ક્રોધોળી ગાળ્યાજ
કરીએ. જાણે એ દિવ્ય મહાજીવનના પદમામાંથી પ્રોત્સાહન મેળવ્યાજ કરીએ. એ જીવન-
સરિતાને આરે ખેડાજ રહીએ. હાં ખેડા ખેડા સંસારને બૂઝ્યાજ કરીએ-ને જાણે જગતના
મટ્ટી ભૂંડીએ: જાણે જીવનભરમાટે, જન્મોજન્મમાટે, અરે! સદાકાળમાટે શીનાયના બની રહીએ.

ને પ્રભુમયતાજ જીવન હોય તો આપણે આ કાર્ય કર્યાજ કરીએ. કરી જતા
અગ્નિને ધીવડે તાળે કરાય તેમ પ્રભુજીવનસ્મૃતિના કરી જતા અંગારાને કરી પ્રકટાવીએ.
એ અંગારાપર પ્રભુસંસ્મરણરૂપી ધી હોમીએ, ખૂન હોમીએ, હોમ્યાજ કરીએ અને એ
અગ્નિને બલવાન બનાવીએ. એ એટલે મુખી કે એની જવાલામાં આપણા જીવનની અશુદ્ધિઓ
બળી જાય, આપણા જીવનની બધી ત્રુટીઓ ટળી જાય, આપણા જીવનનો મંસારપ્રવાહ
તદન સુકાર્થ જાય, અને આપણે એ મહાજીવનના પ્રકાશમાં ઊતરી પડીએ, એટલુંજ નહિ
પણ એ મહાજીવનના દિવ્યઆદેશને સાંભળવા શક્તિમાન બનીએ, અને જીવતા જીવતા આપણે
એ પરમધામના નિર્ચંતાના શરણમાં પહોંચી ભૂંડીએ. જીવનમાં સાધકને આથી અધિક
શું પ્રાપ્ત કરવાનું હોય? સાધકમાટે આથી અધિક બીજું સાધન હોય? ભક્ત
સરદાસે બીજું શું કર્યું હતું? ભક્ત નરસિંહ અને ગીરાંએ કર્યું હતું? કિત

સાધનક્રમના દિવસોમાં નીચેના વક્તાઓએ બિનબિન વિષયોપર વ્યાખ્યાન કર્યા હતાં:—
વક્તાનું નામ. વિષય.

૧ શ્રી. મણિકલાલ નાનજી ચંદ્રારાણા.

મહાપૂજનમહોત્સવ ને સાધનક્રમ.

(આપણું કર્તવ્ય.)

૨, ૩ મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાઈ
વેદાંતશૂષ્ણુ.

શ્રીઉપદેશગ્રંથાવલિના ૧૦૩મા અંકનું તથા

શ્રીમન્નાથસુબોધમાલાનું વાચન.

૪, ૫ રતિદાસ કેનજી દવે

માનવધર્મ

૬, ૭ દુર્ગાચંકર મણિચંકર ઉપાધ્યાય

ભજનકીર્તન

૮, ૯ ભાઈચંકર ધનજી દવે

આપણું કર્તવ્ય.

૧૦, ૧૧ કરશનજી પ્રાણજીવન ઝોઝા

ઉપનિષદ

૧૨, ૧૩ અંબાચંકર ભાઈચંકર ત્રિવેદી.

પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનાં સંસ્મરણો.

શ્રીગુરુપૂર્ણિમાના મહોત્સવના ત્રણે દિવસોદરમ્યાન નીચેના ગૃહસ્થોત્તરકથી પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવની પાવન સેવામાં ચાણ ધરાવવા ઉપરાંત આનંદાશ્રમવાસીઓ તથા પૂજનમહોત્સવનો લાભ લેવા આવેલ ઓ જિન્દાસુ બંધુબહેનોને મિષ્ટાન્નભોજન આપવામાં આવ્યા હતાં:—

૧ આપાદ સુદિ ૧૪ શુક્રવાર—એક ભક્તગળ.

૨ આપાદ સુદિ ૧૫ શનિવાર—શ્રી. હરજીવન કેશવજી શાહ તથા તેમનાં ધર્મ-પત્ની સમજીબહેન—નાગનેશ-દાસ મુંબઈ.

૩ આપાદ વદિ ૧ સદ્ગત શેઠ ભાયાલાલ છોટાલાલ હકર હા. શ્રી. શેઠ-ઈન્દુ-કુમાર ભાયાલાલ હકર. ભાવનગર.

શ્રીપૂજનમહોત્સવપ્રસંગે નીચેની વસ્તુઓ ભેટરૂપે આવેલી છે:—

સદ્ગત શેઠ રવજી દેવજી ગાંધી હા. શેઠ હનુમાલ વાલજીભાઈ જામનગર એમના તરફથી ભોજનમાં વપરાતો સર્વ પ્રકારનો મશાલો, એલચી, કેશર-કપૂર વગેરે.

શ્રી. ચતુરભાઈ આચાર્ય પટેલ-અમદાવાદ એમના તરફથી આહોદ્દીનિમિત્તે રૂ. ૨૦ આવ્યા હતા, તથા શ્રી. જ્યેશ્ઠારામ પીતાંબર ભટ્ટ સાહુદવાળાતરફથી ચેવડામાટેની સામંત્રીની ગોકવલ્લુ કરવામાં આવી હતી.

મુંબઈવાળા બહેન સુકતાબાઈ શામજી તરફથી પૂજ્યપાદશ્રીની પાવન સેવામાં ધરવા-માટે ધોતીયાં ૨, ૧ ઉપરણો ને પછેડી, ચૂડા મેવો, અત્તર તથા પિત્તળના લોટા ૨ બે આવેલા છે.

મુંબઈવાળા શેઠ રાજસી જીવરાજ (દાલ વાંકોને) તરફથી શ્રી. કરશનજી પ્રા. ઝોઝામારફત પાંચ ખુમચા પિત્તળના પ્રભુસેવામાં ધરવામાટે આવેલા છે.

શ્રીગુરુપૂર્ણિમાને દિવસે મિત્ર મિત્ર સ્થલે થયેલ પૂજન

શ્રી આનંદાશ્રમ-પૌરબંદર. શ્રી આનંદાશ્રમ ગોહદ, શ્રી આનંદાશ્રમ-લીંબુડા, શ્રી આનંદાશ્રમ દ્રાણ, શ્રીઆનંદાશ્રમ-કર્ણવી ને શ્રીઆનંદાશ્રમ-અમદાવાદમાં અને શ્રીઆનંદાશ્રમ મુમુક્ષુમંડળ-મુંબઈ, જંજીસરમાં, મોડળમાં, સાહુદમાં, સીંગામમાં, દીવામાં, જામજેઘપુરમાં ને સાદરામાં, કુતિયાણા ને કુંડલામાં એમ બિન બિન સ્થળે આપાદી પૂર્ણિમાને દિવસે ગુરુબંધુઓ તથા ગુરુભગિનીઓએ મળી પૂજ્યપાદ સદ્ગુરુશ્રીનું વિધિપૂર્વક મહાપૂજન કર્યું હતું.

જીવન કેવી રીતે લંબાવી શકાય ?

એક તો ધ્યાનયર્થ પાળવાથી, આ ખાતે એ મત હોઇ શકેજ નહિ. સારા અનુભવી વૈદાનું કથન છે, તેમજ શાસ્ત્રો પણ વારંવાર તે ઉચ્ચારી રહ્યાં છે.

ખીતે ઉપાય એ છે જે દરેક વ્યક્તિએ સૂર્યના તકકામાં પગથી માથાસુધી એક કલાક દરરોજ સરસવના તેલથી સારી માલેશ કરવી. ઉષ્ણ પ્રદેશમાં આ માલેશ સવારમાં થવી જોઈએ, તે સારખાદ રનાન કરવું. પગ, કાન અને માથામાં તેલનો પૂરો ઉપયોગ કરવો. સારો તંદુરસ્ત માણસ જેને ઉંઘ સારી ન આવતી હોય તેને માટે આ માલેશ સારામાં સારો ઉપાય છે. આંખ, દુટી અને અંગુઠામાં પણ તેલ લગાડવું જોઈએ. જો આ પ્રમાણે તૈલી માલેશ દરરોજ થાય તો તુકસાનકર્તા જંતુઓનો નાશ થાય અને ક્રોધપણુ જાતનાં વ્યાધિથી શારીરિક તંત્ર મુક્ત બને છે, રોજ પાશીર ઘી યા તો અડધો શેર માંસની અસર કરતાં જો દરરોજ નવટાંક તેલની બરાબર માલેશ થાય, તે શરીરમાં પ્રજ્વળે તો તે વધારે ફાયદાકર્તા થઈ પડે છે. જો આ પ્રમાણે સતત એક માસ કરવામાં આવે તો તેની અસર સ્પષ્ટ જણાઈ આવે. આનો અભ્યાસ પાશીર તો સારી તંદુરસ્તી પરિણમશે તે છુટ્ટાપો દૂર જશે. રવિવાર, પૂનેમ અને અમાસે તેલની માલીશ નજ કરવી. જેને ઝાડનો બંધકાષ હોય તેણે આ નિયમને વળગી રહેવાની જરૂર નથી. પહેલાં પગની માલીશ કરવી. પછી માથાની અને છેવટે બીજાં અંગોની.

[શુજરાત શાળાપત્ર]

—[*]—

દમ ઉધરસની દવા

સકરીઆં હરસાળમાં ઘાલીને શેડી નાખવાં અને રાતના સૂતી વખતે હોલટાંસાથે ખાઈ જવાં, પછી મુદ્દલ પાણી પીવું નહિ. આ દવા ચાલતી હોય ત્યારે ધ્યાનયર્થપ્રત આવશ્યક છે. આ પ્રયોગથી હજારો માણસોને દમ અને ઉધરસનો રોગ મળ્યો છે. તેનાથી ઝાડો સાફ આવી શરીર પણ તંદુરસ્ત રહે છે.

(ધર્મ-નીતિ-પ્રકાશમાંથી)

—[*]—

શ્રીજાનંદાશ્રમ-સમાચાર

[આઘાઠ માસ]

મુખ્યભેદ:—શ. ૧૦૧-શ્રી. મૂળચંદ્ર નરમેરામ પડીયા-મુંબઈવાળાતરફથી એક આરડો બંધાવવાનિમિત્તે. શ. ૧૦ શ્રીમાંજરોજાન્યના દરબારશ્રી શેખસાહેબ અબ્દુલ ખાલીક સાહેબના આત્માની શાંતિઅર્થે. હા. શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેશાઈ-મંગરોજી. શ. ૧૦, શ્રી. મધુવનદાસ ચંદુલાલ-ગોધરા. શ. ૧૧-૦-૦ શ્રી. અગ્નિરાય હરિદાસ પારેખ-મુંબઈ.

લઘુરુદ્ર તથા રુદ્રાભિષેક:—શ્રી કલિદાસ ઉકાલાઈ-જિના. શ્રી. હરજી દીગ-જૂનાગઢ. શ્રી. રમણિકલાલ ત્રિભુવન દવે-રાજકોટ.

બોજન:—શ. ૬-૭-૦ શ્રી. હરિદાસ દયકુસાઈ-જૂનાગઢ વિદ્યાર્થીઓને બોજનમાટે.

૩. ૨૫-૦-૦ શ્રી. પોપટલાલ ગિરધરલાલ ચંદારાણા કાનામેળોરવાળાતરફથી ભોજન તથા યાગમાટે. ૩. ૫-૦-૦ વ્યાસ અંબાલાલ જોશલાલ-અમદાવાદવાળાતરફથી સાદા ભોજન-નિમિત્તે. ૩. ૧૬-૬-૩ શ્રી. રમણિકલાલ દવેતરફથી આપાઠ વદિ ૧૦ ના વિદ્યાર્થીઓના ભોજનના. ૩. ૫-૬-૦ શ્રી. રમણિકલાલ ત્રિભુવન દવેતરફથી આપાઠ વદ ૧૧ના કળાહોરના ૨૧ બાલકોના. ૩. ૧૨૫-૫-૬ શ્રી. મયાશંકર હાવવાનજી વોરા હા. બેન મુક્તાબાઈ શામજી-શાંતાકુંજ. આપાઠ વદિ-૨ ના ભોજનના. ૩. ૩૧-૧૧-૦ શ્રી. શેઠ હરખચંદ લક્ષ્મીચંદ શાહ-જૂનાગઢવાળાતરફથી મિષ્ટાન્ન ભોજન.

યાગ:—શ્રી. પોપટલાલ તારાચંદ વકીલ-જૂનાગઢ. શ્રી. હર્ષદરાય મહારાણીદાસ દેશાઈ-માંગરોળ (યાગ બે.) બેન કુસુમબાઈ વસંતરાય.-ખીલખા. શ્રી. કેશવજી ત્રીણાબાઈ-જૂનાગઢ. શ્રી. કાલીદાસ ઉકાબાઈ-બિના. શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા. શ્રી. બાતુ-શંકર હરિશંકર-રાજકોટ. શ્રી. હરજી ટીકા-જૂનાગઢ. બેન સંતોષબાઈ-ખીલખા. શ્રી. નરોત્તમ પરભુ-ગણદેવી. દવે નાનાલાલ વિશ્વનાથ-ભાવનગર. બેન લીલાવતી દેવીદાસ-શાંતાકુંજ. શેઠ મગનલાલ ડાહ્યાબાઈ-રાજકોટ. શ્રી. કાનજી પુરુષોત્તમ-વંચલી. શ્રી. રઘુનાથ જાદવજી ગાંધી.-મુંબઈ. શ્રી. કરચનજી પ્રાણજીવન ઝોઝા-વાંકાનેર. શ્રી. શેઠ ઇંદુકમાર બાપાલાલ-ભાવનગર. હા. શ્રી. બા. ધ. દવે. શ્રી. પ્રાણજીવનદાસ પરમાણંદદાસ હા. કમળા બહેન-ભાવનગર. (બે યાગ.) શ્રી. દુર્લભજી નાગજી-કુંડલા. શ્રી. લાલજી નાગજી-કુંડલા. શ્રી. અંબાશંકર બાઈશંકર ત્રિવેદી-જોરાવરનગર. શ્રી. તાપીશંકર જયશંકર-જંજીસર. શ્રી. અંબાશંકર બાઈશંકર ત્રિવેદી-જોરાવરનગર (બે યાગ.) બહેન કસ્તુરબાઈ ગોરધનદાસ-મુંબઈ (ત્રણ યાગ.) સદ્ગત શ્રી. ગૌરીશંકર બાઈશંકર ત્રિવેદી-જોરાવરનગરવાળાતરફથી અર્પણ ચયેલી રક્ષના વ્યાજખાંધી યાગ ધરાવવામાં આવ્યો હતો. જામજોધપુરના એક સેવકતરફથી (બે યાગ) હા. શ્રી. પરમાણંદ લાલજી. શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા ચિ. શ્રી. કેશવલાલભાઈના જન્મદિવસનિમિત્તે યાગ.

અર્પણદીપકમાટે—૩. ૧-૪-૦ શ્રી. હર્ષદરાય મહારાણીદાસ-માંગરોળ. ૩. ૧-૦-૦ શ્રી. અરોળભાઈ ખી. પંદિયાર-કાવી. ૩. ૦-૮-૦ શ્રી. પ્રાણજીવનદાસ વિઠ્ઠલદાસ કુવ-મુંબઈ ૩. ૦-૧૦-૦ શેઠ હરખચંદ લક્ષ્મીચંદ-જૂનાગઢ. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેશાઈ-માંગરોળ. ૩. ૧-૦-૦ હરિદાસ ચકુભાઈ-જૂનાગઢ સસનારાપણની કથા-નિમિત્તે. ૩. ૬-૪-૦ શ્રી. કાલિદાસ ઉકા-બિના. ૩. ૧૫-૦-૦ શ્રી. હર્ષદરાય મ. દેશાઈ તરફથી જન્મમાટે. ૩. ૧-૦-૦ શ્રી. રઘુનાથસિંહ નથુસિંહ-મેળોર. ૩. ૨-૦-૦ શ્રી. વામનરાય જટાશંકર-પાટણ. ૩. ૧-૦-૦ શ્રી. હારકાદાસ ખેતસી-કેરાંચી. ૦-૪-૮ શ્રી. મુગટરાય જીવાલાલ ચકતી. ૩. ૨-૮-૦ શ્રી. રઘુનાથ જાદવજી ગાંધી. ૩. ૧-૦-૦ શ્રી. જીવજીરામ અંબારામ-રાજકોટ. ૩. ૦-૪-૦ શ્રી. અશ્વિનીકુમાર પ્રાણજીવનદાસ-ભાવનગર. ૩. ૧-૦-૦ શ્રી. મોહનલાલ પ્રાણજીવન-રાજસીતપુર. ૩. ૦-૪-૦ શ્રી. તાપીશંકર જયશંકર-જંજીસર. ૩. ૦-૪-૦ શ્રી. લાલચંદ અમરશી-દાંક.

પુસ્તકપ્રકાશન ને પ્રચારનિમિત્તે—૩. ૨-૦-૦ શ્રી. રેવાશંકર બાલકૃષ્ણ-ગોધરા. ૩. ૧૦-૦-૦ શ્રી. સુંદરજી વીરજી કાપડીયા-જૂનાગઢ. ૩. ૧૦-૦-૦ શ્રી. મૂળશંકર નરભોરામ પડીઆ-મુંબઈ. ૩. ૩૩-૦-૦ શ્રી. જયંતીલાલ ગોકુળદાસ-મેળોર, ઉપદેશ-ગ્રંથાવલિનો અંક ૧૦૩ માં છપાવવા. ૩. ૨૩૮-૦-૦, શ્રી. પ્રાણજીવનદાસ નરોત્તમદાસ-

આવનગરવાળાતરફથી સનાતનધર્મશિક્ષણના વર્ગના.

ઢાંકનિવાસી શાસ્ત્રી શિવલાલ બહેચરલાલ મહેતા પૂજ્યપાદ પ્રભુશ્રીનાં દર્શન સત્સંગમાં શ્રીઆનંદાશ્રમમાં આવ્યા હતા તે દરમ્યાન ગત આઠ વર્ષે ૧૨ છુધવાથી આવણ સુદિ ૭ રવિવારસુધી તેમણે નીચેના વિષયોપર વ્યાખ્યાનો કર્યાં હતાં:—

૧ શ્રીગાયત્રીદર્શન. ૨ શ્રીસદ્ગુરુ કૃપાનાથસાથેના પરિચય અને અનુમદ્દ લાભ. ૩ શ્રીસદ્ગુરુમહિમા. ૪ શ્રીબિલ્વપત્રમહિમા-આજ્ઞાચક્ર ને ઇતરલિંગ. ૫ અક્ષિપુરુષોપાસના-બિલ્વપત્ર. ૬ બિલ્વપત્ર-અભિષેકરહસ્ય. ૭ ગીતા-પુરુષોત્તમયોગામૃત. અર્થેયમહિમારહસ્ય. ૮ યજ્ઞોપવીતરહસ્ય. ૯ પુરુષોત્તમયોગ.

—[*]—

સ્વેદજનક એક અવસાન

સખેદ જણાવવાનું કે:—કરાંચીનિવાસી ગુરુબંધુ શ્રી. ત્રિકમજી બોધાભાઈ ગત આઠ સુદિ ૨ ને રવિવાર તા. ૪-૭-૪૩ના પ્રાતઃકાળે ૭ વાગે કરાંચીમાં અવસાન પામ્યા છે. તેઓ પ્રભુશ્રીના અનન્ય ભક્ત હતા. તેમના આત્માને શ્રીસદ્ગુરુદેવ શાંતિ આપવા કૃપા કરો !

—[*]—

પરચુરણ મેટ

આ માસમાં નીચે પ્રમાણે પરચુરણ મેટ આવેલી છે:—

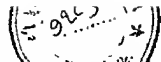
૦-૫-૩ શ્રી. કાંતિલાલ દુર્લભજી	૩-૧૨-૦ શ્રી. છાટાલાલ વિઠ્ઠલજી ભટ્ટ-રાજોડે
૦-૫-૩ „ હાલાલાલ ઓધડલાલ	તેમના બિ. ઇંદુલાલના ઉપનયન-સંસ્કારનિમિત્તે મેટ
૦-૫-૩ „ ભાનુશંકર મહાશંકર	૧-૦-૦ શ્રી. રતનશી લલુભાઈ-ઉમરાળા
૦-૫-૩ „ જ્ઞાલાલ દુર્લભજી ભટ્ટ	૧-૦-૦ શ્રી. સોમનાથ ત્રિકમલાલ-અમદાવાદ
૦-૧-૬ પરચુરણ	૨-૦-૦ „ રઘુનાથસિંહ નથુસિંહ-બેંગલોર
૦-૪-૦ શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણુ	૨-૦-૦ „ રઘુનાથસિંહ નથુસિંહતરફથી કા. સુ. ૧૫ સુધીના નિલદાનના
૧-૪-૦ „ કેશવજી શ્રીજીભાઈ-જૂનાગઢ	૧-૦-૦ બેન નર્મદાભાઈ જટારાંકર-વાંકાનેર
૧-૦-૦ „ માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણુ	૦-૫-૦ શ્રી. કરશનજી પ્રા. ઓઝા „
૧-૦-૦ શ્રી. જટારાંકર ત્રજલાલ દારકાદાસ	૦-૨-૦ બેન મણિબેન-જૂનાગઢ
જમનાદાસ હાલાલાલ નાનજી-કુંડલા	૦-૨-૦ „ નંદુબેન „
૦-૧-૦ બેન સુબજીમા	૦-૨-૦ „ કુંદનબહેન „
૦-૩-૧૦ પરચુરણ	૧-૦-૦ „ પ્રાણજીવનદાસ નરેન્દ્રભદ્રાસ
૦-૨-૦ શ્રી. પદ્મશંકરભાઈ	૧-૦-૦ „ કેશવલાલ માણેકલાલ ચંદારાણુ
૦-૨-૦ મોજદડ આશ્રમમાં પરચુરણ	૧-૦-૦ „ દારકાદાસ બેતસી-કરાંચી
૧-૦-૦ પૂ. બ. શ્રીઆત્મપ્રકાશજી	૦-૫-૦ „ આણંદજી ઓધવજી-બગસરા
૧-૦-૦ બહેન ગંગાબાઈ ધર્મજી	
૦-૪-૦ શ્રી. રઘુજીલાલ બેચરલાલ-જૂનાગઢ	

- ૫-૦-૦ શ્રી. મહાશંકર છ. રાવળ
 ૫-૦-૦ „ ગુણવંતસિંહ બલમસિંહ
 ૧-૦-૦ „ રમણસિંહ ગુણવંતસિંહ
 ૧-૩-૦ „ ગુણવંતસિંહ બલમસિંહ નિલદાનના
 ૦-૮-૦ „ પ્રાણશંકર ગોરાભાઈ
 ૦-૮-૦ „ નાથલાલ ખીમજી-માંગરોળ
 ૧-૦-૦ „ સોમજી વાલજી-ખડીઆ
 ૦-૪-૦ ખેન કરતુરખાઈ-મૂનાગઢ
 ૧-૬-૦ રાજ અનોપસિંહ કાભાઈ પખાબજી
 દૂધનિમિતે
 ૧-૪-૦ ગજરાખા મોહનખાવા-સીગામ
 દૂધનિમિતે
 ૧-૦-૦ માકવેરખાઈ નાથા દીપસંગ „
 ૦-૨-૦ શ્રી. હરજી દીડા-મૂનાગઢ
 ૦-૦-૬ „ દેવશંકર શ્યામજી-રાવળ
 ૧૪-૮-૦ „ મધુવનદાસ ચંદુલાલ-ગોધરા
 નિલદાન તથા પરચુરણ
 ૨-૦-૦ અવલરામ દામોદર હાકર-ગોરવાડ
 ૬-૦-૦ જોરાવરનગરવાળા એક લક્તાજન
 ૦-૪-૦ શ્રી. મગનલાલ રામજી-ગોડલ
 ૦-૮-૦ „ તાપીશંકર જયશંકર-જંજુસર
 વિદ્યાર્થીને દૂધ પાવામાટે
 ૧-૪-૦ સૌ. કમુખજેન દેસવલાલ ચંદારાણા
 ૩-૦-૩ શ્રી. ભાઈશંકર ધનજી દવે-આવનજી
 ૨-૦-૦ „ પ્રાણજીવનદાસ નરોત્તમદાસ „
 ૦-૧-૯ પરચુરણ
 ૨-૦-૦ શ્રી. માનસિંહ નયુસિંહ કુતિયાજી
 નિલદાનના
 ૧-૪-૦ „ રમણિકલાલ ત્રિભુવન દવેતરફ
 સદ્ગત શાંતાગૌરીની સદ્ગતિનિર્મિત
 ભેટ
 ૧-૦-૦ શ્રી. રામસિંહ સખાસિંહ-કુતિયાજી
 ૨-૮-૦ „ માણિકલાલ નાનજી ચંદારાજી
 તરફથી પૂ. પ્રભુશ્રીની સેવામાં ૬
 ૧૯૯૯ના ચૈત્રથી શ્રાવણમુલ્દીન
 પાંચ માસના નિલદાનના
 ૦-૧૫-૬ વિ. તુલમશંકર પોપટલાલતરફ
 તેમના પિતાના કલ્યાણાર્થે વિદ્યાર્થ-
 ઓને દૂધ પાવામાટે
 ૬-૪-૦ ખજેન કરતુરખેન ગોરધનદાસ-મુંખા
 ૫-૦-૦ „ કાશીખજેન-નાસિક હા. કરતુરખેન
 ૦-૬-૧ પરચુરણ
 ૧-૦-૦ શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેહાઈ
 ૨-૦-૦ શ્રી. મહારાણીદાસભાઈતરફથી પ્રજા-
 શ્રીની સેવામાં વજ્ર ધરવાનિમિતે
 ૧-૦-૦ „ કાંતિલાલ મેઘજી રાવળ
 ૧-૦-૦ „ વેલજી રઘુનાથ સોની-કુતિયાજી

આપાઠી પૂર્ણિમાની ભેટ

સંવત ૧૯૯૯ની આપાઠી પૂર્ણિમાના મહાપૂજનમહોત્સવનિમિતે નીચે પ્રમાણે ભેટ
 આવેલી છે:—

- ૧-૦-૦ શ્રી. કાલિદાસ ઉકાભાઈ-બિના
 ૨-૦-૦ „ આનંદશંકર કાશીરામ-સુપેડી
 ૧-૦-૦ રાજ હંધિરખાવા જિતસિંહજી ગોરા
 ૧-૦-૦ શ્રી. હરગોવિંદ પીતાંબર-ટંકારા.
 ૧-૦-૦ „ મંગળજી મોતીવાઈ „
 ૧-૦-૦ „ હોડાલાલ વિદુલજી-રાજકોટ
 ૨-૦-૦ પૂ. જ. બલનસ્વરૂપજી-આવનગર
 ૧-૦-૦ ખેન વિજયા લક્ષ્મીશંકર-ધંધુડા
 ૧-૪-૦ શ્રી. વ્રજલાલ પતંગાળી-ટંકાણુ
 ૦-૮-૦ ખેન દિવાળી વ્રજલાલ „
 ૦-૪-૦૬ શ્રી. હર્ષદ વ્રજલાલ-ટંકાણુ
 ૧-૪-૦ શ્રી. રઘુનાથસિંહ નયુસિંહ-બેંગલોર
 ૨-૦-૦ „ માણિકલાલ દામોદર-ઉમરક
 ૫-૦-૦ શ્રી. રામલાલ ત્રિકમલાલ-બીમી
 ૧-૦-૦ „ મંછાલક્ષ્મી શંકરલાલ „
 ૨-૦-૦ ખેન શિવગૌરી ગત્તર-સુરત
 ૨-૦-૦ ખેન પાર્વતી નાયુભાઈ „
 ૨-૦-૦ „ મહાલક્ષ્મી રામચંદ્ર „
 ૨-૦-૦ શ્રી. હરિવલ્લભ નાગેશ્વર „
 ૧-૦-૦ ખેન ગારદાખેન „

- ૧-૦-૦ શ્રી. હોટુભાઈ-મુરત
૧-૦-૦ જ્યોતીલાલ લાલજીભાઈ-કુમર
૧-૪-૦ બેન જગવ લક્ષ્મીભાઈ-ભાવનગર
૨-૦-૦ શ્રી. નરોત્તમ પરશુ-મણિદેવી
૧-૦-૦ ,, ત્રિભુવન દાગોદર-ભરૂચ
૧-૦-૦ ,, દારકાદાસ ભગવાનલાલ-ખાંડવા
૫-૦-૦ ,, વામનરાય જઠારાંકર-પાટણ
૧-૪-૦ બેન જમનાબાઈ રાજરામ ખાંડવા
૧-૦-૦ ,, જયગંગા દયારામ-મુંબઈ
૧-૦-૦ શ્રી. જેશંકર કેશવજી-ભાણુવડ
૧-૦-૦ ,, ભગવાનજી કનજી-ભાણુવડ
૧-૦-૦ બેન ચંદનગૌરી ફકીરભાઈ-સરથાણા
૧-૦-૦ ,, રૂક્મણીબેન-ભરૂચ
૧-૦-૦ શ્રી. રામભટ્ટ પીતાંબર-વડતાળ
૧-૪-૦ ,, નારાયણરાય દેશપાંડે-રાજપીપળા
૧-૦-૦ ,, ગણપતરામ નાનાભાઈ-અમદાવાદ
૫-૦-૦ ,, શુભાનંદરાય અંબાશંકર-ભાવનગર
૧-૦-૦ ,, પુરુષોત્તમરાય અર્જુનરાય-મંજીરાજી
૨-૦-૦ ,, રમુનાથ જાદવજી ગાંધી-મુંબઈ
૨-૦-૦ ,, ગોકુળદાસ પોપટલાલ-મનનગર
૫-૦-૦ ,, રવજી દેવજી ગાંધી
૫-૦-૦ ,, પ્રેમજી ભુકાભાઈ-ખેડી
૧-૦-૦ ,, મોતીચંદ પોપટ-અકાળા
૫-૦-૦ ,, શુભાનંદરાય મનનલાલ-સનાવદ
૫-૦-૦ ,, જીવનંદરાય મનનલાલ
૦-૮-૦ બાપી બાહુબા-કાંકા
૧૦-૪-૦ બેન સરદારકુંવરબા-મહેસાણા
૧-૦-૦ શ્રી. રામજી ભુકાભાઈ-ઉપલેટા
૩-૦-૦ શ્રીમોજીદાસ આનંદાશ્રમમાં પૂજન યતાં
બેટના હા. શ્રી. હરદત બેદી
૨-૦-૦ શ્રી. ડાહ્યાલાલ કાનજી તથા શિવ-
શંકર કાનજી-બોળગામડા
૩-૮-૦ ,, સુનીલાલ જગન્નાથ શુક્લ-પાટણ
૧-૦-૦ ,, ઉમેદભાઈ આશાભાઈ-ભાદરજી
૧-૬-૦ બદ. ગૌરીશંકર પ્રભુરામ તથા પટેલ
રણજીભાઈ ભુકા-ગોંડલ
૧-૦-૦ શ્રી. હમ્મીરામ કૃષ્ણદેવ-સીંગામ

- ૧-૦-૦ શ્રી. અભાઈસંગ દીપસંગ-સીંગામ
૧-૪-૦ બેન લક્ષ્મી નાથારામ
૧-૦-૦ ,, ગંગા કૃષ્ણારામ
૧-૦-૦ રાજ માનસંગ દીપસંગ
૦-૪-૦ શ્રી. જેસંગ બહેચર
૧-૮-૦ ,, મલજીભાઈ તુલશીભાઈ-કોવા
૧-૦-૦ ,, વેણીભાઈ
૧-૦-૦ ,, હરજીવનભાઈ
૧-૦-૦ ,, ગણેશ જીવજી
૧-૦-૦ ,, ધર્મરાજભાઈ
૦-૮-૦ ,, બુધરાજભાઈ મલજી
૦-૮-૦ ,, ભવાનભાઈ
૫-૪-૦ શેડ પ્રાગજી દેવજી-કરાંચી
૫-૦-૦ ,, મનનલાલ ડાહ્યાભાઈ-રાજકોટ
૧-૦-૦ બેન રણીયાતબેન ગોરધનદાસ
૨-૦-૦ શ્રી. મદારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેશાઈ
૫-૦-૦ ,, રતિલાલ ડાહ્યાભાઈ
૧-૦-૦ ,, જયેન્દ્રકુમાર મનનલાલ
૧૧-૦-૦ ,, પ્રાણજીવનદાસ નરોત્તમદાસ
૨-૦-૦ ,, મદારાજકર જી. રાવળ
૫-૦-૦-૦ ,, રાજસીભાઈ જીવરાજ-વાંકાનેર
૧-૦-૦ ,, વસંતરાય જીભીસારામ
૧-૦-૦ ,, કરશનજી પ્રાણજીવન ઝોઝા
૧-૦-૦ ,, રાજેન્દ્રરાય વસંતરાય
૧-૦-૦ ,, વિનોદરાય વસંતરાય
૦-૪-૦ ,, વસંતરાય કરશનજી-વાંકાનેર
૦-૪-૦ ,, દેવશંકર ધર્મરાજ
૧-૪-૦ ,, દુર્ગાશંકર મણિશંકર-લીંબડી
૫-૪-૦ ,, દારકાદાસ ખેતસી-કરાંચી
૧-૦-૦ ,, ચંદ્રકાંત દુર્ગાશંકર-બદ.
૨-૦-૦ શ્રી. દુર્ગારાજી ખેતસી-કરાંચી
૧૧-૦-૦ ,, વીરજી મકનજી-કરાંચી
૧-૦-૦ ,, રતિલાલ મહાશંકર-ભાવનગર
૧-૦-૦ ,, રવિશંકર મહાશંકર-રાવળ
૧-૦-૦ બેન મણિબેન રણજીરાય
૧-૪-૦ દરબારશી જીવાવાળા વાલેશવાળા
૧-૦-૦ શ્રી. જીવાભાઈ કાંચલાઈ

- ૫-૦-૦ ખેત મણિખેત-મુંખઈ
 ૧-૪-૦ ,, લીલાવતીખેત ,,
 ૧-૦-૦ ,, નર્મદાખેત ,,
 ૧-૦-૦ ,, નર્મદાખેત રાવળ-લાવનગર
 ૧-૦-૦ ,, કમખાઈ ખેત
 ૧-૦-૦ શ્રીમતી રાણદેખાઈ
 ૧-૦-૦ ,, માયુખાઈ-દડવા
 ૦-૮-૩ ,, કરતુરખેત-ખીલખા
 ૧-૦-૦ ખેત કાંતાખેત મગનલાલ
 ૧-૦-૦ ,, દેવખાઈ મોરારજી
 ૦-૪-૦ ચિ. અશ્વત્થીકુમાર
 ૧-૦-૦ ખેત કમુખેત-ગોધરા
 ૦-૪-૦ શ્રી, કેશવલાલ નવશંકર
 ૧-૪-૦ મણિખેત-રાજકોટ
 ૧-૪-૦ ખેત પ્રાણકુંવર ચક્રખાઈ
 ૦-૪-૦ ,, કમળા હરિશંકર
 ૦-૨-૦ ,, પાર્વતીખેત
 ૧-૦-૦ ,, સંતોષખાઈ જગજીવન
 ૧-૦-૦ શ્રી, દુર્ગાશંકર મણિશંકર
 ૧-૦-૦ ,, પ્રાણલાલ દેવશંકર
 ૧-૦-૦ ,, હિમતલાલ નાગરદાસ
 ૧-૦-૦ શ્રી, મયાશંકર જટાશંકર
 ૮-૦ ખેત ગલાલ ખીમા
 ૪-૦ ,, તારાખેત
 ૧-૦-૦ ,, નર્મદાખેત-કુંડલા
 ૧-૦-૦ શ્રી, કરણસિંહજી લાલસિંહજી
 ૦-૮-૦ ખેત પાર્વતીખેત-વંધલી
 ૦-૨-૦ શ્રી, વજસી ભગત
 ૦-૮-૦ ખેત મણિખાઈ ચંદારાણી
 ૧-૦-૦ ,, સુમરીખેત કાળાવાળા
 ૧-૦-૦ ,, અમુલાંખેત કાળાવાળા
 ૧-૦-૦ ખેત રાધાખાઈ ભગુભાઈ
 ૧-૦-૦ ,, સુખજીયા
 ૧-૦-૦ ,, કેશરખેત-જૂનાગઢ
 ૧-૦-૦ ,, ફરખા રામશંખા
 ૧-૮-૦ ,, માકખાઈ
 -૪-૦ ખવાસ સાંકે પુંખ

- ૦-૪-૦ ખેત સંતોષખાઈ-તોરી
 ૦-૨-૦ ,, જયાગૌરી જીવરામ
 ૦-૨-૦ શ્રી, વિદુલ પરચોતમ
 ૦-૪-૦ શ્રીમતી ભગવતીખેત
 ૦-૮-૦ ,, જયા દેવશંકર
 ૦-૮-૦ ,, હિજ ગૌરીશંકર
 ૧-૦-૦ ,, શાંતા દેવશંકર
 ૦-૪-૦ ,, કેશવ જગનલાલ
 ૦-૦-૮ પરચુરણ
 ૧-૦-૦ શ્રી, મોરારજી આધવજી
 ૦-૮-૦ ,, નરભેરામ આધવજી
 ૦-૪-૦ ખેત નાતીખેત
 ૦-૪-૦ ,, ઝલખેત
 ૦-૪-૦ ,, કરતુરખેત
 ૦-૪-૦ ,, મૂળીખાઈ
 ૦-૦-૩ પરચુરણ
 ૧-૮-૦ શ્રી, ડાહરરાય ગૌરીશંકર
 ૦-૨-૦ ખેત કમુખેત
 ૦-૪-૦ ,, નર્મદાખેત
 ૦-૪-૦ ,, ત્રિવેણી રણુજી
 ૦-૪-૦ શ્રી, પુરુષોત્તમભાઈ
 ૧-૦-૦ ,, પ્રાણશંકર નર્મદાશંકર
 ૧-૦-૦ શ્રી, જીવરાજ રામજી
 ૧-૦-૦ ,, કાનજી કરશનજી
 ૧-૦-૦ ,, જટાશંકર જગજીવન
 ૧-૦-૬ પરચુરણ
 ૦-૮-૬ આરતીમાં
 ૧-૦-૦ દાકારસાહેબ લાસાહેબ-સીંગામ
 ૧-૦-૦ દાકાર હરભાઈસિંહજી-સીંગામ
 ૧-૦-૦ શ્રી, આણંદલાલ ગોવિંદજી-પોરબંદર
 ૧-૦-૦ ,, લાલજી ગાલાખાઈ-પોરબંદર
 ૧-૦-૦ ,, જમનાદાસ પરમાણંદાસ
 ૧-૦-૦ ,, કુરજી વાલજી-પોરબંદર
 ૦-૮-૦ ,, અતુલજી બીમજી-પોરબંદર
 ૦-૮-૦ ,, શાંતિલાલ ચત્રજી ,,
 ૦-૮-૦ ,, પ્રભાશંકર જમનાદાસ ,,
 ૧-૦-૮-૦ ,, કરશનદાસ વસનજી ,,

- ૦-૮-૦ શ્રી. ગોકળદાસ બાણુજી-પોરબંદર
 ૦-૪-૦ ,, દયારામ માધવજી ,,
 ૦-૪-૦ ,, જોડાલાલ કાનજી
 ૦-૪-૦ શાસ્ત્રી રવાચંકર બહેચર
 ૦-૪-૦ ,, વિશ્વનાથ માધવજી
 ૦-૪-૦ ,, નવરંગલાલ રઘુનાથજી
 ૦-૪-૦ ,, રવિશંકર ભવાનીશંકર
 ૦-૪-૦ બહેન પ્રભાલક્ષ્મી
 ૦-૪-૦ શ્રી. ચંપકલાલ
 ૧-૦-૦ બહેન વજ્રબાઈ ગોવિંદજી
 ૦-૪-૦ ,, જમનાબેન કરશનજી
 ૧-૦-૦ પ્રભાબહેન તથા દોલતબહેન
 ૦-૪-૦ બહેન મંગળાગૌરી આણંદલાલ
 ૧-૦-૦ ,, મોતીબાઈ
 ૦-૪-૦ ,, વજ્રબાઈ નારણદાસ
 ૨-૦-૦ ,, અમવાળાબહેન
 ૨-૦-૦ ,, સારીબહેન
 ૦-૪-૦ શ્રી. ગોપાલજી જીવન
 ૦-૨-૦ બહેન રવિબહેન
 ૦-૩-૦ પરચુરણ
 ૧-૦-૦ કસ્તુરબહેન વરજીવનદાસ
 ૦-૪-૦ શ્રી. ચતુર્ભુજ બીમજીનાં પત્ની
 ૦-૮-૦ પાર્વતીબહેન ગોવિંદજીબાઈ
 ૦-૧-૦ શ્રી. મોહનલાલ માધવજી
 ૫-૭-૦ જંજીસરના શિષ્યવર્ગતરફથી પૂર્ણિમાના
 પૂજનમેટના હા. શ્રી. અંબાલાલ
 તુલસીરામ
 ૧૨-૨-૦ જામજોષપુરના શિષ્યવર્ગતરફથી
 પૂર્ણિમાના પૂજનમેટના હા. શ્રી.
 ચત્રભુજ ગોડાલાલ
 ૧-૦-૦ શ્રી. બાલાભાઈ દયારામ-માંડળ
 ૧-૦-૦ શ્રી. ગોવિંદરામ સેવકરામ માંડળ
 ૧-૦-૦ ,, અર્નતરાય અમૃતલાલ ,,
 ૧-૦-૦ ,, માણેકલાલ ત્રિભુવનદાસ ,,
 ૧-૦-૦ ,, નટપરલાલ ત્રિભુવનદાસ ,,
 ૦-૮-૦ ત્રવાડી મૂળશંકર ગણેશજી ,,
 ૦-૮-૦ હા. ત્રિભુવન મોતીબાઈ ,,

- ૦-૮-૦ મિત્રી વરધાભાઈ માંડળ
 ૦-૮-૦ રૂમનાથ પુત્રભાઈ ,,
 ૧-૦-૦ શ્રી. કરશનદાસ જુઠાભાઈ-મેદરડા
 ૦-૮-૦ ,, ત્રિભુવન જુઠાભાઈ ,,
 ૦-૮-૦ ,, જમતીલાલ મૂળશંકર ,,
 ૧-૦-૦ ,, મણિલાલ પુરુષોત્તમ બટ્ટ-સાણુંદ
 ૧-૦-૦ ,, હરિશંકર જયશંકર બટ્ટ-સાણુંદ
 ૧-૦-૦ ,, ભાઈલાલ આદ્યારામ સાણુંદ
 ૧-૦-૦ ,, કાલિદાસ કૃષ્ણભાઈ ,,
 ૧-૦-૦ ,, રતિલાલ વેણીરામ ,,
 ૧-૦-૦ ,, શ્રીમતી કમ્બાબહેન ,,
 ૧-૦-૦ શ્રી. જેમલભાઈ કાનજી ,,
 ૦-૮-૦ ,, મંગળદાસ વરધુભાઈ ,,
 ૦-૪-૦ ,, અમરસંજી તારાચંદ ,,
 ૦-૪-૦ પરચુરણ બેટ સાણુંદમાં
 ૧-૦-૦ શ્રી. ગૌરીશંકર મોનજી બટ્ટ-ભાવનગર
 ૧-૦-૦ બહેન રૂમજી ગોરધનદાસ સાદરા
 ૧-૦-૦ શ્રી. મંગળદાસ માધવલાલ આસાં ,,
 ૧-૦-૦ ,, હીરાલાલ શુભાબચંદ શાહ ,,
 ૧-૦-૦ ,, ગોરધનદાસ જેઠીદાસ ,,
 ૧-૦-૦ બેન જડાવબેન સાદરા ,,
 ૧-૦-૦ ,, સાંકુ બહેન ,,
 ૧-૦-૦ શ્રી. છોટાલાલ મૂળચંદદાસ સાદરા
 ૧-૦-૦ બેન ડાહીબેન ,,
 ૧-૦-૦ શાહ દેવચંદ પાનાચંદ ,,
 ૧-૦-૦ બેન સંતોકબહેન ,,
 ૧-૦-૦ ,, દિવાળીબહેન ,,
 ૧-૦-૦ ,, ચંચળીબહેન ,,
 ૧-૦-૦ ,, પરીબહેન ,,
 ૧-૦-૦ ,, મેતાબહેન ,,
 ૧-૦-૦ ,, ઈજાબહેન ,,
 ૦-૮-૦ ,, કુલબહેન ,,
 ૦-૮-૮ શ્રી. સનાલાલ કિશોરદાસ ,,
 મુંબઈ આનંદાગ્રમ મુમુક્ષુમાંડળમાં આપાદ
 સુદિ ૧૫ના દિવસે શ્રીસદ્ગુરુદેવનું મહાપૂજન
 થતાં નીચે પ્રમાણે બેટ આવેલી છે:—હસ્તે
 શેઠ દામોદરદાસ માધવજી-મુંબઈ

૧-૦-૦	શ્રી. રતનજી રામજી
૧-૦-૦	,, પ્રાણજીવનદાસ વિદ્યુલદાસ
૦-૮-૦	,, અમથાલાલ જગજીવન
૫-૦-૦	,, એક લક્ષ્મણ
૧-૦-૦	,, જીભાર્થ ગિરમશંકર
૫-૦-૦	,, રાજસી જીવરાજ
૨-૦-૦	,, પટેલ ચતુરભાર્થ આશાભાર્થ
૧-૪-૦	,, રઘુનાથભાર્થ ધડીઆળી
૧-૦-૦	,, ભાણજી પરમાણુદ
૦-૮-૦	,, જગનલાલ શિવજી
૦-૮-૦	,, ચતુર્ભુજ લીલાધર
૦-૮-૦	,, પ્રાણજીવન હંસગ્રજ
૧-૦-૦	,, ગોકળદાસ શિવશંકર
૧-૦-૦	,, નરવરલાલ ચતુરભાર્થ
૧-૦-૦	,, મૂળચંદ હરજીવન
૧-૦-૦	,, દ્વારકાદાસ મગનલાલ
૨-૦-૦	,, ચંદ્રકાંત વિદ્યુલદાસ
૨-૦-૦	,, હરજીવન કેશવજી શાક
૦-૮-૦	,, રામશંકર ધ્યારામ
૧-૦-૦	,, ખેન મંગળાલક્ષ્મી મોહનલાલ
૦-૮-૦	શ્રી. જગજીવનદાસ નારણદાસ
૧-૦-૦	,, હરિલાલ બહેચર વ્યાસ
૨-૦-૦	,, ખોધાભાર્થ જેઠાભાર્થ
૧-૦-૦	,, શંકરસિંહ રાણા
૧-૦-૦	,, નેશી મૂળજી માધવજી
૦-૮-૦	શ્રી. મોરારજી લાલજી

૦-૮-૦	શ્રી. હરિદાસ હીરજી
૧-૦-૦	,, રૂપસિંહ હરિસિંહ
૧-૦-૦	,, વર્સતલાલ વીરજી
૧-૦-૦	,, ધનજી વિશ્રામ
૧-૦-૦	,, મૂળજી અરજાણુ
૦-૮-૦	,, હરજીવન કેશવલાલ
૧-૦-૦	,, ખેન અમૃતભાર્થ અરજાણુ
૧-૦-૦	શ્રી. અરજાણુ કરમણુ
૧-૦-૦	,, જગજીવન અરજાણુ
૨-૦-૦	,, ભદ્રસિંહ પ્રતાપસિંહ
૨-૦-૦	,, ઉપેન્દ્રસિંહ કરજાણુ
૧-૦-૦	,, ચતુર્ભુજ કાલિદાસ
૧-૦-૦	,, ભગવાનદાસ ચતુર્ભુજ
૧-૦-૦	,, રૂપસી ડાંગાભાર્થ
૧-૦-૦	,, મનસુખલાલ જાડવજી
૫-૦-૦	શેક મગનલાલ ડાંગાભાર્થ
૨-૦-૦	શ્રી. રેવાશંકર દુર્લભજી
૨-૦-૦	,, હિમતલાલ રેવાશંકર
૧-૪-૦	,, તુલસીદાસ ખેતસી
૨-૦-૦	,, ચંદ્રસિંહ પ્રતાપસિંહ
૨-૦-૦	,, શિવસિંહ પ્રતાપસિંહ
૧-૦-૦	,, પ્રતાપસિંહ માનસિંહ
૧-૪-૦	,, જયેન્દ્રસિંહ લાલસિંહ
૦-૧-૦	પરચુરણુ
૧-૦-૦	શ્રી. અરજાણુ કરમણુ

[શ્રીવીલક્ષા આનંદાર્થમ]

પૂજ્યપાદ કૃપાનાથના સમયથી ચાલુ થયેલાં નિયમો:-

પોતાનાં વ્યાવહારિક કાર્યોમાટે આવેલાં શુદ્ધરથો અહીંના પરિચિત હોય તો પણ તેમણે અહીં આશ્રમમાં નહિ ઉતરતાં સામમાંજ ઉતરવું. સ્વસંગને માટે આવેલા મનુષ્યોએ પરમાર્થ તથા શુદ્ધ વ્યવહારની સાથે સંબંધ નહિ રાખનારી કેઈ પણ પ્રવૃત્તિમાં વાતવડે પણ બેઠાવું નહિ. નિશ્ચયોચિત ને રાગદ્વેષવાળી વાતોથી દૂર રહેવું.

અહીં આશ્રમમાં કોઈએ ઉતાવળે (ધોરો કાઢીને) બેસવું નહિ. માટે સાદે વાતચીત ને કરવી. તેમજ અટ્ટહાસ્ય પણ ન કરવું. આમ મુયોજનનેથી વાતચીત હોય તે ધીરે ધીરે કરવી.

મહીં નિત્ય પરાનારે તથા સમયને માટે આપનારે સમયનો સારામાં સારો પ્રયોગ કરવો. નિરર્થક કાળદોષ કરવો નહિ, અને સ્વકર્તવ્ય ત્વજ્ઞ અન્ધમાં ત્રુટિ કરવી નહિ; તથા શરીર કોંઈએ અને મનથી પવિત્ર રહેવું.

મહીં ઉતરનારે વા રહેનારે પોતાનો સામાન વ્યવસ્થાથી સાચવીને રાખવો, પોતાનો આરોગ સાદે રાખવો, -દયરો ને હાતજીની ચીરો આશ્રમની પહાર નાંખી દેવાં, કૃપાપાસે નહાવું કે ધોવું નહિ, બ્યાં ત્યાં ચૂકવું કે ગંદકી રચી નહિ.

પોતાને જોઈતી સગવડમાટે આશ્રમના વ્યવસ્થાપકને જણાવવું.

વર્ષ ૧૨ મું

ભાદ્રપદ

અંક ૪ થી

સંવત ૧૯૯૯

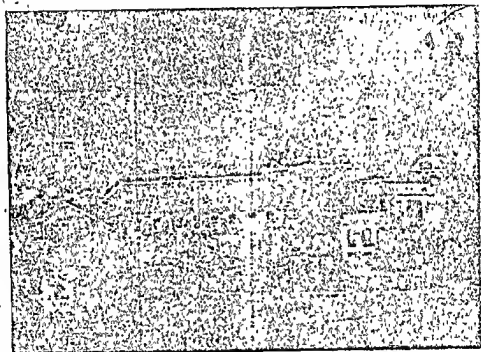
॥ ૐ ॥

॥ યતો ધર્મસ્તતો ॥

આનંદાશ્રમ

પ્રવાસિત સવાળ
પોસ્ટલ સાધે
૧-૦-૦
પરદેશમાટે
શિલિંગ ૨

શ્રીઆનંદાશ્રમ

દુર્વાસંસારદવાગ્નિદગ્ધં, દોષૂયમાનં દુરદૃષ્ટવાતૈઃ ।

યો વૈ પ્રપન્નં પરિપાતિ નાયઃ શરણ્ય આસ્તે સ સુતાથમેઽસ્મિન્ ॥

જેતું વારણ દુષ્કર છે એવા સંસારરૂપ વનના દવવડે દાગી રહેલો તથા દુષ્ટ પ્રારબ્ધરૂપ અંઝાવાતોવડે હલખલી રહેલો જે જીવ શરણે આવી રહે તેનું જેઓથી તેમાંથી અવરંચ પડિયાણું કરે છે, તે શરણુ દરવાચોત્ર સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમંત્રાય-ભગવાન (શ્રીમદ્વાલમીભગવાત), એમણે જે પ્રસિદ્ધ આશ્રમમાં પોતાનું આસન કરેલું છે તે આ આનંદાશ્રમ છે.

શ્રીનાથજયંતીમહોત્સવ

સંવત્ ૧૯૯૮ના અમરિત સુદિ ૪ સંવતાર (તા. ૩-૧૦-૧૯૪૩)ના મંગલ દિવસે પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથરામવાનને જયંતીમહોત્સવ ઉજવવામાં આવશે.

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠાંક
૧	અગતિ સંખ્યાનિષે,	૪૬
૨	શ્રીનાથજયન્તીમહોત્સવ.	૫૦
૩	શ્રીનાથજયન્તીમહોત્સવ.	૫૧
૪	શ્રીનાથજયન્તીમહોત્સવ.	૫૧
૫	શ્રીનાથજયન્તીમહોત્સવ.	૫૪
૬	શ્રીનાથજયન્તીમહોત્સવ.	૫૫
૭	પૂજ્યપાદ મહાદેવશાસ્ત્રી અને શ્યામશાસ્ત્રી વિદ્યુ અર્ચનાર્ચનના વાર્તાલાપ.	૫૬
૮	શ્રીનાથજયન્તીમહોત્સવ-સમાચાર.	૫૮
૯	પરચુરણ મોટ	૫૯
૧૦	માર્ગદર્શિકા.	

અગતિ

સૂચના:—લેખકસંગ્રહી અને માસિકસંગ્રહી સર્વે મુદ્રણાલય શ્રી. વ્યાસસ્થાપક આનંદાચાર્ય, નવાચાર્ય-પોસ્ટ બીલિયા (કાઠિયાવાડ) એ શિવનાથ કરેલા.

લેખક અને પ્રકાશક: શ્રી. મહારાજાદાસ મોહનદાસ દેસાઈ, વેદાંતભૂમિ-મોંગરેશ્વર-કાઠિયાવાડ.
સહલેખક: શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી મહાર-શ્રીઆનંદાચાર્ય, નવાચાર્ય-પોસ્ટ બીલિયા "

શ્રી વ્યાસસ્થાપક શ્રી. વેદાંતભૂમિ લિમિટેડ પ્રેસ.
માસિક, મુદ્રક: પારંજી કેવળચંદ કાનજીભાઈ, મોહન.

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

આનંદાશ્રમ

આનંદં વ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ ક્ષુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર કોઈથી પણ ભય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૨ મું]

સંવત ૧૯૬૮-ભાદ્રપદ

[અંક ૪]

જાગ્રતિ રાત્રિવાવિષે

[લેખકઃ—પૂજ્યપાદ શ્રીનાથભગવાન]

રાગ-મહાઃ

મુમુક્ષો ! જાગોને રે, જાગો ખતો સાવધાન, મુમુક્ષો જાગોને રે. ૧૬.
એક તો આજસ અતિ ઘણું, બીજી કાયરતા દૂર;
ત્રીજી સ્વસંગવિમુખતા, કેમ તરારે આ લવપૂર ? મુમુક્ષો ૦ ૧
તનુ મન ઉઘમી રાખવાં, કરો કાયરતા દૂર;
સત્સંગ સેવો પ્રીતથી, તો તરારે આ લવપૂર. મુમુક્ષો ૦ ૨
કેવળ શ્રવણે નવ સરે, વરતે આવે પાર;
ઉપદેશ પ્રમાણે વરતીને, તરો મુખે આ સંસાર. મુમુક્ષો ૦ ૩
મોહનિદામાં સૂઈ સૂઈ, કાઢ્યો તમે બહુ કાળ;
હવે રીતિ જાગતુ થઈ, કરો સ્વરૂપની સંભાળ. મુમુક્ષો ૦ ૪

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીનાથભગવાન]

સુખેચ્છુ મનુષ્યે દર્શયતો વિવેક કરી જે દ્રષ્ટાને માટે વિધિમાંના અનુકૂલ પ્રાણિપદાર્થમાં સ્નેહ થાય છે તે દ્રષ્ટામાં પરમપ્રેમ કરવો જોઈએ, અને સર્વ દર્શ્ય અસત, નિઃસાર હોવાથી ઘૂણા ઉપજાવે એવું ને તેમાં સત્યપણાની, રમણીયપણાની ને ભોગ્યપણાની ભ્રાંતિ રાખનારને દુઃખ આપનારું સમજી તેમાં રહેલો સ્નેહ શનૈઃ શનૈઃ ત્યજી દેવો જોઈએ.

તેણે સ્થૂલશરીરમાં, ઇન્દ્રિયોમાં, અંતઃકરણમાં, પ્રાણમાં, અંતઃકરણના કારણરૂપ અજ્ઞાનના અંશમાં કે જીવમાં આત્માની (હુપણાની) યુદ્ધિ ન રાખવી જોઈએ, પણ અસંગ, પ્રિયતમ, અવિકારી, સદ્ધન, ચિદ્ધન, સુખધન, વિભુ ને પૂર્ણકામ ચેતનમાં આત્મયુદ્ધિ રાખવી જોઈએ.

મનુષ્ય જ્યાંસુધી શરીરોદિ જડમાં આત્માની યુદ્ધિ રાખે છે ત્યાંસુધી તે સાચો સુખી થઈ શકતો નથી, વળી સુખેચ્છુએ પ્રતીત થતા જગતરૂપ દર્શ્યને તેરૂપે સત્ય ન માનવું જોઈએ, પણ તે નામરૂપક્રિયાત્મક જગતના અધિષ્ઠાનરૂપ બ્રહ્મનેજ સત્યરૂપ માનવું જોઈએ.

એવી રીતે શુદ્ધાત્મામાં આત્માની યુદ્ધિ સુસ્થિર કર્યા કરવાથી ને પ્રતીત થતા જગતમાં બ્રહ્મયુદ્ધિ સુસ્થિર કર્યા કરવાથી તે ભાવનાનો વા નિશ્ચયનો પરિપાક થયે તે જીવમુક્તને અંતરાત્માથી અલિપ્ત બ્રહ્મનો સાક્ષાત્કાર થઈ સર્વ દુઃખોની જનની જે કૂંડતમ અવિદ્યા તેની તેના અંતઃકરણમાંથી નિવૃત્તિ થાય છે.

વિવેકોદિ ચાર સાધનોને અંતઃકરણમાં સુસ્થિર કરવાથી, સુખી પ્રાણીઓમાં મૈત્રીની, દુઃખી પ્રાણીઓપર કરુણાની ને પુણ્યવાનમાં હર્ષની ભાવના કરવાથી તથા પાપી મનુષ્યોની ઉપેક્ષા કરવાથી અને સ્થાવર જંગમ સર્વમાં ચિન્માત્ર વના કરવાથી તે જીવ-મુક્ત મુમુક્ષુ અર્જુનકરસ ચિન્માત્રને અનુભવી તે રૂપે સ્થિત થાય છે.

ભોક્ષશાસ્ત્રોનાં, પીતાના સદ્ગુરુનાં ને બ્રહ્મદર્શી પુરુષોનાં વચનોમાં પરમા-દરવાળી સત્યપણાની સુદૃઢ યુદ્ધિ રાખ્યા વિના, તેમણે બ્રહ્મસાક્ષાત્કારમાટે ઉપદેશોનાં સાધનોના અનુષ્ઠાનમાં ઘણામાં ઘણો ઉત્સાહ આણ્યાવિના અને તે સાધનોનું વૈર્ય, સાવધાનતા ને સદાચલપૂર્વક સેવન કર્યાવિના કોઈપણ મનુષ્ય બ્રહ્મસાક્ષાત્કાર કરી શકતો નથી, ને બ્રહ્મનો સાક્ષાત્કાર કર્યાવિના કોઈપણ મનુષ્ય દુઃખના ને કર્તવ્યના અવધિને પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી. (ચાહુ)

॥ ત્રિગુણાતીતપદનિષ્ઠસ્ય સદ્ગુરૌઃ શ્રીનાથભગવતઃ
ત્રિગુણાતીતપદપ્રાપ્ત્યર્થં શ્લોકત્રયેણ સ્તૌમિ ॥

યતીનાં શ્રેયાસં ભુવનવલયાધૂપણર્હિ

મહાશાંતં ધીરં કલિમલહરં મોહરહિતમ્ ।

સમુદ્ધર્તુ લોકં સુખનિકટમાર્ગં વિતરિતું

નતાઽહં શ્રીનાથં ગુરુમમલબોધપ્રદવરમ્ ॥ ૧ ॥

અજસ્રં સત્સાધ્વાવલિચિહ્નિતપુષ્પાંજલિચયં

પતું શાસ્ત્રાદ્યાનાં બુધકુલવિધું વીનદયિનમ્ ।

સદા ધ્યેય વંચં તિમિરહરભાતું શુભફરં

નતાઽહં શ્રીનાથં ગુરુમમલબોધપ્રદવરમ્ ॥ ૨ ॥

મુમુક્ષુણાં વર્ગેઃ સકલભયનાશાભિલપિણાં

સદાકીર્ણં વન્ધ્યેર્નૈતકરતલૈઃ પૂજિતપદમ્ ।

સદા પ્રશ્નચૂઢાચ્છિલવસુદ કલ્પદ્રુમનિર્ભં

નતાઽહં શ્રીનાથં ગુરુમમલબોધપ્રદવરમ્ ॥ ૩ ॥

લે૦ નિર્મલપદમભિલપન્તી નિર્મલનાયગુરુકૈર્કર્યપરાયણા

કુમારી નિર્મલાદેવી, સરસ્વતીમંદિર, રાજુલા ॥

—[*]—

શ્રીસનત્સુજાતીયમ્

(શ્રીશાંકરભાષ્યસમેત)

[અનુવાદકઃ—મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાધ—વેદાંતભૂપણ]

(અનુસંધાન ગત અંકના ૫૪ ૧૮ થી)

અસાધના વાપિ સસાધના વા સમાનમેતદ્ દૃશ્યતે માનુષેષુ ।

સમાનમેતદ્મૃતસ્પેતરસ્ય મુક્તાસ્ત્ર મધ્વ ઇત્થં સમાપુઃ

યોગિનસ્તં પ્રપ્રશ્યન્તિ ભગવન્તં સનાતનં ॥ ૧૬ ॥

મધ જેવું ચીકું લાગતું હોવાથી સુખને મધની ઉપમા આપવામાં આવે છે.
સુખ બે પ્રકારનું છે.

એક તો ખરેખર સુખ છે અને બીજું મનનું કલ્પેલું સુખ છે.

સત્સ્વરૂપ ચિત્સ્વરૂપ ને સુખસ્વરૂપ એવું એકજ ને અદ્વિતીય બ્રહ્મજ
ખરું છે તેથી બ્રહ્મજ ખરું સુખ છે.

દેહ તથા ઇન્દ્રિયાના સંઘાતભૂત સ્થૂલ સૂક્ષ્મ તથા કારણકોટિનાં શરીરોમાં
આત્મભાવ એટલે પાતાપણું કરી રહેનારા અને તેથી શરીર વા સશરીર કહેવાતા
પુરુષનો અશરીર આત્મા એટલે તેનું ખરું સ્વરૂપજ બ્રહ્મ છે અને તેથી
પુરુષનો આત્મા વા પુરુષનું ખરું સ્વરૂપજ ખરું સુખ છે.

દેહ તથા મનસહિત સર્વે ઇન્દ્રિયાને અનુકૂલ વિષયોના ભોગવરે ઉપજતું
સુખ મનનું કલ્પેલું સુખ છે.

પુરુષનો આત્મા વા પુરુષતું ખરું સ્વરૂપ જરૂં સુખ હોવાથી પુરુષ પોતે જ ખરું સુખ છે તથા તેથી જરૂં સુખ પુરુષને નિત્ય પ્રાપ્ત છે.

પણ દેહ, મન અને ઇન્દ્રિયોના સંઘાતભૂત સ્થૂલ સૂક્ષ્મ તથા કારણ કોટિનાં શરીરોની સરૂપતાને પામતાં પુરુષને તેનો આત્મા વા તેતું જરૂં સ્વરૂપ એક રીતે અલક્ષમાં મૂકાયેલા જેવું થાય છે તથા તેથી જરૂં સુખ પુરુષને નિત્ય પ્રાપ્ત છતાં તેનો તેને ધાર્યો ભોગ થતો નથી.

અને દેહ મન ને ઇન્દ્રિયોની સરૂપતા થવાને કારણે દેહ મન ને ઇન્દ્રિયોના અનુકૂળ ભોગવડે દેહ મન તથા ઇન્દ્રિયોને જે અલ્પ સમય તૃપ્તિ થાય તે અલ્પ સમયસુધી પુરુષતું તેના આત્મામાં વા તેના ખરા સ્વરૂપમાં સંધાન થતું હોવાને કારણે તે અલ્પ સમયસુધી પુરુષના આત્માતું વા તેના ખરા સ્વરૂપતું સુખ તેનાં દેહ મન તથા ઇન્દ્રિયોમાં સંક્રમણ પામે છે તેથી પુરુષને સુખનો અનુભવ થાય છે.

દેહ, મન તથા ઇન્દ્રિયોમાં સંક્રમણ પામેલા પુરુષના આત્માના વા તેના ખરા સ્વરૂપના સુખને પુરુષ ભોગવડે ઉપજેલું સુખ જાણે છે એ તેના મનની કલ્પના છે પણ એ કારણે આત્માના એક જ સુખના બે પ્રકાર થાય છે. ખરી રીતે આત્માતું સુખ એ એક જ સુખ છે.

ભોગવડે ઉપજેલું જણાતું સુખ પુરુષને તેના ખરા સ્વરૂપમાં જણાતું નહિ હોવાથી તેના ભોગ પણ યથાવત્ એટલે થવો જોઈએ તેવો થતો નથી અને જે અયથાવત્ ભોગ થાય છે તે પણ અલ્પ સમયસુધી જ રહી રહેનારો હોવાથી તેને ક્ષણિક કહેલો છે.

સુખના એ ક્ષણિક ભોગમાં આસક્તિ નહિ રાખતાં પુરુષે પોતાના આત્માને જાણી તેના ખરા સુખનો સીધી રીતે ભોગ કરતાં જાણવું જોઈએ.

દેહ, મન તથા ઇન્દ્રિયોથી પોતાને પૃથક્ પાડી પોતાના આત્મામાં અવસ્થાન કરી રહેવાથી નિત્યને માટે પુરુષને ખરા સુખનો ભોગ સાંપડે છે એટલે જરૂં સુખ પુરુષને તેના સ્વસ્વરૂપે સાંપડી રહે છે એ તો પ્રસિદ્ધ છે.

પણ દેહ, મન ને ઇન્દ્રિયોના યોગસમયે પણ જો પુરુષ પોતાના આત્માને જાણી દેહ, મન તથા ઇન્દ્રિયોને તેમાં જોડી રાખે તો જેટલો સમય જોડી રાખે તેટલો સમય દેહ મન તથા ઇન્દ્રિયોમાં આત્માતું સુખ સંક્રમણ પામે અને તે પુરુષના જોવાજાણવામાં હોવાથી દેહ, મન તથા ઇન્દ્રિયોવડે પણ પુરુષ ખરા સુખનો યથાવત્ ભોગ કરવા સમર્થ થાય છે અને પુરુષનો આત્મા જ સુખનો ઝરો છે એવો તેને સ્પષ્ટ અનુભવ થાય છે.

આમ પુરુષનો આત્મા જ ખરા સુખનો ઝરો હોવાથી અને પુરુષનો આત્મા પુરુષની સર્વ કોઈ અવસ્થામાં પુરુષથી એકરૂપ ને અદ્વિતીય હોવાથી પુરુષની સર્વ કોઈ અવસ્થામાં ખરા સુખનો ઝરો પુરુષને સાંપડેલો હોય છે.

દેહ, મન તથા ઇન્દ્રિયોમાં સરૂપતા કરી રહી દેહ, મન તથા ઇન્દ્રિયોના ભોગોમાં જ સુખને જાણનારા તથા તેથી તેવા સુખના સંપાદન પાછળ જીવન જીવનારા પુરુષને પણ એ ખરા સુખનો ઝરો સાંપડેલો તો હોય જ છે પણ તેના તેને યથાવત્ ભોગ નથી.

ખરા સુખનો ઝરો સંપાદન કરવાના હેતુથી જે પુરુષ પાતાના આત્માને જાણવાનાં સાધનોનું સેવન કરતો રહે છે તેને પણ ખરા સુખનો ઝરો સાંપડેલો તો હોયજ છે પણ જ્યાંસુધી તેના આત્માનું યથાવત્ જ્ઞાન ન થાય ત્યાંસુધી તેને પણ તેનો યથાવત્ ભોગ થતો નથી.

અને જે પુરુષને આત્માનું જ્ઞાન થયું હોય છે તેને પણ ખરા સુખનો ઝરો સાંપડેલો તો હોયજ છે પણ એ ઝરાનો તેને ખરો ભોગ થાય છે એટલો વિશેષ છે.

જે પુરુષને આત્માનું જ્ઞાન થયું હોય તે પણ જ્યાંસુધી તેના દેહનું પ્રારબ્ધ પૂરું ન થાય ત્યાંસુધી દેહમાં રહે અને દેહમાં રહે ત્યાંસુધીમાં જેટલો સમય દેહ મન ન ઇન્દ્રિયોને આત્મામાં જોડી રાખે તેટલોજ સમય તેને ખરા સુખના ઝરાનો ભોગ મળે છે.

અને દેહનું પ્રારબ્ધ પૂરું થતાં જ્યારે આત્મજ્ઞાનીનો દેહ છૂટી જાય છે ત્યારે પછી ખરા સુખનો ઝરો તેને સ્વરૂપરૂપ થયો હોવાથી તેનો તેને નિત્યને માટે ખરો ભોગ મળે છે.

એમ ખરા સુખનો ઝરો પુરુષને તેની સર્વ કોઈ અવસ્થામાં જેવો ને તેવો સાંપડેલો તો હોયજ છે પણ આત્માને જાણીને જ્યારે પુરુષ દેહ, મન તથા ઇન્દ્રિયોના સંઘાતભૂત સ્થૂલ સૂક્ષ્મ તથા કારણકોટિનાં શરીરો સાથેની સરૂપતાના બંધનથી મોકળો થાય છે ત્યારેજ તેને તેનો ભોગ મળે છે.

દેહ મન તથા ઇન્દ્રિયોના સંઘાતભૂત સ્થૂલ સૂક્ષ્મ તથા કારણકોટિનાં શરીરો સાથેની સરૂપતાના બંધનમાં જ્યાંસુધી પુરુષ બંધાયેલો રહે છે અને તેથી પાતાના આત્માને જાણતો નથી ત્યાંસુધી તેને ખરા સુખનો ઝરો જેવો ને તેવો સાંપડેલો હોવા છતાં તેનો ખરો ભોગ મળતો નથી.

ખરા સુખનો ઝરો પુરુષને તેની સર્વ કોઈ અવસ્થામાં સાંપડેલો હોવા છતાં પાતાના જે આત્માને જાણ્યા વિના તેનો તેને ખરો ભોગ મળતો નથી અને પાતાના જે આત્માને જાણવાથીજ તેને તેનો ખરો ભોગ મળે છે તે આત્મા પરમાર્થકોટિનો હોવાથી સનાતન છે તથા સ્વયંભૂ હોવાથી સ્વયં ઈન્દ્રિય છે.

પણ જે પુરુષ દેહ, મન તથા ઇન્દ્રિયોના સંઘાતભૂત સ્થૂલ સૂક્ષ્મ તથા કારણકોટિનાં તેનાં શરીરો સાથેની સરૂપતાના બંધનથી મોકળો થઈ પાતાના આત્માને જાણવાનો યોગ જાણતો નથી તે પુરુષ તેના આત્માનો સાક્ષાત્કાર કરવા સમર્થ થતો નથી.

જેઓ એ યોગને જાણે છે તથા સાધે છે તેઓજ એ યોગની સિદ્ધિ થતાં તેમના આત્માનો સાક્ષાત્કાર કરવા સમર્થ થાય છે.

શ્રીશાંકરભાષ્યમ્

જ્ઞાતૌનાં મોક્ષસ્વરૂપમાદ્ અસાધતાં વેતિ

અસાધતાઃ વાગા એમ આ શ્લોકવડે જ્ઞાનીઓના મોક્ષના સ્વરૂપને કહે છે.

યેડસાધતાઃ શમદમાદિસાધનરહિતા વે ચ શમદમાદિસાધનયુક્તાઃ સવાધના-

સ્તેષુ સમાનં સાધારણમાત્મસ્વરૂપં દૃશ્યતે માનુષેષુ મનુષ્યાનેવિષે જેઓ સાધન વિનાના એટલે શમ દમ આદિ સાધનો વિનાના છે, તથા જેઓ સાધનવાળા એટલે શમ દમ આદિ સાધનોવાળા છે તેમને તેમનું આત્મસ્વરૂપ સમાન એટલે સાધારણ છે.

તથા સમાનમનુતસ્ય મોક્ષસ્વેતરસ્ય સંસારસ્ય સતિ વાઙ્મતિ તેવી રીતે મોક્ષનું તથા મોક્ષથી ભિન્ન એટલે સંસારનું પણ આત્મસ્વરૂપ સમાન છે પંછી પુરુષને મોક્ષ થયો હોય કે ન થયો હોય વા તેને સંસાર ઉભો થયો હોય કે ન ઉભો થયો હોય પણ પુરુષને મોક્ષનું જે આત્મસ્વરૂપ છે તેજ આત્મસ્વરૂપ તેને સંસારનું છે.

તેષાં મધ્યે ચે મુક્તાઃ શમદમાદિ સાધનાસ્તે તસ્મિન્ વિષ્ણોઃ પરમેષ્વરમધ્યો મધુન ઉત્ત્સં સમાપુઃ પૂર્ણાનંદં બ્રહ્મ પ્રાપ્નુવન્તીત્યર્થઃ

તેમની મધ્યે જેઓ મુક્ત છે એટલે જેઓ શમ દમ આદિ સાધનોવાળા છે તેઓ તે વિષ્ણુના પરમપદરૂપ મધના ઝરાને પામે છે એટલે સંપૂર્ણ સુખસ્વરૂપ બ્રહ્મને પામે છે એમ એનો અર્થ છે.

યદુત્ત્સં સંપૂર્ણાનંદં મુક્તાઃ પ્રાપ્નુવન્તિ તં યોગિનિ યવ પદ્યન્તિ ॥ ૧૬ ॥

મધના ઝરારૂપ જે સંપૂર્ણ આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને મુક્ત પુરુષો પામે છે તે બ્રહ્મને કેવળ એગીઓજ જુએ છે ખીજઓ તે બ્રહ્મનો સાક્ષાત્કાર કરી શકતા નથી. (ચાહું)

—[*]—

ત્રહ્મવાદ*

[અનુવાદકઃ—મહારાણીદાસ ગોદુલદાસ દશાઈ—વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન એક ૨ ના પૃષ્ઠ ૨૧ થી)

ત્વદનુપયં કુલાયમિદમાત્મસુહૃદ્ત્રિયવચ્ચરતિ

તથોન્મુલ્હે ત્વયિ હિતે પ્રિય આત્મનિ ચ ।

ન વત રમન્ત્યહો અસદુપાસનયાત્મહનો

યદનુશયા ભ્રમન્ત્યુદ્ભયે કુશરીરમૃતઃ ॥ ૨૨ ॥

મહુ ધનાનાં સંરૂપથી મહુનિધ શરીરાનું સર્ગન કરી તે પ્રત્યેકમાં પોતાપણું કરી રહેનારાં જીવોએ પણ આપ ભગવાન પોતેજ ધર્મ રહેલા હોવાથી જીવમાવના આપ ભગવાનજ વાસ્તવિક સ્વરૂપરૂત આત્મા છે. ખરું હિત કરનારા આપ ભગવાનજ જીવમાવના મુકુંડ છે તથા ખરું પ્રિય કરનારા પણ આપ ભગવાનજ જીવમાવના પ્રિય છે.

આ વાસ્તવિક સ્થિતિને જાણ તથા સંકુરતા સત્સંગથી નાશીને જે જીવ આપ ભગવાનનાજ માર્ગને અનુસરે છે એટલે આપ ભગવાનનેજ પોતાનો પરમ પુરુષાર્થ મળી આપભગવાનનેજ પામવાના માર્ગને અનુસરે છે તેને તેની મમતાવાળું શરીર તેના આત્મા મુકુંડ કે પ્રિયજનની પેઠે તેનું હિત કરનારાં નીવડે છે.

* પૃષ્ઠ ૨૧ ના છેલ્લા પાસની ખીજ કીખીના અંદસાગમાં ‘સંશરીર’ને સ્થાને ‘અશરીર’ વાંચવાનું છે.

તેથી વિરુદ્ધ જે શ્રવ વાસ્તવિક સ્થિતિને નહિ જાણીને પોતાની મમતાવાળા શરીરનેજ પોતાનો આત્મા સુહૃદ્ કે પ્રિય જાણે છે તેને તેની મમતાવાળું શરીર સર્વથા તેનું અહિત કરનારું નીવડે છે.

વાસ્તવિક સ્થિતિમાં આપભગવાનજ શ્રવમાત્રના આત્મા સુહૃદ્ તથા પ્રિય જતા આપભગવાનને તેવા નહિ જાણીને જે શ્રવે તેમની મમતાવાળા શરીરનેજ તેમનો આત્મા સુહૃદ્ કે પ્રિય જાણે છે અને તેથી જે મિથ્યા ક્રાંતિનું છે એવા શરીરના ભોગો ભોગવ્યા કરવામાં પોતાનું રમણ જાણે છે તેઓ એની ખોટી ઉપાસનાવડે પોતે પોતાનું અહિત કરનારા હોવાથી આત્મઘાતી ગણાવાયોગ્ય છે. અરે! તેઓને જાણતું તેમનું રમણ ખરું રમણ હોતું નથી પણ ભવાંતરોને પમાડ્યા કરનાર તેમનું ભ્રમણજ હોય છે.

આપભગવાન શ્રવેના ખરા પુરુષાર્થમૂલ હોવાથી આપભગવાનને પામવાવડે શ્રવે કૃતાર્થે ચક્ષુને નિર્ભય થાય છે.

ભવભ્રમણ શ્રવેના અનર્થમૂલ હોવાથી ભવાંતરને પામવાવડે શ્રવે અકૃતાર્થે રહ્યા રહ્યા મોટા ભયવડે સદા ક્ષયભીત રહે છે.

આમ હોવાથી આપભગવાનનેજ પોતાનો પરમ પુરુષાર્થ જાણીને જે શ્રવે આપભગવાનને પામવાના માર્ગે પ્રયાણ કરે છે એટલે જે શ્રવે આપભગવાનની આજ્ઞામૂલ વેદોએ કહેલા વિધિનિષેધને અનુસરે છે, આપભગવાનની ઉપાસના કરે છે, પોતાના આત્માના સ્વરૂપને નિશ્ચય કરે છે અને પોતાના આત્માને ચેતન સાથે છે તથા જે આદિ સર્વ ઉપાયોવડે તેમના આત્મારૂપે રહેલા આપભગવાનને જાણીને કૃતાર્થ થાય છે, તેમનું શરીરનું ધારણ કરવું 'સાર્થક. યતું હોઈ શરીરધારીઓરૂપે તેઓ પ્રસન્નતાને પાત્ર છે.

એથી ઊલટું જેઓ પોતાના શરીરનેજ પોતાનો આત્મા જાણે છે અને તેથી તેને અનુકૂળ ભોગો ભોગવ્યા કરવાવડે તેની પ્રસન્નતાનેજ પોતાનો પરમ પુરુષાર્થ જાણે છે તથા તેથી તેના ભોગો ભોગવ્યા કરવાની લાલચમાં ઉઘે ભયવાળા ભવાંતરોમાં ભ્રમણ પામ્યા કરનારા હોય છે તેમનું શરીરનું ધારણ કરવું અનર્થ ઉપજનવનાર નીવડતું હોવાથી શરીરધારીઓરૂપે તેઓ નિદાને પાત્ર છે. (અણુ)

—[*]—

શ્રીયાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિ

[અનુવાકક.-મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાધ-વેદાંતભૂપણ]

(અનુસંધાન અંક ૨ ના પૃષ્ઠ ૨૦ થી)

ક્રીડાં શરીરસંસ્કારં સમાજોત્સવદર્શનં ।

દ્વાસ્યં પરગૃહે યાનં ત્યજેત્ત્રોપિતમર્તૃકા ॥ ૮૪ ॥

જેનો પતિ દૂર દેશ ગએલો હોય તેણે રમતગમતનો ભાગ રાખવો, શરીરને સુગંધી પદાર્થોનું લેપન ન કરવું, સારાં વસ્ત્રો કે અલકારો પહેરવાં નહિ, સમાજમાં દેખાવું નહિ, ઉત્સવમાં ભાગ લેવો નહિ, હસવું નહિ, અને પારકે ઘેર જવું નહિ.

રક્ષેત્ કન્યાં પિતા વિદ્યાં પતિઃપુત્રાશ્ચ વાર્ધકે ।

અમાલે જ્ઞાતવસ્તેપાં ન સ્વાર્તઞ્યં કવચિત્ત્રિયાઃ ॥ ૮૫ ॥

કન્યાનું રક્ષણ પિતાએ કરવું, પરણેલીનું રક્ષણ પતિએ કરવું, જુદાવસ્થામાં માનું

રક્ષણુ પુત્રોએ કરવું, જેને પિતા, પતિ કે પુત્ર ન હોય તેનું રક્ષણુ ક્ષાતિજનોએ કરવું
પણ સ્ત્રીના રક્ષણુનો ભાર સ્ત્રીના પોતાના તંત્રપર રાખવો નહિ.

પિતૃમાતૃસુતઘ્રાતૃશ્વશ્રુશ્વશુરમાતૃલૈઃ ।

હીના ન સ્યાદ્દિના ભર્ત્રા ગર્હણીયાન્યથા ભવેત્ ॥ ૮૬ ॥

પતિ વિનાની સ્ત્રીએ પોતાના બાપ, મા, દીકરા, ભાઈ, સાસુ, સસરા કે મામા એમાંના કોઈને કોઈની પણ સાથે રહેવું, એકલું ન રહેવું, જે એકલી રહે તો તે નિંદાને પાત્ર થાય.

પતિપ્રિયહિતે ચુક્તા સ્વાચારા વિજિતેન્દ્રિયા ।

સેહ કીર્તિમવાપ્રોતિ પ્રેત્ય ચાનુત્તમાં ગતિ ॥ ૮૭ ॥

પતિને રાજી રાખવામાં તથા પતિનું હિત કરવામાં જ બોડાએલી સ્ત્રીઓને માટેના વિહિત આચારોનું આચરણ કરનારી ને ઈંદ્રિયોપર કાણુ રાખનારી સ્ત્રી આ લોકમાં કીર્તિને પામે છે અને મરીને સર્વોત્કૃષ્ટ ગતિને પામે છે.

સત્યામન્યાં સવર્ણાયાં ધર્મકાર્યે ન કારયેત્ ।

સવર્ણાણુ વિધૌધર્મ્યે ક્યેષ્ઠયા ન વિનેતરા ॥ ૮૮ ॥

પોતાના વર્ણની પત્ની જીવતી હોય તો બીજા વર્ણની પત્નીને ધર્મના કાર્યમાં સાથે ન રાખવી.
પોતાના વર્ણની પત્ની એકલી અધિક હોય તો ધર્મના કાર્યમાં જે સૌથી મોટી હોય એટલે જેની સાથે અગ્નિનું આધાન કરેલું હોય તેને જ ધર્મના કાર્યમાં સાથે રાખવી.

દાહયિત્વાગ્નિહોત્રેણ સ્ત્રિયં વૃત્તવર્તી પતિઃ ।

આહરેદ્વિધિવદ્દારાનગ્નીશ્ચૈવાવિલંબયન્ ॥ ૮૯ ॥

જે પત્ની સાથે અગ્નિનું આધાન કરેલું હોય તે પત્ની મરી જાય અને પોતાના વર્ણની બીજી પત્ની ન હોય તો મરી ગએલી પત્નીનો અગ્નિહોત્રના અગ્નિવડે દાહ કરીને તુરત વિધિપુરઃસર બીજી પત્નીને લાવી તેની સાથે અગ્નિનું પુનઃ આધાન કરી અગ્નિહોત્ર ચાલુ રાખવું.

(ચાલુ)

—[*]—

પૂજ્યપાદ મહાત્માશ્રી અને સ્વામીશ્રી નિશ્કુ અલંકાનંદજીનો

વાર્તાલાપ

(સંગ્રાહકઃ શ્રી૦ અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી)

સને ૧૯૦૬માં લાવનગરમાં આવેલા દેરાઈના મંજળમહેલમાં કૃપાનાથની સ્થિતિ હતી. કૃપાનાથ માધ્વાજ્ઞ સ્નાન કરતા હતા અને હું દક્ષિણામૂર્તિસ્તોત્ર સંબંધી પ્રશ્નો પૂછતા હતા. તેવામાં પૂ. સ્વામીજી શ્રીભક્ષુ-અખંડાનંદ (સસ્તાસાહિત્યવાળા) આવ્યા. તેમણે કૃપાનાથને વાતના પ્રસંગમાં પૂછ્યું કે “કોઈ કોઈ વખત મારું અંતઃકરણ વિષાદને અનુભવે છે અને ત્રીણી ચણચણાટ પણ રજા કરે છે, આમ થવાનું શું કારણ હશે? સંન્યસ્ત લીધું, ગૃહબ્યવહાર બધાનો ત્યાગ કર્યો, એટલે અંતઃકરણ ઉપર કોઈપણ પ્રકારનો ભાર તો છે નહિ, છતાં અંતઃકરણ ખેદાનુભવ કેમ કરતું હશે? કૃપાનાથે અત્યુત્તરમાં કહ્યું કે “જ્યાંસુધી બ્રહ્મપરતું આવરણ સંપૂર્ણપણે ભેદાઈ, અંતઃકરણ બ્રહ્મનો દહ સાક્ષાત્કાર ન કરે, સાંસુધી અંતઃકરણમાં એક પ્રકારનો ચણચણાટ અને ખેદ રજા કરે છે. ચક્રવર્તિ રાજાને પણ મોવીશ કલાકમાં એક ઉઠા નિશ્વાસ નાંખી ખેદનો અનુભવ કરવાનો પ્રસંગ એક વખત જરૂર આવે છે, ઇન્દ્રની પણ એ સ્થિતિ હોય છે; પણ જીવન્મુક્ત પુરુષ

ઉપર દુઃખ પડે, મુશ્કેલીના પ્રસંગ આવે તોપણ તેમનું અંતઃકરણ સર્વદા, નિઃશંકા રહ્યા કરે છે, ખેદાતુલ્ય કદી કરતું નથી.

સ્વામીજીએ ખીન્ને પ્રશ્ન પૂછ્યો કે “જ્ઞાતિસાક્ષાત્કાર યવામાં અષ્ટાંગ યોગની આવશ્યકતા ખરી કે નહિ ? કટલાએકની એવી માન્યતા છે કે વેદાંતનું શ્રવણ, મનન અને નિદિધ્યાસન કરે એટલે “હું દેહ નથી, બ્રહ્મ, હું” એવી નિષ્ઠા દૃઢ થઈ જાય, પછી યોગાભ્યાસની જરૂર રહેતી નથી.” કૃપાનાથે જવાબ આપ્યો કે વેદાંતની રીતે જ્ઞાતિમાં નિષ્ઠા થઈ હોય પણ તે લાંબો વખત ટકી શકે નહિ. પ્રસંગ આવે તે નિષ્ઠા તૂટી જાય. જ્ઞાતિના સાક્ષાત્કારમાં ભક્તિ, યોગ અને વેદાંત, એ ત્રણે અંગોની આવશ્યકતા છે. નિર્વિકલ્પ સમાધિદ્વારા આવશ્યકતા ભંગ થઈ, જ્ઞાતિના નિરાવરણ અનુભવ થાય તે સદા સર્વદા ટકી રહે અને સહજવસ્થા અહોનિશ બની રહે.

છેવટમાં સ્વામીજીએ જણાવ્યું કે “મારે યુજરાતી પ્રજાને સસ્તા મૂલ્યે સાફ વાચન મળે એવી ગોઠવણ કરવાનો વિચાર છે, તેમાં પ્રથમ પુસ્તક આખીના હસ્તે બહાર પડે એવી મારી ઇચ્છા છે. શ્રીમદ્ભાગવતના દશમસ્કંધ ઉપર આપ ટિપ્પણ લખો અને એ પુસ્તકે અમે જપાવ્યાપછી અમારું કામ આગળ ચલાવશું. આપના વરદ હસ્તથી આ પ્રથમ કાર્ય થાય, એટલે અમારું કામ નિર્વિઘ્ને આગળ વધે. કૃપાનાથે તેમની માગણી સ્વીકારી હતી, અને તેમની ઈચ્છાનુસાર તે પુસ્તક ઉપર ટિપ્પણ લખી મોકલાવ્યું હતું.

થોડા દિવસ પછી શ્રીમાન્ પદ્મણી સાહેબ પ્રભાસંકરભાઈ દર્શનાયે આગમ્ય હતા. કૃપાનાથે પૂછ્યું કે “આપ સવારસાંજ સંખ્યા કરો છો ?” શ્રીમાન્ પદ્મણી સાહેબે જવાબ આપ્યો કે “હું સંખ્યા કરતો નથી. મારી માન્યતા એવી છે કે નીતિનું પાલન કરે તો પછી સંખ્યા કરવાની જરૂર રહેતી નથી. કૃપાનાથે જવાબ આપ્યો કે “નીતિ જ્ઞાને કહેવી અને અનીતિ જ્ઞાને કહેવી એ સમજવું કાઠ વખતે મુશ્કેલ થઈ પડે છે. જે અંતઃકરણ નિર્મળ થયું હોય, તેજ (અંતઃકરણ) તેના ભેદભેદ સમજી શકે. અદ્વરહઃ સંધ્યામુપાસીત ! એમ વેદ કહે છે. હવે વેદ, સત્યાગ્રહો, સંતપુરુષો અને જીવનમુક્તપુરુષો કહે છે તે યથાર્થ નથી, અને આપનું કહેવુંજ યથાર્થ છે, એવીજ આપની માન્યતા હોય, તો અમારે વધારે કાંઈ કહેવાનું રહેતું નથી.

ભાવનગરમાં આ વખતે આર્યસમાજસ્થાની સંખ્યા ઘણી હતી. એક આર્યસમાજસ્થ નેમણે કૃપાનાથનાં લગભગ બધાં પુસ્તકો ગ્રેમથી વાંચ્યાં હતાં તે સ્વરાદ્ય અને શક્તિ-ચાલનમુદ્રા શીખવામાટે કૃપાનાથપાસે આવતા હતા, તેમણે કહ્યું કે “આપના “અંતર્યામિના આદેશો” એ પુસ્તકમાં એવું લખ્યું છે કે ભક્તિ, યોગ અને વેદાંત, આ ત્રણે અંગોની પરિપૂર્ણતા કાઠ મહાપુરુષમાં ભવામાં આવે તો તે ભેઈ તું આશ્ચર્ય પામીશ નહિ.” આ ત્રણે અંગોની પરિપૂર્ણતા આપનામાં હું ભેઈ શકું છું. અમેરિકાનાં એક મોટા શહેરમાં એક દુકાન છે, તે એટલી બધી વિચાળ છે કે તેમાં હલકામાં હલકી ચીજ સાવરણીથી માંડીને તે હીરામાણેક જેવી બધી ચીજો મળી શકે છે. અમુક ચીજ તે દુકાનમાં નથી એમ કાંઈથી કહી શકાય નહિ. જેનું મૂલ્ય આપે તેવી ચીજ લઈ જાય. તેનીજ રીતે આપની પાસે ભક્તિ, હઠયોગ, રાજ્યોગ, વેદાંત વિગેરે બધું પરિપૂર્ણ છે. આવો, જે ભેઈએ તે લઈ જાયો. આ ભેઈ મને બહુ આનંદ થાય છે.”

શ્રીજાનંદાશ્રમ-સમાચાર

[આવજીમાસ]

શ્રીસદ્ગુરુદેવતું મહાપૂજનઃ—મત ધ્યાનથી (ખાન) ના દિવસે તમા ચંદ્રમહા-
નિમિત્તે તમા જન્મશતીના દિવસે સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ મળીને પૂજાપાઠનાં તમા-
વિધિ મહાપૂજન કર્યું હતું. સૌને પ્રસાદ તમા ગરબાપૂત ખાવામાં દત્તા. જન્મશતીના દિવસે
પૂજન સર્વ રજા બાદ પૂજાપાઠ કૃપાનાથનું જન્મશતીનું વ્યાખ્યાન માસિકમાંથી શ્રી.
માણેકલાલ નાનજી ચંદ્રાશાસ્ત્રીએ વાંચી સંભળાવ્યું હતું, તેમજ સર્વે પાંચ પં. રત્નવંદનમાંથી
“જન્મશતીનું મહત્ત્વ” એ નિબંધ પર લિલેખન કર્યું હતું.

સુખ્યસેઠઃ—શ્રી. ૧૦૦-૦-૦ શ્રીમતી મણિબાઈ રણછોડરામ-ચૌરણદર દા. શ્રી.
નટવરલાલ પ્રભુલાલ શુભ. શ્રી. ૩૦-૦-૦ કરંચી આનંદાશ્રમમાં સેટેના આબા તં. દા.
શ્રી. કૃષ્ણદાસ શ્યામજી વર્મા. શ્રી. ૫૦-૦-૦ શ્રીમતી ખડેન સાકરબાઈ કરંચી. તેમના પતિ
વિશ્વામ લખાબાઈના મુજબારે પ્રતિવર્ષ એવ વર્ષ ૪ ના દિવસે રકમના વ્યાજમાંથી માળ
પરવામાટે. શ્રી. ૧૦૧-૦-૦ શ્રી. શેઠ મનલાલ ડાલાવાઈ-સગરકોટ.

લઘુરુદ્ર તથા રુદ્રાલિંગેઃ—શ્રી. ૧૦-૦-૦ શ્રી. મૂળચંદર નરસેરામ પટ્ટના-મુળક
આવજી માસમાં રુદ્રી કરાવવા માટે. ૮-૮-૦ શ્રી. જ્યોતીલાલ લાલજીભાઈ-કુમરા. રુદ્રાલિંગે
માટે શ્રી. ૧૦-૦-૦ શ્રી. ગોવર્ધનદાસ હીરજી ચંદ્રાશાસ્ત્રી-ગરબા માંગરાજપુર. રુદ્રાલિંગે તમા અર્પક
દીપક નિમિત્તે. શ્રી. લાલનલાલ બીખાવાઈ કકર-ભાવનગર. શ્રી. ધર્મરાવ અબાચંદર-ગિરનાર.

લોજનઃ—૧૦-૦-૦ શ્રી. રામસિંહ રાજપૂત-કુલિયાળા. લોજન, માળ ને અર્પક દીપક-
માટે શ્રી. ૪૩-૫-૮ શ્રી. પદ્મચંદર અબાચંદર ત્રિવેદી-વંડોદરા. શ્રી. ૮-૦-૦ શ્રી. દેવચંદર રણછોડ
જનની-કુલિયાળા વિદ્યાર્થીઓને લોજન. શ્રી. ૨૪-૧૩-૦ શ્રી. અંબલાલ મૂળચંદર તરફથી. શ્રી. ૧૫-૦-૦
લોજનના. શ્રી. ૨૮-૫-૦ શ્રી. લાલનલાલ બીખાવાઈ-લાલનગર. શ્રી. ૧૫૮-૮-૬ શ્રી.
શેઠ હંફુકમાર લાલલાલ-લાલનગર. શ્રીમતી સ્વર્ગરમ અનુમાના આત્મકલામુર્તિ શ્રી. તં. ૧૧ના
લોજન. અર્પણ ચમેલી રકમના વ્યાજમાંથી દા. ખડેન શ્રી. સુમરીખડેન કાળાવાળા-ગીલખા.
શ્રીમતી વાલુબાઈ દેવકરજી કમ્બજુવાળા તરફથી આઠ સાત લોજની. અર્પણ ચમેલી રકમના
વ્યાજમાંથી.

આળઃ—શ્રી. ૧-૪-૦ એકબક્તજન-ગીલખા. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. હર્ષદાસ મહારાષ્ટ્રીદાસ
દેસાઈ-મોરેરાળ. શ્રી. ૧-૪-૦ કુમાર પ્રેમજી ગોવિંદ-મોડબુવાર. શ્રી. ૧-૪-૮ એક બક્તજન.
શ્રી. ૨-૮-૦ શ્રી. મૂળજી માધવજી નેરશી. દા. શ્રી. રામસિંહ દરિસિંહ રાણા મુખક (બે માળ.)
શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. મોતીલાલ ગોરખનદાસ નેરશી-નેરવળ શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રીમતી ખડેન
જીવલખા દક્ષાવાઈ-સાંજું દા. ચિકમસિંહજી નટવરસિંહજી. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. જ્યોતીલાલ
લાલજીભાઈ નેજાનમુત્રા-કુમરા. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદ્રાશાસ્ત્રી. શ્રી. ૧-૪-૦
કકર દેવતસિંહજી અદાવાઈ દા. ખડેન સુખજી. શ્રી. ૧૫-૦-૦ શ્રી. દેવચંદર રણછોડ
જનની-કુલિયાળા. લઘુરુદ્ર તમા માળમાટે. શ્રી. ૧-૪-૦ એક બક્તજન. શ્રી. ૧-૪-૦
શ્રી. દરિપ્રસાદ સુરજચંદર શુભ-વતમનગર. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. દયાજીસિંહજી લાલસિંહજી કકર-વઢુવાયર.
શ્રી. ૨-૮-૦ શ્રી. લાલુચંદર પ્રભુરામ રાણ-મીતાડી. (બે માળ.) શ્રી. ૬-૪-૦ એક
બક્ત ખેરીવલી તરફથી દરેક માસની સુદિ ૪ના દિવસે અંધક માળ પરવામાટે. પાંચ
માસના. શ્રી. ૩-૦-૦ શ્રી. પદ્મચંદર અબાચંદર ત્રિવેદીના પત્ની નિખેળાચૌડી તરફથી સર્વ

આરતીવેળા નૈવેદ્ય ધરવામાટે. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. દરજી લાલજી જેઠાભાઈ-કરદેજ. રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી. ગોવર્ધન જેરામ મિસ્ત્રી-જમસલાયા. (બે થાળ.) રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. જડીબહેન તે સદ્ગત ગૌરીશંકર ભાઈશંકરનાં વિધવા-જેરાવરનગર. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. ચપકલાલ મૂળશંકર-મેદરડા રૂ. ૧-૪-૦ શ્રીમતી કસ્તુરબહેન જ્યસંકર-ખીલખા. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. પદ્મશંકર અંબાશંકર ત્રિવેદી. ૧-૪-૦ શ્રી. ઉશ્વરલાલ અંબાશંકર-વિજયનગર. રૂ. ૨-૮-૦ એકલકતજન. (બે થાળ)

અખંડીપકનિમિત્તે:—રૂ. ૧-૦-૦ શ્રી. ચંદ્રદાસ વિઠ્ઠલદાસ પારખ-મુખર્ષ. રૂ. ૧-૦-૦ શ્રી. રઘુનાથ પુરુષોત્તમ-મુખર્ષ. રૂ. ૧૫-૦-૦ એકલકતજન. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. હર્ષદાસ મહારાણીદાસ દેશાઈ-માંગરોળ. રૂ. ૦-૫-૦ શ્રી. શિવલાલ બહેચરલાલ મહેતા-દાંક. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. જ્યોતિલાલ લાલજીભાઈ જોખનપુત્રા-કુમસ. રૂ. ૦-૪-૦ શ્રી. રાત્રી મગનલાલ રામજી-ગોંડલ. રૂ. ૦-૪-૦ શ્રી. અંબાશંકર નાનજી જોશી. રૂ. ૦-૧૨-૦ શ્રી. હરિપ્રસાદ સૂરજશંકર ભુવ-જામનગર. રૂ. ૦-૧૦-૦ મહાત્મા શ્રી. રઘુરામ આત્મારામ-મોણપરી. રૂ. ૦-૪-૦ શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી-જૂનાગઢ. ૧-૦-૦ શ્રી. ઉપેન્દ્રસિંહ કરણસિંહજી-જૂનાગઢ. રૂ. ૦-૮-૦ મીસ્ત્રી ગોવર્ધન જેરામ-જમસલાયા. રૂ. ૦-૮-૦ ઉશ્વરલાલ અંબાશંકર-વિજયનગર.

પુસ્તક પ્રકાશન તથા પ્રચારમાટે:—રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી. મૂળજી માધવજી જોશી હસ્તે કાકિર રૂપસિંહ હરિસિંહ રાણા-મુખર્ષ.

ગત જન્માષ્ટમીના દિવસે મોજીદડ આનંદાશ્રમમાં તથા માંડળમાં પૂજ્યપાદશ્રીનું યથાવિધિ-પૂજન થયું હતું. મોજીદડ-આનંદાશ્રમમાં પ્રભુશ્રીસમીપ એક લઘુરૂદ જોરાવરનગરવાળા શ્રી, પદ્મશંકર ત્રિવેદી તરફથી યજ્ઞો હતા.

આનંદાશ્રમમુખ્યમંડળ-મુખર્ષમાં કૃષ્ણજન્માષ્ટમીનાદિવસે સૌ ગુરુબંધુઓએ એકત્ર થઈ પૂજ્યપાદશ્રીનું યથાવિધિ પૂજન કર્યું હતું. સ્વામ્યાદ સંસ્કૃત શ્લોકો શ્રીમતી નિર્મલાગૌરીબહેને વાંચી સંભળાવ્યા હતા.

મેદરડામાં ગત આપાદી પૂર્ણિમાએ શ્રી. ત્રિભુવન જીકાભાઈ આદિ સૌ ગુરુબંધુઓએ પ્રભુશ્રીનું પૂજન કર્યું હતું.

—:—

પરચુરણ મેદ

૦-૭-૮ પરચુરણ-મેદ

૦-૧૪-૦ શ્રી. પ્રેમશંકર મૂળજી પંડ્યા
અગતરાય ધૂપદીપનૈવેદ્યમાટે

૦-૨-૦ બહેન મણિભાઈ.

આવણીના દિવસે પૂજનમેદ:—

૧-૦-૦ પાપલ જીરાભાઈ કાંચડભાઈ

૧-૦-૦ શ્રી. અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી

૦-૮-૦ શ્રી. મૂળશંકર કાનજી વડીલ

૦-૪-૦ બ. શ્રીમદ્દાસપ્રકાશજી

૦-૪-૦ શ્રી. કૃપાશંકર જ્યારામ બટ્ટ

૦-૨-૦ શ્રી. અંબાશંકર નાનજી જોશી

૧-૦-૦ પ. બ. શ્રી આત્મપ્રકાશજી

૦-૨-૦ શ્રી. કલ્યાણસિંહ બવાનાસિંહ

૦-૨-૦ શ્રી. ત્રિભુવન વિઠ્ઠલજી દવે

૦-૪-૦ રાત્રી દયારામ મૂળજી

૨-૦-૦ ડોકટર સાહેબ રણુહોડલાલ મનમો-
હનદાસ-જૂનાગઢ

૧-૦-૦ મારોલદાસ નાનજી ચંદરાણા

૦-૪-૦ શ્રીમતી મણિબહેન „

૦-૨-૦ „ તારાબહેન „

- ૧-૦-૦ શ્રી. ગિરધરલાલ જયશંકર બચસ
૨-૦-૦ શ્રી. હરજીવન મનમોહનદાસ-નાગેશી
૦-૧-૦ પરચુરણ
૧-૦-૦ શ્રી. શિવલાલ બહેચરલાલ-લોકે
૧-૦-૦ ,, ચોપટલાલ તારાચંદ વકીલ-
જૂનાગઢ

- ૨-૦-૦ ,, કેશવલાલ જોશલાલ-મુંબઈ
આવણી નિમિત્તે ભેટ.
૧૭-૮-૦ શ્રી. હર્ષદરાય મહારાણીદાસ
દેશાધિ-માંગરોળવાળા તરફથી
જપ, યાજ્ઞ તે અખંડીપદનિમિત્તે
૭-૦-૦ ધ. શ્રી આતમપ્રકાશજી
૩-૧૫-૦ ગોધરામાં મહાશિવરાત્રિના દિવસે
પ્રભુશ્રીનું પૂજન થતાં ભેટના નીચે
પ્રમાણે.
૧-૦-૦ શ્રી. કેશવલાલ માણે-
કલાલ ચંદારાણા
૧-૦-૦ સૌ. કમુ બહેન કેશવલાલ
ચંદારાણા
૧-૦-૦ સૌ. જયંતીબહેન ,,
૦-૮-૦ શ્રી. રેવાશંકર બાલકૃષ્ણ
ત્રિવેદી
૦-૭-૦ ચિ. હરિશંકર તથા તેમનાં
માતાશ્રી.

૩-૧૫-૦

- ૪-૦-૦ ગોધરામાં શ્રીશંકરજયંતીના
દિવસે પૂજન થતાં નીચે પ્રમાણે ભેટ
૧-૦-૦ શ્રી. કેશવલાલ માણે-
કલાલ ચંદારાણા
૧-૦-૦ સૌ. જયંતીબહેન
ચંદારાણા
૧-૦-૦ શ્રી. રેવાશંકર બાલકૃષ્ણ
૧-૦-૦ ,, મધુવનદાસ ચંદુલાલ
૪-૦-૦

- ૧-૦-૦ શ્રી. મણિશંકર રામચંદ-અમદાવાદ
૧-૧૧-૬ પરચુરણ ભેટ
હા. પૂર્વેરી દલપતરામભાઈ

- ૦-૮-૩ મુંબઈ મુસલિમમંડળમાં ભેટના આવેલા
૨-૦-૦ શાહ હરજીવન કેશવજી-મુંબઈ આવણી
નિમિત્તે હા. શેઠ હમોદરદાસ માધવજી-
મુંબઈ
૫-૨-૦ ગત ચંદ્રમહાલનિમિત્તે પૂજનભેટના
નીચે પ્રમાણે:—

- ૧-૦-૦ શ્રી. માણિકલાલ નાનજી
ચંદારાણા
૧-૦-૦ ,, કાનજી પુરુષોત્તમ દવે
૦-૬-૦ ,, રેવાશંકર બાલકૃષ્ણ
૦-૪-૦ ,, કૃપાશંકર જયરામ ભટ્ટ
૦-૪-૦ ,, ધ. પ્રદાપ્રકાશજી
૦-૪-૦ ,, દયારામ મૂળજી
૦-૪-૦ ,, અંબાશંકર નાનજી જોશી
૦-૨-૦ ,, રત્નનંદનજી
૦-૨-૦ ,, કદયાણીસિંહ ભવાનસિંહ
૦-૨-૦ ,, કરમનદાસ હરજી
૦-૮-૦ શ્રી. અંબાશંકર ભાઈશંકર
ત્રિવેદી
૦-૨-૦ ચિ. નારાયણ રમણિકલાલ
૦-૪-૦ શ્રી. હરજીવનજી પ્રાણજીવન
જોશી
૦-૨-૦ શ્રીમતી તારાબેન ચંદારાણા,
૦-૨-૦ શ્રી. ભગવાનજી મનુભાઈ
ચંદારાણા

૫-૨-૦

- ૨-૮-૦ શ્રી. ઉપેન્દ્રસિંહ કરણસિંહ-જૂનાગઢ
૧-૦-૦ વિપ્ર પુરુષોત્તમ જયરામ-જૂનાગઢ
૫-૦-૦ શ્રી. નટવરલાલ કરશનદાસ-કરાંચી
૦-૪-૦ ,, ભગવાનજી મનુભાઈ ચંદારાણા
૭-૧૨-૦ શ્રી. હરજી લાલજી જોશભાઈ-કરજી
૧-૦-૦ શ્રી. શંભુશંકર પુરુષોત્તમ દવે-જૂનાગઢ
૫-૧-૦ ગત જન્મશ્રીનીના દિવસે પૂજન થતાં
ભેટ નીચે પ્રમાણે:—
૧-૦-૦ શ્રી. માણિકલાલ નાનજી
ચંદારાણા

૧-૦-૦ શ્રી. અમલકર ભાવનગર
ત્રિવેદી

૦-૧-૦ શ્રી. રેવાશર બાવનગર
ત્રિવેદી

૦-૪-૦ શ્રીમતી મણિમહેન

૦-૨-૦ ૫ રૂપાનગર

૦-૬-૦ શ્રી કરસનજી પ્રાણીજીવન

૦-૪-૦ ૬૫ લક્ષ્મીપ્રકાશ

૦-૨-૦ શ્રી અમલકર નાનજી

૦-૨-૦ શ્રી નારાયણ રમણીજી

૦-૪-૦ શાસ્ત્રી દયારામ મૂળજી

૦-૪-૦ રૂપાનગર જયરામ જી

૦-૪-૦ બહેન સુમતીબા

૦-૪-૦ " નર્મદામહેન-ગુલા

૦-૪-૦ " મણિમહેન ચંદ્રાણી

૦-૪-૦ " તારામહેન "

૦-૧-૦ શ્રી. ચંદ્રકાંત રઘુનંદનજી

૫-૧-૦

૧-૦-૦ શ્રી નરભોરામ ઓધેવજી-ખીતખા

૧-૦-૦ બાઈજી માકમાઈ કાચડનાળા

૧-૦-૦ શ્રી હરિપ્રભાદ મુન્ડલર જીવન-
ભાવનગર

૦-૬-૦ ૫૨રુપા

૫-૦-૦ ૧. રૂપકી કાળા ખોળ

૧-૦-૦ " ચપકલાલ મુન્ડલર

૦-૪-૦ શ્રી. માણિકલાન નાનજી ચંદ્રાણી

૧-૪-૦ શ્રી ગોરધનદાસ હીરજી ચંદ્રખા

પૂજાપાના

૧-૧૩-૦ શ્રી. બાલાભાઈ દયારામ રાવલ

મહામા પૂજન બેટના

[૦]

ધાર્મિક પ્રવૃત્તિ

ખરવાળાસરના નામદાર દરબારશ્રી અમરાવાળા સાહેબતરફથી આવજુ-
માસમાં સવાકશેર શિવપંચાકાર મંત્રો લખવા લખાવવાની ધાર્મિક યોજના
થઈ હતી, ને અમાવાસ્યાને દિવસે શ્રીરામનાથમહાદેવમાં તેઓ નામદારતરફથી
ચોરાશી કરવામાં આવી હતી.

નામદાર દરબારશ્રી હાથીઆવાળા સાહેબે આવજુમાસમાં શ્રીનાથમહેશ્વર
પંચાયતન દેવોના પૂજનઅર્ચનસાથે જપાદિતું નિત્યપ્રતિ અનુષ્ઠાન કર્યું હતું, ને
અંતમાં તેઓશ્રીતરફથી લીડલંજન નિવાર્થલિખનના વિધાર્થીઓને મિથ્યાત
લોજન આપ્યું હતું.

નવાં પ્રકાશનો

૧ નાથભગવાન હાથેલ દિ. ૦-૨-૦

લેખક. શ્રી કરજુસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકોર બી. એ
પ્રકાશક. શ્રી રથામજી રજુઆડ જાની-કુંતિયાણા

૨ નાથપ્રભુનું નિજમંદિર દિ. ૦-૨-૦

લેખક શ્રી કરજુસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકોર બી. એ
પ્રકાશક શ્રી રામજીસિંહ જલમસિંહ ઠાકોર-કુંતિયાણા

૩ પૂજ્યપાદશ્રીનું સ્નાનગૃહ દિ. ૦-૦-૯

લેખક. શ્રી કરજુસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકોર બી. એ
પ્રકાશક શ્રી. દુર્ગાચંદ્ર મણિચંદ્ર ઉપાધ્યાય-લીંમરી

REG. No. B. 3087.

સન ૧૯૮૩ તા. ૨૫ સપ્ટેમ્બર

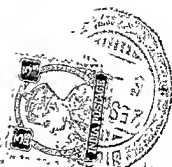
શ્રીનાથચરિતામૃત ॥

દ્વિતીયપ્રવાહ

પૂજ્યપાદ સદ્ગુરુપદમાત્મા શ્રી શ્રી
૧૦૮ શ્રીમત્તથુરામશર્મા આચાર્યજીના
જીવનચરિત્રનો આ બીજા ભાગ છપાવ
ગયો છે. પ્રથમ પ્રવાહનેવી સાઠઠ ને
પાંચસોઉપરાંત પૃષ્ઠો છે. લગભગ ૩૦
ચિત્રો છે.

બે હજાર પ્રતિ ખપતાંબુધી એક
પ્રતિની કિંમત રૂ. ૦-૧૫-૦ અને
પાઠલી પાંચસો પ્રતિમાં એક પ્રતિની
કિંમત રૂ. ૧-૧૪-૦ રાખવામાં આવી છે.

એક પ્રતિનો ટપાલખર્ચ રૂ. ૦-૧૨-૦
થશે. ત્રણ કે તેથી વધારે પ્રતો રેલવે
પાર્સલથી મંગાવવી અતુકૂલ પરશે.
રેલવે પાર્સલથી મંગાવતાં એક પ્રત દીઠ
દોઢથી બે આના ખર્ચ આવવા સંભવ
છે. રેલવે પાર્સલથી મંગાવનારે કિંમતનાં
નાણાં અગાઉથી મોકલી આપનાં
જોઈએ.

શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ (જા. બીલખા-મધિયાવાડ)

તરફથી

પ્રકટ થતું માર્ગિક માલિક પત્ર

(Kathiawar-India)

P. O. Bilkha

આનંદાશ્રમ

શ્રીમદ્ધર્મસુત્રા સમા
રૂ. નં-૩૬૫ ચિત્રભાષ્ય રો
પૃષ્ઠો ૫૮૪

જે જે બંધુઓપાસે આ દ્વિતીયપ્રવાહનું પુસ્તક આવેલ હોય તેમણે
પુસ્તકમાંનાં ચિત્રો અતુકમણિકાપ્રમાણે મેળવી જવાં તથા પૃષ્ઠો પણ મેળવી
જવાં, ને એછાં હોય તો ઉપર જણાવતું.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, નવાગામ પોસ્ટ બીલખા-મધિયાવાડ.

વર્ષ ૧૨ મું

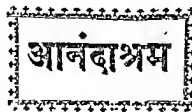
આશિન

૫ મા

અંક ૧૯૨૯

॥ ॐ ॥

॥ યતો ધર્મસ્તતો જયઃ ॥

મહાશય સવાજન

આશિન

૧-૦-૦

પરદેશમટે

શિલિંગ ૨

॥ શ્રીનાથજયન્તી અંક ॥

શ્રીઆનંદાશ્રમ

દુર્નાસંસારદવાગ્નિદગ્ધ, દોષૂપમાનં દુરવૃથપાતૈઃ ।

યો વૈ પ્રવક્ત્ર પરિપાતિ નાથઃ શરણ્ય આસ્તે સ મુસ્તાશ્રમેઽસ્મિન્ ॥

જેવું વારણ દુષ્કર છે એવા સંસારરૂપ વનના દવવડે ઢાળી રહેલો તથા દુષ્ટ પ્રારબ્ધરૂપ ઝંઝાપાતોવડે વલખેલી રહેલો જે એવ શરણે આવી રહે તેવું જેઓશ્રી તેમાંથી અવશ્ય પરિત્રાણ કરે છે, તે શરણે કરવાયોગ્ય સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમત્રાધ-ભગવાન (શ્રીમત્પુરાનશર્મા), એમણે જે પ્રસિદ્ધ આશ્રમમાં પાતાવું આસન કરેલું છે તે આ આનંદાશ્રમ છે.

અનુક્રમણિકા

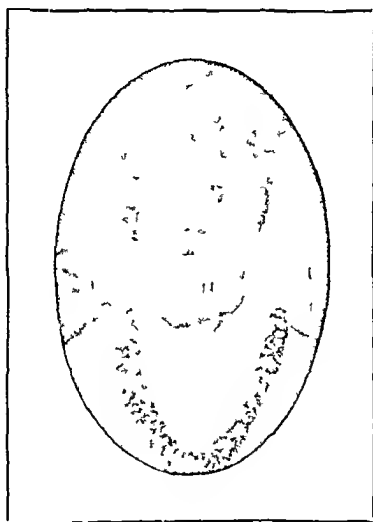
અનુક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠાંક
૧	શ્રીસદ્ગુરુઅવતારમહિમા.	૬૧
૨	શ્રીનાથવચનામૃત.	૬૨
૩	શ્રીનાથસુખોદમાલા.	૬૩
૪	શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમદ્ધાર્મ્યલગ્નવાનની જ્ઞાણીની જન્મજયન્તી પ્રસંગે સ્તુતિપ્રાર્થના.	૬૪
૫	કૃપાનાથનો જીવનસંદેશ.	૬૬
૬	મદાલસા.	૬૮
૭	શ્રીનાથજન્મોત્સવગીત.	૬૮
૮	શ્રીસદ્ગુરુને સુચરણે નિરતિશય નિર્મલ નમનાંજલિ.	૬૯
૯	કાર્તિકીપૂર્ણિમાનો મહાપૂજનમહોત્સવ અને આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ.	૭૧
૧૦	જયન્તીમહોત્સવ.	૭૨
૧૧	શ્રીસદ્ગુરુદેવની માતારૂપે સ્તુતિ	૭૫
૧૨	શ્રીનાથજયન્તી મહોત્સવ.	૭૮

જરૂરી

ધ્યુષના:—લેખસંબંધી અને માસિકસંબંધી સર્વ પત્રવ્યવહાર શ્રી. વ્યવસ્થાપક આનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા (કાઠિયાવાડ) એ શિરનામે કરવો.

તંત્રી અને પ્રકાશક: શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેસાઈ, વેદાંતભૂષણ-માંગરોળ-કાઠિયાવાડ.
સહતંત્રી: શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકર-શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા „

શ્રી લગવતસિંહજી ઇલેક્ટ્રિક લિથો એન્ડ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ,
માસિક, મુદ્રક: પારેખ કેવળચંદ કાનજીભાઈ, ગોંડલ.

पृ. श्री. श्री. १०८ श्रीदक्षिणामूर्तिमहेश्वरस्वरूप श्रीनाथभगवदाचार्यजी

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

શ્રીનાથજયન્તીઅંક

આનંદં વ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિભેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને બાળુનાર ઠાઘથી પણ બધ પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૨ મું]

સંવત્ ૧૯૯૯-આશ્વિન

[અંક ૫]

શ્રીસદ્ગુરુઅવતારમહિમા

[સદ્ગત દ્રવિ અંબાશંકર સાલચ્છ શાસ્ત્ર]

સપ્તમેશ્વર

બાલો સંત સતીશ્ચા, જગત્ત્રિપે અવતાર છે રે,
જન્મ્યા અન્ય જગત્માં, માતૃઉદરનો ભાર છે રે. બાલો ૧૬.
જગ પાવન કરવા અવતરીયા, પરમારથ પંથે પરવરીયા;
અખુટ દીલમાં દયાનલો ભંડાર છે રે. બાલો ૧
જનની જન્મ બલે તે દીધો, દારડી તાણી હિંચોળો કીધો;
લક્ષ્યા લક્ષ, લીધો મુક્ત અવતાર છે રે. બાલો ૨
બલે માત તે પુત્ર રમાઓ, જેણે જગતનો મોહ મટાડ્યો;
દુઃખ દીન જગત્ નસાડ્યો, ધન્ય અવતાર છે રે. બાલો ૩
“અંબાશંકર” અખિલ ભુવનમાં, છાપે લગાવી જન તન મનમાં;
વિચરે એવા સજ્જનમાં, પર ઉપકાર છે રે. બાલો ૪

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીનાથભગવાન]

અકૃતાર્થ મનુષ્યોના અંતઃકરણમાં અનુકૂલ પ્રાણિપદાર્થોમાં રાગ ને પ્રતિકૂલ પ્રાણિપદાર્થોમાં દ્વેષ રહેલો હોય છે. તે રાગને તથા દ્વેષને વિવેક, વૈરાગ્ય, શમ ને દમનરૂપે ક્ષોણ કર્યા વિના તથા અક્ષયી અલિપ્ત આત્માના સાક્ષાત્કારરૂપે કંથળીજસાવને પમાડાવિના તે મનુષ્ય કૃતાર્થ થઈ શકતો નથી. મનુષ્યાદિના અંતઃકરણમાં ઘણા કાલથી સુસ્થિર થઈ ગયેલું હું ને મારું આદરપૂર્વક દીર્ઘકાલ સતત પ્રયત્ન કર્યા વિના શી રીતે દૂર થઈ શકે? નજ દૂર થઈ શકે.

જેમ કોઈ જગ્યાએ ભૂમિમાં જો દ્રવ્યનો અગાધ ભંડાર દોડેલો હોય તો તે ભંડાર તે ભૂમિને ખોદ્યા વિના મનુષ્યને પ્રાપ્ત થતો નથી તેમ અક્ષયી અલિપ્ત આત્માનો આદરપૂર્વક સતત વિચાર વા આદરપૂર્વક તેનું સતત ધ્યાન કર્યા વિના જિજ્ઞાસુ મનુષ્યને અક્ષયી અલિપ્ત આત્માનો સાક્ષાત્કાર થતો નથી.

વેદાંતશાસ્ત્રના સંસ્કારવાળી બુદ્ધિરૂપ કોઠાળીથી અનાદિકાલથી દેહાદિમાં રહેલા હુંપણના જમરૂપ કાળમીઠં પાણને તથા દરયમાં રહેલી સત્યપણાની ને ભોગ્યપણાની ભ્રાંતિરૂપ માટીને અંતઃકરણરૂપ ભૂમિમાંથી ખોદીને કાઢી નાંખ્યા વિના અક્ષયી અલિપ્ત આત્મરૂપ મહાનિમિત્તી જિજ્ઞાસુ મનુષ્યને પ્રાપ્તિ થતી નથી.

અદ્વૈત, અસંગ, અકર્તા, અભોક્તા ને સુખરૂપ આત્મામાં જે દ્વૈતપણાની, સંગીપણાની, કર્તાપણાની, ભોક્તાપણાની ને દુઃખીપણાની ભ્રાંતિ તે બંધ કહેવાય છે. આત્માના અવિચારથી ઉપજેલો આ બંધ આત્મસ્વરૂપનો આદરપૂર્વક સંતત વિચાર કરવાથી દૂર થાય છે, અને આત્મસ્વરૂપે સ્થિતિ કરવી તે મોક્ષ વા મુક્તિ કહેવાય છે. એ મોક્ષ વા મુક્તિ આત્માનો પરમાદરપૂર્વક વિચાર કરવાથી જિજ્ઞાસુ મનુષ્યને પ્રાપ્ત થાય છે,

અંતઃકરણની જગદવસ્થામાં અનાદિ અજ્ઞાન, અનાદિ દશ્યવાસના ને અંતઃકરણેદિયોની બાહ્યવૃત્તિથી પ્રતીત થતા આ નામરૂપક્રિયાત્મક જગત્તો અંતઃકરણને તુર્યાવસ્થામાં રાખી બાધ કરતા રહેશે.

જેમ ભ્રાંતિના પદાર્થો, સ્વપ્નના પદાર્થો ને મનોરાજ્યોના પદાર્થો મિથ્યા છે તેમ જગત્તમાં પ્રતીત થતા પદાર્થો પણ સત્શાસ્ત્રની ને વિવેકી પુરુષની દૃષ્ટિએ મિથ્યા છે.

આકાશની નીલતાને, મૃગજલને ને જલમાં પ્રતીત થતા પોતાના શરીરના ઊંધા આકારને જોતાં છતાં કયો વિવેકી પુરુષ તેને સત્ય માને છે?

ભૂત, વર્તમાન ને ભવિષ્ય એ ત્રણ કલ્પિત કાલ, તથા તે ત્રણ કાલમાં પ્રતીત થયેલા, પ્રતીત થતા ને પ્રતીત થવાના સર્વ કલ્પિત પ્રાણિપદાર્થો વસ્તુતાએ અક્ષરપણ છે, અક્ષયી લિપ્ત નથી, આ ભાવના સુસ્થિર કરતા રહેશે, ને તેમના પ્રતિભાસને ઝાંખો કરતા રહેશે.

(આહુ)

શ્રીનાથસુવોધમાલા

[શ્રીનાથભંગવાનનો સદુપદેશ]

(શ્રીકાર્તિકી પૂર્ણિમાના મહોત્સવપ્રસંગે)

ત્રિકુટીમાં મન સ્થિર કરી, નિરખો તેજ અખંડ;	૫૫૭
એ તેજથી લિખતે, આપો તીક્ષ્ણ દંડ.	
મન ઇન્દ્રિયને વશ કરી, ધારી ધૈર્ય અપાર;	૫૫૮
સુરિથર રે'લું સ્વરૂપમાં, અ્યુત ન થવું લગાર.	
પ્રકાશ ને આનંદથી, કરો હૃદય ભરપૂર;	૫૫૯
કામ ક્રોધ ભય ખેદને, રાખો સદૈવ દૂર.	
અ્યુત થવું નહિ સ્વરૂપથી, ત્યજવા સઘળા દોષ;	૫૬૦
શાંતસુખી રે'લું સદા, રાખી દંડ સંતોષ.	
પ્રકાશ શાંતિ સુખવડે, કરો હૃદય ભરપૂર;	૫૬૧
તિમિર વ્યગ્રતા દુઃખને, કરો અતિશય દૂર.	
સ્વસ્વરૂપમાં સ્થિર થયે, આવે ભવનો પાર;	૫૬૨
મિથ્યામાં મન સ્થિર કરે, ઈપજે દુઃખ અપાર	
હે મન! પ્રીતે બ્રહ્મને, વારંવાર નિહાળ;	૫૬૩
હે નયન! જાગત રહી, સદા બ્રહ્મને ભાળ.	
તુરીયપદરૂપ બ્રહ્મને, જોવું રાખી ભાવ;	૫૬૪
અસત્ દુઃખમય દરયમાં, કરવો સુદંઢ અભાવ	
બ્રહ્મધ્યાનથી હૃદયમાં, પ્રકટે પરમપ્રકાશ;	૫૬૫
કામાદિ મહારોગનો, થાય સમૂળો નાશ.	
ચંચલ મનને સ્થિર કરી, સુમેરુપેક સદાય;	૫૬૬
એક બ્રહ્મ સઘળે જુઓ, લિખ ન જુઓ જરાય.	
આલંબન ચિદ્ગંગાનું, મનને દિયો સદાય;	૫૬૭
મિથ્યા કુત્સિત દરયમાં, ભમવા ન ઘો જરાય	
ઈન્દ્રિયસમ મનગોતણા, કરવા શુભ વ્યવહાર;	૫૬૮
આસુર સંપત્તને કદી, વશ ન થવું લગાર.	
પરમતેજને નિરખવું, તનની અંતરબા'ર;	૫૬૯
એ તેજોરૂપે રહી, ભૂલો આ સંસાર.	
શિવસ્વરૂપે સ્થિર રહી, જીવભાવનો ત્યાગ;	૫૭૦
કરી પ્રસન્ન રે'લું સદા, ધારી સુદંઢ વિરાગ.	
આ જગ ચેતનરૂપ છે, જીવ પણ ચેતનરૂપ;	૫૭૧
એ વિશુ ચેતન જોઈને, સદા રહો સુખરૂપ.	
અર્હિ ન કોઈ કોઈનું, સૌ કર્માધીન લોક;	૫૭૨
સૌ કર્માધીન વર્તતાં, તેનો ન કરો શોક.	

ચંદન ને આંખાતણા, એવો શુભ સ્વભાવ;
અપકારે ઉપકારમાં, કરે ન લેશ અભાવ. ૫૭૩
નખનું ઘર રોગી તણુ, એ જો દુઃખઠ મનાય;
તો રોગી મન એથડી, અતિશય દુઃખઠ ગણાય. ૫૭૪
નામરૂપનો બાધ કરી, બાધ કરી અજ્ઞાન;
અખંડેકરસ બ્રહ્મનું, કરવું અતિદંઢ ભાન. ૫૭૫
લેશ વિકાર ન ઈશમાં, ઈશ સદા અવિકાર;
ઈશસ્વરૂપે સ્થિર રહો, આવે દુઃખનો પાર. ૫૭૬
કામાદિ મહારોગનો, કરો સમૂલ વિનાશ;
તેથી શાંતિ સુખ રહે, દરશે પદ અવિનાશ. ૫૭૭

—[*]—

(આહુ)

શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમન્નાથભગવાન્ની છવાશીમી

જન્મજયન્તી પ્રસંગે સ્તુતિપ્રાર્થના

(લેખક: શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાઈ વેદાંતભૂષણ.)

જય નાથભગવન!

જય જય સદ્ગુરુદેવ!

‘શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમન્નાથભગવાન્’ એવા કર્ણપ્રિય અભિધાનવાળા અને ચક્ષુષ્પ્રિય દર્શનવાળા સદ્ગુરુસ્વરૂપમાં હે નાથભગવન! આપભગવાન આ લોકમાં પ્રકટ્યા તેની છવાશીમી જયંતીનું આજ મંગલ પર્વ છે!

કાં ભગ્ય પુણ્યપરિપાક સુસજ્જનોનો! શ્રીનાથ સદ્ગુરુરૂપે પ્રકટયા અહીં જો;
આ ઘોર તામસ યુગે નિજભાન દેવા, લીલા સ્વભક્તજનમાં જગદીશની વા! ૧

“શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમન્નાથભગવાન્” એવા કર્ણપ્રિય નામાભિધાનવાળા અને ચિત્ત તથા ચક્ષુને પ્રિય એવા દર્શનવાળા સદ્ગુરુસ્વરૂપમાં આપભગવાનનું આ લોકમાં જે પ્રકટવું થયું તે કાં તો સૌજન્યમાં નિદ્રા રાખી રહેનારાં ખરાં સજ્જનોના કોઈ ભગ્ય પુણ્યનો પરિપાક હોય! અથવા આ ઘોર કલિયુગમાં પણ પોતાનાં ભક્તજનોને પોતાની પ્રતીતિ આપવામાટે આપભગવાને પોતે નિર્માણ કરેલી આપભગવાન્ની પોતાની એ લીલા હોય! ખીજી રીતે જનતામાં જે સમયે ઘોર કલિયુગ પ્રવર્તી રહેલો છે એવા વર્તમાન સમયમાં આપભગવાન્ના પ્રાદુર્ભાવની સંભાવના થઈ શકતી નથી!

બ્રહ્મણ્ય બ્રાહ્મણકુલે તણુને ધરીને, આશીષ બ્રહ્મરૂપ તેમહિં સ્ફૂરવીને;
ત્યાગી જનાર્તિકર આંધળી છવચર્યા, સંપૂર્ણ આચરી સ્વયંપ્રભ બ્રહ્મચર્યા! ૨

બ્રહ્મણ્ય એવા બ્રાહ્મણતા કુલમાં જે તણુના જન્મથી હે અજન્મન! જનતાએ આપભગવાન્નો જન્મ જાણ્યો તે તણુને ધારણ કરીને આપભગવાને તેમાં યોગબળવડે નખશિખ બ્રહ્મસ્વરૂપની સ્ફૂરણ કરી, જનતાને સર્વથા દુઃખ દેનારી એવી આંધળી એટલે અજ્ઞાનમય છવતી ચર્ચાનો આપભગવાને સદંતર ભાગ કર્યો, અને સ્વયં સ્ફૂરણવાળી બ્રહ્મની ચર્ચાને જ આપભગવાન સંપૂર્ણપણે આચરી રહ્યા!

પ્રાકૃત જનતાને અસાધ્ય એવું આપભગવાનનું જ એ પૌરુષ છે!

સંસારરૂં સરણુ કામ કુટિલતા તે; ત્યાગી સ્વરૂપબળથી નિજતંત્ર પાતે;
સ્વચ્છેદ શાસ્ત્રસરણી દઢ આદરીને, આદર્શ દિવ્ય જનતાપ્રતિ તેા ધર્મે છે! તે
કામ અને કુટિલતા એ એ આ સંસારમાં સંસરણુ પામ્યા કરવામાટેના મુખ્ય
અંગો છે તેનો આપભગવાને સ્વરૂપતાબળથી સદંતર ત્યાગ રાખ્યો! અને અસંસારી-
પણાના ચિદ્ભૂત અક્રમતાનો તથા આર્જવનો આપભગવાન નિતાંત સ્વીકાર કરી રહ્યા!
જીવના સ્વભાવમૂત પરંતંત્રતાનો પરિત્યાગ રાખી હે સ્વતંત્ર! આપભગવાન સદા
પોતાનાજ તંત્રને અનુસરી રહ્યા!

પોતાના ગાયેના છંદ(વેગ)રૂપ સચ્ચાઓનું અનુસરણુ એજ પોતાના દઢ અનુ-
રાગના વિશ્વરૂપે રાખીને સચ્ચાઓના અનુસરણુનોજ આપભગવાન દઢતાથી આદર કરી રહ્યા!

અને એમ કરીને હે અપ્રાકૃત પુરુષ! જનતાએ ધીર દલિયુગ જેવા વર્તમાન
સમયમાં પણ પોતાનું જીવન શાંતીપ રીતેજ જીવવું જોઈએ તેનો દિવ્ય અને સફળ આદર્શ
જનતાને આપભગવાને પ્રલક્ષ દેખાડ્યો છે!

શ્રદ્ધા કરી સકલ જીવ વર્ણજ જેઓ, તે આલિભૌખ્ય અનુસાર વર્ણજ એયો!
વૈષમ્યના પ્રભુવિષે કદી લાગુ થાયે, દૌર્ભયને વૈરી ન કો જન એય સાધે! ૪

હે લાવણ્યવિધિ! આપભગવાનના તનુમાં નખશીખ સૂરી રહેલ તત્ત્વમૂત બલના
અત્યોક્તિ લાવણ્યથી આકર્ષાઈને જે અધિકારી જનતાએ આપભગવાનનું વરણુ કર્યું તેણે
ખરી રીતે જોતાં પોતાના શ્રેયસનુંજ વરણુ કરેલું છે કારણ કે જનતાનું શ્રેયસ આપ-
ભગવાનથી જિત કોઈ જુદું નથીજ, આપભગવાન પોતેજ જનતાના શ્રેયસ્વરૂપ છે!

હે સર્વોદ્ધમન! આપભગવાન સર્વજ જનતાના આત્મા હોવાથી આપભગવાનનેવિષે
વિષમતાનો દોષ કાઢી કોઈ રીતે લાગુ કરી શકાય એમ નથી.

આમ છતાં આપભગવાન તેા કોઈ અમુક જનતામાટેનાજ છે એવી દુર્મતિને વશ
વર્તી રહીને આપભગવાનનું વરણુ કરવાના શ્રેયઃસાધક કર્તવ્યથી કોઈ જનતા વિચુખ રહી હોય
તો તે તેની પોતાનીજ દુર્મતિને વશ વર્તીને વિચુખ રહેલી છે એમજ જાણવું જોઈએ.
જે રહેજપ્રીતિ કરી આશ્રમમાં વહે છે, તે એવના પથવિષે પગલાં ધરે છે!

જે આશુતોષ પ્રભુની વરતાજ પ્રીતિ, તે સદા બ્રહ્મસુખની વરતાજ રીતિ! ૫

જે કોઈ જનતા રહેજ પણ પ્રીતિ કરીને આપભગવાનના-આનંદાશ્રમમાં આવે છે
તે હે શ્રેયોનિધિ! ખરી રીતે તેને પ્રત્યેક પગલે તેના પોતાના શ્રેયની પ્રાપ્તિના માર્ગમાંજ
પગલું મૂકે છે!

અને હે આશુતોષ! આનંદાશ્રમમાં આવીને જે જનતા રહેજમાં પ્રસન્ન થનારા
આપભગવાનની પ્રસન્નતાનુંજ વરણુ કરે છે તે ખરી રીતે તત્ત્વમૂત બલના મુખને સત્ત્વર
સાંપકવાની રીતનુંજ વરણુ કરે છે! કારણ કે આપભગવાનની પ્રસન્નતાથીજ બલમુખની
સત્ત્વર સંપત્તિ થાય છે.

આવું છતાં જન અમુદ્ધ અમોજ જેવાં, તેઓ ન મર્મ સમજે યુગનાં ભ્રમેલાં;
શ્રીનાથના પરિચયે પરલાભ પામ્યાં, તેઓ ન આ હૃદયમાં કરી કામ જામ્યાં! ૬

આવું છતાં અમારાજ જેવાં અમુદ્ધ મનુષ્યો પણ છે! આપભગવાનના સ્વરૂપનો
મર્મ તેઓ જાણતા નથી! તેમની મતિ યુગના પ્રભાવે ભ્રમેલી છે! તેથી આપભગવાનના
મુખાગમથી લેવો જોઈએ તેવો લાભ તેઓ લેતાં નથી.

અરે! વધારે શું કહેવું! બ્રહ્મવિદ્યાનોત્તિ પરં બ્રહ્મને જાણનારો પરબ્રહ્મ એટલે જે લાભથી ચડીપાતો બીજો કોઈ લાભ નથી તે લાભને પામે છે એ શ્રુતિવચનનો આપભગવાનના પરિચયથી અમે સફળ અનુભવ કરી ચૂક્યા છતાં હે ગૂઢાત્મન! એવો લાભ પામનારાંએ જેવું હૃદયમાં પર્યવસ્થાન પામી રહેવું જોઈએ તેવું પર્યવસ્થાન અમે પોતે પણ પામી રહેતાં નથી એટલે કે હરીદામ જામતાં નથી તો બીજાંઓનું શું કહેવું? હે નાથ! ના અમ મતિ કૃતિ સામું જોશો, સંકલ્પથી નિજ પ્રભા અમમાંથી પ્રોશો; જે કલ્પના કહણુ યતનથી પામશું ના, તે કલ્પના સહજ આપની આપશે હા! ૭

હે નાથ! અમારી મતિ કે કૃતિ સામું અલ્પ પણ આપભગવાન જોશોમાં. આપભગવાનના પોતાના સંકલ્પથીજ આપભગવાનની પ્રભાને અમારામાં પરાવી દેવાની કૃપા કરશો.

અમે પોતે અમારા કલ્પપર્યંતના કઠિન યતનથી પણ જે પામવાને સમર્થ નહિ થઈએ તે આપભગવાનના સંકલ્પમાનથી અમે અનાયાસ પામશું એમ જાણીને હે નાથ! અમારા પ્રયત્નપર નહિ રાખતાં અમને આપભગવાન પોતાથીજ સર્વથા કૃતકૃલ કરવાની કૃપા કરશો. જે કાંઈ પૂજનવિધિ થઈ આ પ્રસંગે, તેથી પ્રસન્ન થઈ દાખવજો નિર્જંગે; સંપૂર્ણ અમૃત ઈર્ષ્ય અમ સામું જોજો, ને દીર્ઘ બાહુ અમ મસ્તક પીઠ હોજો. ૮

હે શરણાગતવત્સલ! આ પ્રસંગે જે કાંઈ પૂજનવિધિ અમે કરી શક્યા છીએ તેથી આશુનોષ આપભગવાન અવરય પ્રસન્ન થજો! અને અમે જાણી શકીએ એ રીતે આપભગવાનની પ્રસન્નતા આપભગવાનનાં મુખકમલઆદિ અંગોપર દેખાડવાની પણ કૃપા કરજો! અમૃતઝરણી દષ્ટિવડે અમારા સામું નિર્નિમેષ જોવાની અવસ્ય કૃપા કરજો! અને આપભગવાનનો અલ્પ આપનારો દીર્ઘબાહુ અમારાં મસ્તક ઉપર તથા પીઠ ઉપર સદા પથરાએલો રહેજો!

—:૦:—

કૃપાનાથનો જીવનસંદેશ

[લેખક:—શ્રી. દયાળસિંહ લાલસિંહજી]

પૂજ્યપાદ મહાત્માશ્રી નથુરામ રામજી આપણા આ મનુષ્યલોકમાં એક અવતારી હાપુરુષ થઈ ગયા.

એઓશ્રી સાચા સદ્ગુરુરૂપે ને આદર્શ આચાર્યરૂપે જીવન જીવી ગયા.

એઓશ્રીના જીવનમાં અખંડ એકરસતા ને સાર્વિક સંપૂર્ણતાનું દર્શન થતું.

એઓશ્રીમાં સ્વભાવસિદ્ધ કારુણ્ય હોવાથી એઓશ્રીને એઓશ્રીના શરણાગતો કૃપાનાથ કહેતા ને હજી કહે છે.

એઓશ્રીના જીવનમાં ઝળહળતા ને જીવનસિદ્ધિને પ્રબોધતા એવા અંશોનું દિગ્દર્શન સાચું જીવન જીવવા ધ્યેયનારાઓને ઉપદારક ને ઉપયોગી હોવાથી અત્ર આપવું આવશ્યક ગણ્યું છે:—

બ્રહ્મચર્ય:—વિ. સં. ૧૯૧૪ (ઈ. સ. ૧૮૫૮)માં પ્રકટીત વિ. સં. ૧૯૮૭ (ઈ. સ. ૧૯૩૧)માં સ્વરૂપાવસ્થાન પામ્યા હાંમુધી એટલે તોતેર (૭૩) વર્ષમુધી એઓશ્રીના શરીરનું સ્વાસ્થ્ય ને સામર્થ્ય, મનને સંયમ ને શક્તિ ને જીવિની સૂક્ષ્મતા ને સ્ફુર્તિ આદિ હેવટમુધી ટકી રહ્યાં. તેના મૂળમાં એઓશ્રીનું આજીવન બ્રહ્મચર્યપાલન હતું. એઓશ્રી નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી હતા અને વીર્યને પચાવીને તેનું યોગ્યરૂપમાં રૂપાંતર

કરવાની યોગકલા એએશીએ હસ્તગત કરી હતી. વીરશયમાં ક્ષેત્ર ન થાય અને વીર્ય વિકારી ન થાય તોજ અન્નયર્થનું પાલન થઈ શકે. [અન્નયર્થપાલનની આવી ઉચ્ચ કક્ષા એએશીએ સિદ્ધ કરી હતી. મહાન થતું હોય કે મહાન એવાં કાર્યો કરવાં હોય તે અન્નયર્થનું અખંડ પાલન આવશ્યક છે એ એએશીએ આપશીના જીવનથી સિદ્ધ કરી ખતાવ્યું છે. જીવનનો આનંદ માણવો હોય કે સર્વદા આનંદમય રહેતું હોય તોપણ અન્નયર્થનું પાલન જરૂરનું છે એ પણ એએશીના જીવનમાંથી પ્રસક્તિદાયક થયેલું છે. સ્વાતંત્ર્ય ને ઐશ્વર્ય સંપાદન કરવાં હોય ને ભોગવવાં હોય તોપણ અન્નયર્થવ્રતનું દંઠાપૂર્વક પરિણામ કરવું અગત્યનું છે એ પણ એએશીના જીવનદર્શનમાંથી નિષ્પત્ત થાય છે.

બ્રહ્મનિષ્ઠા:—મહાનિષ્ઠા એટલે પરમાત્મનિષ્ઠા-આપક ચૈતન્યસ્વરૂપ એવા પરમાત્મામાં આરૂઢ વિશ્વાસ ને પરમપ્રેમ. કૃપાનાયની સમગ્ર જીવનચર્યાનું અવલોકન કરનારને એ ચોક્કસ જણાતું કે કૃપાનાયનું નાનું મોટું પ્રત્યેક કર્તવ્ય બ્રહ્મનિષ્ઠાની શાંત, ગંભીર ને સાન્નિધ્યપ્રસન્ન એવી ઓથે ઓથેજ થતું. બ્રહ્મનિષ્ઠાનું ઓજસ્વ એએશીની સમગ્ર જીવનચર્યાને ઉત્તમી રહ્યું હતું અને એએશીનાં નેત્રક્રમણમાં તો બ્રહ્મનિષ્ઠાનું દિવ્યદર્શન પ્રત્યક્ષ થતું. બ્રહ્મ એટલે પરમાત્મા જાણે કેમ એએશીના રામેરામ બાપી ન રહ્યા હોય ને પ્રકાશી ન રહ્યા હોય એમ ભાસતું! બ્રહ્મનો એટલે પરમાત્માનો પરમશાંત એવો પરમપ્રકાશ એએશીના મુખારવિદ્યર સદાસર્વદા વિવરતી રહેતો! બ્રહ્મ એટલે પરમાત્માનું નિસ્સ ચિત્તન, ક્યત ને લેખન એ જાણે કેમ એએશીના જીવનનો અવિરત એવો વ્યવસાય ન હોય એમ પ્રતીત થતું! એએશીએ જીવનસર લખાને ગુજરાતી ભાષાને ઉત્તમી છે ને ગુજરાતી સાહિત્યને સમૃદ્ધ કર્યું છે એ સર્વની પાછળ પણ એએશીની બ્રહ્મનિષ્ઠા એટલે પરમાત્મનિષ્ઠા અખંડ ઉભી છે. એએશીપ્રણીત સૌ ઉપરાંતના સવળા ગ્રંથોમાંથી એક પણ એવો ગ્રંથ નથી જેમાં બ્રહ્મનું એટલે પરમાત્માનું નિરૂપણ ન હોય. હુંકમાં મનસા વાચ્યા કર્મણા એએશી જીવનસર બ્રહ્મમાં એટલે પરમાત્મામાં રત રહેલા-બ્રહ્મરૂપ એટલે પરમાત્મરૂપ થઈ રહેલા.

શાસ્ત્રીયતા:—બ્રહ્મમુહૂર્તમાં ઉત્પાનથી માંડીને રાત્રિના શયનપર્યંતની કૃપાનાયની દિનચર્યા નિહાળનારને એમ ચોક્કસ લાગતું કે જાણે કેમ કૃપાનાય લાલતું ચાલતું ધર્મશાસ્ત્ર ન હોય! શાસ્ત્રાનુસરણ ને શાસ્ત્રીય શિષ્ટાચાર એ તો એએશીના જીવનનાં પ્રત્યક્ષ એવાં દિવ્ય અંગો હતાં. એએશીની નાનીમોટી પ્રત્યેક ચર્યામાં શાસ્ત્રીયતા પ્રસક્ત થતી. શ્રુતિ-સ્મૃતિરૂપ ધર્મશાસ્ત્રોપ્રતિતિ એએશીની ઉડી નિષ્ઠા એએશીના મહાજીવનના અણુએ અણુમાં તરી આવતી. આપશી વર્ણુ બ્રાહ્મણ ને આશ્રમે બ્રહ્મચારી હતા એટલે ધર્મશાસ્ત્રમાં વિધાન કરેલ બ્રાહ્મણ બ્રહ્મચારીના આચારધર્મનું પાલન દંઠાપૂર્વક જીવનપર્યંત એએશીએ કરેલું. શૌચ સ્નાન બોજન શયન આદિ દેહધર્મની ક્રિયાઓ ને સંખ્યા જપ સ્વાધ્યાય ધ્યાનઆદિ નિત્યકર્મો તથા કયા વાર્તા લેખન પ્રવચન આદિ લોકકલ્યાણનાં કાર્યો એ સઘળું આપશી શાસ્ત્રોક્ત વિધિપ્રમાણેજ કરતા. એએશીની સમગ્ર જીવનસરણી પ્રાચીનકાળના ઋષિબ્રાહ્મણના જેવી હતી એટલેજ એએશીમાં આપણને પ્રાચીનકાળના ઋષિબ્રાહ્મણનાં દર્શન યર્તા. એએશીના પ્રત્યેક વ્યવનમાં કે પ્રવચનમાં શાસ્ત્રનાં પ્રમાણો તો હોયજ. જાણે કેમ આપશી શાસ્ત્રસાથે એકરૂપ ન થયા હોય એમ સર્વ પ્રાણે લાગતું!

[આણું]

મદાલસા

[અનુવાદક:—શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાઈ—વેદાંતબ્રુણુ]

(અનુસંધાન ગતવર્ષના અંક ૧૨ ના પૃષ્ઠ ૧૭૧ થી)

મધુસર્પિઃસમાયુક્તં પાયસં દક્ષિણાયને ।

તસ્માત્સંપૂજયેદ્ધક્ત્યા સ્વપિતૃન્ યતમાનસઃ ।

કામાનભીક્ષન્ સકલાન્ પાપાચ્ચાત્મવિમોચનં ॥

માટે સર્વે કામનાઓની સિદ્ધિને ઈચ્છનારા અને પાપમાત્રમાંથી પોતાનો છૂટકારો ઈચ્છનારા ગૃહસ્થ દક્ષિણાયનનેવિષે મનને નિયમમાં વર્તાવીને પોતાના પિતૃઓને મધ અને સ્ત્રી સાથેના દૂધપાકવડે લક્ષિણાયનપૂર્વક સારીપેઠે પ્રસન્ન કરવા.

વસૂન્નરુદ્રાંસ્તથાદિત્યાન્નક્ષત્રગ્રહતારકાઃ ।

પ્રીણયન્તિ મનુષ્યાણાં પિતરઃ શ્રાદ્ધતર્પિતાઃ ॥

મનુષ્યોના પિતૃઓ પોતે શ્રાદ્ધવડે તૃપ્ત થયા થકા વસુઓને, રુદ્રોને, આદિત્યોને, વક્ષોને અને તારાઓને મનુષ્યોહિપર અનુગ્રહ કરનારા કરે છે.

આયુઃ પ્રજા ધનં વિદ્યાં સ્વર્ગં મોક્ષં સુખાનિ ચ ।

પ્રયચ્છન્તિ તથા રાજ્યં પિતરઃ શ્રાદ્ધતર્પિતાઃ ॥

શ્રાદ્ધવડે તૃપ્ત થયેલા પિતૃઓ દાર્ધ આયુષ્, ધનું, ઉત્કૃષ્ટ વિદ્યા, અનેક પ્રકારનાં સુખો, રાજ્ય સ્વર્ગ તથા મોક્ષ આપે છે.

યયં પુત્ર ગૃહસ્થેન દેવતાઃ પિતરસ્તથા ।

સંપૂજ્યા હવ્યકવ્યાશ્વામન્ત્રેનાતિથિયાન્ધવાન્ ।

મૃતાનિ મૃત્યા વિકલાઃ પશુપક્ષિપિપીલિકાઃ

મિશ્રવો યાચમાનાસ્તુ ये चान्ये वसता गृहे ।

સદાચારવતા તાત સાધુન્તા ગૃહમેધિના ॥

એમ હે પુત્ર ! ગૃહસ્થતા ધર્મો પાળવાવાળા સદાચારી ને સાધુ ગૃહસ્થે ધરમાં રહીને દેવોને હવ્યવડે અને પિતૃઓને કવ્યવડે તથા અતિથિઓને, બાંધવોને, ભૂતોને, સેવકોને, અશક્ત આણીઓને પશુઓને પક્ષિઓને કીડીઓને સંન્યાસીઓને યાચના કરનારાઓને અને એવા જે બીજા દાર્ધ અન્નવડે તૃપ્ત કરવાળેવા હોય તે સર્વેને અન્નવડે તૃપ્ત કરવા.

પાપં મુંવતે સમુહંધ્ય નિત્યનૈમિત્તિકીઃ ક્રિયાઃ ॥

નિત્યશ્રાદ્ધ કરવાના સમયે જે ગૃહસ્થ નિત્ય શ્રાદ્ધની ક્રિયા કરતો નથી તથા નૈમિત્તિક શ્રાદ્ધ કરવાના સમયે જે ગૃહસ્થ નૈમિત્તિક શ્રાદ્ધની ક્રિયા કરતો નથી તેને પાપ લાગે છે અને તેના પરિપાકે તેને દુઃખજ બોગવવાનું છે એમ જાણવું. (સાહુ)

—[*]—

શ્રીનાથજન્મોત્સવગીત

[લેખક:—શ્રી. કાનજી પુરુષોત્તમ દવે—વંથલી-સોરઠ]

(રાગ—શ્રાનંદછને ઘેર વધામણાં એ ગીતનો)

આજ આનંદ રે આનંદ ઉલટ્યો અગાધ, આનંદ આનંદ આશ્રમે. (જે વાર)
આજ ધન્ય ઘડી પળ વાર ને, ધન્ય આશ્રિત રે, માસ મંગલ સુહાય;

પ્રભુ પ્રેમ પધારીયા

શુક્લ ચોથ સુદિ રવિવારની, નાથ પ્રકટ્યા રે, કરવા ભક્તોનાં કામ. પ્રભુ
ભારતમાતાના સૌરાષ્ટ્ર દેશનું, ગોકુળીકે રે, જાણે મોજડા ગામ. પ્રભુ
ઋષિવર કુળ રાવળ અવરંકમાં, પ્રભુ નાથે રે, લીધા મનુજ અવતાર. પ્રભુ
ભગવદ્ગીતામાં પ્રભુએ ગુંજન કીધાં, યુગે યુગે રે, હું લકષ્મી અવતાર. પ્રભુ
શાસ્ત્ર વેદ સંતોને સંતોષવા, દુર્જન પાખંડનો રે, કરવા વિધ્વંસ. પ્રભુ
કીધી સત્ય પ્રતિજ્ઞાને પાળવા, નિજ ભક્તોનો રે, કરવા ઉદ્ધાર. પ્રભુ
શ્રુતિ સ્મૃતિ વેદ પુરાણનો, સર્વે શાસ્ત્રોના સમન્વયના સાર. પ્રભુ
શ્રીદક્ષિણમૂર્તિ મહેશજી, કરુણાના રે, મહાઉદ્ધિ ભંડાર. પ્રભુ
ભારતવર્ષના ધર્મને રક્ષવા, વર્ણાશ્રમની રે, ક્ષતિ નિરખી અગાધ પ્રભુ
દક્ષિણમૂર્તિ શ્રીમન્નાથજી, કીધી કરુણા રે, પ્રભુ પ્રકટ્યા અમાપ પ્રભુ
ભારતવર્ષના ભવ્ય ઉદ્યાનમાં, પ્રગટ્યો ભાનુ રે, જેનો અમિત પ્રતાપ પ્રભુ
મૃત્યુલોકે ઉલટ્યો આનંદને દેવરવર્ગે રે, છાયા પરમ હુલ્લાસ. પ્રભુ
પ્રભુપ્રાકટ્ય મુણી શ્રીનાથનું, ઘણા વિચ્છુ ને શિવ મંગળ ગાય પ્રભુ
શ્રુતિ સ્મૃતિ સનકાદિક જે, સમન્વયથી ને ગંધર્વો ગુણ ગાય. પ્રભુ
ધન્ય ભૂમિ જ્યાં પ્રાકટ્ય નાથનું, ધન્ય પૂરવા રે, ત્યાં વસતા જે લોક. પ્રભુ
ધન્ય તાત પીતાંબર શ્રીનાથના, ધન્ય માતા રે, નંદુ ઉદરે અવતાર. પ્રભુ
ધન્ય ભાગ્ય સગાં પરિવારનાં, ધન્ય જાતિ રે, ધન્ય સકળ સમાજ. પ્રભુ
જનનાં ત્રિવિધ તાપને વિદારવા, નિજ ભક્તોનો હજારો જગત જંગળ. પ્રભુ
સંવત યોગણીચોદ આશ્વિનની, સુદિ ચોથ રે, ભાનુવાર વરતાય. પ્રભુ
નાથ પ્રગટ્યા મોજડા ગામમાં, અક્ષયપૂર્ણિમા રે, રાવળ કુળ યોગભાય. પ્રભુ
દેવ અક્ષાદિએ શ્રીનાથને, પૂજન અર્ચનથી રે વધાવીયા આજ. પ્રભુ
નાથ જન્મ મંગળ ગીત આજનું, ત્રેમે આનંદે, ગાયો સકલ સમાજ. પ્રભુ

— ૦: —

શ્રીસદ્ગુરુને સુચરણે નિરતિશય નિર્મલ નમનાંજલિ

(લે:—શ્રીમતી બહેન નિર્મળાદેવી સંઘવી-રાણલા)

અક્ષાથી કીટપર્વત બધે વિરાગી, ઇચ્છા ન લેશ દહ ચિત્ત ખચીત ત્યાગી;
ઉદ્ધાદિની પદવીને સમજે રમશાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧

x x x x x

છ નિત્યમુક્ત મમ આત્મસ્વરૂપ એક, આ દશ્ય સર્વે ઉદ્ધૃત કરતાં વિવેક;
જેનો સદા અહમ નિશ્ચય આ મહાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૨

x x x x x

જ્ઞાનેન્દ્રિય સાથ મન વશ અવશ્ય રાખે, સંકલ્પ માત્ર તણ અંતર વૃત્તિ રાખે;
સાધે સુસાધન ક્રિયા ન કરે સકામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૩

x x x x x

શીતાબ્જ કે સુખ દુઃખાદિક સર્વ દ્વંદ્વો, રહેજે કરે સંહન ક્લેશ વિના બધાએ;
રીઝાય નહિ નહિ ખીઝાય, રહે સમાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૪

x x x x x

સંસારમાં જનમતું મરવું હમેશાં, આર્થતના દુઃખવિના સુખ લેશ છે ક્યાં;
આ જન્મ મણું હણી, મુક્ત થવાની હામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૫

x x x x x

ભરપૂર વારિવત્ પ્રહ્લ્લ અખંડ દેખે, વાયુવિકારવત્ વિદ્યે સમસ્ત લેખે;
માયારૂપી પવનતું સમજે તોડાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૬

x x x x x

આ દીસતી સકળ કલિપત ઇંદ્રજાળ, સત્યત્વ યુદ્ધિ કદી થાયે નહિ ત્રિકાળ;
સત્તા સ્વરૂપ પર નિત્ય રહે નિશાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૭

x x x x x

માયા ન સત્ય અસત્ય કહી શકાય, જોવા જતાં જરૂર પાર નહિ પમાય;
જોવા વિચાર ન કરે તરવાની હામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૮

x x x x x

સામાન્યચેતન બધે ભરપૂર બ્યારે, આ દેહ અંદર બહાર ખચીત ત્યારે;
દ્રશ્યરૂપે અનુભવે ન ધરે શુભાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૯

x x x x x

હું દેહ નહિ નહિ હું પ્રાણ ન દેહ મારો, હું પંચકોષ ગુણદેહથી સ્પષ્ટ ન્યારો;
સાક્ષીરૂપે સમજી નિત્ય નિરાભિમાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧૦

x x x x x

છે જાગતાદિ ત્રણ દેહતણી અવસ્થા, તેને લીધે તુર્યરૂપા કદપી વ્યવસ્થા;
તુર્યથી તુર્ય નહિ તો નિજ આત્મરામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧૧

x x x x x

હું સત્યરૂપ વળી ચૈતન્યસ્વરૂપ માફ, આનંદકંઠ નિર્દ્વંદ્વ અખંડ ચાફ;
તૃપ્તિશરદિત સમદર્શી સુપૂર્ણકામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧૨

x x x x x

રજ્જુની જાણવણ સર્પથી ભ્રાંતિ થાય, રજ્જુ દીસે સર્પ સીંધરીમાં સમાય;
જેને ન ભ્રાંતિ જગની દેહ પ્રહ્લ્લજ્ઞાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧૩

x x x x x

વિષ્ણુ વિરંચિ વળી ઇંદ્રસ્વરૂપ માફ, હું પૂર્ણ પ્રહ્લ્લ પણ નામ ઉપાધિ ધાફ;
દેખે ન ભિન્ન જરી પ્રહ્લ્લથી કૃષ્ણ રામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧૪

x x x x x

જે જીવ ઇંદ્રજાળી ન ઉપાધિ દેખે, ચૈતન્યથી ચીતવી એક સ્વરૂપ લેખે;
સામાન્ય ચેતન બધે સમજે સમાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧૫

x x x x x

આ નામરૂપ સઘળું નહિ સત્ય ધારે, જે અરિત જ્ઞાંતિપ્રિયરૂપ કરી વિચારે;
જે સમગ્ર નિજરૂપ સર્વોગ આમ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧૬

ક્રિયાભણ સંચિતતણા ઝટ નાશ થારે પ્રારબ્ધયોગ ન ટળે નહીં ભોગવાશે;
એવું વિચારી મુખ દુઃખ ગણે સમાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧૭

પ્રારબ્ધને શરીર સોંપી રહે મુખેથી, જે કાંઈ કાર્ય ન કરે નિજ આમહેથી;
નિહિત કાર્ય ન થવા તદ્દપિ નિશાન, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧૮

મારે ન જન્મ નહિ મર્ણ નહિ ઉપાધિ, વૃદ્ધત્વ નહિ નહિ બાળ કે આધિ વ્યાધિ;
જાણે હું કેવળ અખંડિત પૂર્ણકામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૧૯

વીતરાગી તેથી ક્રિયાભણ ન હોય કાળે, જ્ઞાનાગ્રિથી સકળ સંચિત કર્મ બાળે;
પ્રારબ્ધ અંત પછી કેવળ મોક્ષધામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૨૦

સંસારમાં વર્તતાં પણ નિત્ય ત્યાગી, વ્યવહારમાં વિચરતાં પણ છે વિરાગી;
આકાશાવુદય નિર્લેપ સદા અકામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૨૧

જેને નહિ જીવિતની કદી રંચ પ્રીતિ, જેને નહિ મરણની લવલેશ લીતિ;
જેને ન મોક્ષપદની મન રંચ હામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૨૨

જેની સ્થિતિ જનક રાઘવ કૃષ્ણ જેવી, જેની રીતિ શુક સનક નચિકેત જેવી;
છે દેહી પણ જેવું વિદેહી નામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૨૩

જેની કૃપાથી આ લવણેગ જાય, જેના પ્રસાદ થકી જીવનમુક્તિ ધાય;
જેની કલાલવ યહી જન પૂર્ણકામ, એવા મહાપુરુષને કરીએ પ્રણામ. ૨૪

॥ ૐ જ્ઞાંતિ ॥

—[*]—

મહાપૂજનમહોત્સવ અને આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ

[સ્થળ:—શ્રીઆનંદાશ્રમ]

(સંવત ૨૦૦૦ની અંતિમી પૂર્ણિમા-ત્રિપુરી પૂર્ણિમા.)

આ ઇર્ષ્ટીપૂર્ણિમાના મહોત્સવપ્રસંગે પૂજ્યપાદ કૃપાનાથના મહાપૂજનસાથે આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ પણ ચાલુ નિયમમુજબ રાખવામાં આવ્યો છે. સમયપત્રક પાઠ્યા ઉત્સવોપ્રભાણે ખડકા ચાલુ રહેશે. ઇર્ષ્ટિક સુદિ પૂનમનો દય હોવાથી ઇર્ષ્ટિક સુદિ ૧૪ શુક્રવારને દિવસે મહાપૂજન મહોત્સવ ઉજવાશે.

આપાદ સુદિ ૧૩ શુક્રવાર, ૧૪ શુક્રવાર-પૂનમ (શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજન) ને વદિ ૧ શુક્રવાર

(તા. ૧૦-૧૧-૧૨ નવેમ્બર-૧૯૪૩) આ ત્રણે દિવસોમાં સાધનક્રમ ચાલુ રહેશે.

મહાપૂજનનો સમય તથા સમયપ્રમાણ લા વાગે રહેશે.

મહાપૂજનનો તથા સાધનક્રમનો લાભ લેવો એ આવશ્યક છે.

છટ્તમંત્રનો અર્પક જપ પણ ચાલુ રાખી શકાય તેવી વ્યવસ્થા રહેશે.

પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનો ઉપદેશ છે કે:—આનંદાત્રમમાં આવનાર ગિતાસુઓએ વ્યાવહારિક વાતોથી જેમ બને તેમ મુક્ત રહેવું. આ ઉપદેશનું પાલન એ સાધનબળને ટકાવી રાખવામાટે ને નવીન સાધનબળ વિશેષ પ્રાપ્ત કરવામાટે આવશ્યક વસ્તુ છે.

સાધનક્રમના કાર્યક્રમમાં ને સમયક્રમમાં પરિસ્થિતિ અનુસાર અનુકૂલ એવો ફેરફાર વ્યવસ્થાપક કરી શકશે.

આગમન કરનારાઓએ અષોડીઉં કે ધામણી સાથે લાવવાં જોઈએ, અને ભોજનવેળા તે પહેરીને ખેસવું જોઈએ.

ઝોડવાનું સાધન પણ સાથે લાવવું જરૂરનું છે.

સૌએ પોતાના આગમનની મિતિ અવશ્ય જણાવવી જોઈએ કે જેથી વ્યવસ્થા કરવાની અનુકૂળતા રહે. આ પણ પૂજ્યપાદ કૃપાનાથની આજ્ઞા છે.

—[૦]—

॥ ૐ ॥

જયંતીમહોત્સવ

(લેખક:—કરણસિંહ લાલસિંહ ઠાકોર ખી. એ.)

કોની જયંતી બિજી શકાય? જેમનું પ્રાકૃત્ય પાપભારથી દયશયેલા જગતના ઉદ્ધારમાટે હોય તેમની. કોનો જન્મદિન મહોત્સવ માની શકાય? જેમનો. પ્રાદુર્ભાવ માયાના અંધકારમાં ગુંગળાતા માનવસમૂહને જ્ઞાનપ્રકાશમાં લાવવામાટે હોય તેમનો. ઈશ્વર અવતારરૂપે માનવજગતમાં પ્રકટે છે—અસુરવંશના નાશમાટે અથવા જ્ઞાનતિમિરને ટાળવામાટે. જગતના વાસ્તવિક દુષ્પ્રણાલ્યમાટે પ્રકટેલા પ્રભુના જન્મદિવસને ભારત જયંતીમહોત્સવતરીકે ઉજવે છે. અસુરસંહારમાટે પ્રભુ ક્ષત્રિયશરીર ધારણ કરે છે; માયાના સૂક્ષ્મતર સામ્રાજ્યને અંકુશમાં લાવવાને પ્રભુ બ્રાહ્મણુત્તવ ધરે છે.

ભારતમાતા ધન્ય છે, ભારતવાસીઓ ધન્ય છે, કારણ યુગે યુગે ભારતને આંગણે મનુષ્યરૂપમાં ઈશ્વર અવતરે છે—પાવનપગલાંવડે પ્રભુ ભારતને પાવન કરે છે. ભારતમાં ચૈત્ર સુદિ તોમ શામાટે બિજવાય છે? શામાટે આવજીવદિ આઠમ બિજવાય છે? વૈશાખસુદિ પાંચમ શામાટે મહોત્સવ મનાય છે? ચૈત્રસુદિ તોમ પ્રભુ રામનો જન્મદિન છે; આવજીવદિ આઠમ કૃષ્ણચંદ્રનો જન્મદિન છે; વૈશાખસુદિ પાંચમ ભગવાન ભાષ્યકારનો જન્મદિન છે. અસુરસંહારમાટે અને ધર્મસ્થાપનમાટે રામ અને કૃષ્ણરૂપે પ્રભુ ક્ષત્રિયકુલમાં પ્રકટ્યા હતા. કેવલાદૈતસિદ્ધાંતના પ્રતિપાદનમાટે ને અધર્મના નાશમાટે મહેશ્વર શ્રીશંકરાચાર્યૃરૂપે બ્રાહ્મણકુલમાં પ્રકટ્યા હતા. ભારતની પેઠે લિન્ન લિન્ન દેશો પણ પોતપોતાના પયગંબરો તથા ધર્મસ્થાપકોના જન્મદિવસો પાળે છે.

આજે આવોજ મંગલદિન છે, આવોજ મહોત્સવ છે. એક અવતારી સંતનો આજે

પ્રાકંઠ્યદિન છે. ગઈકાલસુધી એટલે સંવત ૧૯૮૭ના વર્ષની આશ્વિનવદિ અગીઆરના રોજ શુક્રવારના સુપ્રભાતસુધી તો આ મહાસંત રથૂલચરીરે બિરાજતા હતા-આનંદપદ્મપુષ્પાદ વિષ્ણુમાન હતા.

કાઠિયાવાડમાં કાલાવાડ પ્રાંત છે. એ પ્રાંતમાં હાંબરી સંસ્થાન છે. એ સંસ્થાનમાં મોજદડ નામનું ગામ છે. આ ગામ તેઓશ્રીનું જન્મસ્થાન છે. સંવત ૧૯૧૪નું વર્ષ, આસો માસ, શુક્લપક્ષ, તિથિ ચોથ, વાર રવિ ને રાત્રિના મુખારે આદતો સમય તેઓશ્રીને જન્મસમય છે. શુક્લપક્ષવૈદતી માર્ગદિની શાખાના ઔદિચ્ય વિપ્ર રાવલ પીતાંબરજી તેઓશ્રીના પિતાનું નામ અને નંદુબા તેઓશ્રીનાં માતૃનું નામ.

તેઓશ્રીનું વય બે વર્ષનું હતું ત્યારે તેઓશ્રીને જોઈને કાઈ સાધુપુરોએ બલિય બાંધેલું કે “આ બાલક મહાત્મા થશે.” આ બલિયક્રમન સાચું પડ્યું.

મોજદડ, સુઝ તથા રાજકોટમાં તેઓશ્રીએ શુભરાતી વિધાવ્યાસ ક્યો હતા. પોરબંદર તાબે અડવાણામાં, ખાંડવાતાબે હાંબુડામાં તથા જાફરાબાદમાં તેઓશ્રીએ શિક્ષક-તરીકે કામ કર્યું હતું. માંગરોળમાં અને વરલમાં તેઓશ્રીએ રાજ્યની નોકરી કરી હતી. કાશી-આનંદગુહામાં અને જૂનાગઢ-મુચુકુંદગુહામાં તેઓશ્રીએ એકાંતજીવન ગાળ્યું હતું. સંવત ૧૯૪૭ના કાર્તિકમાસના શુરુપૂર્ણપક્ષી તેઓશ્રી પ્રકટ આચાર્યરૂપે બહાર પડ્યા હતા.

હિમાલયના ઉત્તરદિશાપરથી ઊતરતી લગવતી ગંગા ધીમેધીમે વિસ્તાર પામતી જાય છે તેમ તેમ એ મોજદડના બાલસંત અને સુઝ રાજકોટના એ લૌકિકવિદ્યાર્થી અધ્યાત્મવિદ્યામાં આગળ વધતા જાય છે. અડવાણા, હાંબુડા ને જાફરાબાદના એ શુભરાતી શિક્ષક સાથે સાથે બ્રહ્મવિદ્યાના મહાઆચાર્ય થવાની તૈયારી કરતા હતા. માંગરોળ ને વરલના એ રાજકર્મચારી ઈશ્વરીજીવનમાં પગલાં માંડી ચૂક્યા હતા. મોજદડ, સુઝ, રાજકોટ, અડવાણા, હાંબુડા, જાફરાબાદ, માંગરોળ અને વરલ આ બધાં સ્થાનો કાઠિયાવાડમાં આવેલાં છે. મોજદડથી ઊપડેલી જીવનગંગા વરલના હૃદયસ્પર્શથી આવી પહોંચે છે. વરલમાં તેઓશ્રીને વ્યવહાર પૂરો થાય છે. જાફરાબાદમાં શિક્ષક હતા ત્યારથીજ તેઓશ્રીએ આજીવન નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચર્ય પાળવાનો દૃઢ સંકલ્પ કર્યો હતો તે પ્રમાણે તેઓશ્રી વ્યવહારથી નિવૃત્ત થાય છે અને બીજવાર એક ત્રિય ચિન્નસાથે તેઓશ્રી હિમગિરિતરફ પ્રયાણ કરે છે. સંવત ૧૯૪૭ના વર્ષના વૈશાખમાસમાં તેઓશ્રી વરલ છોડે છે, અને કાશીમાં ગંગાકિનારે આવેલા આનંદગુહામાં સિદ્ધયોગીતરીકે વસે છે. તેઓશ્રીની ઉત્તર યોગદયાના સ્મારકરૂપે તેઓશ્રી રચિત “યોગકૌરુણ” લાંબ પ્રકટ થાય છે. જૂનાગઢની મુચુકુંદગુહા આનંદગુહા હોવા પછી તેઓશ્રીની તપોભૂમિ બને છે. પ્રયાગરાજની પેઠે મુચુકુંદગુહામાં ભક્તિ, યોગ ને જ્ઞાનનો ત્રિવેણીસંગમ થાય છે. મોજદડથી પ્રકટેલા જ્ઞાનગંગાના આ ત્રિવેણીસંગમમાં નહાવા અનેક નિઃશ્ચિન્ન આવે છે, પ્રયાગથી જંગાળના ઉપસાગરતરફ જતા ગંગાપ્રવાહની જમ ભક્તિ, યોગ ને જ્ઞાનનું શુંજન કરે તો એ જીવનપ્રવાહ આગળ ને આગળ ચાલ્યો જાય છે.

૧ સંવત ૧૯૪૯ના વર્ષમાં શ્રીપોરબંદર આનંદશ્રમની સ્થાપના થાય છે.

૨ સંવત ૧૯૫૨ના વર્ષમાં શ્રીબીલખા આનંદશ્રમની સ્થાપના થાય છે.

૩ સંવત ૧૯૬૫ના વર્ષમાં હાંબરીતાળાના ગામ મોજદડમાં આનંદશ્રમની સ્થાપના થાય છે.

૪ સંવત ૧૯૭૨ના વર્ષમાં બાંટવાતાએ લીંચુડામાં આનંદાશ્રમની સ્થાપના થાય છે.

શ્રીબીલ્લખા આનંદાશ્રમ તેઓશ્રીનું મુખ્યનિવાસસ્થાન હતું. તેઓશ્રીના સ્વરૂપાવસ્થાનપછી કરાચી અને અમદાવાદમાં પણ આનંદાશ્રમો સ્થપાયાં છે.

મોજદે તેઓશ્રીનું બાલજીવન જોયું છે. એ સમયે તેઓશ્રી પ્રકૃતિનું અવલોકન કરતા અને તેમાં રહેલા પ્રભુને આંખોમાં ને હૃદયમાં ભરતા હોય એવો ભાસ થતો. મોજદની ગુજરાતીશાળાના એકાંતભાગમાં એ બાલવિદ્યાર્થી કૂટલીકવેળા આંખો મીંચી ખેડેલા દેખાતા. કૂટલીકવેળા તેઓશ્રી પોતાના મનિયક ઘરનાં મનિયક ઓટલાપર ક્ષણ-સુધી ધ્યાનમગ્ન બનતા.

રાજકોટ ટ્રેનિંગ કોલેજના એ વિદ્યાર્થી અન્ય વિદ્યાર્થીઓથી તદ્દન જુદા તરી આવતા. સારથીજ તેઓશ્રીના જીવનમાં અમત્કૃતિ જણાતી. સારથીજ તેઓશ્રીના જીવનમાં ગંભીરતા જણાતી. એટલેજ તેઓશ્રીપ્રતિ વિદ્યાર્થીઓને માનપ્રુદ્ધિ રહેતાં અને શિક્ષકહૃદયમાં તેઓશ્રીને સ્થાન હતું.

અડવાણા, લીંચુડા ને બકરાબાદના એ શિક્ષકમાં ઘણા સદ્ભાગીને સાચા સદ્ગુરુનાં દર્શન થયેલાં. નહિતર, એ સમયે એક ગુજરાતીશાળાના શિક્ષકને યરજી જીવન ન્યાયજીવર કરવા અને તેઓશ્રીને સદ્ગુરુપદે સ્થાપવા કાણુ તૈયાર થાત ?

મુંગરાળ અને વરસે એ રાજકર્મચારીમાં સમર્થ યોગીની ઝાંખી દ્રેશી અને યોગના અમત્કારોના અનુભવ કરેલા. યોગીનો સંયમ, યોગીનો પ્રતાપ, યોગજીવનની અડગતા પણ એ સ્થાનોએ પ્રસસ્ય કરેલી.

આનંદગુહા-કાશી અને મુચુકુંદગુહા-જૂનાગઢ તેઓશ્રીની જીવનગંગાના ભવ્યઘાટો છે. એ ઘાટોએ સ્નાન કરનારને તેઓશ્રીની તપશ્ચર્યાનું ભાન થશે, તેઓશ્રીના ત્યાગનું ભાન થશે, તેઓશ્રીના પ્રભુત્વનું ભાન થશે. એ સમયે તેઓશ્રી પરવૈરાગ્યની રાખે જીવનને રંગી રજા હતા. એ સમયે એ જીવનમાં ભક્તિની નિર્મલતા પણ હતી, યોગની ભલકે પણ હતી, જ્ઞાનનો પ્રકાશ પણ હતો. એટલેજ તેઓશ્રીનું શશું સેનાર સુભાગીને એ જીવનમાંથી પ્રભુતો પ્રેમ સાંપડતો, યોગચરના અડગ નિશ્ચયબલનો અનુભવ થતો. સ્વલ્પદર્શી મહાપુરુષના પ્રશાંતજીવનની ઝાંખી ચતી.

શ્રીપેરબંદર આનંદાશ્રમની સ્થાપનાપછી તેઓશ્રી એ આશ્રમમાંજ નિવાસ કરતા. એ આનંદાશ્રમ દર્શન કરવાયોગ્ય છે. ત્રિવિધતાપથી તપેલા અનેક માણસોએ તેઓશ્રીનું શરણુ સ્વીકારેલું. એ સમયે તેઓશ્રીનો યોગપર બહુ ભાર હતો અને તેથી વૈદિક-કર્મકાંડ ઉપરાંત તેઓશ્રી સાધકોને અષ્ટાંગ યોગમાં પ્રેરતા. યમ, નિયમ, આસન, પ્રાણાયામ, પ્રસાહાર, ધારણા, ધ્યાન ને સમધિ-યોગનાં આ આઠ અંગોનું જ્ઞાન આપતા અને શિષ્યોને તેમાં પ્રવૃત્ત કરતા. પોતેશ્રી સમર્થ હૃદયોગી હતા એટલે સાધકો તેઓશ્રી પાસેથી નેતિ, ધૈતિ, કપાલભાતિ, સ્વલ્પદાતણુ તથા ભિન્ન ભિન્ન મુદ્રાઓ સરલતાથી શીખી શકતા અને યોગમાર્ગમાં આગળ વધી શકતા.

શ્રીબીલ્લખા આનંદાશ્રમની સ્થાપનાપછી લાંબુ તેઓશ્રીએ મુખ્યપણે નિવાસ કર્યો અને બીલ્લખાને કાશી બતાવ્યું. બીલ્લખા આનંદાશ્રમ માયાના કેરસામે મંડાયેલ જ્ઞાન-ભોરચો છે, આ આનંદાશ્રમમાં સદા અદ્વૈતવેદાંતનું સિદ્ધગર્ભનું થતું, યોગની અલખધૂન ગર્જતી, ભક્તિની પારાયણુ વંચાતી. આ સ્થાનમાં સાધકને કર્મ, ઉપાસના ને જ્ઞાનનો યોગ

મક્તો; ભક્તિ, યોગ, વૈરાગ્ય ને સ્વધર્મપાલનનું ચિન્હ મળતું.

શ્રીનીલખા આનંદાશ્રમમાં સાચા સંત વસતા હતા-ઈશ્વરને અતુલવનાર મહાપુરુષ વસતા હતા. તેઓશ્રીનું જીવન એટલે મૂર્તિમંત ધર્મ, એટલેજ ધર્મવિમુખ માનવોને તેઓશ્રીના જીવનમાંથી ધર્મ જડતો. ફક્ત વાતો કરવાનો ધર્મ નહિ, જીવનમાં જીવવાનો ધર્મ. તેઓશ્રી પ્રજાને ઓળખનાર પુરુષ હતા તેથી નારિતકોપર પણ એ જીવનની અસર થતી.

નિઃસ્વાર્થશુદ્ધિ કુટુંબનું દિત કરનાર કુટુંબમાં પૂજ્ય છે. જ્ઞાતિદિતચિતક જ્ઞાતિમાં આદરપાત્ર બને છે. રાષ્ટ્રહિતકર્તા રાષ્ટ્રમાં માન મેળવે છે. તોપણ સમસ્ત માનવ-જાતનું કલ્યાણ ધ્યાનનારા અને કરનારા મહાપુરુષ જગતમાં પૂજ્ય એમાં શું આશ્ચર્ય? એવા સંતનો જન્મદિન મહોત્સવતરીકે મનાવ એમાં શું આશ્ચર્ય! આજે આ કોનો જન્મદિન છે? મોઝદના મહાધાદ્યાજીનો. એ કાણ હતા? સર્વાત્મભાવ પ્રવર્તાવનાર સંત, મતબજીવનમાં પ્રભુપ્રેમ સિંચનાર મહર્ષિ, નશ્વરજગતમાં અમરજીવનનો સંદેશ પાઠવનાર દૈવીપુરુષ. આ જયંતીપ્રસંગે કોને સંચર નહિ યાવ? (આપુ)

:-o:-

શ્રીસદ્ગુરુદેવની માતારૂપે સ્તુતિ

[લેખક:-“નાગ-બાલ” (આત્મપ્રકાશ) અખરલા.]

“ત્વમેવ માતા વ પિતા ત્વમેવ, ત્વમેવ વન્ધુશ્ચ સત્તા ત્વમેવ ।

ત્વમેવ વિદ્યા દ્રવિણં ત્વમેવ, ત્વમેવ સર્વે મમ દેવદેવ ! ॥”

[ઉપરાક્ત વચનાનુસાર શ્રીસદ્ગુરુદેવશ્રીને આ નીચેના પદમાં ત્વમેવ માતા-“માતાૃષ્ટે-” સ્તવ્યા છે બ્વહારપદે પણ “બાલકને” પરમવાત્સલ્યમૂર્તિ “માતા”-સદૃશ અન્ય એક પણ હિતકર, પ્રેમપૂર્ણ અને પરમસુખદ સ્થાન નથી.

“મા !” આ સંભાષનમાંજ કાઈ અદ્ભુતતા કારેલી છે. સુખને વખને પિતા, ભાઈ, મિત્ર અને બીજા સંબંધીઓ સંબંધ સાંચવે છે. ધરણ્ય તે સજ્જમાં ન્યાયધિકારી સ્વાર્થ સમાયેલો હોય છે. તે સ્વાર્થનો જાણે અજાણે બંધ થતાંજ સર્વે રોહ અને સમપણ્ય બહુધા ભાંગી બૂકા થાય છે, પણ માતાનો પ્રેમ તો પોતાના બાલકપ્રત્યે નિઃકામભાવવાળો હોવાથી બાલકના કુઞ્જવખતે તો તેનું વાત્સલ્યપૂર્ણ હૃદય સ્વાભાવિક પ્રેમમાં દયાનો પ્રવાહ જાગતાં વધારે ઉઠ્યો છે ને દ્રવીભૂત થાય છે. “કુપુષ્પો જાયેત વ્યવિદ્ધિ કુમાતા ન મયતિ ॥” આ વચનાનુસાર પુત્ર કુપુત્ર થાય છતાં માતા કુમાતા કદી થતી નથી. તેથીજ બહુધા કેટલાક ભક્તજનોએ પોતાના શ્રીઈશ્વરદેવને માતૃભાવે સ્તવ્યા છે. (જેમ પૂજ્યચરણ પરમહંસ શીરામમૃણ્મય.)

“કાઈ પણ ભાવે શ્રીઈશ્વરદેવમાં પોતાની ઈષ્ટિ તત્ત્વીન કરી આ ન બૂલાય તેવા મહાકુઞ્જપ્રદ સંસારને ભૂલવો એજ દરેક મત, પંથ અને સંપ્રદાયના ત્રણ મહાપુરુષોનો, સમમશાસ્ત્રોનો, અને વિવિધ કર્મ ઉપાસનાદિ સાધનોનો આશય છે. તેમાં બધા ભાવો કરતાં માતૃભાવ નિર્ભય, સુલભ ને સુખપ્રદ છે.

વળા કેટલાક ભક્તજનોએ જૂદે જૂદે વખતે પોતાના શ્રીઈશ્વરદેવને જૂદે જૂદે ભાવે-માતા, પિતા, સખા, પતિ અને સુદી મુજબમાં તો માશુકભાવે પણ સ્તવ્યા છે. (જેમ મન્મુર-એ તોરી ગલીએ આવા. તોરે ઈશ્વરને મુઝાં છુલાવા, દિલદાર

હો ચૂકા હું ચાહે ભોલો ના ભોલો. ” ઇત્યાદિ શબ્દોમાં પ્રભુને જ સ્તવ્યા છે.) .

અંધા ભક્તજનોનું ધ્યેય નામરૂપાત્મક દુઃખદ સંસાર ભૂલવો અને શ્રીઈષ્ટાકા વૃત્તિનો પ્રવાહ સતત ચલાવવો અને તેના પરિણામે “ કૃષ્ણ ! કૃષ્ણ !! કરતીથી, ઇ કૃષ્ણ હો ગર્ભ. ”

એ વચનાનુસાર પોતાનું પૃથક્ત્વ ભૂલી શ્રીઈષ્ટરૂપ યર્ષ જનું એજ છે. યોગીની, ભક્તિની અને જ્ઞાનની પરાક્રમ પશુ “ જીવનો કલ્પિત બેદ મટી વાસ્તવિક અબેદ થવો એજ છે. ”

“ તદા દૃષ્ટુઃસ્વરૂપેઽવસ્થાઽનમ્. ” (સારે એટલે ચિત્તવૃત્તિઓના સર્વશે નિરોધકાલે દ્રષ્ટા-જીવ-પોતાના વાસ્તવિક સ્વરૂપ-અલ્પસ્વરૂપે-સ્થિત થાય છે.) એ શ્રી ભગવાન પતંજલિ અને “ બ્રહ્મવિદ્ બ્રહ્મૈવ ભવતિ ” (અહાને બાણુનાર અહા જ થાય છે.) એ શ્રીશ્રુતિભગવતી જ્ઞાનપ્રત્યે એજ વાત પ્રત્યોધે છે. કારણ સર્વત્ર સભર એક જ અહતત્ત્વ ભર્યું છે. તેમાં વૃત્તિજ વિવિધ નામરૂપ કદપી મહાભયંકર સંસારરૂપ ભૂતાવળ લીધી કરે છે, અને પોતાની કલ્પનાએજ “ જીવ ” મહાકંપ મહાભય અને મહાસ્મૃતિનો ભોક્તા બને છે. માટેજ તે વૃત્તિનોજ પોતાના વાસ્તવિક સ્વરૂપમાં લય કરવો જોઈએ. વૃત્તિ લય થતાંજ જીવનું જીવપણું પણ લય પામી, અવશેષમાં જે કાંઈ મનવાણીના અવિષયરૂપ તત્ત્વ રહે છે “ તેજ તે છે. ” એમ એ દિવ્યોત્તર સ્થિતિનો અપરોક્ષ અનુભવ કરનારા મહાપુરુષો કથે છે.

અનાદિ કાળની અહિર્મુખ અને અહુવિધ થયેલી વૃત્તિનો એકજ કપાટે અર્થાત્ થોડા ઘણા પ્રયત્ને નિરોધ યર્ષ શકેજ નહિ. પણ કેટલાક સિવાય સતત વિધિવત પ્રયત્ન અભ્યાસ વૈરાગ્યવડે વૃત્તિનિરોધ થાય છે. આ વાત સર્વ શાસ્ત્રો પોકારીને કહે છે તેના પ્રમાણો આપવાની જરૂર નથી. માટે શ્રેયસ્ક્રુએ પોતાના શ્રીઈષ્ટદેવના સગુણસ્વરૂપમાં ટાઈપણ સાત્ત્વિક ભાવ પ્રકટાવી વૃત્તિને પુનઃ પુનઃ તે આકારે કરવારૂપ અભ્યાસ કર્યા કરવો અને વાણીવડે તેજોશીના શુણું ગાન કર્યા કરવું. આવી રીતે અંતઃકરણ અને ઇન્દ્રિયોનો પ્રવાહ સતત શ્રીઈષ્ટસ્વરૂપમાં વહેતો રાખવો. આમ અભ્યાસ અને વૈરાગ્યના પરિપક્ષ શ્રીઈષ્ટદેવના સગુણસ્વરૂપનો સાક્ષાત્કાર યર્ષ તેજોશીના નિર્ગુણસ્વરૂપનો અપરોક્ષાનુભવ- નિશ્ચય યર્ષ જીવ કૃતાર્થ થાય છે. જીવ મટી શિવ બને છે.

ભક્તિપક્ષે કહું તો શ્રીઈષ્ટદેવરૂપી પરમ વાત્સલ્યમૂર્તિ માતાનું જીવરૂપી બાલક આ મહાસંસાર અરણ્યમાં ભૂલું પડતાં મહાદુઃખાનુભવ કરતાં કાંઈ મહાપૂન્ય પ્રભાવે પુનઃ પોતાના શ્રીઈષ્ટદેવરૂપી માતાના પરમ સુખ અને પરમ શાંતિપ્રદ અંકુર-ખોળાને-પામી પરમ પ્રેમામૃતથી પરિવૃત્ત યર્ષ પરમશાંતિથી પરમનિર્ભયતાને અનુભવી દિવ્યાનંદના ભોક્તા બની કૃતકૃત્ય થાય છે. અર્થાત્.

ટપકતે નયનોએ, દીનતાપૂર્ણ મુખવડે, અને અતી માધુર્યપૂર્ણ “ મા ! ” “ માવડી ! ! ” ના અલૌકિક સંબોધને જે દિવ્યોત્તર આનંદ તે ભક્તહૃદય અનુભવે છે તે અકથનીય અને સ્વાનુભવગમ્ય છે. (જલે તે જ માણે.)

આ હૃદયમાંથી પણ પ્રસંગે પ્રસંગે શ્રીઈષ્ટચરણે ઈશ્વર, ગુરુ, માતા, પિતા, સખા, પતિ આદિ ભાવોએ વહન કર્યું છે, અર્થાત્ તે ભાવોવડે સ્તવ્યા છે, અને તેનો ઉદ્દેશ પણ એકજ હોય છે કે:- “ અનેક આકારે થતી વૃત્તિઓને એકજ ધ્યેયાકાર કરી વૃત્તિવડે

કર્યેલા દુઃખદ નામરૂપ સંસારનું વિશ્વરૂપ કરવું, અને શ્રીધર્મસ્વરૂપે વિરામવું—તદુપ થવું.” આ સ્થિતિએ પહેલ્યા પછી સગુણ-નિર્ગુણના વાદવિવાદ રહેતા નથી. હાં તો કેવલ અમેદામૃતનાં પયપાનથી મત થયેલું બાલક પોતાનું બાલકપણું વિસરી માતા-રૂપજ બની જાય છે. (બલરૂપ થાય છે.).

એ અમેદામૃતનાં પયપાન શ્રીનાથપ્રભુરૂપી પરમવાત્સલ્ય અને કૃપામૃતિ દિવ્ય માતાએ અતિ અનાડી છતાં પોતાના પ્રિયબાલ “નાગ” ને ચાલીશ ચાલીશ વર્ષોમુધી (પાંચવર્ષ દરિયાપાર નાટાલ-દ્રાન્સવાલની ભૂમિપર યોગજન્ય દિવ્યસ્વરૂપે, અને પાંત્રીશવર્ષ પોનાશ્રીના શ્રીલીલાતનુદ્વારા શ્રીઆનંદાશ્રમેની દિવ્યભૂમિપર) પોતાશ્રીના પરમ સુખદ કૃપારૂપી દિવ્ય અંક-જોળામાં-ધરી પાયાં છે તેથીજ ‘નાગ’ સદા મત્ત છે, મરત છે, લાપરવાહ છે, અને તેથીજ બોલાર્થ ગયું છે કે—“અડી ખુમારી હવે નવ ઉત્તરે, નાગ પીવાલી ગ્રેમ પીધી છે.” કોઈ પૂછે કે—આની આની કોણે પાઈ? જવાબ સ્પષ્ટ છે કે—“મારી વાત્સલ્યમૃતિ “નાથ માવડીએ,” અને તેથીજ એ દિવ્ય માવડીના શ્રીલીલાતનુના પ્રાકલ્પની (આશો સદિ ૪) તિથિના મંગલ પ્રભાતે શ્રીહૃદયમંદિરમાં સ્થિત શ્રીઅંતર્ગમીસ્વરૂપ “માતા”ને શ્રવતે નયને અને ગદ્ગદ કંઠે સ્તવું છું કે—]

હે વાત્સલ્યમૃતિ ! હે કૃપામૃતિ ! ! હે મા ! હે માવડી ! !

૫૬

૧ અમે તારે જોજો હૈયે માવડીરે !	તેથી નિર્ભય નાગ દિનરાત,
ભલું બૂરું અમે નથી બાણતાં રે !	પ્રિય માત ! તાં ૨૬૦
અમે અબૂઝ અનાડી તવ બાલકો રે !	નથી બાણતાં કેઈ હિતકર વાત,
કાલાં વેલા બોલીએ અમે બોલણં રે !	પ્રિય માત ! તાં ૧—
કણે કણેરે સંભાળ લો છો બાલની રે !	તોય માયાણું તું મમ માત,
સુખે સુખી દુઃખે દુઃખી થાઓ છો રે !	પ્રિય માત ! તાં ૨—
નવ ચાલતાં હે માત ! પય પામીએ રે !	તોય રીઝા છો ઊર
	ભલીલાત, પ્રિય માત ! તાં ૩—
	પૂઝી ગ્રેમે સુખદુઃખગની
	વાત, પ્રિય માત ! તાં ૪—
	ધરી હૃયં ઊરે રે વિવાદ,
	પ્રિય માત ! તાં ૫—
	કરે પૂરી કટી ધરી વાદ,
	પ્રિય માત ! તાં ૬—
“પૂઝ્યાં પેટે તો ગ્રેમે પ્રસો !	પાળવાં રે ! નાગ વિનવે માયાણું
	મમમાત ! પ્રિય માત ! * તાં ૭—

—[૦]—

૧ અમે એટલે શ્રીનાથપ્રભુ ચરણવલ્લભો સર્વ બાળકો.

* આમાં વિદ્વાન્ની વિદ્વા નથી, પણ બક્ષિ, યોગ અને જ્ઞાનના અતિ વિકટ પંચે વચ્ચારની પ્રારત્વે અતિ દુર્ગમ પયપર ચાલવા અસમર્થ બાલગની દર્દસરી આર્તતા છે.

શ્રીનાથજયન્તી મહોત્સવ

[શ્રીઆનંદાશ્રમ]

આશ્વિન સુદિ ૪ એ પૂજ્યપાદ કૃપાસિંધુ શ્રીનાથભગવાન્તી મંગલમય જન્મતિથિ હોઈ તે દિવસે આ મંગલમહોત્સવ ઉત્સાહપૂર્વક ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

સવારના જા વાગે મહાપૂજનના નિયત સમયે શ્રવણમંદિરમાં શણગારેલા હડિગા-ઉપર પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનાં છબીજીને, તથા એક સુંદર પાટલાઉપર પાદુકાજી પધરાવી શ્રીસદ્ગુરુદેવનું ધોડશોપચારવિધિથી મહાપૂજન કરવામાં આવ્યું હતું. શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ સ. ધ. વિદ્યાલયના શાસ્ત્રીજીએ તથા વિદ્યાર્થીઓ આદિએ મંગલોચ્ચારરૂપે વેદપાઠ કર્યાપછી પૂજન-કાર્યનો આરંભ થયો હતો; જેમાં આનંદાશ્રમવાસીઓ, બહારગામથી આવેલાં બંધુબહેનો અને ગામનાં બંધુબહેનો મળી આશરે સોએક માણસોએ હાલ લીધા હતા. પૂજન વેળાએ વચ્ચે વચ્ચે શ્રીસદ્ગુરુપ્રશસ્તિઓ બોલાતી હતી. પૂજન સમાપ્ત થયા પછી શ્રીમહારાણીદાસ ભાઈએ “જયંતીપ્રસંગે સ્તુતિ” વાંચી સંભળાવી હતી. સવારના દા વાગે ખીલખા રોટતરફથી આવેલ બે ધોડાની ગાડીમાં પૂજ્યપાદશ્રીનાં છબીજીને પાદુકાજી પધરાવી છડી, ચામર, છત્ર તે બેઠસાથે ધામધૂમથી ખીલખા ગામમાં તથા બરવાળા તાલુકાના નવા ગામમાં વરણાગી ફેરવવામાં આવી હતી. માર્ગમાં ભાવિકોએ ભાવભીના હૃદયે પૂજ્યપાદશ્રીની પધરામણી તથા પૂજનઅર્ચન કર્યો હતો.

વરણાગીમાં આનંદાશ્રમના બ્રહ્મચારીઓ, શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાઈ, શ્રી. પોપટલાલ તારાચંદ વકીલ, શ્રી. જયચંદ બહેચર વકીલ, શ્રી. ઇશ્વરલાલ ધનેશ્વર વ્યાસ, શાસ્ત્રીજી શિવલાલ બહેચરલાલ મહેતા, શ્રી. હર્ષદરાય મહારાણીદાસ દેશાઈ આદિ ગુરુબંધુઓ, આનંદાશ્રમના નિવાસ કરતા સ્થાનિક ટ્રસ્ટીઓ તથા અન્ય સાધક બંધુઓ અને શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ સ. ધ. વિદ્યાલયના શાસ્ત્રીજીઓ, વિદ્યાર્થીઓ અને આનંદાશ્રમવાસીઓ તેમજ ખીલખા ગામના કેટલાક ગુરુબંધુઓ પૂજ્યપાદશ્રીની ધોડાગાડી આગળ ચાલતા હતા. માર્ગમાં શ્રીસદ્ગુરુપ્રશસ્તિઓ, જયધ્વનિઓ, જયશંકરમહિમ્નસ્તોત્રાદિ તે ધૂન બોલાતાં હતાં. આવી રીતે ભાવિકોનેનાં પૂજનસહકાર ગ્રહણ કરતાં કરતાં ગામના તથા નવાગામના સુખ્યમાર્ગે ફરીને આશરે બે કલાકે વરણાગ્રે આનંદાશ્રમમાં આવી હતી.

આજના દિવસે નવાગામની ગુજરાતી નિશાળ, ખીલખાની ગુજરાતી હિંદીજી નિશાળ, ને કન્યાશાળામાં અભ્યાસ કરતાં આશરે ૧૦૦૦ બાલકબાલિકાઓને શ્રીઆનંદાશ્રમતરફથી બાલબોચ આનંદાશ્રમની પુસ્તિકાઓ વહેંચવામાં આવી હતી, તે દરેક નિશાળમાં રગ્ન પાડવામાં આવી હતી.

આ મહોત્સવમાં ભાગ લેવા આવેલા જિજ્ઞાસુઓ, વિદ્યાર્થીઓ, આનંદાશ્રમમાં વસતા સાધક તથા આનંદાશ્રમવાસીઓ આદિએ આજે ઉપવાસપૂર્વક વ્રત કર્યું હતું. તે સર્વેને પાટળુનિવાસી શ્રી. વામનરાય જટાસંકર વસાવડાતરફથી ફલાહાર કરાવવામાં આવ્યું હતું, તે પારણાને દિવસે તેમના તરફથી આનંદાશ્રમવાસીઓ, મેમાનો આદિ ૧૫૦ બંધુબહેનોને મિષ્ટાન્ન ભોજન આપવામાં આવ્યું હતું.

સાંજે શ્રવણવેળાએ પ્રથમ શ્રી. માણિકલાલભાઈએ પૂ. કૃપાનાથનો જયંતી પ્રસંગનો ઉપદેશ સં. ૧૯૭૦ ને સં. ૧૯૮૬ ની સાક્ષનો ઉપદેશ “આનંદાશ્રમ” માસિકમાંથી વાંચી સંભળાવ્યો હતો. શ્રી. શિવલાલ બહેચરલાલ શાસ્ત્રીજીએ જયંતીપ્રબોધ ” એ

વિષયપર વ્યાખ્યાન કર્યું હતું. સારખાદ શ્રી. માણેકલાલભાઈએ શ્રી. કરજીસિંહજીભાઈએ લખેલો
“ જ્યંતીમહોત્સવ ” નામનો લેખ વાંચી સંભળાવ્યો હતો. બીજો દિવસે શ્રી. શિવલાલભાઈ
શાસ્ત્રીજીએ શ્રવણકલ્પિતઉપર ને આચાર્યભગવદ્ગૃત પદ્મદીઉપર એમ બે વ્યાખ્યાનો કર્યાં હતાં.
શ્રી. મહારાણીદાસભાઈએ “ પૂન્યપાદ કૃપાનાથનો ઉપદેશ ” એ વિષયપર પ્રવચન કર્યું હતું.

બીજો દિવસે એટલે ધીમનાથજ્યંતીના પારણીને દિવસે બીલખા ગામની ચોરાશી
શ્રીઆનંદાશ્રમતરફથી જમાડવામાં આવી હતી.

કરાંચી-આનંદાશ્રમમાં સ્થાના શુરબંધુઓએ ધીજ્યંતીમહોત્સવ નીચેના કાર્યક્રમપ્રમાણે
ઉજવ્યો હતો:—

કાર્યક્રમ-પ્રાતઃકાલ-૯ થી ૧ સુધી.

૯-૦ થી ૯-૧૦ સંયમ.	૯-૧૦ થી ૯-૪૦ પૂજન.
૯-૪૦ થી ૯-૫૫ શ્રવણ,	૯-૫૫ થી ૧૦-૫ વ્યાખ્યાન,
શ્રી અંતર્યામીના આદેશ.	શ્રી મગનલાલ જાની.
૧૦-૫ થી ૧૦-૧૫ કીર્તન,	૧૦-૧૫ થી ૧૦-૨૫ વ્યાખ્યાન, શ્રી
શ્રી કૃષ્ણદાસ વર્મા.	મંગળપ્રસાદ છાયા.
૧૦-૨૫ થી ૧૦-૩૫ કીર્તન	૧૦-૩૫ થી ૧૧-૦ શ્રવણ,
શ્રી રામકૃષ્ણ જાની.	ધીનાથચરિતામૃત દ્વિ. પ્ર.
૧૧-૦ થી ૧૧-૪૫ વ્યાખ્યાન,	૧૧-૪૫ થી ૧૨-૧૫ કીર્તનો.
પૂ. સ્વામી શ્રી અસંગાનંદજી.	૧૨-૧૫ થી ૧૨-૨૫ વ્યાખ્યાન,
૧૨-૨૫ થી ૧૨-૩૫ પૂન,	શ્રી. બાલુભાઈ.
૧૨-૩૫ થી ૧૨-૪૦ કીર્તન,	૧૨-૪૦ થી ૧૨-૫૦ આરતી.
શ્રી કૃષ્ણદામ વર્મા.	૧૨-૫૦ થી ૧-૦ હોમ.

કાર્યક્રમ-સાંયકાલ-૬ થી ૧૦ સુધી.

૬-૦ થી ૮-૦ વરણાગી.	૮-૦ થી ૮-૩૦ કીર્તનો.
૮-૩૦ થી ૮-૦ વ્યાખ્યાનો.	૮-૦ થી ૮-૩૦ કીર્તનો.
૮-૩૦ થી ૧૦-૦ પ્રભુશ્રીના પ્રાકટવનું દર્શન આરતી વિ.	

વરણાગી શ્રીઆનંદાશ્રમમાંથી બરાબર ૬ વાગે નીકળશે તે લોરેન્સ રોડ, મીંચન
રોડ, નાનકલાડા તથા રણુહોડદેન વિ. સ્થળે યર્ષ શ્રીઆનંદાશ્રમમાં ૮ વાગે પાછી ફરશે.
કરાંચી, આનંદાશ્રમ.

તા. ૨૭-૯-૪૩

સોમવાર.

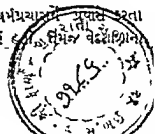
પ્રાગજી દેવજી,

કૃષ્ણદાસ રયામજી

બવસ્થાપકોના જયસદ્ગુરુ.

ધારબંદર-આનંદાશ્રમમાં શુરબંધુઓએ નીચે જણાવેલા કાર્યક્રમપ્રમાણે જ્યંતી
મહોત્સવ ઉજવ્યો હતો:—

આજે જ્યંતીપ્રસંગે અ. ભા. વ. વર્ણાશ્રમસ્વરાજસંઘતરફથી ધર્મપ્રચારને પ્રયાસ કરતા
પૂજ્ય પં. શ્રીદેવનાથકાચાર્યજી તથા પં. કલ્પનાથશર્માજી વ્યાખ્યાનો કર્યાં હતાં. સંમિત વેદશાસ્ત્રીના
પૂ. શાસ્ત્રીજીઓએ પણ પ્રસંગને લગતાં વ્યાખ્યાનો કર્યાં હતાં.

વેદધોષ :

કાર્યક્રમ

તા. ૩-૧૦-૪૩

શ્રી સદ્ગુરુપૂજન :

સમય સવારે ૮:૩૦ થી ૯

" " ૯ થી ૧૦

દિવસે ૭ થી રાત્રિના ૧૦ સુધી અખંડ દીપ તથા ગપ.

રાત્રે ૮ થી ૧૦ વેદધોષ, ભંગન, ધૂત, તથા શ્રીસદ્ગુરુજીવન મહિમાઉપર આખ્યાન થશે. તે અવધુમાટે સમયસર અવરણ પધારશે.

સુંબઠ:—આનંદાશ્રમ સુસુમુંડળીતરંગી નીચેના કાર્યક્રમપ્રમાણે શ્રીનાથજીની મહોત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

કાર્યક્રમ

સ્થળ:—માધવખાગ પાકશાળાના સામેના હોલમાં પહેલે મળશે.

સાહિત્યપીઠરની ગોઠવણ રાખવામાં આવી હતી. સ્ત્રીઓની બેઠક તથા કાકરો જુદા રાખવામાં આવ્યા હતા.

૧ વેદધોષ

સવાર

નવે ૨૪કમ

૨ શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજન

૯:૩૦ થી ૧૦:૩૦

સાંજના

૧૦:૩૦ થી ૧૨

૩ સંગીતવિશારદ પંડિત શ્રીયુત દેવેન્દ્રવિજયનાં સુમધુર સંગીતમય ભજનો, ૩૫ થી ૫૫.

૪ શ્રીમાન દયાસંકેદ સાહસિકેશ કોશર આદિતું આખ્યાન ૫૫ થી ૬૫.

૫ શ્રીમાન રા. રા. શેઠ જનનાદાસ હરખજી સંઘવીનાં સુપુત્રોના તથા સુપુત્ર નીચે પ્રમાણે આખ્યાન આપશે.

(ક) હરિ:ૐ કુમાર તથા કુમારી ધનુમતી, વેદધ્વનિ.

(ખ) શ્રીકલાકુમારી-સ્ત્રીઓના ધર્મ.

(ગ) આકરણવિશારદ આખ્યાનસરસ્વતી કુમારીશ્રી નિર્ભલાદેવીનું પ્રવચન. ૬૫ થી ૭૫.

૬ શુદ્ધદેવ પ્રતિષ્ઠાપન, પરમાચાર્ય, અખંડસૂત્રસાચાર્યવર્ચ જગદ્ગુરુ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય વંશોદ્ભવ ગોસ્વામીશ્રી હીક્ષિતમહારાજશ્રીનું સુંદર પ્રવચન ૭૫ થી ૮૫.

૭ વેદાંતમુખ્ય, શાસ્ત્રવિશારદ વિદ્યાસાગર શ્રીયુત મનુભાઈ ચંદ્રવિદ્યાનંદ પંચા સોહીસીટર, મહિયંકર ત્રિ. ભટ્ટ સુરતવાલા આદિ વક્તાઓનું આચાર્ય શ્રીમત્સુરભ શર્માજીના જીવનપરિચયસંબંધી કથન ૮૫ થી ૯૫.

૮ દ. મ. પ. પંડિત શ્રીવિશ્વ વિનાયક અભ્યંકર શાસ્ત્રીજી "વેદાંત વિચય" ઉપર સુંદર હરિગીર્તન ૯૫ થી.

[*]

લીંબુડાં આનંદાશ્રમમાં ને ગ્રાંદા આનંદાશ્રમમાં ને ભાવનગરમાં પણ શ્રીનાથજીની મહોત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો. ભાવનગરમાં હોડાવાળા ગીતાપાકશાળામાં શ્રીસદ્ગુરુપૂજન ઉપરાંત પંડિત શ્રીરયામસુંદર ઝા, શ્રી. ભાઈચંદ્ર ધનજી દવે તથા વાંસદાસેટ્ટના મહારાજના ગુરુશ્રી-પૂજ્ય સ્વામીજીએ પૂજ્યપાદશ્રીના જીવનસંબંધી આખ્યાનો કર્યા હતાં. મોહનદાસ-આનંદાશ્રમમાં પણ જ્યંતીમહોત્સવ ઉજવાયો હતો. પૂજ્યપાદશ્રીનાં જમીનની રવાડી ગામમાં દેવરી હતી. ને ગામના બ્રાહ્મણોને પ્રસાદ તથા પાકશાળાના વિદ્યાર્થીઓને પુસ્તકો વહેંચવામાં આવ્યાં હતાં. માંડલ, જલુસર, કુંડલા આદિ સ્થળોએ પૂ. કૃપાનાથનો જ્યંતીમહોત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

સનાતનધર્મના શિક્ષણની યોજના

ગુજરાતી અગ્રેજી પાઠના જે હિંદુ શિક્ષક તથા ટ્રેનિંગ કોલેજના હિંદુ વિદ્યાર્થીઓ ધર્મના ઉચ્ચ તરતોને બાંધી, ધર્મને ઝોળાખવા પ્રયત્ન કરી, છવનમાં સાચી સાતિનો અનુભવ કરવા ઇચ્છતા હોય તથા પોતાના વિદ્યાર્થીઓને પોતે પ્રાપ્ત કરેલા ધાર્મિક જ્ઞાનનો લાભ આપી, તેઓને ધર્મનીતિને માં દોરવા ઇચ્છતા હોય તેમને માટે બીજા (કાઠિયાવાડ) આનંદાશ્રમમાં પ્રતિવર્ષ શિક્ષણની ને બિનાબાંધી રમના સમયમાં ધાર્મિક શિક્ષણ આપવામાં આવે છે. એ પ્રમાણે આ બિનાબાંધી રમના પાંચ ધાર્મિક શિક્ષણ અપાશે

એ રમના પ્રિયોમાં સંખ્યા, દેવપૂજન, અર્ચા નિલંબ, આસનપ્રાણાયામાદિ યોગના સાધનો અને ભક્તિ, જ્ઞાન તથા યોગના ભગવદ્ગીતાદિ ગ્રંથોનું યથાવિચાર શિક્ષણ આપવામાં આવે છે.

આ યોજનાનો લાભ જેવા આવનાર પુરુષમાં દુર્વ્યસનોનો અભાવ, સરલતા, શ્રદ્ધા, માતાપિતા-પ્રતિ ભક્તિમાન, શુભકૃતિ ને પોતે પિતૃ વિદ્યાનો લાભ પોતાના શિષ્યોને આપવાની ઉદ્દેશ્ય એ શુભ શુભો બહુધા ટોવા નેધંએ વા તેમાં અભિરચિ હોની નેધંએ

આવવા ઇચ્છનારે ઓછામાં ઓછા દસ દિવસ તો મહેનત પડશે પ્રતિવર્ષ આવે લાભ અમુક સખ્યાને મળશે

ધાર્મિક શિક્ષણનો લાભ લેવા આવનારને ભોજન, પાનરણ, લીલાવતી તથા રહેવાની સગવડ શ્રીઆનંદાશ્રમતરફથી કાઠ પછી દ્રવ લીલાવતી કરી આપવામાં આવશે

આવવા ઇચ્છનારે ત્રીસેના ચરનામે જનાબી પત્તાથી આગળથી પૂછીને આવવું

નેતેજિંગ દૂરીઓ

આનંદાશ્રમ-બીજા (કાઠિયાવાડ)

નોંધ —શ્રી કલ્યાણજી પ્રસિદ્ધસ રાણીઆ-ભાણુવડ હાલ આશ્રિમવાસીતરફથી ગયા ત્રેત્રમાસમાં શ્રીમદ્ભગવતની મપ્તાઈ જરાવામાં આવી હતી એક સસનારાવણુની કથા પણ કરાવવામાં આવી હતી

સુધારો —શ્રી ભાઈરાજર ધનજી દવેતરફથી આવેલ ભેટમાં બૂલધી રૂ. ૫૦ હપાયેલ છે લા ૧૫ રૂ એમ વાચવું નેધંએ

વિશ્લેષ

આ જયંતીઅંકમાં મોંઘવારીને લીધે પરચુરણ ભેટ ન અન્ય સમાચારો હપાયા નથી તેથી હવેપછીના અંકમાં તે હપાશે

Reg. No. B. 3087.

સને ૧૯૪૩ તા ૨૫ ઓક્ટોબર

॥ શ્રીનાથચરિતામૃત ॥

દ્વિતીયખંડ

પૂજ્યપાદ સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રી શ્રી
૧૦૮ શ્રીમન્નથરાજશર્મા આચાર્યજીના
જીવનચરિત્રનો આ બીજો ભાગ છપાઇ
ગયો છે. પ્રથમ પ્રવાહનેવી સાઠઠ ને
પાંચસોઉપસંત પૃષ્ઠો છે. લગભગ ૩૦
ચિત્રો છે.

એ હજાર પ્રતિ અપતાંબુદ્ધી એક
પ્રતિની કિંમત રૂા. ૦-૧૫-૦ અને
પાછલી પાંચસો પ્રતિમાં એક પ્રતિની
કિંમત રૂા. ૧-૧૪-૦ રાખવામાં આવી છે.

એક પ્રતિનો રૂપાલખર્ચ રૂા. ૦-૧૨-૦
થશે. ત્રણ-કે તેથી વધારે પ્રતો રેલવે
પાર્સલથી મંગાવવી અત્યુદ્ધ પસંદ
રેલવે પાર્સલથી મંગાવતાં એક પ્રતિની
રૂા. ૧-૦૦ થી આના ખર્ચ આવવા સંભવ
છે. રેલવે પાર્સલથી મંગાવનારે કિંમતનાં
નાણાં અંગોઉથી ચોકલી આપવાં
જોઈએ.

શ્રીમન્નથરાજ, નવાગામ (ધા. બીલખા-મહિયાવાડ)

તરફથી
અટ્ટ ચંદુ ધારિક આદિક પત્ર

(Kathiawar-India).

P. O. Bilaha

ચાંદનાગ્રામ

શ્રી ૬૧ ફાલ્ગુણ ૧૯૪૩ નેમના

રૂા. ૨૦-૨૬૫ પિટુલપાલ ૨૪૩

કાગળના લેન

જે જે બહુઓપાસે આ દ્વિતીયખંડવાળું પુસ્તક આવેલ હોય તેમજ
પુસ્તકાનાં ચિત્રો અત્યુદ્ધમલિકાપ્રમાણે મેળવી જવાં તથા પુષ્ટો પત્ર મેળવી
જવાં, ને યોગાં હોય તો તુરત જણાવવું.

વ્યવસ્થાપક, ચાંદનાગ્રામ, નવાગામ પોસ્ટ બીલખા-મહિયાવાડ.

[૦]

ચૂન

જય ભવતારક જય મુખ ધામ,
નાથનિરંજન, શ્રીભગવાન્ !

વર્ષ ૧૨ મુ

કાર્તિક

અંક ૬૬૦

વિત ૨૦૦૦

॥ ૐ ॥

॥ યતો ધર્મસ્તતો જયઃ ॥

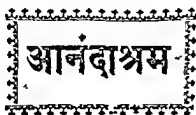
વાર્ષિક લનાજન

પારોજસાથે

રૂા. ૨-૦-૦

પરદેશમાટે

શિલિંગ ૨

શ્રીઆનંદાશ્રમ

દુર્નારસંસારદવાગ્નિદગ્ધં, દોષૂયમાનં દુસ્પૃષ્ટવાતૈઃ ।

યો વૈ મપન્નં પરિપાતિ નાયઃ શરણ્ય આસ્તે સ મુલાશ્રમેઽસ્મિન્ ॥

જેનું વારણ હુકર છે એવા સંસારરૂપ વનના ક્વચે દાઝી રહેલો તથા દુષ્ટ પ્રારબ્ધરૂપ અંજાવાતોવડે હલખલી રહેલો જે એવ શરણે આવી રહે તેનું જેઓશ્રી તેમાંથી અવશ્ય પરિત્રાણ કરે છે, તે શરણ કરવાપોત્ય સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમત્રાથ-ભગવાન (શ્રીમત્રયુરામરામા), એમણે જે પ્રસિદ્ધ આશ્રમમાં પોતાનું આસન કરેલું છે તે આ આનંદાશ્રમ છે.

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠા
૧	શ્રીસદ્ગુરુમહિમા.	૯૧
૨	શ્રીનાથવચનાશ્રુત.	૯૨
૩	શ્રીઆનંદાશ્રમમાં પૂજારાઓ.	૯૩
૪	શ્રીક્રાંતિકો પૂણ્ણમાને શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજનમહોત્સવ તથા આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ.	૯૦
૫	શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર.	૯૨

—[૬]—

શ્રીઆનંદાશ્રમ સુસુક્ષ્મરંગ-મુંબઈતરફથી વિનંતિ :—આપણા પૂજ્યપાદ શ્રીનાથપ્રમુખના પૂજ્ય પ્રતિમાજીનું તથા પાદુકાજીનું શ્રીદત્તજયંતી નિમિત્તે આગસ્ટમુદિ ૧૫ રાત્રિવાર તા. ૧૧-૧૨-૪૩ને દિવસે સવારના ૯ થી ૧૦ (નવો દાર્દ્રમ) પોડશોપચાર પૂજન માધ્યમજીવન કાંઠાવાડીમાં થશે. તો મુંબઈમાં વસતા સર્વે ગુરુજીઓને વિનંતિ કરવામાં આવે છે કે આ શુભ અવસરે વખતસર પધારી પોતાના હૃવનને શ્રીનાથપ્રમુખના દારણમાં સર્જી જવા વધુ હિતસાધી બને.

લી. સેવકો

શ્રીઆનંદાશ્રમસુસુક્ષ્મરંગના સભ્યો

મુંબઈમાં શ્રીઆનંદાશ્રમસુસુક્ષ્મરંગે ક્રાંતિકમુદિ ૮ (અક્ષયનવમી) ને દિવસે પૂજ્યપાદ સદ્ગુરુશ્રીનું પોડશોપચાર પૂજન કર્યું હતું.

જલદી

ધૂધના:—લેખસંગ્રંથી અને સાસિકસંગ્રંથી સર્વે પત્રવ્યવહાર શ્રી. વ્યવસ્થાપક આનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા (કાઠિયાવાડ) એ શિરનામે કરવે.

લંચી અને પ્રદારશક: શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેશાઈ, વેદાંતભૂષણ-આંગરોળ-કાઠિયાવાડ.
સહલંચી: શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી કાદર-શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા "

શ્રી ભગવતસિંહજી પ્રલેક્ટરક વિથો એન્ડ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.
મુદ્રક: પારેખ કેવળચંદ કાનરજીભાઈ, ગોંડલ.

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર ઠાઠથી પણ ભય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય—ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૨ મું]

સંવત ૨૦૦૦-કાર્તિક

[અંક ૬]

શ્રીસદ્ગુરુમહિમા

[શ્રીનાથભગવાન]

શ્રુતશ્ચા ંઃ

પૂજ્ય ગુરુદેવતું સમરણ કરે સર્વદા, નિત્ય આનંદપ્રદ એજ જાણી;
ચરણસેવનથી તું કૃતારથ થશે, સત્ય એ સત્ય એ વેદવાણી. પૂજ્ય ૧
શ્રીગુરુદેવના ચરણમાં ધર્મ ને, જ્ઞાન વૈરાગ્ય ઐશ્વર્ય રે' છે;
ક્લેશ વિપાક ને કર્મ આશયતણા, ત્યાં નથી લેશ એમ શાસ્ત્ર કે' છે. પૂજ્ય ૨
ત્રિવિધ હુઝ યજવા પરમ સુખ પામવા, પાપના પુંજનો પ્રલય કરવા;
રજસ્તમ કાઢવા સત્ત્વ વધારવા, બ્રહ્મરૂપે થવા ગુરુજ ભજવા. પૂજ્ય ૩
બાધ થઈ દશ્યનો મોહ તેનો જશે, અખંડ સુખધન સત્તા પ્રકટ થાશે;
કાલમાયાતણી જ્વાલ પછી ક્યાં રહી, ત્યાં અવિદ્યા સર્વ વિલાઈ જાશે. પૂજ્ય ૪

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીનાથસગવાન]

શુદ્ધ સુખના અનુભવરૂપ વિષયાનંદ અજ્ઞાનંદરૂપ મહાસાગરના બિંદુ છે. જેમ મહાસાગરમાં જલનાં બિંદુઓ અંતર્ભાવ પામી જાય છે તેમ અજ્ઞાન સર્વ વિષયાનંદો અંતર્ભાવ પામી જાય છે. અજ્ઞાનંદનું માહાત્મ્ય નહિ જાણનાર પામર ને વિષયી મનુષ્યો અજ્ઞાનંદને પ્રાપ્ત કરવા પ્રયત્ન કરતા નથી, ને કે મેળવવામાટે પાપપુણ્યનો કાંઈ પણ વિચાર નહિ કરતાં સર્વદા ઉદ્ધમી રહે.

અંતઃકરણને અજ્ઞાનંદનમાટે હલકવડે નહિ પીડતાં તેને સર્વમાં સમિચ રૂપે વ્યાપેલા અજ્ઞાનમાં વિરામવા દેવું-સર્વત્ર અજ્ઞાનંદનવાળું રાખવું. કોઈ કાલે કોઈ પણ સ્થળે પ્રતીત થયેલા, વર્તમાનમાં પ્રતીત થતા ને ભવિષ્ય પ્રતીત થવાના પ્રાણિપદાર્થો સત્ય નથી, પણ સર્વદા સર્વત્ર વ્યાપી અવિકારી અજ્ઞાન સત્ય છે એમ અંતઃકરણને સમજાવ્યા કરવું, અને વિલોક્યા કરે એમ પ્રયત્ન કરવો.

ત્રણે શરીરના અધિષ્ઠાનરૂપ અજ્ઞાન જણે પોતાનાં ત્રણે શરીરોમાં સ્ફુર્પા છે એવી ભાવનાવડે ત્રણે શરીરોનો અજ્ઞાનમાં બાધ કર્યા કરવો, અને દશ્યને તેના આધિષ્ઠાનમાં વિલીન થતું અનુભવ્યા કરવું.

પ્રતીત થતા પ્રાણિપદાર્થોના સંગમાં આવ્યા છતાં તે સર્વ તમારા સાક્ષિ વિલાસ છે એમ સમજી તે સર્વના દૃષ્ટા રહેવાનો સ્વભાવ પાડશો.

અજ્ઞાનભાવના જ્યારે પરિપાક પામશે ત્યારે અજ્ઞાનરૂપે અંતઃકરણ સ્થિતિ કે લાગવાથી તેનો રાગ, દ્વેષ, ખેદ ને ભયાદિવડે પરાભવ નહિ થાય.

સર્વ પ્રાણીઓના દેહાદિવડે થતી ક્રિયાઓ પણ અજ્ઞાનમાં કલ્પિત હોવા અજ્ઞાનરૂપ છે, અજ્ઞાની ભિન્ન નથી, આવો નિશ્ચય પણ મનમાં સુસ્થિર કે કરશો.

જપ કરો છો તેમ પ્રીતિપૂર્વક કરતા રહેશો. જપકાલે જે જે બીજા વિચારો આવે તેની ઉપેક્ષા કરતા રહેશો, ને પરમાત્મધ્યાનમાં મનને વધ વેગવાળું રાખશો.

સર્વ શુભ પ્રયત્ન ચાલુ રાખશો.

પોતાના અંતઃકરણમાં રહેલા ગુણદોષનો વિચાર કરો, દોષોને દૂર કરે ગુણોની વૃદ્ધિ કરો, અને અનાદિકાલની મોહનિદ્રાનો જે અંશ તેમાં રહેલો હોય તેને દૂર કરી અંતરાત્માથી અભિન્ન અજ્ઞાનરૂપ પોતાના વાસ્તવિક સ્વરૂપ જાણી તેમાંજ વિરામો. ॐ

(આશુ)

શ્રીજ્ઞાનંદાશ્રમનાં છંદારાજો

[લેખક:-શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

ગયા આસુ વડ પ તા. ૧૮-૧૦-૪૩ની રાતે પ્રથમ ભાગમાંજ આઠ વાગ્યાના અંધારામાં શ્રીસદ્ગુરુદેવના પ્રતિમાજીના આરાત્રિકપૂજનની પરિસમાપ્તિએ સર્વે આશ્રમવાસીઓ પોતપોતાના કાર્યવ્યવસાયમાં વ્યાપ્ત થતાંજ આશરે વીસ પચીસ ઘાડપાડુઓ આનંદાશ્રમમાં દાખલ થયા હતા.

સર્વે આશ્રમવાસીઓને બંદૂકો જતાવી ને ને તે સ્થળે સ્થગિત કરી તેઓએ આશ્રમમાં લૂંટ ચલાવવાનું કાર્ય કર્યું હતું.

પાસેના નવાગામમાં કે.બીલખા ગામમાં કોઈ દારથી કોઈ ખખર પહોંચાડી ન શકે એવા યોદ્ધાપહેરાના તેમણે તેમનાં પોતાનાં માણસો ગોઠવી પાકો બંદાબસ્ત કરેલો હતો.

ધમધમ દરા વાગ્યાસુધી લૂંટ કરવાનું કાર્ય તેમણે ચાલુ રાખ્યું હતું.

આશ્રમની રાહડ અને પદાર્થોના ફળી આશરે ફરિયા દરોક હજારની મિલકતનું તેમણે જખરદસ્તી વાપરીને તથા ભાંગફાડ કરીને અપહરણ કર્યું હતું.

આશ્રમવાસીઓની તથા બહારથી આવેલા અનુયાયી ગૃહસ્થોની પણ રાહડ અને પદાર્થોના આકારની આશરે પાંચ છ હજારરૂપીઆની મિલકતનું તેમણે જખરદસ્તી અને ભાંગફાડ કરીને અપહરણ કરેલું છે.

આશ્રમવાસીઓમાંના જેમની પાસેથી તેમને ધારેલી અનુકૂળતા ન મળી તેમને તેમણે આહોવધતો માર પણ મારેલો છે.

સાધુભૂષણ સમયારી શ્રીલક્ષ્મણસહજને ઘાતકી રીતે માર મારેલો છે.

સંતપુત્ર જેવા આપણા વૃદ્ધજી શ્રી. માણેકલાલભાઈને પણ થોડી વ્યથા પહોંચાડી તેમનું પણ થોડું રાહડ દ્રવ્ય લૂટી લીધું છે.

સંજ્ઞાનિરોમણિ વ્યવસ્થાપકજી શ્રી. ત્રિભુવનભાઈને પણ અસહ્ય માર મારેલો છે.

વાંકાનેરતરફના શ્રી. રાજસીભાઈ જેમનો વેપારધંધો મુંબઈમાં છે તેઓ થોડા દિવસથી આશ્રમમાં આવી રહેલા હતા અને જવર આદિના વ્યાધિવડે વ્યથિત હતા તેમનાં પત્નીના ચરીરપરથી તેમણે દાગીનાઓ ઊતારાવી લીધા હતા તથા શ્રી. રાજસીભાઈ પાસે પણ જે રાહડ તથા દાગીના હતા તે લઈ લીધા હતા અને વધારે મેળવવાની દુરાશામાં તેમનું પોતાનું અપહરણ કરી જવાની તથા મહાવ્યથા ઉપજાવવાની ધમકીઓ આપી હતી અને વાતવાતમાં દંટકાં વ્યથા તો ઉપજાવેલી હતી.

અન્ય કેટલાક બંધુઓને થોડીધણી વ્યથા ઉપજાવી હતી.

પણ આ સર્વ અપહરણોની ટોચનેરું તેમનું સુખ્ય અપહરણ તો એ હતું કે ચાંદોરપાના બાબની દુરાશામાં તેમણે પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનાં પ્રતિષ્ઠિત પ્રતિમાજીનો હથે કરવાના હેતુથી તેમના ઉપર તેમણે હેઠક ચઢીને ઉપરોગ કરેલો હતો.

પ્રતિમાજી સંપૂર્ણપણે ચાંદોરપાનાંજ જનાવેલાં છે એવું અથવા હેવટ ઉપરના ભાગમાં ચાંદોરપાનાં પતરાં જરેલાં હશે એવું કોઈના કહેવાપરથી તેમણે માનેડું હશે.

પણ હેઠક ચઢના પ્રયોગથી તુરંતજ તેમના જાણુવામાં આવ્યું કે તેમને મળેલી એ ખખર ખરી નહતી. તે ઉપરથી પછી તેમણે પ્રતિમાજી ઉપર ચઢના પ્રદાર કરવાનું તો બંધ કરેલું હતું.

પણ પ્રતિમાજીની નીચેના આસનમાં ધણું દ્રવ્ય દારેલું હશે એમ જણી તે મેળવવાની

લાલચમાં તેમણે પ્રતિમાજીને આસન ઉપરથી ઉઘડાવી નાંખ્યાં હતાં.

આશ્રમનો પ્રત્યેક ખંડ અને આશ્રમની ભૂમિનો પ્રત્યેક ભાગ જે નિલ અત્યંત પવિત્ર સ્થિતિમાં રહે છે તથા દર્શન કરનારને જેમાંથી પવિત્રતાનાં કિરણો વધુદતાં દેખાય છે તે પ્રત્યેક ખંડમાં તથા ભૂમિના તે પ્રત્યેક ભાગમાં તેમણે સોપાનસંચાર કરીને અપવિત્ર કરેલો છે.

આ આખું પ્રકરણ ઘણું અનિષ્ટજનક થયું છે તથા તેનો ખેદ અદમ્ય છે.

શ્રીઆનંદાશ્રમ પ્રથમ એમ્પ્રેસીના ખીલખાયાણી હકુમતમાં હતો તે ચાણું ઉપાડી લેવડાવવામાટે ભાગદારોએ કરેલી ગોઠવણથી પછી આશ્રમ ખરવાળાતાલુકા નામે હતો તેમ રહેલો છે.

ખરવાળાતાલુકાના મુખ્યગામ વાઘણીવાથી આશરે ૧૨ ગાઉ દૂર હાલ થોડો વખત થયાં નવાગામ નામે ગામ વસાવેલું છે તે ગામની હદમાં તથા હકુમતમાં આનંદાશ્રમ આવેલો છે.

નવાગામમાં સાદી પોલીસનાં ત્રણચાર માણસો રહે છે.

આવી સ્થિતિમાં ખીલખારોટ્ટના મુખ્ય ગામ ખીલખાની પાસે હોવાના કારણથી આશ્રમને તાત્કાલિક સંરક્ષણનો જે લાભ હતો તે લાભ હવે આશ્રમને રહ્યો નથી.

અને આશ્રમની આવી પરિસ્થિતિનો લાભ લૂંટારાઓએ લીધેલો છે એ પ્રસક્ત છે.

લૂંટ ચર્ષ તેને વળતે દિવસે સવારેજ તાલુકાના દરબારસાહેબને તેના તારથી ખબર આપેલા હતા.

પણ મુખ્યગામ વાઘણીવા આશ્રમથી આશરે ૧૨ ગાઉ દૂર હોવાના કારણે વળતા દિવસે બપોરબાદના ત્રણ વાગ્યાસુધી તો કાંઈ સમાચાર ફરી વળ્યા ન હતા.

બપોરબાદ ત્રણ વાગ્યાના સુમારે દરબારસાહેબ પોતે મારતે ઘોડે આશ્રમમાં આવી પહોંચ્યા હતા.

તેઓએ આ દુઃખદ બનાવથી પોતાને ઘણું દુઃખ થયાતું જણાવ્યું હતું અને લૂંટારાઓની બાતમી કાંઈ મળી શકે તો મેળવવા તુરત ખડીયાલણી મોટરમાં પ્રવાણ કર્યું હતું.

સાંજે દરબારસાહેબ મોટરમાં જ પાછા ફર્યા હતા અને લૂંટારાઓ જે રાતે લૂંટ ચલાવી તે સોમવારની રાતે એટલામાં રહેલા હતા અને વળતા દિવસની એટલે મંગળવારની રાતે એટલામાંથી ઉપડી જવાના છે એવી મતલબની બાતમી મળી હોવાતું તેમની વાતપરથી જણાયું હતું.

પણ મંગળવારની રાતે પણ તેમનો પીછો પકડી શકાય એવી માણસોની તથા શત્રોની સામગ્રીના અભાવે તેમનો તુરતાતુરત પીછો પકડી શકાય એમ નથી એવું પણ તેમની વાતપરથી જણાઈ આવ્યું હતું.

તરતના અરસામાં થયેલી ફેડરેશનની વ્યવસ્થામાં ખરવાળાતાલુકા અમરેલીનીએ મૂકાયેલો હોવાથી અમરેલીના ફેડરેશન અમલદારને પણ લૂંટ ચર્ષ તેને વળતે દિવસે ખબર દેવામાં આવેલ હતા. પણ તેમના તરફથી તો અણપિ કાંઈ પ્રત્યુત્તર કરવામાં આવેલ નથી.

વડોદરાના દિવાનસાહેબને પણ તારથી ખબર દેવામાં આવેલ હતા તેમના તરફથી

પણ અદ્યાપિ કાંઈ પ્રત્યુત્તર થયેલ નથી.

રાજકોટના રેસિડેન્ટ સાહેબને કહેતા તારનો પ્રત્યુત્તર તેમના તરફથી મળેલો છે.

તેમણે જણાવ્યું છે કે અહિંથી કરેલો તાર તેમણે અમરેલીના ફેડરેશન અમલદારતરફ ધટતું કરવા મોકલી આપેલો છે.

પણ અમરેલીના ફેડરેશન અમલદારે ધટતું શું કરેલું છે તેના અદ્યાપિ કાંઈના તરફથી કશા ખબર મળ્યા નથી.

લૂંટારાઓ તાલુકાની હદ છોડી ગયા પછી તેમને હાથ કરવા કે લૂંટના મુદ્દામાલને હાથ કરવાનું કામ થઈ કઠિણ છે.

લૂંટારાઓ કોણ કોણ છે ક્યાંના ક્યાંના છે તથા લૂંટના માલની વ્યવસ્થા તરતાતરત કેવી કેવી રીતે કરે છે એ બહુધા લગતા સર્વે તાલુકાઓ તથા રોટના અમલદારોના જણવામાં છે તથા પોતપોતાના તાલુકા વા રોટમાં લૂંટ કરી પોતપોતાના તાલુકા વા રોટની હદ છોડી ગયા પછી તેઓને હાથ કરવા કે લૂંટના મુદ્દામાલને હાથ કરવો એ લગભગ અશક્ય જેવું છે એમ પણ લગતા તાલુકાઓ અને રોટના અમલદારો બહુધા જણે છે અને પોતપોતાની હદ છોડી ગયા પછી તેમને હાથ કરવાનું તથા મુદ્દામાલને હાથ કરવાનું શા કારણથી અશક્ય છે તે પણ લગતા સર્વે તાલુકાઓ અને રોટના અમલદારોના જણવામાં છે.

ઉપર પ્રમાણેની પરિસ્થિતિ જે કહેવાસાંભળવામાં આવે છે તે ખરી હોય તો તે ખરેખર ખેદજનક છે.

પણ એવી પરિસ્થિતિમાં લૂંટારાઓનો દુરતાતુરત પીછો પકડીને તેઓ લૂંટવાળો હદના તાલુકાની કે રોટની હદ છોડી ન જાય તે પહેલાં તેમને મુદ્દામાલ સાથે પકડી પાકવા એ પ્રત્યેક તાલુકાની કે રોટની પહેલી ફરજ થાય છે.

પણ લૂંટારાઓની સંખ્યા તથા બળની અપેક્ષાએ બરવાળા તાલુકા ધણે નાનો હોવાથી તેની પાસે તેની ફરજને અમલ થવાની આશા રાખવી નિષ્ફળ છે.

અને ફેડરેશનના બંધારણ પ્રમાણે ફેડરેશનના અમલદારે પણ અમલ કરવાના તંત્રમાં જો ફેડરેશન અમલદાર લૂંટારાઓનો તાલુકાથી નિરપેક્ષપણે સીધો પીછો પકડી શકે એવું ન હોય તો તરતાતરત સીધો પીછો પકડવાની ફરજ અને જવાબદારીમાંથી ફેડરેશન અમલદાર કે રોટ તો સલામતરીતે મુક્તિ મેળવી શકે છે.

આવી પરિસ્થિતિમાં નથી તાલુકા લૂંટારાઓનો તરતાતરત પીછો પકડી શક્યું કે નથી ફેડરેશન અમલદારે કે રોટે તેમનો પીછો પકડ્યો.

કાર્તિકી પૂર્ણિમાના મહોત્સવપ્રસંગે આશ્રમના અનુયાયીઓ કે જેઓ બહુધા પોતપોતાના નિવાસસ્થાને અન્યથ રહે છે તેઓનું આશ્રમમાં સમેલન થતાં આ અનિષ્ટ પ્રસંગ ઉપર ફરી પાછું સત્તાવાળાઓનું ધ્યાન ખેંચવાનો દરદીમાંડળનો કારણ થતાં તાલુકાના નામદાર દરબારસાહેબ કે જેમનો મુકામ અહિંની હદમાં તેમને બંગલે હતો તેમને જાતે મળીને પાછી વિનંતિ કરવામાં આવી છે તથા લગતા સત્તાવાળાઓને પણ પાછી તારથી ધટતી વિનંતિ કરવામાં આવી છે.

ઉપરાંત યુક્ત વિચાર કરીને જે કાંઈ પ્રવૃત્તિ કરવાનું આવસ્યક જણાયે તે જે

તે સમયે કરવામાં આવશે.

પશુ આ સઘળી પ્રવૃત્તિ લોકવ્યવહારની દૃષ્ટિથી વ્યવહારપક્ષે કરવાની હોવાથી કરાય છે તથા કરવામાં આવશે.

શાસ્ત્રીયદૃષ્ટિની લક્ષણાભાટે ધર્મ અને પરીક્ષિતના જે સંવાદનું સ્મરણ કરવું પડે છે તેનો અગત્ય પુરતો ભાગ આ છે:—

તત્ર ગોમિથુનં રાજા હન્યમાનમનાયવત્ ।

દંડહસ્તં ચ વૃષલં દશુશે નૃપલાંછનં ॥

આ રાજાના વેષમાં કાઈ શસ્ત્રને એક ગાય તથા એક બળદને તેઓ જાણે અનાથ હોય તેમ હાથમાં દંડ લઈને મારતો પરીક્ષિતે જોયો.

વૃષં મૃણાલધવલં મેહન્તમિથ વિલ્પતં ।

વેષમાનં પદૈકેન સીદન્તં શ્વતાહિતં ॥

ધોળા કમળજેવો ધોળો બળદ ભય પામતો હતો તે જાણે - ભયથી મૂંઝવે કરતો હતો તેને તે શ્વ મારતો હોવાથી બહુ દુઃખાતો તે એક પગપર ચરચરતો હતો તેને જોયો.

ગાં ચ ધર્મદુષ્ટાં દીનાં મૃશં શ્વપદાહતાં ।

વિષત્સાં સાંશુવદનાં ક્ષામાં યવસમિચ્છર્તી ॥

અને ધર્મરૂપ દૂધને દેવાવાળી પશુ તે શ્વની પાડુઓવડે વારેવારે હણતી વાછરડાંને વિયોગવાળા આંસુવાળા મુખવાળા બુખથી પીડાયેલ અને તેથી ધાંસ ખાવા ઈચ્છતી દીન મચેલી ગાય હતી તેને પરીક્ષિતે દેખી.

પપ્મચ્છ રથમારુદ કાર્ત્તસ્વરપરિચ્છદ્ ।

મેચગંભીરયા ઘાચા સમારોપિતકાર્મુકઃ ॥

ખનુષ ઉપર બાણ સાંધીને રથમાં બેઠેલા પરીક્ષિતે સેનેરી વેપને ધારણ કરનારા તે શ્વને મેખના જેવી ગંભીર વાણીથી પૂછ્યું.

કસ્ત્વં મચ્છરણે લોકે વલાદ્ હંસ્ય વલાન્ ચલી ।

નરદેવોઽસિ વેવેણ નટવત્ કર્મણાઽદ્વિજઃ ॥

જે જનપદ મારા શરણુ નીચે છે તેમાં બળવાળો ધર્મને નિર્બળને બળથી હણનારો તું છે કોણ? વેપથી તો તું રાજા જેવો લાગે છે પણ તારો તે રાજાનો વેષ માત્ર નહીં રાજાજેવો હોય એમ જણાય છે કારણ કે કર્મથી તું દ્વિજ (ક્ષત્રિય) નથી પણ શ્વ છે એવું દેખાય છે.

કસ્ત્વં કૃષ્ણે ગતે દૂરં સહગાંડીવચન્વના ।

શોચ્યોઽસ્ય શોચ્યાન્ રહસિ પ્રહરન્ વધમર્હસિ ॥

તું છે કોણ? ગાંડીવધનુષવાળા અર્જુનસાથે શ્રીકૃષ્ણ હવે નથી એમ જાણીને ખેદ ઉપજાવવા જેવા નહિ એવાને તું એકાંતમાં ખેદ ઉપજાવે છે તેથી તું પોતે ખેદ ઉપજાવવાજેવો છે અને તેથી તું વધનેજ મોખ્ય છે.

ત્વં વા મૃણાલધવલઃ પાદૈર્ન્યૂનઃ પદાચરન્ ।

ધુપરૂપેણ કિં કચ્ચિદ્ દેવો નઃ પરિચેદયન્ ॥

અથવા ધોળા કમળના જેવા બળદના રૂપમાં તણુ પણ કપાયેલા અને જાન એક

પત્રનડે ચાલતા તમે તમારી આવી દશાથી અમને એક ઉપબવનારા શું કોઈ દેવ જો ?
ન જાતુ પૌરવેન્દ્રાણાં વૌર્વેદપરિરંમિતે ।

મૃતલેડ્ડુપતત્યસ્મિન્ વિના તે પ્રાણિનાં શુષ્કઃ ॥

આ મૃતલ જે પુરુષના રાજ્યોના બાહુબળવડે રક્ષાએલું છે તે મૃતલઉપર તમારા-
વિના બીજા કોઈ પ્રાણીનાં આંસુ આવી રીતે કદી પડતાં નથી. એક તમનેજ હું આવું
કહી દેખું છું.

મા સૌરમેયાનુશુચો ક્યેતુ તે ઘૃપલાદ્મયં ।

મા રોવીરસ્વ મદ્રં તે લલાતાં મયિ શાસ્તરિ ॥

હે સુરભિના પુત્ર ! હવે આંસુ પડેમાં. આ ચદ્દથી તમને યથેલો ભય હવે દૂર ચાલે.

હે મા ! ખળજીતેને શાસન આપનારો હું છું તેથી હવે તમે પણ શેવોમાં.

તમારું કલ્યાણ ચાલે.

યસ્ય રાષ્ટ્રે પ્રજાઃ સર્વાસ્ત્યગ્તે સાધ્યસાધુભિઃ

તસ્ય મત્તસ્ય નશ્યન્તિ કીર્તિરાયુર્મનો ગતિઃ ॥

જે રાજાના રાષ્ટ્રમાં અસાધુ પ્રજાવડે સર્વે સાધુપ્રજાને ત્રાસ થાય છે તે રાજા-
મદ્વાળા રાજાનાં કીર્તિ, આયુષ્ય, ઐશ્વર્ય અને પરલોકની ભર્વગતિનો નાશ થાય છે.

પથ રાજાં પરો ધર્મો દ્યાર્તાનામાર્તિનિગ્રહઃ ।

અત પનં યધિપ્યામિ મૃતદુહમસત્તમં ॥

દુઃખીઓના દુઃખને દૂર કરવું એ રાજ્યોનો મુખ્ય ધર્મ છે માટે પ્રાણીઓનો
દોષ કરનારા આ નીચ ચદ્દનો હું વધજ કરીશ.

કોડ્ઠશ્ચત્ તથ પાદાં સ્ત્રીન્ સૌરમેય ચતુષ્પદ ।

મા મુવન્સ્ત્વાદૃશા રાષ્ટ્રે રાજાં કૃષ્ણાનુવર્તિનાં ॥

હે સુરભિના પુત્ર ! હે ચારે પગવાળા ! તમારા ત્રણ પગ કોણે કાપી નાંખ્યા ?
કૃષ્ણ ભગવાનના અનુયાયી રાજ્યોના અમારા રાષ્ટ્રમાં તમારા જેવા દુઃખી કોઈ હોતોમાં.

આસ્થાદિ ઘૃષ મદ્રં યઃ સાધૂનામકૃતાગસાં ।

આત્મધૈરૂપ્યકર્તારં પાર્થનાં કીર્તિવૃષ્ણં ॥

હે દૃષભ ! તમારું કલ્યાણ ચાલે તમારાજેવા સાધુ અને નિરપરાધના દેહને
આવી રીતે વિરૂપ કરનારો અને એમ કરીને અને પાર્થ રાજ્યોની કીર્તિને કલંક લગાડનારો
આ કોણ છે તે કહો.

જનેડનાગસ્યઘં યુંજન્ સર્વેતોડસ્ય ચ મદ્ર્યયં ।

સાધૂનાં મદ્રમેવસ્યાદસાધુદમને કૃતે ॥

નિરઅપરાધ મનુષ્યને દુઃખી કરનારાને સર્વભક્ષીથી મારો ભય ચાલે. એવા
અસાધુ મનુષ્યોનું હું દમન કરું તેથી મારા રાષ્ટ્રમાં સાધુ મનુષ્યોને સદા કલ્યાણજ થો.

અનાગસ્યિહ મૃતેષુ ય આગસ્કન્નિરંકુશઃ ।

આદર્તાસ્મિ મુજં સાક્ષાદ્મર્ત્યસ્યાપિ સાંગદં ॥

જ્યાં મારા રાષ્ટ્રમાં નિરપરાધ પ્રાણીઓપ્રતિ જે નિરંકુશજી અપરાધ કરે તે જો
જ્યાં તે જોઈએ તો તેનો પણ આશુષ્યરહિતો લાથ હું કરી મેનાવું છું.

રાક્ષો હિ પરમો ધર્મઃ સ્વધર્મસ્થાનુપાલનં ।

શાસતોઽન્યાન્ યથાશાસ્ત્રમનાપચુત્પથાનિહ ॥

જાઓને આ તો મુખ્ય ધર્મ છે કે તેમણે સ્વધર્મમાં સ્થિતિ કરી રહેનારાઓનું સંરક્ષણ કરવું અને આપતિના સમય વિના બીજા જોડા આડે માર્ગે ચાલનારા હોય તેમને શાસ્ત્રને અનુસરીને દંડ દેવો.

ધર્મ ઉવાચ

ધર્મ કહે છે:—

પતદ્વઃ પાંડવેયાનાં યુક્તમાત્તીભયં વચઃ ।

યેષાં ગુણગણૈઃ કૃષ્ણો દૌત્યાદૌ ભગવાન્ કૃતઃ ॥

જેમના ગુણગણોવડે શ્રીકૃષ્ણભગવાન પોતે દોસ આદિ કાર્યોમાં જોડાયા તે પાંડવોના પુત્રોને તમને દુઃખીને અભય કહેનારું આવું વચન ઘટેજ છે.

ન વયં ક્લેશવીજાનિ યતઃ સ્યુઃ પુરુષર્ષભ ।

પુરુષં તં વિજાનીમો વાક્યભેદવિમોહિતાઃ ॥

પણ હે રાજન! જે પુરુષમાંથી દુઃખનાં બીજો ઉત્પન્ન થાય છે તે પુરુષના સંબંધમાં જુદાં જુદાં વચનો હોવાથી તે વચનોવડે મોહિત થયેલા અમે તો તે પુરુષને નિશ્ચયપૂર્વક જાણી શકતા નથી.

કેચિદ્વિકલ્પવસના આહુરાત્માનમાત્મનઃ ।

દૈવે મન્યે પરે કર્મસ્વભાવમપરે પ્રમું ॥

વિકલ્પ કર્યા કરનારાઓમાંના કેટલાક તો પોતાને દુઃખ દેનારો પોતેજ છે એમ કહે છે—બીજાઓ પોતાને દુઃખ દેનારું પોતાનું દૈવ છે એમ કહે છે બીજાઓ પોતાને દુઃખ દેનારું પોતાનું કર્મ છે એમ કહે છે વળી બીજાઓ પોતાને દુઃખ દેનારો પોતાનો વા વિશ્વનો સ્વભાવ છે એમ કહે છે અને બીજાઓ વળી પોતાને દુઃખ દેનારા પરમેશ્વર છે એમ કહે છે.

અપ્રતક્ષ્યાદનિર્દેશ્યાદિતિકેષ્વપિ નિશ્ચયઃ ।

અત્રાનુરૂપં રાજર્ષે વિમુષસ્વ મનીષયા ॥

હે રાજર્ષે! દુઃખનાં બીજોની ઉત્પત્તિ જેમાંથી થાય છે એવો તે પુરુષ તર્ક તથા નિર્દેશનો વિષય નહિ હોવાથી તમને મેં કહ્યું તેમાંનું કોઈ અથવા બીજું કોઈ આ પ્રસ્તુત પ્રસંગમાં દુઃખ દેનારું કારણ છે એમ તમે નિશ્ચય કરી શકતા હો તો પ્રસ્તુત પ્રસંગને અનુરૂપ દુઃખનું કારણ તમે તમારી બુદ્ધિથી વિચારી લ્યો.

પર્વ ધર્મે પ્રવદતિ સ સમ્રાટ્ દ્વિજસત્તમ ।

સમાહિતેન મત્સા ચિત્તેદઃ પર્યચટ્તં ॥

ધર્મે આમ કહું એટલે હે બ્રાહ્મણ! તે રાજાઓ પોતાના મનને સમાહિત કર્યું અને તથા પછી ખેદરહિત થઈને તે તેને કહે છે:—

ધર્મે બ્રહ્મીષિ ધર્મજ્ઞ ધર્મોઽસિ વૃપરૂપદ્રુક ।

યદધર્મકૃતઃસ્થાન સત્ત્વકસ્યાપિ તદ્ભવેત્ ॥

હે ધર્મને જાણનારા! તમે ધર્મજ્ઞ કહે છો અને જે કોઈ અધર્મ કરનારું સ્થાન

સચ્ચે તે પણ અધર્મનો ભાગી થાય એમ જાણીને તમે તમને અધર્મ કરનારાનું સ્થાન સચ્ચતા નથી એટલે કે આ રૂઢે તમને અધર્મ કરેલ છે એવું કહેતા નથી તેથી મેં જાણ્યું છે કે તમે વૃષભના રૂપને ધારણ કરનારા સાક્ષાત્ ધર્મ પોતેજ છો.

अथवा देव माया या मूर्त गतिरनोचरा।

चेतसो वचसश्चापि भूतानामिति निश्चयः ॥

અથવા પરમેશ્વરની માયાની ગતિ ખરેખર પ્રાણીઓનાં મન અને વચનથી જાણી નથી એવો નિશ્ચય છે.

ધર્મ અને પરીક્ષિત રાજાના સંવાદનાં ઉપર કહેલાં વચનોનું યથાવત્ મનન કરીને આપણે આપણા આ અનિષ્ટ પ્રસંગના કારણનો આપણી પોતાની હૃદયથી નિશ્ચય કરી લેવાનો છે. પણ તેથી જે ભૂમિમાં આપણો આશ્રમ વસેલો છે તે ભૂમિ ઉપર પોતાનું રાજ્ય છે એવું માનનારા રાજાએ પણ આપણા આશ્રમના સંરક્ષણમાટેના પોતાના સ્વધર્મને વિસારે પાડવો ઘટે નહિ.

તાલુકાના દરબારસાહેબને મળવાથી તથા બીજી રીતે જાણ્યું છે કે તેઓ પોતાના એ સ્વધર્મને જાણે છે તથા અપરાધીઓને શાસન આપવાના શક્ય સઘળા પ્રયાસો કરી રહેલા છે, પણ પ્રથમ કહ્યું છે તેમ તાલુકા નાનો છે અને અપરાધીઓ જુદી જુદી હકુમતની ભૂમિમાં રહેનારા હોઈને એક વખત તેઓ તાલુકાની હદ ઊંડી ગયા પછી તેમને દસ્તગત કરવા કશું છે.

બીજી રીતે ભારતવર્ષની વર્તમાન રાજ્યવ્યવસ્થા વિચિત્ર વર્તે છે એટલે કે આપણાં શાસ્ત્રમાં કહેલી રાજ્યવ્યવસ્થા પ્રમાણેની રાજ્યવ્યવસ્થા વર્તમાનમાં નથી એવી પરિસ્થિતિમાં તાલુકાના કે તાલુકા ઉપર વર્ચસ્વ ધરાવનારી બીજી કોઈ રાજ્યસત્તાના બળ ઉપર આપણા સંરક્ષણમાટે આપણે આશા બાધી બેમવાથી આપણી તે આશા સફળ થાય એવો સંભવ નથી,

अने स्वचीर्वाद्राज्यचीर्वाच्च स्वचीर्धं चलचत्तरं।

तस्मात्स्वेनैष वीर्येण निगृहीयादरोन् द्विजः ॥

બ્રાહ્મણના પોતાના બ્રાહ્મબળ અને રાજ્યના રાજ્યબળ એ એ બંનેની તુલનામાં બ્રાહ્મણનું બ્રાહ્મમય વધારે બળવાન છે માટે બ્રાહ્મણે પોતાના બ્રાહ્મબળવડે જ યત્નોનો નિગ્રહ કરવો જોઈએ.

આ મનુસ્મૃતિના વચનને અનુસરીને આપણા બ્રાહ્મબળવડેજ આપણે આપણું સંરક્ષણ કરવાનું છે એમ જાણીને તેની સદા જાગૃતિ રાખવી જોઈએ છે. પણ આ વિશ્વમાં યથાવત્ વ્યવસ્થા રાખી રહેનારા ખરા સમ્રાટ શ્રીવિશ્વેશ્વર છે એમ જાણીને આપણા સંરક્ષણનો સર્વ ભાર ખરીરીતે એમનાપર રાખી રહેવામાં ખરું હતાપણુ છે એવો પણ આપણે નિશ્ચય કરવો જોઈએ.

આપણાં સંકૃતને વશ થઈને એજ વિશ્વેશ્વર પોતે આપણા સંસ્કૃતપરમાત્મા શ્રીમન્નાથ-ભગવાનના સ્વરૂપમાં આપણને કૃતાર્થ કરેલાં છે.

એજ વિશ્વેશ્વર પોતે આપણા કોઈ દુષ્ટતાને લક્ષમાં લઈને આપણને અત્યંત અનિષ્ટ એવો આ પ્રસંગ દેખાડો છે.

એમ જાણીને શાસ્ત્રની દૃષ્ટિથી આપણે કોઈ દુષ્ટતા ન કરીએ અને સંકૃત સદા

કરતા રહીએ એવા નિશ્ચયવાળા થઈ આપણે એવા આચારવિચારમાં રિયત થવું જોઈએ. એવો આ પ્રસંગથી ઉપદેશ લઈને આપણે આપણા સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમન્નાયકગવાનના ઉપદેશને અનુસરી રહેવાના દૃઢ નિશ્ચયવાળા થઈ રહેવું ધટે છે.

વિશેષમાં આ સંપૂર્ણ વિશ્વ માયાની રચના હોઈને તેમાંનો કાઈ વ્યતિકર ખરા નથી પણ સર્વે વ્યતિકરો મિથ્યા છે.

ખરું ન હોય છતાં જે ખરાજેલુંજ જણાય તે મિથ્યા કહેવાય.

અને મિથ્યા વ્યતિકરથી ખરા દર્ષને કે ખરા ખેદને વશ થવું વિવેકીને ધટે નહિ એમ જાણી આ અનિષ્ટજેવા પ્રસંગથી પણ ખરા ખેદને વશ થવું આપણને ધટવું નથી.

એટલુંજ નહિ પણ એકજ વિશ્વેશ્વર પોતે માયાવડે જીવોના રૂપમાં અનેક થયેલા છે તેથી લૂંટારાઓ પણ ખરીરીતે જોતાં વિશ્વેશ્વર પોતેજ છે એમ જાણીને તેમના પ્રતિના વૈરની કાઈ લાગણીને આપણે અવકાશ આપવો ધટતો નથી.

લૂંટારાઓ પોતાને લૂંટારાના રૂપમાંજ જાણે છે. તેઓ કાઈ પોતાને પોતાના પરમેશ્વર રૂપે જાણતાજ નથી તેથી તેઓ આપણા પ્રતિ લૂંટનો અનિષ્ટ પ્રસંગ ઉપજાવે તે સંભાવે છે.

પણ સર્વે જીવો વસ્તુતાએ વિશ્વેશ્વર છે એવું સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમન્નાયકગવાનના ઉપદેશથી જાણીતા થયેલા આપણે લૂંટારાઓપ્રતિ પણ વૈરના લાવને ઉપજાવીએ તે ધટેજ નહિ.

આપણે તો સર્વથા સર્વપ્રતિ નિર્વેરજ રહેવું ધટે.

અને બ્યવહારદૃષ્ટિથી જાણાતા અનિષ્ટ પ્રસંગની નિવૃત્તિ અર્થે બ્યવહારની રીતે કરવાના પ્રયત્નને ચિત્તના સમભાવપૂર્વક કરતા રહીએ એજ આપણને માટે ધટે છે.

—:૦:—

શ્રીકાર્તિકી પૂર્ણિમાનો શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજનમહોત્સવ

તથા આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ

(સ્થળ: શ્રીઆનંદાશ્રમ)

ગત આશ્વિન માસના અંકમાં જણાવ્યા પ્રમાણે કાર્તિક સુદિ તરશ પૂર્ણિમા ને વહિ એકમ એમ ત્રણ દિવસપર્યંત શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્માશ્રીના મહાપૂજન મહોત્સવનો તથા તેને અંગે આધ્યાત્મિક સાધનક્રમનો સાપ્તિક કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. આ મંગળ પ્રસંગનો લાભ લેવામાટે યુગ્મર્ષ તથા ગુજરાત કાઠિયાવાડમાંથી લગભગ બસો બંધુબહેનો આવ્યાં હતાં.

કાર્તિક સુદિ ૧૨ની રાત્રિએ શ્રવણમંદિરમાં નિયતસમયે સૌ ગુરુબંધુઓ અને બહેનો એકજ થયાં હતાં, અને શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંતારાણી, એમણે મહાપૂજનમહોત્સવ અને સાધનક્રમસંબંધી આવશ્યક વિવેચન કર્યું હતું.

આધ્યાત્મિક સાધનક્રમની યોજનાપ્રમાણે આ વેળા પણ હિતસવના દિવસોમાં પ્રાતઃસ્મરણ, ભજનકીર્તન, યોગાસનો, સ્નાનસંખ્યાદિ નિલકર્મ, વેદપાઠ, જપ-ધારણાધ્યાન, આધ્યાનપ્રવચન, શ્રીઈશ્વરનો જપ આદિ ક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં આવનાર બંધુબહેનોએ યથાશક્તિ પ્રેમપૂર્વક ભાગ લીધો હતો.

કાર્તિક સુદિ ૧૫ ગુરુવારે ૧૦ વાગે પૂજ્યપાદ સદ્ગુરુદેવના મહાપૂજનનો સમય હોઈ તે પહેલાં શ્રીદક્ષિણામૂર્તિસનાતનધર્મવિલાસવના શાસ્ત્રીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓ આદિએ વેદમંત્રોના પાઠવડે મળ્યાયરણ કર્યું હતું. ત્યારબાદ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્માનું ઘોડશોપચારવડે વિધિપૂર્વક મહાપૂજન કરવામાં આવ્યું હતું. પૂજનમાં વચ્ચે વચ્ચે શ્રીસદ્ગુરુપ્રસ્થિતિઓ તથા જાવમય ભજનો બોલાતાં હતાં. પૂજનકાર્ય સમાપ્ત થયા પછી શ્રી મહારાણીદાસભાઈએ લખેલા ને સંસ્કૃત શ્રી. ધેલાભાઈ સુદરજી ભમવેયાના રમરણ્યે કૃતિપાણીવાળા સંસ્કૃત સોની પુરુષોત્તમ સુદરજી ભમવેયાવતી તેમના પુત્રોએ છપાવી પ્રસિદ્ધ કરેલા શ્રીઉપદેશ ત્રયાવલિના “શૌચ” નામના ૧૦૪મા અંકના ટેલક બાગનું તથા પૂજ્યપાદ સદ્ગુરુશ્રીપ્રણીત દોહરા “શ્રીનાયકુઓષમાલા”ના ટેલકાએક બાગનું વાચન કર્યું હતું, અવશિષ્ટ ભાગના અંકનું તથા દોહરાનું વાચન પણ અનુકૂળ સમયે કર્યું હતું.

સાધનક્રમના દિવસોમાં પૂજ્યપાદશ્રીના નિજાદિરમાં શ્રીકૃષ્ણમંત્રના જપની યોજના પણ આજ રાખવામાં આવી હતી, જેમાં બિન્નબિન્ન ગ્રંથોએ એકેક કલાક મુખદોષસાથે જપ કરવામાં યથાશક્ય લાભ લીધો હતો.

સાધનક્રમના દિવસોમાં નીચેના વક્તાઓએ બિન્નબિન્ન વિષયોપર વ્યાખ્યાનો કર્યા હતાં—

વક્તાનું નામ

વિષય

- ૧ શ્રી. માણિકલાલ નાનજી ચંદારાજી
- ૨ શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેસાઈ
- ૩ શ્રી. અમરજી સુદરજી
- ૪ શ્રી. જીવનરામ મકનજી ભટ્ટ
- ૫ બી. શંકરચાસ્ત્રી
- ૬ બી. શ્રીકેશવશર્મા
- ૭ શ્રી. ભાઈચંકર ધનજી દવે
- ૮ શ્રી. કરણસિંહજી લાલસિંહજી દાહર

- મહાપૂજનમહોત્સવ ને સાધનક્રમ
શ્રીઉપદેશત્રયાવલિના ૧૦૪મા અંકના
શ્રીમનાયકુઓષમાલાનું વાચન.
અવતારી ગુરુદેવ.
સત્સંપૂર્ણ શોધ.
ધર્મ
ભદ્રાગીન
વ્યવસ્થિતસંગઠન, સદ્ગુરુપ્રતાપ, તથા
શ્રી માણિકલવર્માની ગુરુચાન પ્રતિની સેવા.
સેવામંડળ.

શ્રીગુરુપૂર્ણિમાના મહોત્સવના ત્રણ દિવસો દરમિયાન નીચેના ગૃહસ્થો તરફથી પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવની પાવનસેવામાં યાગ ધરાવવા ઉપરાંત આનંદાશ્રમવાસીઓ તથા મહોત્સવમાં ભાગ લેવા આવેલા સૌ જિજ્ઞાસુ અંધુજહેનોને મિટાઈ જોજન આપવામાં આવ્યાં હતાં—

- કાર્તિક સુદિ ૧૩ શુક્રવાર એક ભક્તજન.
કાર્તિક સુદિ ૧૫ ગુરુવાર શ્રી. શેઠ રવજી દેવજી ગાંધીએ અર્પણ કરેલ રકમના વ્યાજમુદ્દી હા. શેઠ જમનલાલભાઈ-જમનચંદ.
કાર્તિક વદિ ૧ શુક્રવાર શ્રી. સંસ્કૃત શેઠ જાયાલાલ જોડાલાલ હક્કર
ભાવનગર હા. શેઠ ધૃત્કુમારભાઈ

મહાપૂજનમહોત્સવપ્રસંગે નીચેની વસ્તુઓ ભેટરૂપે આવેલી છે—

સંસ્કૃત શેઠ રવજી દેવજી ગાંધી હા. શેઠ જમનલાલ માલજીભાઈ-જમનચંદ એમના તરફથી જોજનમાં વપરાતો સર્વ પ્રકારનો મસાલો, એલચી, કેકર, કપૂર વગેરે.

શ્રી. ચતુરભાઈ આશાભાઈ પટેલ-અમદાવાદ, એમના તરફથી ચાહેદાદી નિમિત્તે રૂ. ૨૦ વીસ આપ્યા હતા.

શ્રીચુરુપૂર્ણિમાને દિવસે લિત્ર લિત્ર સ્થળે થયેલ શ્રીસદ્ગુરુપૂજન:—

શ્રીઆનંદાશ્રમ-પોરબંદર. શ્રીઆનંદાશ્રમ-મોજદડ. શ્રીઆનંદાશ્રમ-લીંછુડા. શ્રીઆનંદાશ્રમ-પ્રાકા. શ્રીઆનંદાશ્રમ-કરાંચી. શ્રીઆનંદાશ્રમ-અમદાવાદ. શ્રીઆનંદાશ્રમ મુમુક્ષુમંડળ-મુંબઈ. જંબુસર, આંબળ, સીગમ, દીવા, કુંડલા, નમગ્નેધપુર, સાદરા, કુંતિયાણા વગેરે લિત્રલિત્ર સ્થળે સૌ ચુરુપૂર્ણિમાએ મળીને પૂજ્યપાદશ્રીનું વિધિપૂર્વક મહાપૂજન કર્યું હતું.

—[*]—

શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર

[આશ્વિન માસ]

શ્રીસદ્ગુરુપૂજન:—ગત આશ્વિન વદિ ૧૧ પૂજ્યપાદશ્રીની પુણ્યતિથિનિમિત્તે પૂજ્ય-પાદશ્રીનું પોઠશોપચાર-વિધિથી પૂજન કરવામાં આવ્યું હતું, અને સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ ફીદક્ષિણામૂર્તિસ્તોત્રનો પાઠ તથા ગીતાપાઠ કર્યા હતા તથા ઉપવાસપૂર્વક વ્રત કર્યું હતું. સદ્ગુરુપૂર્ણિમાને દિવસે તેમજ નૂતનવર્ષારંભના દિવસે પણ પૂજન થયું હતું.

લીંછુડા, મોજદડ, અમદાવાદ, કરાંચી તથા મુંબઈઆદિ સ્થળોએ પણ આ દિવસે પૂજ્યપાદશ્રીનું મહાપૂજન સૌ ચુરુપૂર્ણિમાએ મળી કર્યું હતું.

શ્રીમૃત્યુંજયમંત્રના અનુદાનની પૂર્તિ અર્થે શ્રી. મૂળજીભાઈ તુલસીભાઈ પટેલ દીવા-વાળાતરફથી મૃત્યુંજયમંત્રનો દર્શાશ હોમ તથા સવાલાખ ગાયત્રીનૃપપુરસ્કારણની પૂર્તિ અર્થે દર્શાશ હોમ અને એક હોમાત્મક નવચંદી તેમના તરફથી કરાવવામાં આવી હતી. તેમજ આનંદાશ્રમવાસીઓ આદિ સૌને આ નિમિત્તે ભોજન આપવામાં આવ્યું હતું.

મુખ્યભેટ:—રૂ. ૧૨-૦-૦ બેન જનબાઈ રાસા-રાણાવાવ. રૂ. ૧૦-૦-૦ શ્રી. સોમનાથ હરજીવન-વીલેપારલા. રૂ. ૫૦-૦-૦ શેક રાજસી જીવરાજભાઈ-મુંબઈ. રૂ. ૨૫-૦-૦ શ્રી. દોરકાદોસ ખેતસી-કરાંચી. રૂ. ૫૦-૦-૦ એક ભક્ત. રૂ. ૧૦-૦-૦ વકીલ આણંદલાલ ગોવિંદજી તરફથી બેન દમયંતીના આત્મકલ્યાણાર્થે.

સદ્ગુરુદે ને રુદ્રાભિષેક:—ગઢવી ગોવિંદ ભોજન-જંબુડા. શ્રી. હરજીવન કેશવજી. શ્રી. જટાશંકર જગજીવન-જૂનાગઢ.

ભોજન:—રૂ. ૧૦-૧૨-૩ વિજયાબહેન લક્ષ્મીશંકર-ધંધુડા. રૂ. ૨૧-૧૫-૦ શ્રી. હરજીવન કેશવજી શાહ-મુંબઈ. રૂ. ૨૩-૩-૬ શ્રી. હરજીવન કેશવજી-મુંબઈ. રૂ. ૧૭-૬-૦ શ્રી. જગમેહનદાસ રમણિકલાલ કેશણી-મુંબઈ (બે ભોજનના.) રૂ. ૬-૦-૦ નાનીબહેન તે સદ્ગત મણિલાલ મગનલાલ ત્રિવેદીનાં વિધવા-અમદાવાદ. રૂ. ૨૫-૦-૦ શ્રી. વામનજી જટાશંકર-પાટણ-ફલાહાર નિમિત્તે. રૂ. ૨૫-૦-૦ શ્રી. રાજસી જીવરાજ-મુંબઈ.

યાજ્ઞ:—રૂ. ૧-૪-૦ વકીલ આણંદલાલ ગોવિંદજી-પોરબંદર. રૂ. ૧૫-૦-૦ શ્રી. જગનલાલ શવજી-મુંબઈ (બાર યાજ્ઞ.) રૂ. ૭-૮-૦ શ્રી. મૂળજી પ્રાગજી-કરાંચી આગળના ભોજનનાં બાકી હતા તે. રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી. મૂળજી પ્રાગજી-કરાંચી (૨ યાજ્ઞ.) રૂ. ૫-૪-૦ શ્રી. પ્રજલાલ વનમાળી-દહેજી (૪ યાજ્ઞના.) રૂ. ૧-૪-૦ ગઢવી ગોવિંદ ભોજન-જંબુડા.

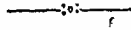
૩. ૦-૮-૬ ગઢી ગોવિંદ, બોમન ડા. ૧-૪-૦ શિવલાલ ખડેચરલાલ સાઓ-દાંક. ૩.
 ૨-૮-૦ શેઠ પ્રાગજી દેવજી-પોરબી (૨ યાગ.) ૩. ૫-૧-૦ શરદલાલ મોદનલાલ-
 નમનપુર (ચાર યાગ.) ૩. ૫-૦-૦ શ્રી. પ્રભુજીવનદાસ, નરોત્તમદાસ-ભાવનગર (૪
 યાગ) ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. હર્ષદાસ મહાગણીદાસ દેશમુર્તિ-ચાંગરોળ. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. દરજીવન
 દેવજી. ૩. ૧-૪-૦ જીડીબેન-ગેરાવરનગર. ૩. ૧-૮-૦ શ્રી. હાનેશદાસ ખેતરની-કરાચી
 ૩. ૧-૪-૦ રાજસી જીવરાજ તરફથી પોવા ધરવામાટે ૧-૪-૦ બી. જતાસકર જગજીવન-
 નૃત્તાગદ. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી જવાન બીખાસાઈ-ભાવનગર. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. રાજસી જીવરાજ-
 વાંકાનેર. ૩. ૧-૪-૦ બેન દમયંતીના આત્મકલ્યાણાર્થે હા. શ્રી. આપુદત્ત ગોવિંદજી
 લાખાણી. ૫-૪-૦ શ્રી. ભાઈનર ધનજી દવે દયુ શ્રી. મહાતકર મણિચકર ત્રિવેદી તથા
 જીવનમુક્તા મહાશકર ત્રિવેદી. (ચાર યાગ.) ૩. ૫-૪-૦ બેન સવિતામોરી વાઈવર
 ધનજી દવે (૨ યાગ.) તથા નંદલાલ પિ. મણિચકર તથા ચિ મુરેલ (૨ યાગ.)

આખંડીપદ:—૩. ૧૭ શ્રી. પ્રેમચકર દરગોવિંદ હાર-સિદ્ધપુર. ૩. ૦-૩-૬ વિજયા-
 ખડેન લક્ષ્મીદાસ-વંજી. ૦-૪-૦ શ્રી. શિવલાલ ખડેચરલાલ-દાંક. ૦-૮-૦ શ્રી પ્રાગજી દેવજી-
 કરોચી. ૩. ૦-૮-૦ શ્રી. પ્રભાચકર જમનાદાસ-પોરબંદર. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. હર્ષદાસ
 મહારાણીદાસ દેશમુર્તિ-ચાંગરોળ. ૩. ૦-૪-૦ શ્રી. લાલચંદ અમરસી-દાંક. ૩. ૦-૪-૦ શ્રી
 શાંતિલાલ દેવચકર-દાંક. ૩. ૫-૦-૦ બી. રાજસી જીવરાજ-વાંકાનેર.

પુસ્તકપ્રકાશન ને પ્રચારમાટે:—૩. ૨૭-૧-૦ શ્રી. સત્યસિંહ જયમસિંહ તરફથી
 “શીનાયપ્રશ્નનું નિજમદિર” એ પુસ્તિકા ઉપાવવામાટે. ૩. ૨૦-૧૫-૦ શ્રી. દુર્ગાચંદર
 મણિચંદર ઉપાધ્યાય-સોનડીનાગર તરફથી “પૂન્યપાદ્યોનું જ્ઞાનગદ” એ પુસ્તિકા ઉપાવવા-
 માટે. ૩. ૨૫-૦-૦ શ્રી. દયાળસિંહ લાલસિંહ તરફથી “જયંતીમહોત્સવ” નામની પુસ્તિકા
 ઉપાવવામાટે હા. શ્રી. લાલસિંહજી હાકરના સુપ્રોત્તે.

સદ્ગત ખડેન મણિજીઈ રજુઆરાય-પોરબંદરવાગાંતરફથી હા. શ્રી. નંદરલાલ
 કુચ-ભાવનગર મારફત ચાંદીનાં ૧ બેડી પાદુકા તથા ચંદીની દેમગળાં ૭ખીજી પ્રત્યુદ્યોને
 અર્પણ થયાં છે.

(ગણગોની મેલવારીને લઈ પત્રચુક્રગેટ દવે પછી હપતો.)

લવાજમસંબંધી જરૂરી નોંધ .

ગણગોની અસહ્ય મેલવારીમા ચાલુ ૧૨મા વર્ષે આ છમે બેંક પ્રસિદ્ધ નામ છે, માટે જ
 ખુનહોનેનું લવાજમ બાકી હોય તેઓ પોતાનું લવાજમ જેમ બને તેમ વેગાચર મેલવી આપે
 એમ સ્પષ્ટ આપવામાં આવે છે. કહડ રહેવાળી ઇચ્છા ન હોય તેમણે અગાઉથી ના લખવા
 થમ લેવો, એટલે દપાલ તથા વી પી. કચવાના ક્રમ ને ખર્ચાનાં નકાલ તત્ત્વ ન પડે

વચનરૂપે, આનંદાચમ પોન્ટ બીલખા-(કાંમતવાઃ

॥ श्रीलायचारलभृत ॥

द्वितीय प्रयोग

પૂજ્યપાદ સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રી શ્રી
૧૦૮ શ્રીમન્નથુરામશર્મા આચાર્યજીના
જીવનચરિત્રનો આ બીજો ભાગ હયાલ
મથા છે. પ્રથમ પ્રવાહુલેલી સામગ્રી ને
પાંચસોઉપરાંત પૃષ્ઠો છે. લગભગ ૩૦
ચિત્રો છે.

બે હજાર અતિ અપતાંસુદી એક
પ્રતિની કિંમત રૂ. ૦-૧૫-૦ અને
પાંચલી પાંચસો પ્રતિમાં એક પ્રતિની
કિંમત રૂ. ૧-૧૪-૦ વાખવામાં આવી છે.

એક પ્રતિના ટપાલખર્ચ રૂ. ૦-૧૨-૦
મરો મરુ કે તેથી વધારે પ્રતો રેલવે
પાર્સલથી મંગાવવી અનુકૂલ પડશે.
રેલવે પાર્સલથી મંગાવતાં એક પ્રતિ દીઠ
ટાકથી બે આના ખર્ચ આવવા સંભવ
છે. રેલવે પાર્સલથી મંગાવનારે કિંમતનાં
નાણાં અગાઉથી મોકલવી આવવાં
જોઈશે.

જે જે અંશુભાષાએ આ દ્વિતીયપ્રવાહનું પુસ્તક આપેલ હોય તેમજ પુસ્તકમાંનાં ચિત્રા અનુક્રમણિકાપ્રમાણે મેળવી જવાં તથા પૃષ્ઠો પદ્મ મેળવી જવાં, ને આજ્ઞાં હોય તેા તુરત જણાવવું.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय, ज्ञानंदाश्रम, नयागाव पोस्ट छद्मश्रम-अध्यापक.

अभ्यान्वय, न्यायान (प्र. अन्वय-अभ्यान्वय)

सद्वृत्ति

अंकट यत्तुः पाणिम् आदिक् पत्र

(Kathiawar-India).

आनंदाश्रम

P. O. Billa

श्री० श्री ज्ञानेश्वर महाराज समा.
३० नं० ३५५ मिहमपराड
इंग्लिस लेन.
मुंबई-४

2-920 Ea

પર્વ ૧૨ ચું

આર્ચી

અંક ૭ મા

શ્રવણ ૨૦૦૦

॥ ૐ ॥

॥ યતો યમસ્તતો જનઃ ॥

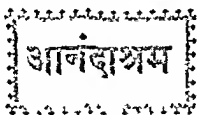
માર્ગિક સંવાદન

પોસ્ટલ નં ૫

૨૧-૧-૦-૦

સંસ્કૃત

શિશિમ ૨

શ્રીમદ્ આનંદ

દુર્વારસસારદુરાગિન્દ્ર ૨, વાપૂચ તુલુ દુરપૂર્ણાવેઃ ।

યો વૈ મપન્ન પરિવાતિ નામઃ દુરપ્ત આસ્તે સ મુક્તાબનેઽસ્મિન્ ॥

જેવું મારા હૃદયે છે એના સંચારને પતના દરને દાઢી રહેલા તથા હૃદ પ્રારબ્ધને ઈશ્વારના હાથે લલમલી રહેલા જે એન સરને આવી રહે તેવું જેઓએ તેમની અનરૂપ પરિવાર ક-ઉ, તે સનુ દરનાયો વ સુરુપનાતમા શ્રીનરાય-ભગવાન (શ્રીમદ્ધુરામશર્મા), અનુ જે પ્રસિદ્ધ આપના પાતા આસન કરેલું છે તે આ આનંદાશ્રમ છે

અનુક્રમણિકા

ક્રમસંખ્યા	વિષય	પૃષ્ઠાંક
૧	શ્રીનાથપ્રભુમાર્ચના.	૬૭
૨	શ્રીનાથવચનામૃત.	૬૪
૩	શ્રીઆનંદાચર્યાનાં તંત્રારાજી.	૬૫
૪	શ્રીઆનંદાચર્યા-કૃતિયાદ્યા.	૬૬
૫	કાર્તિક કાવ્ય.	૧૦૦
૬	જ્યોતી મંડોરના.	૧૦૨
૭	કૃપાનાથ સાથે મધ્યમનાં સ્તવમંદિર.	૧૦૩

શ્રીઆનંદાચર્યા-કૃતિયાદ્યા

સ્થાપના: કાર્તિક વર્ષ ૧૭૧૦૦૦ અંકમવાર

નોંધ:—જ્યોતી મંડોરના સ્થાપના પુરો તથા પૌરાણિક કૃતિયાદ્યાનાં આલેખો પોતાના મહત્ત્વને કારણે સ્વયં સ્વીકૃતિ "શ્રીઆનંદાચર્યા-કૃતિયાદ્યા" રૂપે સ્થાપના કરી છે. આશુકીયકાળના શ્રીનાથગણેશદેવનાં મૂળનાં આલેખ તથા કથા-ભણ; એ તથા આનંદાચર્યાનાં કાર્તિક મહાસિદ્ધિનાં મધ્યમગણેશ દેવે.]

—[૧]—

જર્જ

પ્રસ્તાવ:—જ્યોતી મંડોરના અને કાર્તિકકાળનાં સ્થાપના પુરો તથા પૌરાણિક કૃતિયાદ્યાનાં આલેખો પોતાના મહત્ત્વને કારણે સ્વયં સ્વીકૃતિ "શ્રીઆનંદાચર્યા-કૃતિયાદ્યા" રૂપે સ્થાપના કરી છે. આશુકીયકાળના શ્રીનાથગણેશદેવનાં મૂળનાં આલેખ તથા કથા-ભણ; એ તથા આનંદાચર્યાનાં કાર્તિક મહાસિદ્ધિનાં મધ્યમગણેશ દેવે.]

સંગી અને પ્રકાશક: શ્રી. સદાશિવજી સ્વામી, નેત્રમુખ્ય-મોગશી-કાર્તિકાવાસ. ઉલ્લેખ: શ્રી. કથાસિદ્ધિ સ્વામી-મોગશી-કાર્તિકાવાસ, નવાગામ-પોર શ્રીલખા.

શ્રી ભગવતસિદ્ધિ કલેક્ટર વિથા એન્ડ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.
કાર્તિક, દુકાન: પારિષદ કેળવણી કાન્યાગામ, ગાંધી

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ॥

આનંદં વ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ-આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને બાળનાર ઠાઠથી પણ ભય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૨ મું]

સંવત્ ૨૦૦૦-માર્ગશીર્ષ

[અંક ૭]

શ્રીનાથપ્રસુપ્રાર્પના

[લેખક:-શ્રી. માલદેવ રાણા-પારખંદર]

કેણુ ઊતારે ભવપાર, ગુરુ બિન કેણુ ઊતારે ભવપાર. ટેક.

ભવસાગરમાં નાવ પુરાણું, હાલકલોલક થાય;
કામ ક્રોધ મદ મોહરૂપી, ત્યાં જળચર છવ અપાર. ગુરુ બિન૦ ૧
સ્નેહીજનોની સહાય ન દેખું, અઠળાવે સંસાર;
ભવાટવીમાં બહુ બહુ ભાટકથો, દીઠો નહિ કંઈ સાર ગુરુ બિન૦ ૨
મન મર્કતે બહુ સમજવું, બીગડી બાજુ સુધાર;
આશાતૃષ્ણ તણા વેગથી, બચી નીકળવું બહાર. ગુરુ બિન૦ ૩
ગુરુદેવની દયાદંડિથી, પહોંચાશે ભવપાર;
શરણુ સાચું ગુરુદેવ આપતું, ધારું ધીરજ અપાર. ગુરુ બિન૦ ૪
આપ દયાથી નાથ હવે તો, સમજાશે સહુ સાર;
રાણુમુત તો બહુ બહુ વિનવે, સરેળ કરે અવતાર. ગુરુ બિન૦ ૫

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીનાથભગવાન]

આત્મા ત્રણ શરીરથી રહિત, અસંગ, અક્રિય, પૂર્ણકામ ને સમ્યક્દાનંદધન છે એવો વારંવાર વિચાર રાખીને મનને શાંત રાખવાનો પ્રયત્ન કરવો.

સાત્ત્વિકી શ્રદ્ધા, ધર્મપાલનમાં અખંડ ઉત્સાહ, વાણીનિશહ ને પૂર્વાધરનો પૂરો વિચાર કરીને પ્રવૃત્તિ કરવાના સ્વભાવમાં વધારો કરતા રહેશો.

પુરસ્કારણને લગતું સર્વકામ શ્રદ્ધા, પ્રીતિ, ધૈર્ય, વિવેક ને વ્યવસ્થાથી ચાલતું હશે. શરીર, ઇંદ્રિયો ને અંતઃકરણને સાત્ત્વિકભાવમાં રાખવા સાધવાનતાપૂર્વક પ્રયત્ન ચાલતો હશે.

વાણી છવાતમાના પ્રતિનિધિરૂપ ગણાય છે માટે તેને બહુ પવિત્ર રાખવા ધૈર્ય ને સાધવાનતાથી પ્રયત્ન કરતા હશે.

શ્રોતાને પ્રિય લાગે એવું, પરિણામે શ્રોતાનું હિત થાય એવું, યોગ્ય પ્રમાણથી બાણવામાં આવ્યું હોય એવું, કષ્ટવિનાનું ને પરિમિત બોલવું એ વાણીનું તપ છે. મંત્રજપ ને મોક્ષપ્રતિપાદક શાસ્ત્રનો પાઠ પણ વાણીનું તપ ગણાય છે.

કોઈને અપ્રિય લાગે એવું, કોઈનું અપમાન થાય એવું ને શિષ્ટાચારથી વિરુદ્ધ તોછડાઈવાળું ભાષણ સંજ્ઞાના પોતાના તપના નાશના હેતુરૂપ બાણીને કરતા નથી. અંતઃકરણને તથા વાણી-આદિ ઇંદ્રિયોને પરમાત્મામાં એકાગ્ર કરવી તે પરમતપ ને પરમધર્મ કહેવાય છે.

મુમુક્ષુએ એ પરમતપનું ને પરમધર્મનું સેવન કરવું જોઈએ. શાસ્ત્ર પણ એમજ કહે છે:—

“મનસચેન્દ્રિયાણાં ચ લોકાદ્યં પરમં તપઃ ।

તત્ત્વવાયઃ-સર્વધર્મેભ્યઃ સ ધર્મઃ પર ઉચ્યતે ॥”

(અંતઃકરણનું ને ઇંદ્રિયોનું જે એકાગ્રપણું તે પરમતપ કહેવાય છે એવી એકાગ્રતારૂપ પરમતપ તે સર્વધર્મોથી શ્રેષ્ઠ પરમધર્મ કહેવાય છે.)

શ્રોત્રિય ને બ્રહ્મનિષ્ઠ પુરુષનો ઓઠરચુકત વારંવાર સમાગમ કરી મોક્ષશાસ્ત્રનાં પદોવડે તથા તે પદોના અર્થોવડે પોતાની બુદ્ધિને વિશુદ્ધ કરી મુમુક્ષુએ પોતાના અંતઃકરણમાં રહેલા ગુણદોષોનો વિચાર કરવો જોઈએ એમ શાસ્ત્રનું કહેવું છે:—

“સત્સંગમૈઃ પદપદાર્થવિશુદ્ધબુદ્ધિઃ કુર્યાન્નરઃ સ્વગુણદોષવિચારણાન્તિ ।”

(સત્પુરુષોના સમાગમોથી જેણે પદોવડે ને પદોના અર્થોવડે પોતાની બુદ્ધિને શુદ્ધ કરી છે એવો પુરુષ પોતાના અંતઃકરણમાં રહેલા ગુણોનો ને દોષોનો વિચાર કરે.)

જેમ કુશલ વૈદ્ય સૂક્ષ્મદષ્ટિવડે રોગીના રોગને ઓળખી તે રોગને દૂર કરવાનો ઉપાય કરે છે તેમ મોક્ષેચ્છુએ સૂક્ષ્મદષ્ટિવડે પોતાના અંતઃકરણમાં રહેલા દોષોને જોવા જોઈએ, અને યોગ્ય ઉપાયવડે ક્રમપૂર્વક તે દોષોને નિવૃત્ત કરવા જોઈએ.

(ચાલુ)

દિવસની એટલે મંગળવારની રાતે એટલા-
માંથી ઉપડી જવાના છે વિગેરે.

રીતે પીછા પકડી શકાય ?

૪ અમરેલી ફેડરેશન અમલદારને ખબર દેવામાં
આવેલ હતા પણ તેમના તરફથી તો અદ્યાપિ
કોઈ અત્યુત્તર કરવામાં આવેલ નથી.

૪ ફેડરેશન એક્ઝિસર સાહેબે ઘટતું કરેલું છે.

૫ લૂંટારાઓ કોણ કોણ છે, લૂંટનો મુદ્દામાલ
જે હાથ કરવો એ અશક્ય જેવું છે, લગતા
તાલુકા અને સ્ટેટના અમલદારો જાણે છે
વિગેરે.

૫ આ હકીકત બરાબર નથી,

૬ બરવાળા તાલુકો ધણો નાનો હોવાથી
તેની પાસે તેની ફરજનો અમલ થવાની
આશા રાખવી નિષ્ફળ છે.

૬ લેખકે આ હકીકત જોયા મળ્યા વગર
લખી છે.

બરવાળા તાલુકો એ પાંચમા ક્લાસનો
ન્યુરિક્કેશન બોગવતો તાલુકો છે. પીસ-
પચીસ ધાડપાકુઓની સામે થવામાં તાલુકા-
પાસે પુરતાં માણસો તથા સારાં હથિયારો
છે વળી બરવાળા તાલુકો ફેડરેશન સ્કીમમાં
બરોડાસ્ટેટ સાથે છે એટલે બરોડાસ્ટેટની
મદદ મેળવી શકે છે અને તે તજવીજ
પણ ધર્મ છે. લૂંટના વખતે દિવસે અમરેલી
ફેડરેશન પોલીસ સુબા ચૌહાણસાહેબ
નામદાર દરબાર સાહેબની માગણીથી
નવાગામે આવ્યા હતા, આશય જોયો હતો
અને ત્રણ દિવસ રોકાઈ આજુબાજુ ઘટતી
તપાસ કરી હતી. વળી લૂંટ થયાબાદ
મુઘવારે અમરેલી પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટરસાહેબ
પણ પોલીસપાર્ટિ સાથે બરવાળા તાલુકાની
મદદમાં નવાગામ આવ્યા હતા, અને
રોકાયા હતા તથા લૂંટારાસંગે ઘટતી
તજવીજ કરી હતી.

સદરહુ લૂંટના પ્રકરણમાં જનતા સઘળી તજવીજ બરાબર કરવા તાલુકાપોલીસને ખાસ
સૂચના અપાણી છે અને પોલીસ તરફથી તેવી તજવીજ ચાલુ છે. જરૂર પડશે બરોડા-
પોલીસની મદદ મળવા ગોઠવણ થઈ છે.

આ લેખમાં લેખકે ટટલીક અતિશયોક્તિ વાપરી છે અને કહેવાસાંભળવા ઉપરથી
લખેલું છે. પૂરતો તપાસ કર્યાવગર અને જોવાનવડ્યાવગર આવા દિસ્સામાં પોતાનો
મત દર્શાવવો કે હકીકત પ્રસિદ્ધ કરવી બિજાની નથી અને તાલુકાને ઉતારી પાડવા તથા
તાલુકાસાથે બદનક્ષીભર્યું આ વર્તન છે તો જૂલ સુધારવા તક આપવામાં આવે છે, અને

તેની સ્થના આનંદાશ્રમના દ્રસ્ટીઓ તથા લાગતાવળગતાને આપવામાં આવે છે. આવતા અંકમાં સુધારો કરવામાં નહિ આવે તો ધોરણુસર પગલાં લેવામાં આવશે.

ઉપર મુજબ હલુર નં. ૮ તા. ૨-૧૨-૪૩થી અખર આપવામાં આવે છે.

તા. ૨-૧૨-૪૩ મુ. નવાગામ

વિકુલજી નાગજી

મા. ડી. વહીવટદાર."

ગયા અંકમાં ૮૩મે પાને જે લેખ પ્રસિદ્ધ થયો છે તે લેખમાંનું કોઈ લખાણ જોઈએથીને તાલુકાને ઉતારી પાડવાના આશયથી કે તાલુકાસામે બદલેલી વર્તન કરવાના આશયથી તે લખ્યું નથી. જે કોઈ લખ્યું છે તે જે કોઈ જોવાનુભૂતમાં આવ્યું તેજ લખ્યું છે. એમ છતાં પણ દૃષ્ટિએ તાલુકાને લખનારના આશયનો દોષ દેખાય છે તે દોષ ખરેખરો નથી એવું પૂરવાર કરવામાટે તાલુકાએ સચવેલો ઉપર પ્રમાણેનો સુધારો પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે.

આ સંબંધમાં પણ આપણાં ધર્મશાસ્ત્રો તો એવું કહે છે કે:—

ક્ષન્તવ્યં પ્રમુખા નિત્યં દિપતાં કાવિણાં નૃપાં ।

ચાલુદ્ધાતુરાણાં ચ કુર્વતા દ્વિતમાત્મનઃ ॥

બાળક વૃદ્ધ કે પીડિત મનુષ્યો કોઈ પોતાના કાર્યપ્રસંગથી રાગ ઉપર કદી કોઈ આક્ષેપ પણ કરે તો તેની રાગને દુષ્મા કરી સાંખી લેવા કારણ કે એવા આક્ષેપની દુષ્મા આપી સાંખી લેવામાં રાગનું દિત રહેતું છે.

યઃ ક્ષિપ્તો મર્ષયત્વાર્તસ્તેન સ્વર્ગે મહીયતે ।

યસ્તૈશ્વર્યાન્ત દમસે નરકં તેન ગચ્છતિ ॥

પીડિત મનુષ્યો જે કોઈ આક્ષેપ કરે તેની દુષ્મા કરીને જે રાગ સાંખી રહે છે તે રાગ તેના તે ઉદાર કર્મના પરિપાકે સ્વર્ગને પામે છે તથા સ્વર્ગમાં પણ મહિમાવાળો થાય છે અને જે રાગ પોતાના અંધારના મદથી પીડિત મનુષ્યોના આક્ષેપોની દુષ્મા નથી કરતો તે તેના સંકાયવાળા કર્મના પરિપાકે નરકને પામે છે.

આથી આપણાં ધર્મશાસ્ત્રોની દૃષ્ટિથી તો કદી એ લેખમાં કોઈ આક્ષેપ જેવું લખાણ જણાય તોપણ તાલુકાના અધિષ્ઠિતને તેની દુષ્મા કરવી. થાય, કારણ કે પ્રસ્તુત આખો લેખ પીડિત અવસ્થામાં પીડિત હૃદયે લખાયો છે, એમ કોઈ પણ વાંચનારને પહેલી નજરે જણાઈ આવે એવું છે. અને આપણી અવસ્થા પીડિત થવામાટે તથા આપણું હૃદય પીડિત થવામાટે જે કારણ હતું થયેલું છે તે કારણ પણ પ્રસિદ્ધ અને ખરું છે.

આમ છતાં આજના રાજઅમલમાં બહુધા શાસ્ત્રોના આધાર રહેલો નથી. આજ તો આજનાં પ્રસિદ્ધ ધારાધોરણોને આધાર થયેલો છે. એવી સ્થિતિમાં તાલુકાના રાગ પાસેથી આપણે આપણાં ધર્મશાસ્ત્રોના આધારવાળા વર્તનમાટે આશા કે હક કરી શકીએ નહિ.

અને આપણે તાલુકા આપણી સામે કોઈ ધારાસર કે ધોરણુસર પગલાં ભરે એમ તો આપણે નજર ધૃષ્ટીએ પણ આપણે તાલુકા આપણી સામે કોઈ વિરોધી લાગણી દીધમાં રાખે એમ પણ આપણે દૃઢ ન ઇચ્છીએ.

આપણે તાલુકા આપણી સામે દીધમાં કોઈ વિરોધી લાગણી તો નજર રાખે પણ આપણામાટે લાંબી લાગણી સદા રાખી રહે એમજ આપણે તો ઇચ્છીએ. અને આપણે

એમ જે ઇચ્છીએ તે કેવળ આપણી સલામતીના વિચારથીજ ઇચ્છીએ એમ નહિ પણ આપણા પૂજ્યપાદ કૃપાસિંધુ શ્રીમન્નાયલગવાનની એવી ઇચ્છાને અનુસરીનેજ ઇચ્છીએ.

આથી ગયા અંકમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા લેખમાં પ્રસિદ્ધ થયેલી જે હકીકત ખોટી છે એમ તાલુકાનું કહેવું છે તેને આપણે ખોટીજ જાણવી અને તેને સ્થાને તે તે હકીકતનું જે ખરું સ્વરૂપ તાલુકાતરફથી કહેવામાં આવેલું છે તેનેજ આપણે ખરું જાણવું.

તેના પરિણામે ૧ નવાગામનામનું ગામ હાલ થોડો વખત થયાં વસેલું છે એવું નથી પણ સંવત ૧૯૯૨ની સાલમાં વસેલું છે એમ જાણવું. ૨ નવાગામમાં સાદી પોલીસનાં ત્રણચાર માણસો રહે છે એમ નથી પણ રેગ્યુલરપોલીસનો હેડકોન્ટેબલ પણ નવાગામમાં રહે છે તથા હાલ અચારે કુલ દસ માણસો હથીયારબંધ રહે છે એમ જાણવું. ૩ લૂંટારાઓનો મંગલવારની રાતે પીછો પકડી ન શકાયો, તે પીછો પકડવા માટે માણસો તથા શસ્ત્રસરંજામની ન્યૂનતાના કારણે ન પકડી શકાયો એમ નથી, પણ એવી ખાતરી છેક મંગલવારે સાંજે મથી તેવી રાત્રિના સમયે પીછો પકડી શકાયો નહિ એમ જાણવું. ૪ અમરેલીના ફેડરેશન અમલદારને ખબર દેવામાં આવેલ હતા પણ તેમના તરફથી તો અદ્યાપિ કોઈ પ્રત્યુત્તર કરવામાં આવેલ નથી એવું નથી પણ ફેડરેશન ઓફિસર સાહેબે ઘટતું કરેલું છે એમ જાણવું. ૫ લૂંટારાઓ કાણુ કાણુ છે વિગતે જે હકીકત એ પારિઆદમાં લખેલી છે તે તેમજ છે એવું નથી પણ એ હકીકત ખરાબર નથી એમ જાણવું. ૬ અને ખરવાળા તાલુકા ઘણા નાનો હોવાથી તેની પાસે તેની ફરજનો અમલ થવાની આશા રાખવી નિષ્ફળ છે એવું નથી પણ ખરવાળા તાલુકા પાંચમા ક્લાસની જ્યુરિસ્ડિક્શન ભોગવતો તાલુકા છે તથા વીશ પચીશ સરસ્વ ધાડપાડુઓનો પીછો પકડવામાં પહેાંચીવળે એવો છે ઉપરાંત ખરોડારોટની મદદ તે મેળવી શકે એમ છે તથા તેવી મદદ જરૂર પડે મેળવવા ગોડવણુ પણ થઈ છે એટલુંજ નહિ પણ તાલુકાની પોલીસને આ પ્રકરણમાં ખનતી સઘળી તજવીજ ખરાબર કરવામાં સૂચના અપાણી છે અને પોલીસ તરફથી તેવી તજવીજ ચાલુ છે માટે તાલુકાપાસે તેની ફરજનો અમલ કરવાની આશા રાખવી નિષ્ફળ નથી પણ મફત છે એમ જાણી આપણે આશાવંત થઈએ.

ખીજી બાલુ આશ્રમમાં કોઈ કોઈ રાતે પચરા પડવાનો કે એવો કોઈ સંચર થતો રહેવાનું હજી ચાલુજ છે.

એવો છેલ્લો સંચર ગયા કાર્તિક વદ ૧૪ ની રાતે જણાયો હતો, આશરે સદા દસ વાગ્યાના સુમરે આશ્રમના ઉત્તરભણીના દરવાજાના બાપરાપર એકે માણસ ચોકીયાતને જણાયો હતો તે ખીજાં માણસેતો પગરવ નીચેના બહારના ભાગમાં સંભળાયો હતો. ચોકીયાતે એ વેળા બૈરાંના સ્નાનગૃહની અગાસીપર ચડી બંદૂકનો અવાજ કર્યો હતો તેપરથી માણસો નાસી ગયાં હતાં. એ સમયે દક્ષિણ ભણીના દરવાજા પાસે એક ને દિવાનખાના પાસેના બહારના ભાગમાં બે માણસો પણ એક વિદ્યાર્થીએ જોયાં હતાં તથા તે દોહ્યા ગયા તેની દબખાટી સાંભળી હતી. એ દરવાજા પાસેના માણસને પગે બેડેજ વીટેલા હતા ને માથે પાંધડી કાળી હતી એમ પણ વિદ્યાર્થીએ જોયું હતું. બંદૂકનો અવાજ સાંભળી દરબારી પોલીસ આવી હતી ને પગે કાઢી પંચાતનામું પણ ધ્યું હતું.

શ્રીજાનંદાશ્રમ-કૃતિયાણા

સેરાકપ્રાંતમાં આવેલ જૂનાગઢ શહેરનો કૃતિયાણા એક મહાલ છે. આ મહાલનું કૃતિયાણા મુખ્ય શહેર છે. આ શહેર લદાવતી અથવા લાદરનદીને કાંઠે વસેલું છે. જૂનાગઢથી વેરાવળ જતી આગાડીને પહેલું સ્ટેશન ચઢાપુર આવે છે. ચઢાપુરથી સરાગિયાની જુદી ગાડી છે. સરાગિયાથી ગાડા રસ્તે કૃતિયાણા આવે છે. ચઢાપુરથી માઈલ દૂર છે. અને મોટરખટારા રસ્તે સાત માઈલ દૂર છે, મોટરખટારા રેલવેનાજ છે. એટલે મુસાફરને કૃતિયાણાની સીધી રેલવે ટિકિટ મળી શકે છે. પોરબંદરથી કૃતિયાણા આસરે ૨૬ માઈલ થાય છે પોરબંદર અને કૃતિયાણા વચ્ચે બાહુતી મોટરખટારા ચાલે છે. અહીંના ધણા માણસો પરદેશ વેપાર ખેડે છે. અને તેથી આ શહેર સમૃદ્ધ દેખાય છે.

આ શહેરનો પૂર્વ દરવાજો ચેપડા દરવાજો કહેવાય છે. આ દરવાજાથી અંદર આગળ આવતાં ચોરાની આંખલી આવે છે. આ આંખલી સામેના દીવાપર “ક્ષત્રિયક્ષેત્ર” અથવા ક્ષત્રિયોને વસવાનું સ્થાન આવેલું છે. આ ક્ષત્રિયક્ષેત્રમાં શ્રીજાનંદાશ્રમ-કૃતિયાણા આવેલું છે.

ખાંડવાના રહીશ સદગત શ્રીમાન લાલમિહ હરિસિંહ હાકિર એજન્સી વકીલ હતા. ખીલખાના આચાર્યપ્રવર શ્રીમન્નાયભગવાન સાથે તેમનો સમાગમ અને સખધ ભગવાનથી લીજુકમાં શિક્ષકપદે બિરાજતા હતા સ્વાસ્થી હતા એટલેકે સંવત ૧૯૩૬થી શરૂ થયેલો. તે સમાગમે કેવો અને કેટલો આધ્યાત્મિક સખધ બેખમબો હતો તેની કાંખી પૂત્ય માણિક્ય-વર્માએ સ્વરચિત શ્રીનાયચરિતામૃત પ્રથમ પ્રવાહ અને દ્વિતીય પ્રવાહમાં સારી રીતે કરાવી છે. ખીલખાના સંનથીએ એક પત્રમાં લાલસિંહજીને નીચેના બાવનું લખેલું-“લાલ એટલે વિશુદ્ધ ગ્રેમથી જેમનું હૃદય રંગાયેલું છે એવા સિંહ અને મિહ જેમ હરિશ્ચાદિ પશુઓને નસાડી મૂકે તેમ તમે પણ કામકોલાદિને નસાડી નામની સાર્યકતા કરશો” લાલસિંહજીએ વકીલાતના ધંધામાં સારી નામના મેળવી હતી અને બવકાર શોભાઓ હતો. કૃપાનાથનું શિષ્યત્વ સ્વીકારી આધ્યાત્મિક માર્ગમાં મુંદર પ્રગતિ કરી શિષ્ય નામને દીપાબું હતું અને આદીજ ખીલખાના ચોગેશ્વર અને આત્મકામ મહાસત શ્રીમન્નાયપ્રભુએ લાલસિંહજીપરના એક પત્રમાં લખ્યું હતું કે “તમારા ભક્તિયુક્ત હૃદયનું સ્મરણ યત્નાં ચિત્તવૃત્તિ સતોપનો, અનુભવ કરે છે” શિષ્યહૃદયની ચોગ્યતા અને ઉત્તરસ્થિતિનું દર્શન સદ્ગુરુશ્રીના શબ્દોમાં થાય છે એટલે વધુ શું લખવું હોય ?

શ્રી. લાલસિંહજી વકીલાતના કામગાટે કૃતિયાણા વારંવાર આવતા તેથી પોતાના નિવાસમાટે એક મકાન બંધાવેલું. પૂત્યપાદશ્રી ન્યારે ન્યારે કૃતિયાણામાં રિચિતિ કરતા સારે સારે આ મકાન પણ તેઓશ્રીના પાવન પાદારવિદ્યથી પવિત્ર બનતું. આ મકાને લાલસિંહજીના ભક્તહૃદયની પણ ખૂબ કાંખી કરેલી તેજ પ્રમાણે તે ભક્તના ભગવાનનાં પણ ધણીવેળા દર્શન કરેલાં. આ પર્યટકોમાં વાચા હોય તો જગતને આજે કહેત કે એ ભક્ત અને ભગવાન કેણું હતા અને કેવા હતા !

એ અનન્યભક્તનું સ્થૂલશરીર તો સંવત ૧૯૬૪ના પોષમાસની સુદિ બારણની સાંજરે-ન્યારે ભગવાન બારકર ઉત્તરાણે પધાર્યાં સારે-પડ્યું હતું. જતાં સંવત ૨૦૦૦ના

વર્ષના કાર્તિકમાસની વદિ અગીઆરશ અને મંગલવારના સુમંગલદિને કૃતિયાણામાંના ક્ષત્રિય-ક્ષેત્રમાંના ઉપરેકંત મકાને પોતાના પુણ્યેનું ફલ મેળવ્યું. લક્ષ્મીદેવની કામલ શુભભાવનાઓને તેના પથ્થરોએ ઝીલી હશે; ભગવાનના શુભાશિષ્યોને એ પથ્થરોએ ઝીલ્યા હશે; નહિતર ગૃહસ્થોને રહેવામાટે બનેલું મકાન સાધકોને રહેવાનું આનંદાશ્રમ કયાંથી બને ?

સંવત્ ૨૦૦૦ ના વર્ષના કાર્તિકમાસના કૃષ્ણપક્ષની એકાદશી અને મંગલવાર આ મકાનનો મંગલદિન છે-શ્રીઆનંદાશ્રમ-કૃતિયાણાનો પાટોત્સવ અથવા સ્થાપના દિન છે. સદ્ગત શ્રીમાન્ લાલસિંહના પુત્રપૌત્રોએ એ મકાનની માલિકી અને ભોગવટો છોડી કાયમમાટે એ મકાનને “શ્રીઆનંદાશ્રમ-કૃતિયાણા” બનાવ્યું છે ભગવાને લક્ષ્મીને આપેલી મીલકત એના વંશજોએ એ અનન્ય લક્ષ્મીને ભક્તિના સ્મારકરૂપે ફરી એજ ભગવાનને ચરણે ધરી છે. જે વસ્તુ જેઓશ્રીની હતી તે વસ્તુ તેઓશ્રીને આપી છે. અને આપનારાઓએ પોતાને પિતૃન્નણ્ય અને ગુરુન્નણ્યમાંથી અદ્વારો મુક્ત કર્યા છે.

આ સ્થાન “શ્રીઆનંદાશ્રમ-કૃતિયાણા” કહેવાશે. આ સ્થાનનો મુખ્ય ઉપયોગ પૂજ્યપાદશ્રીનાં પૂજન અર્ચનમાટે તથા કૃતિયાણામાટે થશે. આ પ્રમાણેનું દ્રસ્ટડીડ તૈયાર થઈ કૃતિયાણા કોર્ટમાં નોંધાય ચૂક્યું છે.

“શ્રીઆનંદાશ્રમ-કૃતિયાણા” બીલખાના સંતશ્રીના સ્મારકરૂપે ભીલો, શ્રીપારબંદર, શ્રીબીલખા, શ્રીમોહન, શ્રીવીંધુડા, શ્રીપ્રાક્ર, શ્રીકરાંચી અને શ્રીચમદાવાદમાં સ્થપાયેલા આનંદાશ્રમોને પગલે ચાલી પોતાની ચોખ્ખતા સિદ્ધ કરે. પૂજ્યપાદશ્રીએ આનંદાશ્રમોમાટેના દ્રસ્ટડીડમાં જે આદાઓ ફરમાવી છે તેને અનુરૂપ આ આનંદાશ્રમ પણ પોતાનું જીવન ઘડે અને એ લક્ષ્મીના અમરઆત્માને તૃપ્તિ આપે તથા એ લક્ષ્મીના ભગવાનની કૃપામય અમીદાદિ મેળવે એવું એ દયાધન ભગવાન પાસે મુનઝલાવે પ્રાર્થો-વિરભાય છે!

—:0:—

॥ ૐ ॥

જયનાથ.

સાર્વિક દાન

શ્રીવાંકાનેર કાર્તિક વદિ ૧૪ સં. ૨૦૦૦ વાર શુક્રવાર

તા. ૨૬-૧૧-૪૩

પૂજ્યપાદ મહાત્માશ્રી નયુરામશર્મા-આનંદાશ્રમ-બીલખાના માનવંતા દ્રસ્ટી બંધુઓની સેવામાં.

સુ. આનંદાશ્રમ-નવાગામ પોસ્ટ બીલખા

જયશ્રીસદ્ગુરુપરમાત્માપૂર્વક સેવકે રાજસી જીવરાજ વાંકાનેરવાળાની વિનંતિ કે:-આપણા શ્રીસદ્ગુરુદેવની કૃપાથી તેઓશ્રીની પાવનસેવામાં અર્પણ કર્યાની ભાવનાપૂર્વક શ્રીઆનંદાશ્રમદ્વારા નીચે પ્રમાણે પ્રતિમાસે દાન કરવાનો મારો સંકલ્પ આપને નમ્રતાપૂર્વક વિદિત કરવા રજા લઉં છું.

૧ સનાતનધર્મની રક્ષા અને પ્રચારને અર્થે પ્રજાને ઉપયોગી થાય તેવું સરલ ધાર્મિક સાહિત્ય છપાવી વિતામૂલ્યે અથવા સ્વલ્પ મૂલ્યે ફેલાવવામાટે માસિક રૂ. ૨૫ અને પચીસ.

૨ વર્તમાનમાં ચાલતા વિશ્વયુદ્ધથી જે ભય, ત્રાસ, અનવસ્થાની દુર્લભતા આદિ સંકટવડે મનુષ્યો દુઃખી છે, તેની નિવૃત્તિમાટે આનંદાશ્રમમાં નિસપ્રતિ શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ નાથપ્રભુ સમક્ષ મૃત્યુમુખ આદિ આવસ્થકમંત્રાવડે હોમ કરાવવો. એ હોમના હુતદ્રવ્યમાટે માસિક રૂ. ૧૫ પંદર

આપવા. આશરે એક વર્ષમુધી એ હોમ નિલગ્રંથિ પ્રાપ્ત થાશે આશરે અર્ધો હવાક આનંદાશ્રમમાં યોગ્ય શ્રાવણ વ્યક્તિઓ અને વિદ્યાર્થીઓદ્વારા કરાવશે એક વર્ષમુધી એ માસિક રકમ સનાતનધર્મના શિક્ષણના વર્ગ બિનચિન્તિત રથે ચલાવવાના કામમાં વાપરવી.

૩ પૂજ્યપાદ ગુરુદેવના બીજા આસિવાપના આનંદાશ્રમ શ્રીમોહદસ, શ્રીપોરખંદર, શ્રીવીરુદા, શ્રીપ્રાદા, શ્રીકરાચી ને શ્રીઅમદાવાદ એ સ્થળોના પ્રત્યેક આનંદાશ્રમમાં માસિક પાંચ પાંચ રૂ. આપવા તેનો ઉપયોગ નીચે પ્રમાણે થવા વિનંતિ છે.

ક શ્રીમોહદસ-આનંદાશ્રમમાં એ પાંચ રૂ. હાં ચાલતી ચાળાના વિદ્યાર્થીઓ કે જે સનાતનધર્મનું શિક્ષણ મોહદસ આનંદાશ્રમમાં લે છે, તેને સદાય કે ઉત્તેજન આપવાના કાર્યમાં વાપરવા.

ચ શ્રીઆનંદાશ્રમ-પોરખંદરમાં આપવાના પાંચ રૂ. હાલ તે આશ્રમમાં સંસ્કૃત પાઠશાળા પુરોની તથા પુત્રીઓની ચાલે છે તેના પ્રણાચક્ષુ શાસ્ત્રી મેઘજીભાઈને તેઓ હાં કામ કરે લાંમુધી તેમને વેતન મળે છે, તે ઉપરાંત સદાયપે આપવા.

ગ શ્રીપ્રાદા-આનંદાશ્રમમાં યોગ્ય પવિત્ર શ્રાવણદ્વારા નાના પાયા ઉપર સંસ્કૃત પાઠશાળા કે સનાતનધર્મશિક્ષણના સંબાધિનો વર્ગ ચલાવવામાટે વાપરવા.

ઘ શ્રીકરાચી-આનંદાશ્રમ અને શ્રીઅમદાવાદ આનંદાશ્રમખાતે પણ એવી ઉપરપ્રમાણેની ધર્મશિક્ષણની યોગ્યતા કરવામાટે કે ધર્મપ્રચાર કરવામાટેનું સાહિલ્ય ફેલાવવામાટે પાંચ પાંચ રૂ. પ્રતિમાસે આપવા.

ઉપર પ્રમાણે મારા શરીરની હયાતી હોય લાંમુધી મારે આપવાનો વિચાર છે

૪ વળી નીચેની વ્યક્તિઓને પણ આનંદાશ્રમદ્વારા માસિક રકમ આપવાની ધારણા છે.

ક ધી. કમ્સનજી પ્રાણજીવન ઓજા વાકાનેન્વાળાને માસિક રૂ. ૬૭ એકે ૭ આપવા

ચ ધી. ત્રિભુવન પિટ્ટલજી દેવને માસિક રૂ. ૩૭ એકે ત્રણ આપવા.

ગ શ્રી. કૃપાશર જયરામ ભટ્ટને માસિક રૂ. ૩૭ એકે ત્રણ આપવા.

ઘ ગોંડલતામે દાબિયાગામવાસી વિધવા શ્રાવણપ્રાર્થ જેતુવર જીવરામ કે જે બેશી અંબાશર નાનજનાં સાળી થાય છે તેને માસિક રૂ. ૧૭ એકે એક આપવો.

ઉપરની રકમો મારી તથા લેનાર વ્યક્તિની હયાતીમુધી મારે આપવાની છે એમથી એકની ગેરહાજરી થાય તો તે રકમ ન અપાય

જેના તેને મદદના દરમાસે મોકલવાના રૂ. સાર ખર્ચ કરવા રૂ. ૧ એકે એક દરમાસે આપવો.

ઉપરના એકદર રૂ. ૮૭૭ એક ચોરાશીની હુડી બીજાના કોઈ વેપારીપાસે લખાવી અમારા ઉપર અમારી મુખ્યાર્થની દુકાને બીજાની ગોઠવણ કરેથી મુખ્યાર્થની અમારી દુકાન તે હુડી સ્વીકારી લેશે એમ કરવાથી બીજાના વેપારીપાસેથી આનંદાશ્રમને દરમાસે રૂ. ચોરાશી મળી શકશે.

આ ચોરાશીરૂપિયા આપવાની ચરઆત શ્રીમદ્ગુરુદેવનું પ્રાર્થન સુદિ ચોથનું હોવાથી સં. ૨૦૦૦ના માગેશ્વર સુદિ ચોથથી થશે તે એવી ચરતે કે માગેશ્વર સુદિ ચોથે તા. ૧ લી ડિસેમ્બર ૧૯૪૩ હોવાથી ઇમેજ તારીખ ૧-૧૨-૪૩થી આપવાની ચરઆત થશે. એવી રીતે ઇમેજ માસની પેલી તારીખ ચર થવાની ગણવા કરાવુ છું.

રાજસી જીવરાજ સહી ૬: પાતે

તા. ૨૬-૧૧-૪૩ શુક્રવાર વાંકાનેર મુકામે.

તા. ૬:—મારી હયાતીબાદ આમાં લખ્યાપ્રમાણેની કોઈ રકમ મારા વંશવારસો આપવા બંધાયેલા નથી. મારી હયાતીમુધી આ વિનતિપત્રમાં લખેલી રકમ મારે આપવાની છે. મારો આ વિનતિપત્ર સ્વીકારવા કૃપા કરશે.

રાજસી જીવરાજ સહી ૬: પાતે

તા. ૨૬-૧૧-૪૩ શુક્રવાર વાંકાનેર મુકામે

—:૦:—

જયન્તીમહોત્સવ

[લેખક:—શ્રી. કરણસિંહજી લાલસિંહજી હાકોર ખી. એ.]

(ગતાંક ૫ માંથી ચાલુ)

શિવાજી, પ્રતાપ, ગેરીબાદ્શી, બોશિંગ્ટન, લિંકન જેવા અન્યાય સામે ઝુંબેશ ઉઠાવનાર ઇતિહાસને પાને વીરનર તરીકે નોંધાય છે, અને તેમનાં યશોગાન થયાં છે. દેશમાં પ્રવર્તતા અન્યાય કે જુલમને ટાળવા મથનાર અથવા દેશના સ્વાતંત્ર્યયુદ્ધમાં અગ્રભાગ લેજવનારમાટે આપણે માન, દાખવીએ છીએ; તેમનાં યશોગાન કરીએ છીએ; વીરપૂજનમાટે તેમને યોગ્ય માનીએ છીએ; તો પછી વિશ્વકરને વીંટી વળેલી અને પોતાના અગ્રેષ્ઠ પોલાદી પંચવડે પ્રાણિમાનને ચુંગળાવી રહેલી માયાના કેર સામે સિંહગર્જન કરનાર આનંદાશ્વમના સંતર્થીની જયંતી ઉજવવા કાલુ ન તૈયાર હોય ?

વિશ્વમાં પ્રવર્તતા બધા અન્યાય, બધા જુલમો, બધા દુઃખોના મૂલમાં આ માયા છે. માનવદેહમાં, કુટુંબમાં, ગણિમાં, સમાજમાં કે રાષ્ટ્રમાં જણાતાં દુઃખો તો આ મહા-માયાની ચિનમારીઓ છે, એક ને દારતાં ખીજી ઊભી થાય છે અને ખીજને હાંસતાં નીજ ઉપજે છે. સમયમાટે એ અન્યાય, એ જુલમ, કે એ દુઃખ બંધ પડે છે, પરંતુ સદાગેમાટે તેનું નિવારણ થતું નથી. જ્યાં જ્યાં આધિ, વ્યાધિ કે ઉપાધિ દેખાય છે ત્યાં ત્યાં તેના મૂલમાં માયા છે. વિશ્વનાં ત્રણે પ્રકારનાં દુઃખોનું સર્જન માયાશક્તિવડે થાય છે, જલદી અભિન્ન આત્મદર્શનવડે માયાનો બાધ થાય છે અને સારેજ માનવ બધાં દુઃખોથી મોક્ષો થાય છે, સારેજ તે નિત્યસુખને મેળવે છે. વર્ષોમુધી ગંગતો આ ઉપદેશ આપનાર શ્રીનયુરામશર્માજીનો આ પ્રાકલ્પદિન છે.

માયાપ્રામેનું યુદ્ધ મોટું છે, વિકટ છે, છતાં સુદૃઢ છે એટલે ઇતિહાસની નજરે પડતું નથી, જુલમગાર સામેનું યુદ્ધ પ્રમાણમાં નાનું ને નહિ જેવું છતાં રથૂલ હોવાથી ઇતિહાસને પાને નોંધાય છે. માયાપ્રામેનાં યુદ્ધમાં પ્રથમ મન સાથે લડવું પડે છે, મનોવિકારસામે યુદ્ધ ખેલવું પડે છે એટલે એને હતવામાં દેખારેલી વીરતા અગોચર રહે છે અને તેથીજ ઇતિહાસને પાને સંતપુરુષો વીરનરતરીકે નોંધાતા નથી. આ દષ્ટિએજ સંતજીવનપર તુલનાત્મકવિચારનો અભાવ રહે છે, સંતજીવનમાં વીરતા જણાતી નથી, માનવકલ્યાણમાં તેનો શ્રાણો જણાતો નથી, દુનિયાના દુઃખનાશમાં તેનો ઉપયોગ જણાતો નથી.

ઇતિહાસે નોંધેલાં સ્વાતંત્ર્યયુદ્ધોમાં તો અન્યાયી અને જુલમગારોનાં રથૂલસારીશોનો નાશ સાંભળ્યો છે. એ અન્યાયી મરે છે, તેમાં રહેલો અન્યાય ખીજે સ્વરૂપે પ્રવર્તે છે, એ જુલમગાર મરે છે, એમાં રહેલો જુલમ ખીજરૂપે જીવે છે, સંતોના માયાપ્રામેનાં

યુદ્ધમાં અન્યાયી સ્થૂલસ્વરૂપે હવે છે તેમાં રહેલો અન્યાય મરે છે, તેમાં રહેલી પશુચ્છિ નાશ પામે છે, તેમાં રહેલો અહંસાવ અને એવું એવું બધું મલિન સદાનેમાટે નષ્ટ થાય છે. લૌકિકયુદ્ધમાં લોહીની નદીઓ વહે છે અને મળે છે શું ? અદૃશ્યથી મુખ. સંતના યુદ્ધમાં મનવડે, કર્મવડે કે વચનવડે હિંસા થતી નથી છતાં અજાનનો નાશ થાય છે; લોહીનું એક ટીપું પડતું નથી છતાં અદૃશ્યમુખ મળે છે. વગર હિંસાએ સાંપડતી આ અમર-સ્વતંત્રતા ક્યાં પ્રિય નથી ?

વિશ્વવિજેતા સાચો સ્વતંત્ર હોય છે ખરા ? સાચો વીર હોય છે ખરા ? બહિરદૃષ્ટિએ સ્વતંત્ર છતાં તે માનવી દંદિયોનો શુદ્ધામ હોય છે, નાની મોટી અનેક પશુચ્છિને વધ બને છે. લાંસુધી તેના અંતરમાં અજાન છે લાંસુધી તે સ્વતંત્રજેવો છતાં પરતંત્ર છે, મુખી જેવો છતાં દુઃખી છે. આમ ન હોત તો મુગટ ધરનાર રાજવી મુગટમાં શામાટે અશાંતિ જીએ ? રાજવીભવ છોડી ભર્તૃહુરિ જેવા શામાટે અરણ્યમાં વાસો કરે ?

તેઓશ્રીના ઉપદેશમાં અવિવાશામે-અજાનમામે આંતરમુદ્ધ ખેલવાનું સ્થાન છે. આવા સુદ્ધપ્રયત્નદ્વારા માનવઅંતરમાં રહેલી પશુચ્છિ ટાળી સાચો માનવ બની શકે છે. માયા માનવમાંથી તે દેવ બની શકે છે. તે દેવમાંથી મનુષ્યરૂપે પ્રભુરૂપ બની શકે છે. અને છેવટે શ્રદ્ધારૂપે સ્થિતિ કરી શકે છે. છતાં છતાં આંતરવિદ્યાની ઉપરોક્ત સ્થિતિઓના અનુભવ કરી શકે છે અને પરમશાંતિ, પરમસુખ, પરમસ્વતંત્રતા અનુભવી તે દૂત-કૃત થાય છે. આવી હાથી સ્થિતિમાં બીજાજનનાર બીજાખાના સંત હતા. એ જીવનને નોઈ બીજાઓ પોતાનું જીવન ધરી રાક્ષતા. જિઠ્ઠાસુઓમાટે એ જીવન પરમ આદર્શરૂપ હતું.

જગતમાં સમાનતાનો પોષાર કરનારા ધણા છે. પરંતુ એ ધોપણા કરનાર કદી કદી ઘોઘને પોતાની સ્થિતિમાં મુક્યો સાંગત્યો છે સર્વાત્મજાવની ધોપણા કરનાર બીજાખાના એ મર્પિએ તો સૌમાટે અદ્વૈતસામ્રાજ્ય પ્રસ્તુત મકથું છે. પ્રત્યેક જીવાત્મા તેઓશ્રીના અભેદ માર્ગનો પ્રવાસી બની શકે, પોતાહીની અનુપમ શ્રદ્ધાદશા પ્રાપ્ત કરી શકે, પ્રત્યેક માનવ એ અમરસંદેશનો વારસદાર બની શકે તે માટે જીવનભર તેઓશ્રીએ પ્રયત્ન સેવેલા અને કેટલાક સુભાગીને એ ઉત્તરપર પહોંચાડેલા પણ ખરા.

માનવમાત્ર સદાનેમાટે દુઃખથી મુક્ત થાય અને નિત્યસુખને મેળવે એ માટેજ તેઓશ્રીનું જીવન હતું. પ્રવાસદ્વારા, લેખનદ્વારા, વાતોદ્વારા અને બોધદ્વારા તેઓશ્રીએ જીવનની છેદલી ધડી સુધી આ કાર્યજ કરેલું. જેમણે જેમણે એ બોધને પોતાના જીવનમાં ઉતાર્યો છે તેમણે તેમણે પોતાનું જીવન ધન્ય કર્યું છે. હજુ જેઓ તદ્દનુસાર વર્તે તેઓ પરમસુખી થશે.

(યાત્રુ)

—[*]—

કૃપાનાથ સાચે પ્રવાસના સંસ્મરણો -

(સંગ્રાહકઃ-અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી-જોરાવરનગર)

નીચેનો પ્રસંગ લગભગ સને ૧૯૧૨-૧૩ની સાલના સમયનો છે, કુંડલાવાળા સદ્ગત કરુણાશંકર મૂળજી વૈદ્યરાજે, કુંડલામાં એક - માસ 'પર્યટ' કૃપાનાથની પધરામણી કરાવેલ વખતનો આ પ્રસંગ છે. પોતે બંદુ ઉત્સાહી અને પ્રેમાળ હૃદયના હોવાથી પોતાના આમનને, સંસર્ગમાં આવેલા અગ્રગણ્ય શિષ્યમંડળને તથા પોતાના સગાસંબંધીઓને, જાણે

કે પોતાના ઘરે માંગલિક વિવાહ પ્રસંગ હોય તેવી રીતે આમંત્રણ માટે કંકોતરીઓ (કુમકુમ પત્રિકા) લખી મોકલેલી. આધ્યાત્મિક માર્ગના મારા પ્રથમ માર્ગદર્શક હોઈ મને પણ કંકોતરી લખી મોકલેલી. કંકોતરી મળ્યાં કે તુરત મેં બે માસની રજા મંગાવી ને હું કુંડલા આવ્યો. વૈદ્યરાજના સગાસંબંધીઓ તથા અન્ય બહારગામના શિષ્યો પણ આ પ્રસંગનો લાભ લેવા આવ્યા હતા. બહારના શિષ્યમંડળમાં ખાસ કરીને પાટડી દરબારના પુત્ર કેસરીસિંહજી બધાનું ધ્યાન ખેંચતા હતા. તેમનો કૃપાનાથ પ્રત્યે સારો લાવ હતો. અમુક પ્રસંગ નીકળ્યો તને ઉદ્દેશીને કૃપાનાથ દરબાર કેસરીસિંહ તરફ દૃષ્ટિ કરી બોલ્યા કે “સંત પુરુષો પાસે લાગે રૂપીયનો ઢગલો કર્યો હોય પણ હૃદયનો લાવ ન હોય તો તે ઢગલો પ્રત્યે તેઓ તેમની દૃષ્ટિ પણ કરતા નથી, લાવ પ્રત્યે તેમની દૃષ્ટિ રહે છે. તેઓ તો લાવના ભૂખ્યા છે. ચોગી પુરુષો શિષ્યના પાપ સંસ્કારો કાગળની પેઠે વાંચી શકે છે. ઉઝાણમાં રહેલા દોષો બોઈ શકે છે. અરે! શિષ્યોની રંગરંગને તેઓ બાણતા હોય છે, પણ તેમનું હૃદય એટલું બધું વિશાળ છે કે બધું તેમાં સમાઈ જાય છે. આખના અણસારે પણ તેઓ બીનને જણાવતા નથી.”

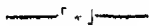
દરબાર કેસરીસિંહે પ્રશ્ન પૂછ્યો કે “જીવ-મુક્ત પુરુષ પોતાનું આયુષ્ય લંબાવી શકે કે નહિ? કૃપાનાથે ઉત્તર આપ્યો કે “જીવ-મુક્ત પુરુષ બે ચોગી હોય તો ઉદાસક અને હુતબળની પેઠે સ્વેચ્છાએ પોતાનો ફેલ લાંગ કરી શકે એટલે પોતાનું આયુષ્ય લંબાવી શકે. બે ચોગી ન હોય તો તેમ કરી શકે નહિ, પણ યાત્રીને શરીર સાથે સંબંધ હોતો નથી. તેઓ તો પોતાના આત્મસ્વરૂપમાંજ સદા સ્થિર હોય છે એટલે તેઓ તો પ્રારબ્ધનો ક્યારે ક્ષય થાય અને ક્યારે આ શરીર પડે એમ વાટ બોધીને જ બેઠા હોય છે.

આ વખતે એક વણિક બાર્થ જેની દીકરી ગાંડી ચર્ઈ ગઈ હતી તે આવી અને કૃપાનાથને કહેવા લાગી કે “મેં સાંભળ્યું છે કે આપ સમર્થ ચોગી છો સર્વ શક્તિવાન છો, માટે મારી દીકરી સાજી થાય તેવો ઉપાય બતાવવા કૃપા કરો.” કૃપાનાથે કહ્યું કે, “સદા સર્વદા શ્રદ્ધા રૂળે છે. સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા હોય તોજ આ કાર્ય સિદ્ધ થાય.” બાર્થએ કહ્યું કે, “મને આપનામાં સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા છે. આપ સંકલ્પસિદ્ધ છો માટે મારા ઉપર દયા કરો.” કૃપાનાથે કહ્યું કે, “તમારા જૈનધર્મ પ્રમાણે જે સામાયિક (સમ્યક્ધ્યાન) કરો છો તે શ્રદ્ધાભક્તિ પ્રમાણે કર્યા કરજો. ધીરે ધીરે સ્થિતિ સુધરશે. આ બાધના મગજની સ્થિતિ ધીરે ધીરે બે માસ પછી સુધરી ગઈ હતી.

કુંડલા પછી અમારે લાડી જવાનું હતું. અસાધારણ વરસાદ પડવાને લીધે રેલવે લાઇન ધોવાઈ ગઈ હતી એટલે અમારે પગરતે વાહનમાં નજીકના રેશન લીલીયા જવાનું હતું. કૃપાનાથે રાગરાગમાં જરા વહેલા પ્રયાણ કર્યું. અમે બધા ગાડામાં રવાના થયા. લગભગ સાંજના પાંચ વાગે અમે લીલીયા પહોંચ્યા. ફક્ત એક રાત્રીજ લાં રાત્રાવાનું હતું. ગામ બહાર હોરિપટલ હતી લાં ઉતારો રાખ્યો હતો. ઘણું કરીને દેવરાંકરભાઈ ભાવનગરના માણ તાલુકાસ્થલ માસ્તરના પુત્ર યાત્રી પ્રશ્નોરા, સંતોપરામભાઈ લાં ડાકટર હતા. રસ્તામાં ઘણો વરસાદ પડવાથી અમે લીજાઈ ગયા હતા. ચતુરભાઈને રસ્તામાં સખત તાવ ચઢ્યો. હોરપીટલના કમ્પાઉન્ડમાં લગભગ આશુ ગામ દર્શનાર્થે આવીને ઉભું હતું.

કૃપાનાથે ડૉક્ટર તરફ દૃષ્ટિ કરી પૂછ્યું “ કેમ પ્રવન છે ? મધ્યા વિગેરે બધું બરાબર નિયમિત ચાલે છે ? ” ડૉક્ટરે કહ્યું “ હાજી, સાંજની સંધ્યા કરતો નથી વખત મળતો નથી ” પછી ચતુરભાઈ તરફ કૃપાનાથે દૃષ્ટિ કરી ડૉક્ટરને કહ્યું કે “ તમારા દરદીની મલાળ તર્ક આવો ‘વા આપની ઘે’ તે આપો ’ સંધ્યા ચર્ચ ગલા પછી કૃપાનાથ તથા ડૉક્ટર બંને સાથે ચતુરભાઈ પાસે ગયા કૃપાનાથને આવતા જોઈ, ચતુરભાઈ પચાસીમાથી ઊભા ચર્ચ ગયા નર્મ જવાણ કહ્યું એટલે ચર્ચ જલ તાવના ધૈનમાં “ આપા આના, આપા આવા ” એમ ચતુર નાઈ બકવા મગા

ગરે નવા છત્તાણુઓ ગાનમાથી આવવા લાગ્યા હોલ મીઠાર બારાઈ બયો. ડૉક્ટર પ્રશ્ન પૂછ્યો “ ઘણે સાક્ષાત્કારો આવે શું ? ઘાઈ કહે કે મને બહુ આશ્વાસને થયો છે પણ જ્યાં તો નિર્લુપ નિરાશ છે હવે નિર્લુપ નિગમન પ્રતિબિંબ હોયજ નહિ જાણ કહે એ કે ચતો વાચો નિયતન્ટે અપ્રાપ્ય મનસા સદા (ન્યા મન અને વાણી) પહોંચી સદતા નથી એવું બહુતું સ્વરૂપ છે) તો પછી બ્રહ્મદર્શન કાને થયું ? ” કૃપાનાથે જવાબ આપ્યો ‘ આશ્ચ નિયમ નિરાશ છે જો કે તે સક્ષમ દ્રવ્ય મણાય છે પણ તેનું પ્રતિબિંબ પડે છે, તેનું પ્રતિબિંબ હોય છે. પડવો પડવો એ તેનું પ્રતિબિંબ કદો ચાલ્યો ચત્ર ચિત અને આનંદ એ બ્રહ્મના સ્વભાવો ચિત્તવૃત્તિના અન લાગનાં મુકુરે એ બ્રહ્મનું પ્રતિબિંબ પડવું કહેવાય આપણે આપણું મુખ જોઈ નહીંએ નહિ પણ મગિસો સાગો રાખી તો આપણા મુખનું પ્રતિબિંબ જોઈ આપણે એટલે આપણરિત ગીતે આપણે આપણું નખ જોઈ નકયા એમ જોવાય છે તેવીજ રીતે થોમાભાસ દ્વારા જાણે ચિત અચન્ટ સદન પાપ સમકારોવી રહિત અને નેકલા થાય ત્યારે ચિત્તની સુખ અગિમામા બ્રહ્મ પ્રતિબિંબ પડી રહે અને તેનો અનુભવ થઈ શકે, એટલે સત્ ચિત અને માત એ ત્રણ સ્વભાવો હૃદયમા મુકુરે એટલે બ્રહ્મનો સાક્ષાત્કાર થયો એમ ઔપચારિક રીતે મનાવ છે, એટલે નિદાસનો નામ ચાલ છે અને આત્મા બ્રહ્મસ્વરૂપે વિચિત્ર છે એ કઈ કહે કે હું મારી આંધ ઉપર બેઠો એના જેવું જા છે આતો એજીએ વનો આઘાત હોય છે (ચાલુ)

નવાં પ્રકાશનો

૧ સદ્ગુણશ્રીનું અનુભંદિગ — ડિ ૦-૧-૬

લેખક — શ્રી કર્ણસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકોર બી એ.

પ્રકાશકો — શ્રી કનૈયાલાલ ચહલાલ ત્રિવેદી — જોરાવરનગર તથા

શ્રી નજુરામ લક્ષ્મીરામ — નાકરા

હાલ : રેલાગાવા — (આફ્રિકા)

૨ જ્યંતીમહોત્સવ — ડિ ૦-૦-૬

લેખક — શ્રી કર્ણસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકોર બી એ

પ્રકાશકો : — (૧) શ્રી ચંદ્રસિંહજી, (૨) શ્રી શિવસિંહજી, (૩) શ્રી લક્ષ્મીસિંહજી, (૪) શ્રી કૃષ્ણસિંહજી, (૫) શ્રી નરેન્દ્રસિંહજી

Reg. No. B. 3087.

પાને ૧૯૪૩ તા. ૨૫ ડિસેમ્બર

નિવૃત્તિ

શ્રીમદ્દત્તત્રયમ-સુમુક્તમંડળ-કુંભર
શ્રીમદ્દત્તત્રયમ-સુમુક્તમંડળ-કુંભર

આપના પૂજ્યપાદ શ્રીનાથમુનિના
પ્રતિમાનું તથા પાદુકાનું
મહામંડાપિ નિમિત્તે પોષ્યાદિ ૪ શુક્રવાર
તા. ૧૪-૧-૪૩ને કિલ્લે સ્થાપના
કૃત્રી ૧૦ (તથા ૨૫) પોષ્યાપચ્ચાર-
વિધિથી મહાપૂજન માનવસત્ત્વન કાંડા-
પાદીમાં થશે. તે સુખર્ષ તથા પારાઓનાં
પર્વના સર્વે શુભમંડુકાને વિનિમિ
કરનામાં આવે છે કે આ શુભમંડુક
વંચતસર પધારી પોતાના હવનને
શ્રીનાથમુનિના શરણમાં સ્ત જવા પૂ
કેન્સાહી અને.

શ્રીમાનંદત્રયમ-સુમુક્તમંડળ-કુંભર

શ્રીમાનંદત્રયમ, નવાગામ (પા. બહિલવા-કાઠિવાવાર)

તથા

ગર મુકુ શાંતિક માસિક પત્ર

(Kathiawar-India).

P. O. Bilkha

આનંદત્રયમ

શ્રી. દયા શુભરત્ન સુભરત્ન સુભરત્ન ૩૩૫
કે. વિમલ ભાવિકા કાઠિવાવાર

હવાજમસંવંની જરૂરી નોંધ

કરનાની અસર નોંધવારીમાં આવે ૧૨૨૫ વર્ષના આ કાળને અંતે પ્રસિદ્ધ થાય છે, મારે જે
પ્રત્યક્ષેનું સ્થાપના પાછી રીત તેને પ્રેરણાનું સ્થાપના જેમ અને તેમ વેળાસર નોંધી આવે
જેમ કમરણ આવનામાં આવે છે. કમર રહેવાની દ્રવ્ય ન હોય તેમજે આકૃતિથી તા કમર
તેમ કોણ, અંતરે દવાદ તથા પા. પા. કરનાના કમ ને ખચમાં વધારું સ્તરણું ન હો.

અવસ્થાપક, આનંદત્રયમ, નવાગામ પોસ્ટ બીલખા-કાઠિવાવાર.

—: ૩:—

નામદાર કરનાશ્રી રામનવાળા સાહેબશ્રીને પોતાનું રાજ્ય સોંપાક જતાં
નેઓશ્રી આનંદત્રયમનાં નામદાર કરનાશ્રી આમરાવાળાસાહેબ સાથે કરનાર્થે
પધારી હતા. તેઓશ્રીતરફથી અહીંના વિચારધ્યાનકારા આર સુભરત્ન, કાપુરજાને
સાજન, ગાયોને વાસુ દલાદિ વાનિક સર્વ ધર્મ છે ને કોઈ વ્યારાશી કરનાની
તેઓશ્રીની વારણ છે.

—[૧]—

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમાંક વિષય

- ૧ સંતત્ત્વનામ.
- ૨ શ્રીનાથવચનામૃત.
- ૩ હિંદુ ધર્મનાં સુધારાઓ.
- ૪ વિજ્ઞાન અને અ.વિ.સંસ્કૃતિ.
- ૫ શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર.
- ૬ પરચુરણ ભેટ.

-----: ૦ :-----

લઘાજમસંબંધી જરૂરી નોંધ

કાગળની અસલ નોંધવારીમાં આજુ રરના ચલો આ આડનો અંક પ્રસિદ્ધ થાય છે, માટે જે બંધુબહેનોનું લઘાજમ પાસે હોય તેઓ પોતાનું લઘાજમ જેન અને તેમ પેલાનર મોકલી આપે એમ સ્મરણ આપવાનાં આવે છે. પ્રાકટ રહેવાની દૃષ્ટિ ન હોય તેમણે અગાઉથી ના લખવા અમ લેવો, એટલે ટપાલ તથા વી. પી. દરવાનઃ અમ ને ખર્ચેમાં નકાસું કાતરવું ન પડે.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, નવાગામ પોસ્ટ ખીલખા-કાઠિયાવાડ.

-----[*]-----

જરૂરી

સૂચના:—લેખસંબંધી અને પ્રાસિકસંબંધી સર્વ પત્રવ્યવહાર શ્રી. વ્યવસ્થાપક આનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ ખીલખા (કાઠિયાવાડ) એ શિરનામે કરવો.

તંત્રી અને પ્રકાશક: શ્રી. સહારાચીદાસ ગાકુગદાસ દેસાઈ, વેદાંતવૃંધણ-નાગરોજી-કાઠિયાવાડ.
સહુતંત્રી: શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી હાકોર-શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ ખીલખા. "

શ્રી ભગવતસિંહજી દલોદીદેવ કલિયા એન્ડ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.
માલિક, હુરદ: પારેખ કેવળચંદ કાનઈભાઈ, ગોંડલ

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થ:-આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર કોઈથી પણ ભય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૨.૬]

સંવત્ ૨૦૦૦-૫૦૫

[અંક ૮

સંતસમાગમ

રાગ આરાવરી

સંતસમાગમ સાર જગતમાં, સંતસમાગમ સાર. રેક.
દુર્લભ હેલ મળ્યા માનવનો, ઝડપટ ચેત ગમાર;
સમરથ સંતર્પ શરણ લઈને, ઉતરો લવજલ પાર. જગતમાં ૧
વશ ન થાય પ્રભુ અન્ય ઉપાયે, પ્રયત્ન કરેને હજાર;
સંતકૃપાથી દર્શન થાયે, શ્રીમુખગણી વિચાર. જગતમાં ૨
જૂઠ જગતનો મોહ ત્યાગવે, જણાવે સત્યજ સાર;
સંતસમાગમ તીરથ મોહું, મહિમા જેના અપાર. જગતમાં ૩
સદ્ગુરુ સંત તો પ્રહસ્તવરૂપ છે, સંશય નહિ રે લગાર;
સંત સગુણ છે પ્રહા નિર્ગુણ, વેદ્યાધ્ય ઉર ધાર. જગતમાં ૪
સંતસમાગમે પ્રેમજ પ્રગટે, થાગ્યે સાક્ષાત્કાર;
અતુલ્ય નાચવળનો કરી લે, સુખ ઉપજે પારાવાર. જગતમાં ૫

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીનાથસગવાન]

જેમ જીર્ણરોગોનો ઉપાય કષ્ટસાધ્ય ગણાય છે તેમ અંતઃકરણમાં ઘણા સમયથી રહેલા દોષોની નિવૃત્તિ પણ કષ્ટસાધ્ય ગણાય છે. મુમુક્ષુ જો ધૈર્ય, સાવધાનતા ને સદાબદ્ધ રાખી સતત પ્રયત્ન કરે તોજ તે પોતાના અંતઃકરણમાં સ્થિર થયેલા દોષોની નિવૃત્તિ કરવા સમર્થ થાય છે.

અસંગ, અવિકારી ને સચ્ચિદાનંદધન બ્રહ્મમાં અનાદિ અજ્ઞાનથી, અનાદિ વાસનાથી ને બાહ્યદષ્ટિથી આ વિદ્ય પ્રતીત થાય છે તે અસંગાદિ સ્વભાવવાળા બ્રહ્મનો જો સાક્ષાત્કાર કરવો હોય તો મુમુક્ષુએ વિવેકાદિવડે ને શ્રવણાદિવડે બ્રહ્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી, તે બ્રહ્મજ્ઞાનવડે અજ્ઞાનનો, શુભવાસનાઓના સેવનવડે અશુભવાસનાનો ને અંતર્મુખવૃત્તિવડે બાહ્યદષ્ટિનો નાશ કરવો જોઈએ.

અંતઃકરણમાં સત્ત્વગુણની વૃદ્ધિ કર્યા વિના પોતાનો પ્રાપ્ત વ્યવહાર ધવિત્રપણે સેવી શકતો નથી. અંતઃકરણમાં રહેલા રાગ, દ્વેષ લોભ ને લયાદિ વિકારો પ્રાપ્ત-વ્યવહારમાં મલિનતા ઉપજાવે છે, ને મલિનતા બ્રહ્મના જ્ઞાનમાં પ્રતિબંધ કરનારી હોવાથી તે અંતઃકરણમાં બ્રહ્માકારવૃત્તિનો ઉદય થવા દેતી નથી. મુમુક્ષુ જો નિરંતર ઘણામાં ઘણું ધૈર્ય, ઘણામાં ઘણી સાવધાનતા ને ઘણામાં ઘણો સદાબદ્ધ રાખે તોજ તે પોતાના પ્રાપ્તવ્યવહારની શુદ્ધિ સાચવી રાખવા સમર્થ થાય છે.

શબ્દાદિ વિષયો ને તે વિષયોની પ્રાપ્તિનાં સાધનો અસત, નિઃસાર ને દુઃખરૂપ છે એમ પોતાના અંતઃકરણને સ્પષ્ટ સમજાય ત્યારેજ તે અંતઃકરણ તે વિષયોમાં ને તેના સાધનોમાં ઉદ્દાસીનજેવું થાય છે, નહિ તો રાગવડે તે શબ્દાદિ વિષયોનું ને તેનાં સાધનોનું જ ચિંતન કર્યા કરે છે, પણ બ્રહ્મનું ચિંતન કરતું નથી.

મુમુક્ષુએ શ્રદ્ધાપ્રીતિથી વ્યવહારપરમોર્થને લગતાં શુભકર્મો યથાસામર્થ્ય કરવાં, મુપાત્રે યથાશક્તિ ધાન કરવું, વર્ણાશ્રમના ધર્મોનું આદરપૂર્વક પરિપાલન કરવું, ને પરમાર્થની પ્રાર્થિતાં શ્રવણાદિ સાધનોનું યથાશક્તિ સેવન કરવું, પણ તેમાં કીર્તિની તૃષ્ણા ન ઉપજવા દેવી.

કીર્તિથી લાલસા રાખી જો તે શુભકર્મો કરવામાં આવે તો તે કર્મોવડે તે મનુષ્યના ચિત્તની જોડએ તેવી શુદ્ધિ થતી નથી, ને તેથી તેની સૂક્ષ્મતા ને એકાગ્રતા નહિ થવાથી તે બ્રહ્મનો સાક્ષાત્કાર કરવા સમર્થ થઈ શકતું નથી.

મુમુક્ષુએ પોતાના અંતઃકરણને સૂક્ષ્મતમ કરવાનું છે, માટે તેણે શાસ્ત્રોક્ત સ્થૂલકર્મોમાં ઉપયોગ પૂરતો આગ્રહ રાખવો, ને અંતઃકરણને ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મ કરનાર શાસ્ત્રોક્ત શુભકર્મોમાં વધારે આગ્રહ રાખવો. તેણે પામર ને વિષયી માણસોનો સંગ નજ ચાલે તેટલો મનને વિવેકચૈરાગ્યવાળું રાખીને રાખવો. વળી તેણે પોતાનો પ્રાપ્તવ્યવહાર રાગદ્વેષને વશ રાખી સમભાવવડે ધર્મ તથા મોક્ષને વિશેષ ન આવે એવી રીતે કરવો. (ચાહુ)

હિંદુ લામાં સુધારાઓ

[લેખક: શ્રી. મહારાષ્ટ્રીદાસ ગોકુલદાસ દેશાધ—વેદાંતભૂપણ]

આહુ મહિતાની છદી તારીએ મુખ્યના લક્ષ્મીબાગમાં આહુલુલગિની સમાજના સંમેલન પ્રસંગે કેન્દ્રસરકારની ધારાસભાના સભ્ય શ્રી ગોવિંદ દેશમુખે 'હિંદુ લોમાં સુધારાઓ' એ વિષયપર બોલતાં નીચે પ્રમાણે કહ્યું હતું:—

“ હિંદુ લોમાં સુધારાઓના પ્રયત્નોમાં પ્રત્યેક હિંદુ સ્ત્રી તથા પુરુષે સક્રિય ભાગ લેવો જોઈએ કારણ કે હિંદુઓતેજ એ પ્રત્યેકના પરિણામની અસર પહોંચે એમ છે.

લગ્નના સંબંધમાં હિંદુ લોમાં કરવાનો સુધારો અને વારસાની મિલ્કતમાં સ્ત્રીઓના હિસ્સા કે હકના સંબંધમાં હિંદુ લોમાં કરવાનો સુધારો કરવાને હવે ધણું મોટું ચાલુ છે.

હિંદુ લોમાં કરવાના સુધારાઓ સવળા એક સાથે કરીને પછી એક નવો હિંદુ લો બહાર પાડવાની વાટ જોવા કરતાં દટકે દટકે એક પછી એક સુધારો બહાર પાડતા રહેવાનું વધારે સારું છે કારણ કે આખા હિંદુ લોનું પુનઃસંસ્કરણ કરતાં આઠમાં આઠાં પચાસ વર્ષ પસાર થયું નથી.”

તેમણે પેલે ધારાસભામાં દાખલ કરેલ સંગ્રહસમીક્ષ સંબંધમાં બોલતાં તેમણે કહ્યું હતું કે “ આજસુધીમાં જે કાયદો અમલમાં છે તે કાયદો પ્રમાણે જે કુટુંબો ભુદા ભુદા પ્રાંતમાં રહેતાં હોય અને લોકીના સંબંધથી જેઓ જરા પણ સગપણ સંબંધવાળાં ન હોય તેઓ પણ માત્ર તેઓ એક ગ્રામવાળાં હોવાના કારણે લગ્નસંબંધથી જોડાઈ શકે નહિ. આ રીતિ દર કરવાના આશયથી તેઓએ બીલ ધારાસભામાં રજુ કરેલું છે અને હિંદુઓની એકતાની વાતો કરનારાં સર્વેએ એ બીલને આવકાર આપવો જોઈએ.”

આ પ્રસંગે સંમેલનના પ્રમુખ શ્રી. ખરે સાહેબે કહ્યું હતું કે “ આહુ જમાનાને બંધ ખેસે એ માટે કાયદાઓમાં સુધારા વધારા કર્યાં કરવા જોઈએ. હિંદુસ્થાનના ઇતિહાસમાં હિંદુઓના સામાજિક ધારાઓમાં આવા ધણા ફેરફારો થતા રહેલા છે એવું હરકાણે દેખાઈ આવે એમ છે.”

આર્થાવર્તના આર્થોનું વા હિંદુસ્થાનના હિંદુઓનું જીવન તેમની પ્રાચીન દર્શનપરંપરાની પ્રજ્વાલિવાળું છે. અને તે તેમનાં અંદર શાસ્ત્રસિદ્ધાંતોના સુદૃઢ આધારવાળું છે. એમના જીવનનું નિયમન કરવા માટે કે એમની રરેણીકરણીનું નિયમન કરવા માટે જેમ કોઈ નવા ધારા કરવાની અગત્ય નથી તેમ તેમના જીવનક્રમમાટેનાં આધારભૂત ધર્મશાસ્ત્રોમાં કે તેમના સિદ્ધાંતોમાં કોઈ નવા સુધારાવધારા કરવાનો પણ અવકાશ નથી.

આર્થાવર્તના આર્થોનાં વા હિંદુસ્થાનના હિંદુઓનાં ધર્મશાસ્ત્રો સર્વજનજેવા અપિસુનિઓદ્ધારા અવિભાવ પ્રમેદાં છે. એ શાસ્ત્રોમાં વા લેખના સિદ્ધાંતોમાં અલ્પ પણ ફેરફાર કરવામાં આવે તો તે આર્થોના હિતને કરનારો નજ યાય પણ અહિતનેજ કરનારો યાય એ દેખીતું છે.

એ ધર્મશાસ્ત્રોએ કહેલું જીવન જીવવામાં જેમની ક્ષતિ યાય તેમને પાછા એ જીવન જીવતા કરવાનો પ્રયત્ન કરવો એ રાજ્યનું તેમજ આગેવાનોનું કર્તવ્ય છે.

પણ એ ધર્મશાસ્ત્રોએ કહેલા જીવનથી ભટ્ટ થએલાંઓને અધિક અધિક ભટ્ટ થતા રહેવાની સગવડ રચી દેવા માટેના કાયદા કરવા કે તેવા કાયદાઓમાં સુધારોવધારો કરવા રાજ્યને કે આગેવાનોને અધિકાર નથી.

અનધિકાર કરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિનો સામનો કરવા પ્રજાનું ભૌતિક કે નૈતિક બળ ન હોય ને તેથી પ્રજા કદાચ તેનો સામનો ન પણ કરે તેથી રાજ્ય કે આગેવાનો પ્રજાની અવનતિ કરવાના પાપમાંથી છટકી જશે એમ માનવું વૃથા છે.

આ આખું વિશ્વ એક પરમેશ્વરનું સર્જન છે. આ વિશ્વમાંની પ્રત્યેક તથા સઘળી પ્રજા પરમેશ્વરની પ્રજા છે. આ વિશ્વની પ્રત્યેક તથા સઘળી પ્રજા ઉપર એ કારણે ખરું રાજ્ય પરમેશ્વરનું છે. અહિં જે કાર્મ જીવનું કે જીવોનું રાજ્ય જેવામાં આવે છે તે તેમના પૂર્વપુણ્યોના યોગે પરમેશ્વરે આપેલું હોવાથી જેવામાં આવે છે. એવી રીતે જેઓ કાર્મ પ્રજાના આગેવાન થયેલા જેવામાં આવે છે તેઓ પણ તેમના પૂર્વનાં પુણ્યોના યોગે તેમને પરમેશ્વરે પ્રજાના આગેવાન કરેલા હોવાથી પ્રજાના આગેવાન થયેલા હોય છે. પણ એવા રાજાનું તથા આગેવાનોનું એકજ કર્તવ્ય પ્રજાને તેમના શાસ્ત્રોના સિદ્ધાંતને અનુસરતું જીવન જીવતા કરવાનું તથા એવા જીવનને નિભાવી રાખતા કરવાનું છે.

પોતાનું ઠકાપણ ડાળી શાસ્ત્રના સિદ્ધાંતોથી તલભારપણ ફરકવાળા નવા કાયદા કરવાનું કે તેવા નવા કાયદાપ્રમાણે તેમના જીવનની દોરવણી કરવાનું તેમનું કાર્યનું કર્તવ્ય નથી. છતાં કદી તેવા કાર્મ તેવા નવા કાયદા કરે તો પ્રજામાંના જેમનું પુણ્ય લોપ નથી પામ્યું હોતું તેવાઓઉપર તો તેવા કાયદાની અસર પહોંચતીજ નથી પણ જેમનું પુણ્ય લોપ પામ્યું હોય છે તેમના દુર્દેવને યોગે તેઓ તેવા કાયદાઓને અનુસરીને ઉત્તરોત્તર અવનતિ પામવાના માર્ગમાં હસેલાઈ જાય છે પણ તેથી તેવા કાયદાઓ કરનારા તેમના તે પાપના પરિપાકે દુઃખી થયા વિના રહે નહિ.

પ્રત્યેક અને સર્વે મનુષ્યોનાં કર્મો અને તેમનાં. કૃણા ભોગવવાનો જે કાયદો પરમેશ્વરે નિર્માણ કરેલો છે તે કાયદાની કલમો સર્વેએ જાણી તે કાયદામાં પોતપોતાને માટે વિહિત કહેલું કર્મ કરવું અને અવિહિત કહેલું કર્મ ન કરવું એવી રીતનું પોતપોતાના જીવનનું પંધારણ સર્વેએ ગોઠવવું જોઈએ.

મનસ્વી જીવન જીવવાથી કે મનસ્વીરીતે ખીન્નઓને પોતાની મરજી પ્રમાણેનું જીવન જીવતાં કરવાથી પરિણામે પોતાને દુઃખી થવું પડે તેનો પ્રત્યેક વિચાર કરવાનો છે.

આર્યાવર્તના આર્યોના વા હિંદુસ્થાનના હિંદુઓના જીવનક્રમમાં અશાસ્ત્રીય ફેરફાર કરનારા કાયદાઓ આજસુધીમાં અનેક થયાં છે તેમ હજી થયે જશે તે વર્તમાન પ્રજાના પુણ્યની ન્યૂનતાનું સ્પષ્ટ છે.

આર્યાવર્તના જે આર્યો વા હિંદુસ્થાનના જે હિંદુઓ તેમના શાસ્ત્રીય પ્રણાલિ-પ્રમાણેના જીવનથી બ્રષ્ટ થયેલા છે તથા હજી બ્રષ્ટ રહેવા માગે છે તેમને માટે કદી નવા કાયદાઓ કરવામાં આવે તે તેવા આર્યો વા હિંદુઓ અને રાજ્ય વા આગેવાનોની પરરપરની મરજીની વાત છે.

પણ જે આર્યો વા જે હિંદુઓ પોતપોતાના શાસ્ત્રીય પ્રણાલિના જીવનનેજ વળગી રહેવા માગે તેમની માથે પણ નવા કાયદા લાદવામાં આવે એ તો એક પ્રકારનો રાજ્યનો વા આગેવાનોનો જુલમજ ગણાય.

પશ્ચિમની કળવણીવડે કળવાયેલા રાજ્યને તથા પશ્ચિમની કળવણીવડે કળવાયેલા આગેવાનોને પૂર્વના શાસ્ત્રોના સિદ્ધાંતો જુદામાં ન ઉતરે એ સંગત છે પણ ગમે તેવી કળવણીવડે

કુળવાયેલા છતાં તેઓ કોઈ સર્વજ્ઞ નથી તેથી તેઓ કોઈ પોતાનું તથા પ્રજાનું ખરું હિત જાણી શકે તેના કરતાં સર્વજ્ઞ જેવા ઋષિમુનિઓ વિશેષ જાણી શકે એ દેખીતું છે એમ જાણનારા આર્યો એવા હિંદુઓએ આર્યશાસ્ત્રોના સિદ્ધાંતોથી અદ્ય પણ વિરુદ્ધનારા કાયદાઓ કરવા મામે પોતાના વિરોધ દર્શાવવો જોઈએ.

આર્યવર્તના આર્યો વા હિંદુસ્થાનના હિંદુઓ સર્વે કોઈ ને કોઈ ઋષિના વંશની પરંપરામાં હોય છે. જે ઋષિની પરંપરામાં જેનો જન્મ હોય તે તે ઋષિના ગોત્રવાળો ગણાય છે. આથી ખરી રીતે એક ગોત્રવાળાઓ લોહીનાજ સંબંધથી સગપણ ધરાવનારા ગણાય છતાં એક ગોત્રવાળાઓ લોહીના સંબંધથી સગપણવાળા હોતા નથી એવું કેન્દ્રની ધારાસભાના સભ્ય શ્રી દેશમુખ માને છે અને એ સભ્યની દરખાસ્ત ઉપરથી એક ગોત્રવાળાઓ પરસ્પર લગ્ન કરી શકે એવો કાયદો કેન્દ્રની સરકાર પસાર કરવાની છે.

જુદા જુદા પ્રાંતમાં રહેવાથી પણ જાણે સગપણસંબંધ નિવૃત્ત થતો હોય તેમ જુદા જુદા પ્રાંતમાં રહેવું એને પણ શ્રી. દેશમુખ લમના કાર્યમાં એક અનુકૂળતા ગણતા હોય એવું જણાય છે. પણ લોહીનાજ સંબંધથી સગપણસંબંધવાળાઓ પણ જુદા જુદા પ્રાંતોમાં રહેતા હોવાનું બને છે માટે જુદા જુદા પ્રાંતોમાં રહેવું એ સગપણસંબંધમાં કોઈ પણ ન્યૂનતા કરનાર નથી.

કાયદાઓને આપુ જમાનાને બધેએસતા કંવા જોઈએ એવું શ્રી. ખરેનું કહેવું પણ પોતાના અંદર કાયદાઓવાળા આર્યોએ માનવા જેવું નથી.

આર્યોને તેમનાં ધર્મશાસ્ત્રો એ તેમના અંદર કાયદાઓ છે. તેમાં કોઈ સમયે કોઈ ફેરફાર શક્ય નથી. કદી તેમાં કોઈ ફેરફાર મનસ્વીપણે કરવામાં આવે તે અહિતકરજ નીવડે. એવી રીતે જ્યારે જ્યારે પણ મનસ્વી ફેરફારો કરવામાં આવેલા છે ત્યારે ત્યારે તેનું અહિતકર પરિણામ અનુભવેલુંજ છે. આજની પરિસ્થિતિ એ એવા મનસ્વી કે પ્રમાદથી ઉપજેલા ફેરફારોનુંજ પરિણામ છે એમ પણ હરકોળે દેખાઈ આવે એવું સ્પષ્ટ છે.

આર્યોનો વા હિંદુઓનો જે મોટો ભાગ હજી પોતાના શાસ્ત્રીય જીવનને નિભાવી રાખવાના આગ્રહવાળો છે તેણે જગૃત ધર્મ શાસ્ત્રોના સિદ્ધાંતોથી વિરોધી કોઈ નવા કાયદાઓ થયા હોય તે રદ કરાવવા ને નવા ન થયા દેવા સાવધાન રહેવું જોઈએ. જે પ્રમાદ કરવામાં આવશે તો તેના ફળો ભોગ કરાવવાના પરમેશ્વરના અચળ કાયદામાંથી પછી કોઈ રીતે બચી શકાય એવું નથી.

લક્ષ્મસંબંધી જોડાવાથી એકતા થતી હોવાનું શ્રીદેશમુખસાહેબનું માનવું પણ અનુસરવા જેવું નથી, લક્ષ્મના સંબંધથીજ જોડાયેલાઓમાંજ મોટી દુરમનાવટ ઉભી થયેલી હોવાના દાખલા ઇતિહાસમાં છે.

મિત્રતા થવી કે દુરમનાવટ થવી એ પરસ્પરના અનુકૂળ તથા પ્રતિકૂળ પૂર્વ અને વર્તમાન સંસ્કારો ઉપર અવલંબ રાખે છે.

દેખીતી રીતના કોઈ સગપણસંબંધવિનાનાં મનુષ્યોમાં પરસ્પર ગાદી મૈત્રી હોવાનું દેખાય છે ને સગાંભાઈઓમાં કે ભાઈમહેનમાં ગાદી દુરમનાવટ દેખાય છે.

માટે મોટા કહેવાતાઓનાં વચ્ચેને અનુસરવામાં પણ આજ પુખ્ત વિચાર રાખવો ઘટે છે.

૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. જીવજીવસ આર્ણદરામ-ખીલખા. ૩૧. ૧-૪-૦ બેન જંગાખાધિ-સીધુડા.
 ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. લક્ષ્મીશંકર લાલજી-ધોરાજી. ૩૧. ૧-૪-૦ ભાઈ ધનસુખરાય, ૩૧. ૧-૪-૦
 ભાઈ ખટુકલાલ. ૩૧. ૧-૪-૦ ભાઈ યજ્ઞચંદ્ર હા. શ્રી. વસંતરાય જીવીલારામ ધોળકીયા-પાટણ.
 ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. મૂળશંકર કાનજી વકીલ-ખીલખા. ૩૧. ૧-૪-૦ એકે ભક્તજન. ૩૧. ૧-૪-૦
 શ્રી. હર્ષદરાય મહારાણીદાસ દેશાઈ-માંગરોળ. ૩૧. ૧-૦-૦ વિદ્યાર્થી નાનાલાલ મૂળશંકર-આનંદાશ્રમ.
 ૩૧. ૧-૪-૦ ચિ. સૌ. મધુકાંતા કૃપાશંકર ભટ્ટ-ભાવનગર. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. ગોરારજી
 આધવજી-ખીલખા. ૩૧. ૧૩-૧૨-૦ શ્રી. શેક હરગોવિંદદાસ રામજી શાહકારના આત્મ-
 કથ્યાણુચે પોષ વદિ ૪ થી માસ ૧૧ સુધી દરમાસે વદિ ૪ ના દિવસે થાળ ધરાવવામાટે.
 હા. શ્રી. મહાદેવપ્રસાદ-કુંડલા. શ્રી. લાલશંકર ભવાનીશંકર માંકડ-રાજકોટ. શ્રી. સાકરલાલ
 મણિશંકર-અંભાત. શ્રી. ચતુર્ભુજ જીમજી દવે-પોરબંદરવાળાતરફથી અર્પણ થયેલ રકમના
 બ્યાજમાંથી ભોજન.

અખંડદીપક:—૩૧. ૧-૪-૦ શ્રીમતી મણિબેન ચંદારાણી. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. હર્ષદરાય
 મહારાણીદાસ દેશાઈ-માંગરોળ. ૩૧. ૧-૦-૦ ક્ષત્રિય જીણાભાઈ આર્ણદજી-મુંબઈ. ૩૧. ૧૧-૮-૦
 શ્રી. મહાદેવપ્રસાદ હરગોવિંદદાસ-કુંડલા.

શ્રીસદ્ગુરુપૂજન:—ગત માર્ગશીર્ષ સુદિ ૧૧ના દિવસે શ્રીગીતાજયંતી નિમિત્તે પૂજ્ય-
 પાદ કૃપાનાથનું સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ મળી યમાવિધિપૂજન કર્યું હતું. તેમજ દત્તજયંતી-
 નિમિત્તે પણ શ્રીસદ્ગુરુપૂજન થયું હતું.

જપાત્મક શ્રીમહારુદ્રયજ્ઞ:—ગત માગશર વદિ ૪ ના દિવસે માહીમનિવાસી ગુરુબંધુ
 ડા. પીરોળશાહ એરયશાહ હાંચર્યા તરફથી આનંદાશ્રમના શાસ્ત્રીઓ અને વિદ્યાર્થીઓદ્વારા
 જપાત્મક મહારુદ્રયાગનો પ્રારંભ થયો હતો. માત્ર. વ. ૭ ને દિવસે તેની પૂર્ણાહુતિ મતાં
 વિદ્યાર્થીઓ, ગુરુબંધુઓ ને આશ્રમવાસીઓ મળી આશરે ૧૫૦ બ્રાહ્મણાદિને મિષ્ટાન્ન
 ભોજન અપાયું હતું. તેમજ યજ્ઞના પાંચે દિવસોમાં પૂજ્યપાદ કૃપાનાથને તેમના તરફથી થાળ
 ધરાવવામાં આવ્યા હતા.

ભાવનગરનિવાસી રાવસાહેબ શ્રી. મહારાજકર જનલાલ રાવજે પોતાના માતાપિતાના કથ્યાણુચે
 પૂજ્યપાદ કૃપાનાથને અર્પણ કરેલ ૩૧. ૫૦૦૦ના બ્યાજમાંથી આશ્વિન વદિ ૧૧ ના દિવસે
 વિદ્યાર્થીઓને ભોજન આપ્યું હતું, તેમજ પૂ. શ્રીને થાળ ધરાવવામાં આવેલ હતો.

શિહોરનિવાસી શ્રી. ભાઈશંકર ધનજી દવેએ પૂજ્યપાદશ્રીને અર્પણ કરેલ ૩૧. ૧૨૫૦ના
 બ્યાજમાંથી આસો વદિ ૧૧ ના દિવસે ૨ થાળ ધરાવવામાં આવેલ હતા, તે તેજ દિવસે કુંડલાવાળા
 શુકલ વિશ્વનાથમાર્ષીએ અર્પણ કરેલી રકમના બ્યાજમાંથી પણ થાળ ધરાવવામાં આવ્યો હતો.

શ્રીઆનંદાશ્રમ મુમુક્ષુમંડળ-મુંબઈ-તરફથી વિ. ક્ર:—આપણા પૂજ્યપાદ શ્રીનાથપ્રભુનાં
 પૂજ્ય પ્રતિભાજીનું તથા પૂજ્ય પાદજીજીનું પોડશોપચારવિધિથી પૂજન મહાશિવરાત્રિનિમિત્તે માધવદિ
 ૧૩ મંગળવાર તા. ૨૨-૨-૪૪ સવારના ૧૦૫-૧૧૫ (નવો ટાઈમ) અને પોટોસવનિમિત્તે
 શ્રાગણસુદિ ૫ સોમવાર તા. ૨૮-૨-૪૪ સવારના ૯ થી ૧૦ (નવો ટાઈમ) માધવસુવન,
 કાંઠાવાડીમાં થયો, તેથી મુંબઈ તથા પરાંઓમાં વસતા ગુરુબંધુઓને વિનંતિ કરવામાં આવે
 છે કે આ શુભપ્રસંગે સમયસર પધારી પોતાના જીવનને શ્રીનાથપ્રભુના શરણમાં આગળ
 વધારવા વિશેષ ઉત્સાહી બનાવે.

સને ૧૯૪૪ તા. ૨૫ જાન્યુઆરી

ખેડજનક અવસાન

આ પોપમાસમાં નીચેનાં અધુઅહેતોનાં ખેડજનક અવસાન થયા છે. પરમદયાળુ પરમાત્મા એ સર્વેના જીવાત્માને શાંતિ અર્પવા અને, સદ્ગતનાં કુટુંબીજનોને તેમના વિયોગ-જન્ય દુઃખમાં સહનશીલતા તથા ધીરજ આપવા કૃપા કરે !

અમદાવાદનિવાસી શ્રી. લયેદારામ નાનાલાલ ભટ્ટ જેઓ રત્નોદકક કોઈના જીવપૂર્વજરૂર હતા તે કચ્છરાવળના વલુડી-શીખસ આફ્રીસરનાપદે પશુ રહેલા. વેદાંતમાં તેઓ પ્રીતિવાળા હતા.

ભાવનગરનિવાસી અને જૂનાગઢમાં કાંબા સમયવસેલા બાબુ સાહેબ શ્રી. જુલાબરાય અંબાશંકર "રાવળ" જેઓ આનંદાશ્રમના આધ્યાત્મિક સાધનક્રમની યોજનામાં ઉત્સાહપૂર્વક રમ. લેતા, અને યોગ ને વેદાંતઅંગથી સંસ્કૃત ને અંગ્રેજી ગ્રંથોનું તેમનું અભ્યાસદષ્ટિવાળું વિશાળ વાર્ચન હતું.

વાંકનેરનિવાસી શ્રી. કરશનજી પ્રાણજીવન યોગનાં સૌ. ધર્મપત્ની શ્રીગાહીબેન જેઓ પ્રેમાળ ભક્ત હતા.

અમનગરનિવાસી સદ્ગત શેઠ રવજી દેવજીનાં ધર્મપત્ની શ્રીભોધીબેન જેમની આનંદાશ્રમની અનેક સમયની આયિક્ષેલા ને અન્ય દાનપુણ્ય શ્રી. રવજીલાલનાં આત્માને સંતોષપ્રદ હતાં.

કરાંચીનિવાસી શ્રી. મીડાલોલ મળજીનાં માતૃશ્રી સુંદરબાઈ જેઓ પૂન્યપાદશ્રીના લૌકિક નિવાસવેળા સત્સંજનિમિત્તે આનંદાશ્રમમાં રહેલાં તે આનંદાશ્રમની યોગ્ય સેવા પશુ કરતાં.

જૂનાગઢવાળા શ્રી. હરજી ટીકલાલ પશુ એક સેવાભાવી ભક્ત હતાં.

[*]

આનંદાશ્રમમાં પડી રહેલી સોનાની વીંટી

ગત. કાર્તિકી પૂર્ણિમાપર આનંદાશ્રમમાં પુસ્તકો વેચવાના યોરજમાં કેઈની એક સોનાની વીંટી પડી રહેલી છે, જેનું વજન વગેરેની ખાતરી આપી જેમની હોય તેમણે મેળવવામાટે લખ્યું.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ-પોસ્ટ બીલખા-(ગઢિયાવાડ)

[*]

શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગાંધી (બા. બીલખા-ગઢિયાવાડ)

તરફથી

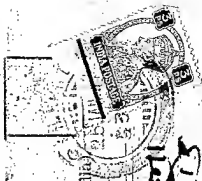
મદદ ચતુર્થાધિક પદ

P. O. Bilkha

(Kathiawar-India)

આનંદાશ્રમ

શ્રી. યોદાજી રૂપરાણી મલા
પત્ર નં. ૩૩૫૫૬ મલા. ૪૨૬
કુર્મી મલા
મલા

વર્ષ ૧૨ મું

॥ ૩૦ ॥

વાર્ષિક લેખાશ્રમ

માર્ગ

પ્રભો ધર્મસ્તુતી જયઃ ॥

ગોસ્વમીનાથે

૩૧. ૧-૦-૭

અંક ૬

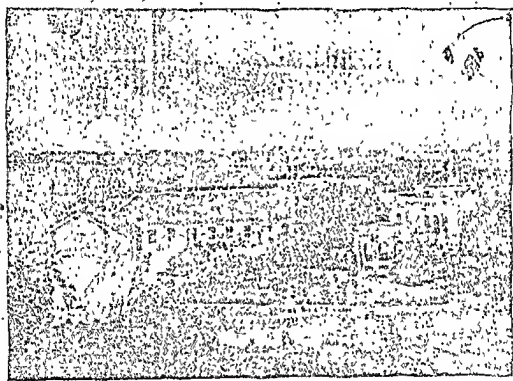
આનંદાશ્રમ

પરદેશમાટે

સંવત ૨૦૦૦

શિલિંગ ૨

શ્રીઆનંદાશ્રમ

દુર્વાસંસારદવાગ્નિદગ્ધં, દોષૂયમાનં દુરદૃષ્ટવાતૈઃ।

યો વૈ પ્રપન્નં પરિપાતિ નાથઃ સંરણ્ય આસ્તે સ મુક્તાશ્રમેઽસ્મિન્ ॥

જેનું વારણ દુષ્કર છે એવા સંસારરૂપ વનના દેવવર દાઝી રહેલો તથા દુષ્ટ પ્રારબ્ધરૂપ ઝંઝાવાતોંવરે હલબલી રહેલો જે છવ શસ્ત્રો આવી રહે તેનું જેઓશ્રી તેમાંથી અવરથ પરિત્રાણ કરે છે, તે શસ્ત્ર કર્માયોગ્ય સદ્ગુણધરમાત્મા શ્રીમન્નાથ ભગવાન (શ્રીમન્નથુરામશર્મા), એમણે જે પ્રસિદ્ધ આશ્રમમાં પોતાનું આરાન કરેલું છે તે આ આનંદાશ્રમ છે.

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠાંક
૧	સાગ,	૧૧૩
૨	શ્રીનાથવચનામૃત.	૧૧૪
૩	શ્રીસનતસુગતીયમ્.	૧૧૫
૪	શ્રીમાનુવલ્કયસ્મૃતિ.	૧૧૮
૫	જ્યન્તીમહોત્સવ.	૧૨૦
૬	શ્રીનાથજ્યન્તીમહોત્સવ.	૧૨૧
૭	સ્વર્ગસ્થ રાવસાહેબ મહારાંકર જગન્નાથ રાણા.	૧૨૨
૮	શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર.	૧૨૪
૯	પરચુરણ લેટ.	

—: ૦ :—

જવાજમસંબંધી જરૂરી નોંધ

કાગળની અસલ મેધવારીમાં આહુ ૧૨ માં વર્ષનો આ નવમો અંક પ્રસિદ્ધ થાય છે, માં ૧. બંધુબહેનોનું લવાજમ બાકી હોય તેઓ પોતાનું લવાજમ જેમ અને તેમ વેળાસર મોકલી આપે એમ સ્મરણ આપવામાં આવે છે. ગ્રાહક રહેવાની ઈચ્છા ન હોય તેમણે અગાઉથી ના લખવા અમ લેવો, એટલે દપાસ તથા બી. પી. ઈસ્તાના અમ ને ખર્ચમાં નકામું બીતરવું ન પડે.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, નવાગામ પોસ્ટ બીલખા-કાઠિયાવાડ.

—[*]—

જરૂરી

સૂચના:—લેખસંબંધી અને માસિકસંબંધી સર્વે પત્રવ્યવહાર શ્રી. વ્યવસ્થાપક આનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા (કાઠિયાવાડ) એ શિરનામે કરવો.

તંત્રી અને પ્રકાશક: શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેસાઈ, વેદાંતજ્ઞપણુ-શાંગરોળ-કાઠિયાવાડ.
સાહુતંત્રી: શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી દાદાર-શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા „

શ્રી લગવતસિંહજી દલેશ્વર જિથો એન્ડ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.
માસિક, મુદ્રક: પારેખ કેવળચંદ કાનઈભાઈ, મોરબી

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાથસદગુરવે નમઃ ॥

આનંદં વ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિભેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને બળુનાર ઠાઠથી પણ ભય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય—ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૨ મું]

સંવત્ ૨૦૦૦—માઘ

[અંક ૯

ત્યાગ

રાગ સારંગ-દીપચંદી તાલ

[સ્વામીશ્રી નિષ્કુળાનંદજી]

ત્યાગ ન ટકે જે વૈરાગ્ય વિના, કરીએ કોટિ ઉપાયજી;
અંતર ઊંડી ધરજા રહે, તે કેમ કરીને તજાયજી. ધ્રુવ.
વેપ લીધો વૈરાગ્યના, દશ રહી ગયો દૂરજી;
ઉપર વેપ અઠો બન્યો, માંદી મોહ ભરપૂરજી. ૧
હામ કોધ લોભ મોહતું, જ્યાં લગી મૂળ ન જાયજી;
સંગ પ્રસંગ પાંગરે, ભેગ ભોગનો થાયજી. ૨
ઉજા રતે અવનીવિષે, ખીજ નવ દીસે બહારજી;
ઘન વરસે વન પાંગરે, ઇંદ્રિય વિષય આકારજી. ૩
ચમકે કૃષ્ણને લોહ ચળે, ઇંદ્રિય વિષય સંભોગજી;
અણુભેદે જે અભાવ છે, ભેદ ભોગવશે ભોગજી. ૪
ઉપર તજે ને અંતર ભજે, એમ ન સરે અરથજી;
વણુચો જે વણાશ્રમથકી, અંતે કરશે અનરથજી. ૫
ભ્રષ્ટ થયો ભોગ ભોગથી, ભેમ બગાયું દૂધજી;
ગયું ઘૂત મહી માખણથકો, આપે થયું જે અશુદ્ધજી. ૬
પજામાં ભોગી ને ભોગી પજામાં, પજામાં શુદ્ધી ને ત્યાગીજી;
નિષ્કુળાનંદ એ નરનો, વણ સમજ્યો વૈરાગજી. ૭

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીનાથભગવાન]

અંતઃકરણને ઉત્તરોત્તર વધારે સાવધાનતાવાળું, શુભકામ શીઘ્ર કરવાના સ્વભાવવાળું, વિવેકવાળું, વ્યવસ્થાપૂર્વક કામ કરવાના સ્વભાવવાળું, વિનયી, મધુર-ભાષણ કરવાના સ્વભાવવાળું, ક્ષમાવાળું, અગ્રાગ્ય સ્પૃહાથી રહિત, પ્રામાણિક, ધૈર્યવાળું, પ્રસન્ન ને નિર્ભય રાખવા સર્વદા ઘણામાં ઘણો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

અંતઃકરણની અશુદ્ધિ, સ્થૂલતા ને ચંચલતા દૂર કરવાથી તે અંતઃકરણ પરમપવિત્ર ને સચ્ચિદાનંદધન બ્રહ્મનો સાક્ષાત્કાર કરવાને સમર્થ થાય છે.

પ્રાણિપદાર્થની ઘાટી તૃણારૂપ પરિતાપથી રહિત થયેલું સંતોષી ચિત્ત કોઈપણ દરજ્ય પ્રાણિપદાર્થથી આત્માનો લેશપણ વાસ્તવિક સંબંધ નથી એવો પરિપક્વ નિશ્ચય કરીને સર્વદા શીતલ રહે છે.

ચિત્તની શીતલતાની પ્રાપ્તિ અનેક શુભકર્મોરૂપ તપના ફલરૂપ મનાય છે. જે મનુષ્યનું ચિત્ત શીતલ થયું હોય તેને આખું જગત્ પણ શીતલ જણાય છે.

સુમુક્તિને જ્યારે જ્યારે દેહાદિ જડમાં આત્માની બ્રાંતિનો ઉદય થાય તથા દરજ્ય પ્રાણિપદાર્થમાં સત્યપણાની બ્રાંતિનો ઉદય થાય ત્યારે ત્યારે તેણે ધૈર્ય, સાવધાનતા, ને પ્રીતિથી જડચેતનનો ને નિત્યાનિત્યનો વિચાર કરવો.

શરીર ઇન્દ્રિયો ને મનવડે જીવને બ્રહ્મસાક્ષાત્કાર થાય એવાં શાસ્ત્રોક્ત શુભ-કર્મો કરવાં, પણ તે ત્રણવડે જીવને સંસારમાં જામણ કરાવનારાં અશુભકર્મો નજ કરવાં. આત્મામાં દીર્ઘકાલથી પ્રતીત થતા કર્તાપણું તથા લોકતાપણું આદિ સાંસારિક ધર્મો બ્રહ્મના પરોક્ષજ્ઞાનથી દૂર થતા નથી, પણ બ્રહ્મના અપરોક્ષજ્ઞાનથીજ આત્મા-માંથી તે કલ્પિત સાંસારિકધર્મો દૂર થાય છે.

બ્રહ્મનું દેહ અપરોક્ષજ્ઞાન પણ અંતઃકરણની એક વૃત્તિરૂપ છે. એ વૃત્તિનો ઉદય થયે મોટી ઇંદ્રિયરૂપ સમગ્ર દરજ્યપ્રપંચ મિથ્યા પ્રતીત થાય છે. એ વૃત્તિ પણ દરજ્યપ્રપંચની અંતરજ હોવાથી દરજ્યપ્રપંચનો બાધ કર્યા પછી તે પોતે પણ બાધ પામે છે. જેમ ગાંધર્વશાસ્ત્રના અભ્યાસના પરિપાકથી તે અભ્યાસી મનુષ્યના ગાંધર્વશાસ્ત્રના સંસ્કારવાળા અંતઃકરણને પદ્મહિ સ્વરોનો સાક્ષાત્કાર થાય છે તેમ શ્રવણ, મનન ને નિર્દિધ્યાસનના પરિપાકવડે વિવેકાદિવાળા ને પોતાના સદ્ગુરુના ભક્ત સુમુક્તિના વેદાંતના સંસ્કારવાળા અંતઃકરણને બ્રહ્મનો સાક્ષાત્કાર થાય છે.

પોતાના ત્રણ દેહોને કલ્પિત સમજી તેને સત્તાસ્ફૂર્તિ આપનારા સચ્ચિદા-નંદાદિ સ્વભાવવાળા આત્માનેજ તમે પોતાનું વાસ્તવિકસ્વરૂપ સમજો, અને બાહ્ય-દૃષ્ટિએ પ્રતીત થતા નામરૂપક્રિયાત્મક સર્વ જગત્તો વિવેકવડે બાધ કરી તેને સત્તાસ્ફૂર્તિ આપનાર અસંગ, અવિકારી, પૂર્ણકામ, વિભુ ને સચ્ચિદાનંદરૂપ બ્રહ્મ જણો. આમ સર્વ દરજ્યનો બાધ કરી અંતરાત્માથી અલિપ્ત બ્રહ્મનો સાક્ષાત્કાર કરવાથી તમે કૃતાર્થ થશો.

(ચાલુ)

શ્રીસનત્સુજાતીયમ્ (શ્રીશાંકરભાષ્યસમેત)

[અનુવાક:-શ્રી. મહારાણીદાસ ગાફલદાસ દશાઈ-વેદાંતભૂષણ]
(અનુસંધાન ચંદ્ર ૪ થાના પૃષ્ઠ ૫૪ થી)

ઉમૌ લોકૌ વિદ્યા વ્યાપ્ય યાતિ તદાહુતં ચાહુતમગ્નિહોત્રમ્ ।
મા તે બ્રાહ્મી લઘુતામાદધીત પ્રજ્ઞાનં સ્યાન્નામ ધીરા લભન્તે ।
યોગિનસ્તં મપશ્યન્તિ ભગવન્તં સનાતનમ્ ॥ ૧૭ ॥

બ્રહ્મજ્ઞાની પુરુષ બે તેના શુદ્ધસ્થ આશ્રમની અવધિપર્યંત વિધિપૂર્વક અગ્નિહોત્ર હોમ્યું ન હોય એટલે કે વિધિપૂર્વક અગ્નિહોત્ર અધાન કરી તેમાં વિધિપ્રમાણે નિત્ય તથા નૈમિત્તિક હોમ કરેલો ન હોય તો તેના મરણપછી તેને સ્વર્ગલોકની પ્રાપ્તિ ન થાય એમ તમે જાણતા હો તો તે ખરું નથી. બ્રહ્મજ્ઞાની પુરુષ તેની બ્રહ્મવિદ્યાના બળથી મરણપછી આ લોકને તેમજ સ્વર્ગલોકને વ્યાપીને રહેલા બ્રહ્મમાં અવસ્થાન કરી રહેલો હોય છે તેથી તેણે જીવતાં સ્વર્ગની પ્રાપ્તિ કરાવનારું અગ્નિહોત્ર હોમ્યું ન હોય તોપણ તેની બ્રહ્મવિદ્યાના બળે તેનાં મરણપછી તેનું અગ્નિહોત્ર હોમેનું થાય છે એટલે કે જેણે અગ્નિહોત્ર હોમ્યું હોય તેને તેના મરણપછી તેનું સ્વર્ગની પ્રાપ્તિ થાય છે તે અગ્નિહોત્ર ન હોમનાર બ્રહ્મજ્ઞાનીને તેની બ્રહ્મવિદ્યાના બળે થઈ રહે છે. પણ અગ્નિહોત્ર હોમનારો બ્રહ્મના જ્ઞાનવિનાનો પુરુષ તેના મરણ પછી તેના અગ્નિહોત્રના બળે જ્યારે અદિધી સ્વર્ગલોકમાં જાય છે ત્યારે પછી તે આ લોકમાં હોતો નથી જ્યારે અગ્નિહોત્રવિનાનો બ્રહ્મજ્ઞાની પુરુષ તેની બ્રહ્મવિદ્યાના બળે તેના મરણ પછી સંપૂર્ણ સર્વ લોકોને વ્યાપીને રહેલો હોય છે કારણ કે પરતુતાએ તે બ્રહ્મરૂપ થયેલો હોય છે અને બ્રહ્મ સંપૂર્ણ સર્વ લોકોને વ્યાપીને રહેલું હોવાથી બ્રહ્મજ્ઞાની પુરુષ પણ સંપૂર્ણ સર્વ લોકોને વ્યાપીને રહેલો હોય છે તેથી તે સ્વર્ગલોકને પણ વ્યાપીને રહેલો હોય છે તેમ તેજ સમયે આ લોકને પણ વ્યાપીને રહેલો હોય છે. તાપર્યે કે અગ્નિહોત્ર હોમનારો બ્રહ્મના જ્ઞાનવિનાનો પુરુષ તેના અગ્નિહોત્રના બળે તેના મરણપછી સ્વર્ગલોકમાં જાય છે અને અગ્નિહોત્ર નહિ હોમનારો બ્રહ્મજ્ઞાની પુરુષ તેની બ્રહ્મવિદ્યાના બળે તેના મરણ પછી આપ્તા સ્વર્ગલોકને વ્યાપીને રહે છે પણ અગ્નિહોત્ર હોમનારો બ્રહ્મના જ્ઞાનવિનાનો પુરુષ તેના મરણપછી આ લોકમાં હોતો નથી જ્યારે બ્રહ્મજ્ઞાની પુરુષ તેના મરણપછી આ લોકને પણ સર્વે વ્યાપીને રહેલો હોય છે એમ બ્રહ્મજ્ઞાની પુરુષે અગ્નિહોત્ર ન હોવા છતાં તેના રૂપને તેની સંપત્તિમાં સમાવેશ થાય છે.

એવી રીતે બ્રહ્મના જ્ઞાનની ઈચ્છાપૂર્વકની તપશ્ચર્યાના બળે જિદ્ધાસુ પુરુષ તેના મરણપછી બ્રહ્મલોકમાં જાય છે અને બ્રહ્મજ્ઞાની પુરુષ તેના મરણ પછી

અક્ષલોકમાં જઈ શકતો નથી એમ તમારું જાણવું હોય તો તે પણ ખરું નથી. અક્ષજ્ઞાની પુરુષ તેની અક્ષવિદ્યાના બળે અક્ષરૂપ થયેલો હોય છે અને અક્ષ સંપૂર્ણ-સર્વ લોકોને વ્યાપીને રહેલું હોવાથી અક્ષજ્ઞાની પુરુષ પણ તેના મરણ પછી સંપૂર્ણ સર્વ લોકોને વ્યાપીને રહેલો હોય છે તેથી અક્ષના જ્ઞાનની ધ્વજાવાળી તપશ્ચર્યાના ફળનો પણ તેની સંપત્તિમાં સમાવેશ થઈ જાય છે એટલુંજ નહિ પણ અગ્નિહોત્રી પુરુષ તેના મરણપછી અગ્નિહોત્રના બળે જ્યારે સ્વર્ગના એક દેશમાં જઈને રહે છે ત્યારે અક્ષજ્ઞાની પુરુષ તેના મરણપછી સ્વર્ગના તથા આ લોકના સંપૂર્ણ દેશમાં વ્યાપીને રહે છે તેમજ તપશ્ચર્યાના બળે જ્યારે પુરુષ મરીને અક્ષલોકના એક દેશમાં જઈને રહે છે ત્યારે અક્ષજ્ઞાની પુરુષ અક્ષલોકના સંપૂર્ણદેશમાં વ્યાપીને રહે છે.

એવી રીતે અક્ષજ્ઞાની પુરુષ તેના મરણપછી અક્ષલોકમાંજ જાય છે એમ તમે જાણતા હો તો તે પણ ખરું નથી. અક્ષજ્ઞાની પુરુષ તેની અક્ષવિદ્યાના બળે અક્ષરૂપ થયેલો હોય છે તેથી તેના મરણ પછી અક્ષ જેમ સંપૂર્ણ સર્વ લોકોને વ્યાપીને રહેલું હોય છે તેમ તે પણ સંપૂર્ણ સર્વ લોકોને વ્યાપીને રહેલો હોય છે. કોઈ અમુકજ લોકના અમુક એક દેશમાંજ તેની સ્થિતિની સંભાવના થઈ શકે નહિ. કોઈ અમુકજ લોકના અમુક એક દેશમાંજ જવું વા રહેવું એ સશરીર એવા જીવરૂપમાં સંભવવાળું થાય પણ અશરીર એવા અક્ષરૂપમાં તેવો સંભવ થાય નહિ. આથી જીવની પેઠે અક્ષજ્ઞાની પુરુષ પણ અક્ષલોકના કોઈ અમુક એક દેશમાં જઈ રહે છે એવી સંભાવના શક્ય ન થાય. અક્ષજ્ઞાની પુરુષ તો સંપૂર્ણ સર્વ લોકોને એકી સમયે વ્યાપીને રહે છે અને છતાં વસ્તુતાએ તો કોઈ લોકને કે લોકના કોઈ દેશને વ્યાપીને રહેલો હોતો નથી કારણકે અક્ષના અજ્ઞાન સમયેજ સંપૂર્ણ સર્વ લોકોની પ્રતીતિ થાય છે અક્ષના જ્ઞાન સમયે કોઈ લોકની પ્રતીતિજ હોય નહિ તેથી ઉપરમાં સંપૂર્ણ સર્વ લોકોને અક્ષ તથા અક્ષજ્ઞાની પુરુષ વ્યાપીને રહેલ હોય છે એમ જે કહેલું છે તે પણ અક્ષના અજ્ઞાનસમયે જીવને જાણતા લોકોની અપેક્ષાએ કહેલું છે. આવી સ્થિતિમાં અક્ષજ્ઞાની પુરુષ તેના મરણપછી અક્ષલોકમાંજ જાય છે એમ જાણીને તમારી અક્ષવિદ્યાના ગૌરવને તમે ઓછું કરશોમાં.

પ્રજ્ઞાનં વ્રહ્મ । એ શ્રુતિવચન શરીરમાં પોતાપણું જાણનારો અને તેથી સશરીરરૂપવાળો જીવ વસ્તુતાએ તેવો જીવ નથી પણ અશરીર અક્ષ-જે એવો સ્વષ્ટ વોષ કરે છે. એ શ્રુતિવચનને પ્રમાણ જાણીને અક્ષજ્ઞાની પુરુષ એક દેશમાં રહેનારો સશરીરરૂપવાળો જીવ મરીને સર્વવ્યાપક અશરીર અક્ષ થાય છે એમજ જાણવું જોઈએ અને તેથી સશરીરરૂપવાળા જીવની દૃષ્ટિના અતુવાદ કરીને અક્ષજ્ઞાની પુરુષ સંપૂર્ણ સર્વ લોકોને વ્યાપીને રહે છે એમ કહી શકાય. વસ્તુતાએ તો લોકોની તથા અન્ય સર્વ કલ્પનાઓનું મૂળ માયા હોવાથી કોઈ કલ્પના જરી નથી તેથી અક્ષ જેમ પોતાના સ્વરૂપમાંજ વ્યાપીને રહેલું હોય છે તેમ અક્ષજ્ઞાની પુરુષ પણ તેના

સ્વસ્વરૂપમાજ અવસ્થાન કરી રહેલ હોય છે.

પણ સશરીર એવા જીવરૂપની દૃષ્ટિમાં જણાતા આ સંપૂર્ણ વિચ્છેદી નિરપેક્ષ એવા અશરીર બ્રહ્માના વસ્તુસ્વરૂપની લક્ષણા જીવને થવી કઠિણ હોવાથી ઘણી ધીરજવાળી ને સુદૃઢ તથા પવિત્ર બુદ્ધિવાળોજ કેઇ બ્રહ્માના વસ્તુસ્વરૂપને જાણી તથા પામી શકે છે સર્વેને તે સહજ મુલભ નથી તેથીજ બ્રહ્માના તથા બ્રહ્મજ્ઞાની પુરુષના સ્વરૂપ આદિના સંબંધમાં વિવિધ વારાને અવસર થાય છે. ખરી રીતે તેમાં કેઇ વાદને ખરો અવસર નથી. શ્રુતિ એકજ તેમાં પ્રમાણ જાણવું બેધએ

શ્રુતિનેજ તેમાં પ્રમાણ જાણીને પણ જેઓએ બ્રહ્મને પામવાના શ્રુતિએ કહેલા યોગને સાધેલો હોય છે તેઓજ તે સનાતન તથા સ્વયંસમર્થ એવા બ્રહ્માના વસ્તુસ્વરૂપને જાણે છે બીજાઓ તેને જાણી શકતા નથી

શ્રીચાંકરભાષ્યમ્ ।

કિં ચોમાવિત્તિ ।

અને વળી ઉમ્મૌં એમ આ શ્લોકપરે અધિક કહેવાનું કહે છે

ઉમ્મૌં લોકાવિદ્યપરો વિચયા બ્રહ્માત્મવિષયયા વ્યાપ્ય યાતિ । તત્પૂર્ણાનંદં બ્રહ્મ ।

અંતે લોકોને એટલે આ લોકને તથા પરલોકને જીવનો આત્મા બ્રહ્મ છે એમ કહેનારી બ્રહ્મવિદ્યાની પ્રાપ્તિવડે વ્યાપીને પુરુષ સંપૂર્ણ સુખસ્વરૂપ બ્રહ્મ થાય છે.

યસ્માદુમ્મૌં લોકૌં વિચયા વ્યાપ્ય યાતિ તસ્માદનાહુતં ચાગ્નિહોત્તમનેનાત્મ-
જ્ઞાનેનામિમુચ્યેન હુતં ભવતિ ।

જેથી પુરુષ મરણપણી આ લોકને તથા પરલોકને એમ અંતે લોકોને બ્રહ્મવિદ્યાવડે વ્યાપીને રહેલા બ્રહ્મસ્વરૂપમાં અવસ્થાન કરે છે તેથી પરલોકની પ્રાપ્તિ કરાવનારું અગ્નિહોત્ર તેણે જીવતાં નહિ હોમેલું છતાં આ બ્રહ્માત્મજ્ઞાનવડે મુખ્યપણે હોમેલું થાય છે

સર્વમગ્નિહોત્રાદિકં કર્મફલં જ્ઞાનેનૈવ સંપાદિતં ભવતીત્યર્થઃ ।

અગ્નિહોત્ર હોમવા આદિ સર્વે કર્મોનું ફલ આ બ્રહ્માત્મજ્ઞાનવડે સાંપડેલું થાય છે એમ એનો અર્થ છે

યસ્માદુમ્મૌં લોકૌં વિચયા વ્યાપ્ય યાતિ યસ્માદનાહુતમગ્નિહોત્રં ચાહુતં ભવતિ તસ્માન્મા તે બ્રાહ્મી બ્રહ્મવિષયયા વિદ્યા લઘુતાં મર્ત્યમાયં કર્મવદ્વાદચીત ન કરોતુ ।

જે કારણથી બ્રહ્મવિદ્યાવડે પુરુષ મરીને અંતે લોકને વ્યાપીને રહેલા બ્રહ્મમાં અવસ્થાન કરે છે, તથા જે કારણથી ઉપર કહ્યા પ્રમાણે નહિ હોમેલું અગ્નિહોત્ર પણ સારી પેઠે હોમેલું થાય છે તે કારણથી બ્રાહ્મી એટલે બ્રહ્મને વિષય કરનારી બ્રહ્મવિદ્યાવડે પુરુષ મરીને બ્રહ્મલોકમાં જાય છે એમ બ્રહ્મવિદ્યાનું જીવની દૃષ્ટિએ ઉંચામાં ઉંચા ગણાવા જેવા પરલોકમાં જવારૂપ ફળ પણ જે વાસ્તવિક રીતે બ્રહ્મમાં અવસ્થાન પામી અમર થવા રૂપ ખરા ફળથી નીચું છે તેનેજ છેવટનું ફળ માની લેવાથી થતો બ્રહ્મવિદ્યાનું ગૌરવ ઓછું થવાનો અસ મને થાઓમાં કારણકે જીવદૃષ્ટિથી ઉંચામાં ઉંચા

એવા અક્ષરોક્તમાં જવાનું પણ ફેણ અક્ષરવિધાનું નથી પણ કર્મનું છે.

અપિ તુ પ્રજ્ઞાનં તમસઃ પરં પરમાત્માનમાત્મત્વેન સંપાદયતુ ।

અને અક્ષરવિધાનું ફેણ તો જીવનું વાસ્તવિક આત્મસ્વરૂપ જે અજ્ઞાનવાળું જીવથી પર એવા પરમાત્મા છે તેને આત્મસ્વરૂપે સાંપડવાનું છે. તમારી અક્ષરવિધાનું એ ફેણ તમને સાંપડે.

यदा ब्रह्मविद्याव्यापृतस्य परमात्मानमात्मत्वेनावगच्छतः प्रज्ञानमिति नाम स्यात् ब्रह्मेति नाम अवतोत्यर्थः ।

અક્ષરવિધાનું એ ફેણ બ્યારે પુરુષને સાંપડે છે ત્યારે અક્ષરવિધાની સિદ્ધિ મળેજ પ્રયત્નપરાયણ રહેનારા અને અક્ષરવિધાવડે પરમાત્માને આત્મારૂપે બહુ લેનારા તેનું જીવ નામ મટીને પ્રજ્ઞાન એવું નામ થાય છે. પ્રજ્ઞાન એ અક્ષરનું નામ હોવાનું તે પુરુષનું જીવ નામ મટીને અક્ષર નામ થાય છે એમ એનો અર્થ છે.

तथा च श्रुतिः प्रज्ञानं ब्रह्मेति ।

'પ્રજ્ઞાન અક્ષર છે' એમ એવું કહેનારી શ્રુતિ પણ છે.

तत्प्रज्ञानं ब्रह्म धीरा धीमन्तो लभन्ते ।

તે પ્રજ્ઞાનને એટલે અક્ષરને ધીર એટલે ક્ષુદ્રિમાન પુરુષો પામે છે.

तं योगिन पव पश्यन्ति ।

જીવનો અક્ષરની સાથે જેમણે યોગ સાધેલો હોય છે એટલે પોતાના જીવ-રૂપથી છૂટીને પોતાના અક્ષરસ્વરૂપને પામવાનો યોગ જેમણે સાધેલો હોય છે તેઓજ અક્ષરને પામી શકે છે. અક્ષરવિધાના સ્વરૂપને માત્ર વાચિકરૂપમાં બહુવાચી કોઈ અક્ષરને પામી શકે નહિ.

(ચાલુ)

—[*]—

श्रीयाज्ञवल्क्यस्मृति

[અનુવાકઃ-શ્રી. મહારાણીકાસ ગોકુળદાસ દશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ચંદ્ર ૪ ના પૃષ્ઠ ૫૬ થી)

सवर्णेभ्यः सवर्णान्तु जायन्ते हि सजातयः ।

अनिन्देषु विवाहेषु पुत्राः संतानवर्धनाः ॥ ૧૦ ॥

જે વર્ણનો પતિ હોય તેજ વર્ણની જે પત્ની હોય તો તે પત્ની સર્વર્ણ એટલે પતિનાજ વર્ણની કહેવાય તથા જે વર્ણની પત્ની હોય તેજ વર્ણનો જે પતિ હોય તો તે પતિ સર્વર્ણ એટલે પત્નીનાજ વર્ણનો કહેવાય.

સર્વર્ણ પત્નીઓને વિષે સર્વર્ણ પતિઓવડે જે પ્રજા જન્મે તે સર્વની જાતિ તેમનાં માતાપિતાની જાતિની સમાન હોય એટલે તેમનાં માતાપિતાની જે જાતિ હોય તેજ જાતિ પ્રજાની પણ હોય.

એવી સર્વર્ણ પત્નીઓને વિષે સર્વર્ણ પતિઓવડે જે પ્રજા જન્મે તે જે તેમનાં માતાપિતાનાં ધન શાસ્ત્ર ઉત્કૃષ્ટ કહેલા એવા સાક્ષ્યાદિના વિધિવડે થયાં હોય તો ઉત્તરોત્તર, તેમનાં માતાપિતાના ગુણગુણને અનુરૂપ ગુણગુણવાળી સંતાનેનો વિસ્તાર કરનારી થાય.

વિમાન્મુઘાંવસિફતો હિ ક્ષત્રિયાયાં વિશ સ્ત્રિયાં ।

અંબઘ્નઃ શુદ્રયાં નિષાદો જાતઃ પારશવોઽપિ વા ॥૧૧॥

આદ્યપતિવડે ક્ષત્રિયજાતિની પત્નીનેવિષે જે પ્રજા જન્મે તે મૂર્ધાવસિકતા કહેવાય. વૈશ્યજાતિની પત્નીને વિષે આદ્યપતિવડે જે પ્રજા જન્મે તે અંબઘ્ન કહેવાય અને શુદ્ર જાતિની પત્નીનેવિષે આદ્યપતિવડે જે પ્રજા જન્મે તે નિષાદ અથવા પારશવ કહેવાય.

વૈદ્યા શ્યમ્યોસ્તુ રાજન્યાન્માહિષ્યોઘ્રો સુતો સ્મૃતો ।

વૈશ્યાત્તુકરણઃ શ્યમાં વિદ્યાસ્ત્રેપ વિધિઃ સ્મૃતઃ ॥૧૨॥

ક્ષત્રિયપતિવડે વૈશ્યજાતિની પત્નીનેવિષે જે પ્રજા જન્મે તે માહિષ્ય કહેવાય તથા ક્ષત્રિયપતિવડે શુદ્ર જાતિની પત્નીવડે જે પ્રજા જન્મે તે ઉગ્ર કહેવાય.

વૈશ્યપતિવડે શુદ્રજાતિની પત્નીનેવિષે જે પ્રજા જન્મે તે કરણ કહેવાય.

સર્વભૂલગ્નથી ભિન્ન અન્ય અતુલોભ લગ્નવડે જન્મેલી પ્રજાને માટેની સંજ્ઞાને આ વિધિ કહ્યો.

ગ્રાહ્યણ્યાં ક્ષત્રિયાત્ સૂતો વૈશ્યાદ્વૈદેહિકસ્તયા ।

શુદ્રાન્જાતસ્તુ ચણ્ડાલઃ સર્વધર્મવાહિષ્કૃતઃ ॥૧૩॥

આદ્યપતિવડે ક્ષત્રિયજાતિની પત્નીનેવિષે ક્ષત્રિયપતિવડે જન્મેલી પ્રજા સૂત કહેવાય.

આદ્યપતિવડે વૈશ્યપતિવડે જન્મેલી પ્રજા વૈદેહિક કહેવાય.

અને આદ્યપતિવડે શુદ્રપતિવડે જન્મેલી પ્રજા ચણ્ડાલ કહેવાય.

આ ચણ્ડાલ પ્રજા શાસે કહેવાં સર્વે ધર્મનાં શરેથી બહિષ્કૃત ગણુવી એટલે ધર્મનાં કાર્ષ્ણ્ય શરે કરવામાટે તેની યોગ્યતા નથી.

ક્ષત્રિયા માગધં વૈશ્યાચ્છુદ્રાત્કૃત્તારમેષ વ ।

શુદ્રાદ્યાયોગ્યં વૈદ્યા જનયામાસ વૈ સુતં ॥૧૪॥

ક્ષત્રિયજાતિની પત્નીનેવિષે વૈશ્યપતિવડે જન્મેલી પ્રજા માગધ કહેવાય.

ક્ષત્રિયજાતિની પત્નીનેવિષે શુદ્રપતિવડે જન્મેલી પ્રજા આયોગ્ય કહેવાય.

પ્રતિયોમલગ્નવડે જન્મેલી પ્રજામાટેની સંજ્ઞાને આ કમ કહ્યો.

માહિષ્યેણ કરણ્યાં તુ રથકારઃ પ્રજાયતે ।

અસત્સન્નસ્તુ વિદ્યેયાઃ પ્રતિલોમાતુલોમજાઃ ॥૧૫॥

(ક્ષત્રિયપતિવડે વૈશ્યજાતિની પત્નીનેવિષે જન્મેલા) માહિષ્યપતિવડે (વૈશ્યપતિવડે શુદ્ર જાતિની પત્નીને વિષે જન્મેલી) કરણપતિવડે જન્મેલી પ્રજા રથકાર કહેવાય.

સર્વભૂલગ્નવડે જન્મેલી પ્રજાની સંજ્ઞાને આ પ્રકાર કહ્યો.

અતુલોભ લગ્નવડે જન્મેલી પ્રજાને ધર્મશરેમાં અધિકાર હોવાથી અતુલોભ લગ્નવડે જન્મેલી પ્રજા સપ્રજા ગણુવી.

પ્રતિયોમલગ્નવડે જન્મેલી પ્રજાને ધર્મશરેમાં અધિકાર નહિ હોવાથી પ્રતિયોમલગ્નવડે જન્મેલી પ્રજા અપ્રજા ગણુવી.

જાત્યુત્કર્ષાં યુગે ક્ષેયઃ સપ્તમે પંચમેઽપિ વા ।

વ્યત્યયે કર્મણાં સામ્યં પૂર્વવચ્ચાધરોચરં ॥૧૬॥

અતુલોમલગ્નવડે જન્મેલી પ્રજાની પ્રજાઓનાં ઉત્તરોત્તર લગ્ન ને ઉન્ની જાતિનેવિષે

થયાં કરે તો તેમની જાતિનો ઉત્કર્ષ થતાં કરે કરીને પાંચમા કે સાતમા લગ્નવડે તે પાછી મૂળ ઉત્કૃષ્ટ જાતિને પામી રહે એવી રીતે આપતિના પ્રસંગવિના જે પોતાની જાતિથી નીચી જાતિને માટે વિહિત કહેલી આજીવિકાનાં કર્મો કરી આજીવિકા ચલાવતો રહે તે પાંચમી કે સાતમી પેઢીએ જે જાતિની આજીવિકા તે ચલાવતો હોય તે જાતિને પામી રહે.

તથા એવી રીતે નીચી જાતિને પામેલ પ્રજા જે ઉત્તરોત્તર ઉંચી જાતિની આજીવિકા ચલાવતી રહે તો પાંચમી કે સાતમી પેઢીએ પાછી તેની મૂળ ઉત્કૃષ્ટ જાતિને પણ પામી રહે. (ચાલુ)

—[*]—

જયન્તીમહોત્સવ

[લેખક:-શ્રી. કરણસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકોર બી. એ.]

(ગતાંક ૬ ના પૃ. ૧૦૩થી ચાલુ)

લૌકિકવૈદિકકર્મોના નિષ્કામ અનુસરણવડે સાધકે પોતાના કુવિચાર અને કુકર્મોવડે બગડેલા ચિત્તને શુદ્ધ કરવું. તે પછી તેણે વૈદિક ઉપાસના, ભક્તિ કે યોગના પરિપાલન વડે પ્રમલવેગથી વિષયોભણી દાહતા અંતઃકરણને સ્થિર કરવું. તે પછી ધ્વજાનિષ્ઠ ને શ્રોત્રિય સદ્ગુરુપાસેથી વેદાંતનું અવણુ કરી, મનન કરી નિર્દિધ્યાસન કરી તે સાધકે અલોકદર્શન કરવું. આ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરનારને પછી બીજું કશું જાણવાનું, બીજું કશું કરવાનું, બીજું કશું મેળવવાનું રહેતું નથી. તેઓશ્રીના બોધની આ અદપસ્વરૂપ રૂપરેખા. તેઓશ્રી સચિત સમસ્ત ગ્રંથોનો આ સારસાગર. તેઓશ્રીના પ્રવચનોનું આ ઉપદેશરહસ્ય.

“કેવલાદ્વૈતની પ્રાપ્તિવડે જીવનો જીવભાવ અત્યંત દૂર થઈને દુઃખરહિત પૂર્ણસ્વતંત્ર અને પરમાનંદરૂપ થાય છે. સર્વત્ર દ્વિત્વદર્શન થવાથી વ્યવહાર પણ ઉત્તમપ્રકારે સધાય છે, કેમકે સર્વત્ર દ્વિત્વદર્શનની પ્રાપ્તિવાળા મહાપુરુષના ચિત્તમાં રાગદ્વેષના વેગો ઉપજી શકતા નથી, ને તેથી તેમના ચિત્તાદિમાં સાહિમાન પ્રવૃત્તિનો વેગ, વિષયાસક્તિ, શોક, દ્વેષ, ઈર્ષ્યા અસ્થા રહી શકતાં નથી. તેઓ સર્વ પ્રાણીઓપર વિશુદ્ધપ્રીતિની દૃષ્ટિથી જોઈ શકે છે. કોઈનું અહિત કરવા ઇચ્છતા નથી. તેઓ પોતાનો પ્રાપ્તવ્યવહાર આસક્તિરહિત કુદ્ધિથી પ્રારબ્ધને સમાપ્ત કરવામાટેજ કરે છે. સર્વ મનુષ્યો જે પોતાના અંતઃકરણને આવી યોગ્યતાએ પહોંચાડે તો તેમને આ દુઃખમય જળાંકનો સંસાર પરમસુખરૂપ પ્રતીત થાય ને મૃત્યુલોક તેમને પરમાત્માના પરમધામરૂપ પ્રતીત થાય.”*

માનવકંઠયાણુની આ કેટલી સુંદર લાવના !! સંસારરાગનું આ કેટલું સત્ય નિદાન !! જગતના હિતનો આ કેટલો તાત્વિકનિર્ણય !!

આમાં વર્ણવેલા દ્વિત્વદર્શી મહાપુરુષનું જીવન તેઓશ્રી જીવતા હતાં. એવા લઘ્ય જીવનમાં રાગદ્વેષ ક્યાંથી હોય ? સાહિમાન પ્રવૃત્તિ ક્યાંથી હોય ? વિષયાસક્તિ, શોક, ઈર્ષ્યા કે, અસ્થા ક્યાંથી હોય ? સમદર્શી સાધુ પુરુષ સર્વ પ્રાણીઓપર સમદૃષ્ટિથી જોતા. સૌનું કલ્યાણ તેઓશ્રી ઇચ્છતા અને સૌ પરમકંઠયાણુ મેળવે એ માટે પ્રયત્ન કરતા. આ

* શ્રીરાકરાચાર્યજીવા “અષ્ટાદશ સ્તોત્ર” પર પૃથ્વીપાદ બ્રહ્મનિષ્ઠ મહાત્મા શ્રીમદ્વેણુરામ શર્માદેવ સાનાચે દીપિકાનામક “દીકાગ્રંથ”ની પ્રસ્તાવનામાંથી.

દુઃખમય સંસારને પરમસુખરૂપ કરવા તેઓશ્રીનું જીવન હતું. આ મૃત્યુલોકમાં પરમાત્માનું પરમધામ પ્રગટાવવામાટે તેઓશ્રીનું જીવન હતું.

જગતનાં સમસ્ત દુઃખો યાજવા માયા સામે તેઓશ્રીએ મારેલો મોરચો માનવ-
ઉદ્ધારમાટેનો સાચો સંગ્રામ ખરો કે? રાવણજેવા વિશ્વવિજેતા અને વિદ્યાભિન્નજેવા
તપસ્વીને વશ વર્તાવનાર અને પ્રાણિમાત્રને કંપાવનાર મહાયોદ્ધા કામદેવને શિવજીના ત્રીજા
ચાનનેત્રવડે બાળી નાખનાર આ અખંડ નૈટિક બ્રહ્મચારી સાચા વીર ખરા કે? જગતમાં
નરકનું દર્શન કરાવનાર અને માનવને નરપિશાચની રિયતિએ પહોંચાડનાર મનના વિકારોસામે
અને તેમાં ઊડતી અધમ પશુવૃત્તિઓસામે સાધુને સંગ્રામ ખેલવાની કલા શીખવનાર
ખીલખાના સંત સાચા પરોપકારી ખરા કે? અદ્વૈતદર્શનવડે સૌ માનવો પરમસુખરૂપ,
પરમરવંત્ર, પરમશાંતિપ્રદ સ્થાનને પામે એ માટેનો તેઓશ્રીનો જીવનયત્ન સાચી માનવ-
સેવા ખરી કે?

પ્રાણિમાત્રને આત્મવત્ માનનારા, પ્રાણિમાત્રનું શુભ ઈચ્છનારા અને માનવમાત્રને
સાચા કલ્યાણમાર્ગે પ્રેરનારા એ ઋષિવરની આ જયંતી છે અને એ જયંતી જાળવવા સૌ
એકત્ર થાય એમાં આશ્ચર્ય પશુ શું?

મોજાડના આ બ્રાહ્મણખટુક વિશ્વજીવનજેટલા વ્યાપક બન્યા હતા અને મોજાડના
મટ્ટી વિદ્યના બન્યા હતા. અગ્રમનું એમાંતજીવન જીવનારા આ દૈવીપુરુષમાં સદાસત્
વિદ્યકલ્યાણનું શુંજન શુંજન હતું. એ શુંજનમાંથી અનેક મહામંત્રો પ્રગટ્યા છે અને
તેઓશ્રીરચિત ગ્રંથોને પાને પાને લખ્યા છે.

બંધુઓ! તેઓશ્રીરચિત ગમે તે ગ્રંથની ગંખી કરો અને આત્મકલ્યાણ સધો.
એ ગ્રંથને પાને પાને શાંતિના કુવારો છે, સુખની છાજો છે. ખીલખાના મહર્ષિ સ્થૂલ-
રૂદ્ધે ગયા છે, થરંતુ સ્વરચિત કુલકોમાં સંતજીવનના સાથીઆ પુરતા ગયા છે.

આ જયંતીને સુમંગલપ્રસંગે આપણે સૌ એ વિગટપુરુષનાં માનસદર્શન કરીએ જેમ
અર્જુને પ્રસન્ન છ્યાં હતાં તેમ. એ સુખારવિદમાંથી કરતો અમરમોદક ત્રીવીએ, તેને જીવનનાં
અંગપ્રત્યંગમાં ઉતારીએ અને જીવતાં જીવતાં અમરજીવનને અનુભવીએ તોજ સાચી જયંતી
જીતવી ગણાય, તોજ સાચો મહોત્સવ મનાવ્યો ગણાય, તોજ તેઓશ્રીના પ્રાદ્યભક્તિનું
મહત્ત્વ જાણ્યું ગણાય. આથી અધિક આ મહોત્સવનું બીજું શું ફલ હોય?

ધર્મશિવમ

શ્રીનાથજયંતીમહોત્સવ એલે

શ્રીઆનંદાશ્રમ-ખીલખાના અધિષ્ઠાતા પૂજ્યપાદ મહાત્માશ્રી શ્રીનયુગમ યમજીનો ૮૬ મો
જયંતીમહોત્સવ.

મુખ્ય-માધવબાબમાં ગત આશ્વિન સુદિ ૪ તા. ૩-૧૦-૪૩ રવિવારે આ “શ્રીનાથજયંતી
મહોત્સવ” બન્ધ રીતે જીજ્ઞવવામાં આવ્યો હતો અને હમરો લાવિગેએ તેનો લાભ લીધો હતો.
પ્રાતઃકાલથી માંડીને રાત્રિપર્યંત મહાપૂજન, વ્યાખ્યાનો, પ્રવચનો, લગ્ન-ધૂન સંગીતમય
કીર્તનો તથા હરિકથા આદિ સાસ્ત્રિક કાર્યોના કમ પશુ સુંદર રીતે ગોઠવાયો હતો, અને

તે શાંતિથી પૂર્ણ થયો હતો.

પૂજ્યપાદ મહાત્માશ્રીનાં લાઠિ સ્પર્શકનાં “પ્લાસ્ટર ઓફ પેરીસનાં પ્રતિમાજી” આ મંગલપ્રસંગને અંગે તૈયાર કરાવવામાં આવ્યાં હતાં. અને પ્રાચીન પ્રકૃતિ આશ્રમ જેવો દેખાવ કરીને તેમાં આ પ્રતિમાજીને કલાપૂર્વક સ્થાપન કરવામાં આવ્યાં હતાં. આ દૃશ્ય ખરેખર દર્શનીય અને લગ્ન્ય હતું. શ્રી માધવઆગતા વ્યવસ્થાપક શ્રીમાન્ વિદ્યદાસ શેઠે ખાસ પરિશ્રમ લઈને લાવપૂર્વક આ ગૃહાંતીમહોત્સવના સમારંભમાં સુંદર સેવા અર્પી હતી. તે ઉપરાંત શ્રીદીક્ષિતજી મહારાજશ્રીએ પધારીને ધાર્મિક પોપણ આપ્યું હતું, શ્રીમાન્ મનુભાઈ પંચા આદિ વિદ્વાનોએ આ સમારંભમાં પધારીને શ્રોતાજનોને પોતાના ધાર્મિક પ્રવચનોનો લાભ આપ્યો હતો. સંગીતવિશારદ પંડિત દેવેન્દ્રવિજયનાં સંગીતમય લગ્નને શ્રોતાજનોએ લાવપૂર્વક સાંભળ્યાં હતાં. શ્રીમતી વેદાંતતીર્થ ગયગંગા બહેને નાથમહેશ્વરનો મહિમા ભક્તિભર્યા હૃદયે ને લાવવાહી લાપામાં ગાયો હતો.

સંસ્કૃતવિદ્યામાં વિશારદ એવાં નિર્ભણદેવીએ પણ સુંદર પ્રવચન કર્યું હતું.

પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનાં પ્લાસ્ટર ઓફ પેરીસનાં પ્રતિમાજી શુરબંધુ અરજીજીભાઈએ ખાસ તૈયાર કરાવ્યાં હતાં, તેમનો તથા તેમના સુપુત્રો સેવાલાવ ખરેખર અનુકરણીય હતો.

શ્રીમાન્ દામોદરશેઠ તથા તેમના સુપુત્ર શ્રી. કરસનદાસ શેઠ તથા શ્રી. મુકુંદદાસ શેઠનો લાવબીનો સેવાલાવ ને સ્વાર્પણની લાવના આ સમગ્ર સમારંભની પાછળ ગળહળી રવાં હતાં. પોરબંદરવાળા શુરભક્ત શ્રી. રતનજીભાઈનો મૂંગો ને શાંત સેવાલાવ ખરેખર ધન્યવાદને પાત્ર છે. શ્રીનાથપ્રભુના અનન્યભક્ત ને પરમ શિષ્ય સદ્ગત વડીલ લાલસિંહજીના સુપુત્રો ચંદ્રસિંહ, શિવસિંહ, લક્ષ્મિસિંહ તથા ઉપેન્દ્રસિંહ તથા તેમના કુટુંબીજનો ગુણવંતસિંહજી, રૂપસિંહજી, શંકરસિંહ તથા મોહનસિંહ આદિએ સ્વયંસેવક તરીકેનું સેવાકાર્ય અખંડપણે કર્યું હતું. શ્રીઆનંદાશ્રમ ખીલખાથી ખાસ આવેલા શ્રી. દયાલસિંહભાઈએ પોતાની લાવવાહી લાપામાં ને આગત્વી શૈલીમાં પ્રેરક એવું કૃપાનાથના લીલાજીવન ઉપર પ્રકાશ પાડતું આખ્યાન કર્યું હતું. જે નીચેના લાવતું હતું:—

સત્, ચિત્ત ને આનંદ એ પ્રત્યેક મનુષ્યનું સાચું સ્વરૂપ છે. તેની સાથે સ્વાતંત્ર્ય ને લાવના પણ સ્વાભાવિક રીતે રહેલી છે. આ સ્વાભાવિક તત્વોનું નિરૂપણ જેમાં અનાદિ-કાલથી થયેલું છે એ સનાતન શાસ્ત્રો છે. અને એ સનાતન શાસ્ત્રોનો હેતુ મનુષ્ય માનને સાચી શાંતિ ને સાચું સુખ મળે એ છે. પૂજ્યપાદ મહાત્માશ્રીનું જીવન પણ આ સનાતન સત્રીને જીવનમાં ઉતારવાનું ને મનુષ્ય માનને પ્રયોધવા માટે હતું. માણસ માત્ર પરમશાંતિ ને પરમ કલ્યાણ પામે એ માટે ઐઝોશ્રીએ લગભગ પચાસવર્ષપર્યંત પ્રવચનોદ્વારા-પ્રવાસોદ્વારા ને પુસ્તકલેખનદ્વારા મનુષ્યસરીરથી ચર્ચ શકે તેના કરતાં અનેક ગુણ વિશેષ પ્રયાસ કર્યો છે, ઐઝોશ્રી રમ્યસરીરે હાલ વિવશમાન નથી હતાં પોતાશ્રીના રમેલાં સો ઉપરાંતનાં પુસ્તકપુસ્તિકામાં ઐઝોશ્રી અદ્વૈતરહસ્યે બિરાજમાન છે. એટલે હવે ઐઝોશ્રી પ્રણીત ગ્રંથોનું પરિશીલન કરવું એ ઐઝોશ્રીની પરમપૂજા છે. અને ઐઝોશ્રીના દિવ્ય સંદેશ પાંચે ખંડના માનવ બંધુઓ ને બહેનોને પહોંચે એવો પ્રયાસ કરવો એ ઐઝોશ્રીની પરમસેવા છે.....”

(આધુ)

સ્વર્ગસ્થ રાવસાહેવ મહાશંકર છગનલાલ રાવલ

જન્મ સં. ૧૯૨૧ આવધુ સુદ ૨

દેહવિલય સં. ૨૦૦૦ મહાસુદ ૬ શિવવાર મં.

શ્રીખીલખા-આનંદાશ્રમના મેનેજર દરદી પૈકીના એક પૂ. નાયરવરપના અનન્યદિબ્ધો પૈકીના રા. સા. મહાશંકર છગનલાલ રાવલ ગઈ તા. ૩૧-૧-૪૪ મહા સુદ ૬ સોમવારે ૧-૨૩ વાગે ઉત્તરાવધુના મૃત્યુ હતા તે સમયે પરમાવસ્થા પામ્યા. તેઓ ૭૯ વર્ષ અને ૬ માસની આયુર્મયોદ્ધાસુધી પહોંચ્યા હતા, અને અંત સમયે પૂર્ણ શાન્તિથી યોગનિદ્રામાં હોય તેમ આસોઆસથી નિવૃત્ત થયા.

તેમનું જીવન સમસ્ત શુદ્ધ અને પ્રામાણિક પુરપાર્યથી ઉત્તત બન્યું હતું, અને ઈ. સ. ૧૮૮૮માં રાજકોટમાં હતા ભારથી પૂન્યપાદ નાયપ્રભુચરણના અતુરાંગી બન્યા હતા. તેમજ પોરબંદર, જૂનાગઢ, મોગણ વગેરે સ્થળે પોષ્ટમાસ્તરના હોદ્દા પર રહેતા હતાં સતત સમાગમ અને સાધના વધાર્યાં હતાં. પૂર્વકાળથી તેમના રોહીમંડળમાં રાજકોટ ટ્રેનિંગકોલેજના પ્રી-રીપાલ થી ગુણવત્તા-રામભાઈ શ્રી. વિશ્વનાથભાઈ પાંડક, શ્રી. મંગળજીભાઈ ઝોઝા, શ્રી. માણેકલાલભાઈ, શ્રી ગોવિંદભાઈ, થી. હરગોવિંદભાઈ પંજા વગેરે અન્ય મુખ્યધુઓ હતા, તેથી કુટુંબમાં પણ નિલે ઉપાસના અને સત્પ્રવૃત્તિને વારમેા મળ્યો હતો. તેમનાં સદગત સંલગ્નઆરિષ્ટી થી. ઉન્નમખાઈની પણ શ્રીનાથપ્રભુપ્રત્યે અનન્ય શ્રદ્ધા હતી અને તેઓ પણ જીવનપર્યંત આસન, ધ્યાન, લગન કરી ઉત્તમ જીવનનાં ભોક્તા બન્યાં હતાં.

મદ્દગત મહાશંકરભાઈએ પોષ્ટખાતામાં ૧૯૧૯ સુધી નોકરી કરી જેવટ અમદાવાદના હેડપોષ્ટમાસ્તરના પદથી નિવૃત્ત થઈ બાવનગરમાં મરૂંમ નામદાર બાવસિદજીમહારાજ ખુદની ઇચ્છા અને આમત્રણથી દરબારીએકના મુખ્ય અધિકારી બન્યા અને પોતાની પ્રમાણિક નિષ્ઠા અને કાર્યક્ષમતાથી એ બેકને હિંદની એક આગળ પાતી એક જેવી પ્રસિદ્ધ કરી અને તેની દરોડોની શાખ સ્થાપી હતી. એકત્રીસ વર્ષ પોતાની સેવા આપી, રાગનો અને પ્રજાનો પ્રેમ અને વિશ્વાસ ભોગવી તેઓ ૨૯-૧૦-૪૦ને રાજ નિવૃત્ત થયા. હતા ખીલખા આનંદાશ્રમના દરદી-તરીકે શરીરમાં પ્રવાસની શક્તિ હતી સાંમુધી પ્રધિમાપ્રત્યે એઓ દરદીનંદગમાં હાજરી આપતા અને મહત્વનું માર્ગદર્શન આપતા. નાણુપ્રકરણમાં અને વ્યવસ્થામાં તેમની દષ્ટિ સમગ્રજાત અને પૂર્ણ વ્યવહાર હતી તેથી આશ્રમને ધણું લાભ થયો.

એમણે અંતસમય પહેલાં પોતાના સર્વ પરિવારનો મેળાપ કરી લીધો હતો. સર્વ સત્કાર્યો, સાધી જીવનભાર ઉતારી મનને પૂર્ણક્રમ ક્યું હતું, અને શુભ મનોવૃત્તિવાળા પુત્રો શ્રી રતિલાલભાઈ, શ્રી. રવિશંકરભાઈ, શ્રી. નર્મદાખંડેન અને સ્વ. પ્રાણશંકરભાઈના પુત્ર જનાર્દન, તથા રતિલાલભાઈના આર પુત્રો, રવિશંકરભાઈના ત્રણ પુત્રો અને એક પ્રપૌત્રને નીરખી સંસારમયે મહા સ્લાગી ધર્મ ગવા છે. તેમની સંસ્કૃતિ અર્થે યોગ્ય રકમ યાત્રિનાં બાળકોને વિદ્યાકેદાવમટે તથા નિરાધાર વિધવાની સહાયમટે આપવામાં આવી છે જે બીજાને દ્રશ્યતરૂપ થયો.

શ્રીજાનંદાશ્રમ સમાચાર (પૌષ માસ)

શ્રીસદ્ગુરુપૂજન:—ગત મકરસંક્રાંતિને દિવસે પર્વનિમિત્તે પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનું સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ યથાવિધિપૂજન કર્યું હતું.

શુભચલેડ:—શ્રી. ૪૧-૦-૦ શ્રી. પુરુષોત્તમ વલ્લભ-ડરખન. શ્રી. ૪૧-૦-૦ શ્રી. હુર્લભ વલ્લભ-ડરખન. શ્રી. ૧૩-૧૦-૦ શ્રી. ભીખા પુરુષોત્તમ-ડરખન. શ્રી. ૧૩-૧૦-૦ શ્રી. લગવાનભાઈ હુર્લભ-ડરખન. શ્રી. ૨૮-૧૨-૦ શ્રી. દારકાદાસ ખેતસી-કરાંચી. શ્રી. ૬૬-૩-૬ કરાંચી આનંદાશ્રમમાં આવેલ પરચુરાણુ બેટ હા. કૃષ્ણદાસભાઈ. શ્રી. ૧૦-૦-૦ શ્રી. ચત્રભુજ નરભોરામ-જૂનાગઢ.

સધુરુદ્ર:—શ્રી. પુરુષોત્તમ વલ્લભ-ડરખન. શ્રી. એકલકત-મુંબઈ (રુદ્રાભિષેક).

ભોજન:—શ્રી. ૪૦-૦-૦ શ્રી. વામનરાય જટારાંકર-પાટણ આસો સુદ ૫ ના ભોજન ખર્ચના બાકીના. શ્રી. ૧૧-૩-૦ શ્રી. પુરુષોત્તમ ભીમજી-ભાવનગર. શ્રી. ૩૮-૦-૦ શ્રી. વામનરાય જટારાંકર-પાટણવાળાના જયંતી પ્રસંગના ભોજનના બાકી હતા તે. શ્રી. ૧૮-૩-૦ સદ્ગત જયકૃષ્ણ ઈંદ્રજી તથા કુંવરબાઈ તરફથી ભોજન હા. શ્રી. પ્રભાશંકર જમનાદાસ-પોરબંદર. શ્રી. ૨૦-૫-૩ શ્રી. ગ. સ્વ. વિજયાબેન તરફથી સદ્ગત થી. જ્યેષ્ઠારામ નાનાભાઈ ભટ્ટના કન્યાશુભે હા. શ્રી. રવિભાઈ રાવળ. શ્રી. ૮-૦-૦ શ્રી. મગનલાલ કુબેરદાસ-અમદાવાદ.

થાળ:—શ્રી. ૬-૪-૦ શ્રી. પુરુષોત્તમ વલ્લભ-ડરખનવાળા તરફથી ૫ થાળના. શ્રી. ૧-૪-૦ એકલકત-મુંબઈ. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. દયાળસિંહ લાલસિંહ ઠાકોર. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. શંકરલાલ મોહનલાલ. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. દારકાદાસ ખેતસી-કરાંચી. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. ચંદ્રસિંહજીનાં માતૃશ્રી અવલબાઈ-મુંબઈ. શ્રી. ૧-૦-૦ શ્રી. શાંતિલાલ નરોત્તમદાસ-મુંબઈ. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. કાકુભાઈ ભીમજી-કરાંચી. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રીમતી સાકરબેન-કરાંચી. શ્રી. ૧-૪-૦ ગ. સ્વ. જયાબેન-કરાંચી. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. ચંપકલાલ મૂળશંકર-મેદરડા. શ્રી. ૫-૧૨-૦ શ્રી. દેશવજી કીણાભાઈ-જૂનાગઢ (૩ થાળ.) શ્રી. ૧-૪-૦ કરતુરબેન ગોરધનદાસ-મુંબઈ. શ્રી. ૧-૦-૦ શ્રીમતી મણિબેન-જોરાવરનગરવાળા તરફથી સંજીવે પ્રસાદ ધરવામાટે. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. મેલજી રૂડા-જૂનાગઢ.

પુસ્તકપ્રકાશન પ્રચાર:—શ્રી. ૫-૦-૦ શ્રી. મૂળજી માધવજી જોશી-મુંબઈ.

અખંડીપક:—શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકોર. શ્રી. ૦-૧૨-૦ શ્રી. શંકરલાલ મોહનલાલ. શ્રી. ૧૫-૦-૦ એક લકતજન. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. ગોરધનદાસ હીરજી. શ્રી. ૦-૪-૦ શ્રી. દયારામ જેઠાભાઈ. શ્રી. ૦-૪-૦ શ્રી. કાકુભાઈ-કરાંચી.

—[*]—

વિજ્ઞપ્તિ

આનંદાશ્રમનાં પુસ્તકો મંગાવનારા બાહ્યકોને વિદિત થાય કે હાલમાં નીચેનાં પુસ્તકો સિલકમાં નથી તેથી મોકલી શકાશે નહિ.

૧ દુરાચાર ગિરિવજ્ર	૨ શ્રીનૈમિત્તકર્મપ્રકાશ	૩ શ્રીપંચરત્નગીતા
૪ રાસપંચાધ્યાયી	૫ રુદ્રસૂક્ત પુરુષસૂક્ત ને ઇશાવાસ્યાદિ	
૬ ગુરુગીતાસાર	૭ શ્રીનાથલગવાન (ગુજરાતી)	૮ શ્રીસૂક્ત
૯ સ્વદેશસેવા	૧૦ શંકરાચાર્યજીનાં અષ્ટાદશરત્નો	
	વ્યવસ્થાક આનંદાશ્રમ, પોરબંદર બીલખા-કાઠિયાવાડ	

પરચુરણ મેટ

૧-૦-૦	શ્રી. પ્રેમદાસર શિવરામર-આધેષ
૧-૮-૦	,, લગ્નવાન મંગલારામ-ડરબન
૩-૮-૦	,, હરગોવિંદ ડાલાભાઈ
૧-૧૩-૦	,, ઇન્દ્રારામ દેવનાથજી
૧-૮-૦	,, કાશીરામ મંગારામ
૧-૮-૦	,, કલ્યાણજી દયારામ
૧-૧૩-૦	,, ડાલાભાઈ કલ્યાણજી
૧-૧૩-૦	,, લગ્નવાનજી ડાલાભાઈ
૩-૮-૦	,, રજુછોડ લાલજી
૩-૮-૦	,, મોહનલાલ લાલજી
૧-૧૩-૦	,, મોતીરામ ડાલાભાઈ
૧-૧૩-૦	,, રામલાલ ગોવિંદજી
૧-૧૩-૦	,, ગોવિંદજી દયારામ
૩-૮-૦	,, મગનલાલ લાલજી
૧-૧૩-૦	,, મોહનલાલ હરગોવિંદ
૧-૧૩-૦	,, મહેનજી ડાલાભાઈ
૧-૧૩-૦	,, કલ્યાણજી લાલજીભાઈ
૧-૧૩-૦	,, મણિલાલ પરશોતમ
૧-૮-૦	,, ત્રીજી ગોવિંદજી
૩-૮-૦	,, ત્રીજીભાઈ મગ્ધરામ
૦-૧૨-૦	,, નાથલાલ મગ્ધરામ
૧૧૨-૨-૦	
૧-૦-૦	શ્રી. ત્રિગુણ સંકર દવે
૦-૩-૦	,, લાલજી ગોધવજી
૦-૪-૦	,, જનક વિશામ-કુહારસાર
૧૭-૮-૦	,, મુખર્ષી શ્રીદત્તમંત્રીનિમિત્તે પૂજન બેટના હા. શેઠ દમોદરલાલભાઈ
૮૪-૦-૦	,, રાજસી જીવરાજ તરફથી માસિક દાનના
૨-૦-૦	,, રઘુનાથ પુરોષોત્તમ-મુખર્ષી
૨-૦-૦	,, દેવજી ત્રીજીભાઈ
૧-૪-૦	,, હાલ રાઘવ-કાશી
૧-૦-૦	,, ચોવડીના-રાણપુર
૩-૦-૦	,, માલદેવ રાણા-ધોરબંદર
૧-૮-૦	,, લીલાવતીબેન-મુખર્ષી

૧-૦-૦	બેન પ્રાણકુવરબેન-રાજકોટ
૧-૦-૦	,, મણિબેન-રાજકોટ
૫-૦-૦	શ્રી. ચંદ્રસિંહજી પ્રતાપસિંહ-મુખર્ષી
૫-૦-૦	,, ચંદ્રસિંહનાં માતૃથી અવલખાઈ તરફથી
૧-૪-૦	,, શિવસિંહ પ્રતાપસિંહ-મુખર્ષી
૧-૦-૦	બેન મણિબેન
૦-૪-૦	,, કરતુરબેન
૦-૨-૦	માસતર દયારામ જોડાભાઈ
૫-૦-૦	શ્રી. મગનલાલ જીવરાજ-કુંડલાવાળા તરફથી તલના લાકુ નિમિત્તે
૪-૦-૦	બીલખા આતંકાક્રમમાં સંકલિતના પૂજન બેટના
૦-૨-૦	નાનીબેન
૨-૪-૦	શ્રી. સીતારામ દામોદરભાઈ
૧-૦-૦	બેન રાજભાઈ
૩-૧૨-૦	માહત્તમાં પૂજન મેટ હા. ખાલાભાઈ
૫-૦-૦	શ્રી. જીવજી રજુછોડ-રાણાવાલ
૮-૦-૦	બેન જનબાઈ રોસા
૧-૦-૦	શ્રી. પુરોષોત્તમ વલ્લભ-ડરબન
૧૪-૪-૦	મુખર્ષીમાં મહરસંકલિતના પૂજન બેટના હા. દમોદરદાસભાઈ
૨-૦-૦	શ્રી. કેશવલાલ જોડાભાઈ-મુખર્ષી
૧-૦-૦	પૂ. શ. શ્રીઆતમપ્રકાશજી
૦-૧૮-૦	શ્રી. જમનાદાસ દેવજી-જૂનાગઢ
૧-૦-૦	,, પ્રભાસંકર ડાંગીદાસ-વીસાવદર
૦-૫-૦	,, પ્રાણકુવર ચક્રલાલ-રાજકોટ
૨-૦-૦	શ્રી. મહારાણીદાસ ગોહુદાસ દેશાઈ
૧-૦-૦	,, હરિદરસાઈ શિવરામર-રાજકોટ
૧-૦-૦	શાસ્ત્રી દયારામ મુળજી
૮૮-૦-૦	શ્રી. રાજસી જીવરાજ-મુખર્ષી તરફથી સાર્વિક દાનમાટેના
૦-૨-૦	,, મેલજી રૂપ-જૂનાગઢ
૧-૦-૦	,, મગનલાલ કુબેરદાસ-અમદાવાદ
૧-૦-૩	પરચુરણ
	(ખાકીના આવતા અંકમાં)

સને ૧૯૪૪ તા. ૨૫ ફેબ્રુઆરી.

સ્વેદજનક અવમાન

હજીરના તા. ૨૫ ફેબ્રુઆરીના રોજ
પૂજ્ય સ્વામીશ્રી શ્રીચંદ્રભૂખાનંદ-
તીર્થજી કરાચી મુકામે પ્રતીભૂતસ્થિતિને
પામ્યા છે. સંસ્કૃત-પૂજ્ય સ્વામીજી
પૂજ્યપાદ કૃપાના આગે અપૂર્વ શ્રદ્ધા
તથા પ્રેમ ધરાવનારા હતા. તરુણવસ્થામાં
પૂજ્ય મહાત્માની નાથશર્માપાસે જે
માસ સેવામાં રહેલા. દક્ષિણહિંદની
યાત્રા પૂર્ણ કર્યા પછી પૂજ્યપાદશ્રીની
પ્રતિમાજીના દર્શનાર્થે પધારેલા. સુંદરી-
ગામીમાં શિવાલયનો છોડીદાર કરેલો,
અને ત્યાં સુંદર આશ્રમ બંધાવ્યું છે.
પૂજ્યપાદ મહાત્માશ્રીપ્રણીત બધાં
પુસ્તકો તેઓશ્રીના સરસ્વતીમંદિર
પુસ્તકાલયમાં પધરાવ્યાં હતાં.

શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ (થા. બીલીયા-કાશિનાગર)

તરુણ
પ્રદર્શન ધાર્મિક માસિક પત્ર

(Kathiawar-India)

P. O. Bilkha

આનંદાશ્રમ

શ્રીઆનંદાશ્રમ સુંદરી તા. ૨૫
૧૯૪૪ ૩૦ નં ૩૩૫, બિલ્કાનાગર
કોચિન ઇન્ડિયા

સૂચના

શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદ્રારાણ્ય શ્રીનાથચરિતામૃતના તૃતીય અવાહ
લખવાના કારણે હાલમાં બહારગામ રહે છે તો શ્રીઆનંદાશ્રમને લગતો પત્રવ્ય-
વહાર આનંદાશ્રમના વ્યવસ્થાપક અથવા સંયુક્તમંત્રી શ્રી. અંબારોકર લાહરોકર
ત્રિવેદીના નામ ઉપર કરવો.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ

વૃત્ત

કરુણાસાગર, સુખકારી રે, ગુરુચરણકમલ બાલિહારી રે;
લવતારકે છે, ભવનાથકે છે, ગુરુ અણિલ જનોના પાલકે છે;
મંગલમૂર્તિ અવતારી રે, ગુરુચરણકમલ બાલિહારી રે;
વ્યાપકરૂપે છે વિખ્યાતા, વળી દીનજનોના સુખદાતા;
નિજજનના છે ઉપકારી રે, ગુરુચરણકમલ બાલિહારી રે.

વર્ષ ૧૨ મું

શ્રાવણ

મંક ૧૦ મેા

૧૫૦૦૦

॥ ૐ ॥

॥ યતો ધર્મસ્તતો જયઃ પ્રાપ્તો

આનંદાશ્રમ

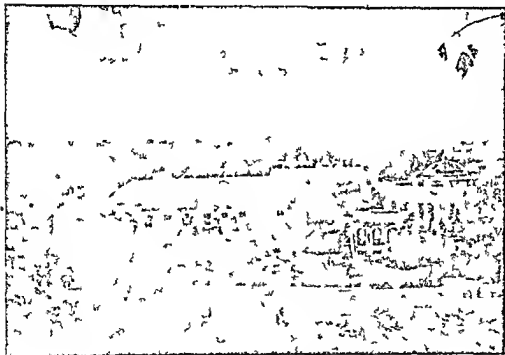
વાર્ષિક લનાજમ

૧૦૨૦૦૦૦

રૂ ૧-૦-૦

પડેલામાટે

શિલિંગ ૨

શ્રીઆનંદાશ્રમ

દુર્વાસસારદવાગ્નિદગ્ધં, દોષૂયમાનં દુરદૃષ્ટવાતેઃ।

યો વૈ પ્રપન્ન પરિપાતિ નાયઃ શરણ્ય જાસ્તે સ સુલાશ્રમેઽસ્મિન્ ॥

જેતુ વાળુ દુષ્કર છે એના સારારૂપ વનના દંવડે દાઢી રહેલો તથા દુષ્ટ પ્રાગ્બંધરૂપ ઝંઝાવાતોવડે દહનલી રહેલો જે એવ શરણ આપી રહે તેતુ જેઓશ્રી તેમાથી અવશ્ય પગિનાા ડરે છે, તે શરણ કરવાયોગ્ય સંચુરપરમાત્મા શ્રીનનાથ-લગનાન (શ્રીમન્નથુરામશર્મા), એમણે જે પ્રસિદ્ધ આશ્રમમા પોતાતુ આસન કરેલુ છે તે આ આનંદાશ્રમ છે

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠાંક
૧	ત્રીસદ્ગુરુસ્તુતિ.	૧૨૫
૨	શ્રીનાથવચનામૃત.	૧૨૬
૩	વિવેકવિચાર.	૧૨૭
૪	મદાલસા.	૧૨૮
૫	કૃપાનાથસાથે પ્રવાસનાં સંસ્મરણો.	૧૩૦
૬	ક્ષમા-પ્રાર્થના.	૧૩૩
૭	શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર.	૧૩૬
૮	પંચસુરણુ લેટ.	

—: ૦ :—

લઘુજનસંબંધી જલ્દરી નોંધ

કાગળની અસહ્ય મોંઘવારીમાં આણુ ૧૨માં વર્ષનો આ દશમો અંક પ્રસિદ્ધ થાય છે, માટે જે ખંડુળકૃતોનું લઘુજન ખાફી હોય તેઓ પોતાનું લઘુજન જેમ અને તેમ વેળાસર મોકલી આપે એમ સ્મરણ આપવામાં આવે છે. આઠક રહેવાની ઈચ્છા ન હોય તેમણે અગાઉથી ના લખવા થમ લેવો, એટલે ટપાલ તથા વી. પી. ડરવાના શ્રમ ને ખર્ચમાં નકામું બિતરવું ન પડે.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, નવાગામ પોસ્ટ બીલખા-કાઠિયાવાડ.

—[*]—

જલ્દરી

સૂચના:—લેખસંબંધી અને સાસિકસંબંધી સર્વે પત્રવ્યવહાર શ્રી. વ્યવસ્થાપક આનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા (કાઠિયાવાડ) એ શિરનામે કરવો.

તંત્રી અને પ્રકાશક: શ્રી. મહારાણીવસ ગોકુળવસ દેસાઈ, વેદાંતમૂલ્ય-આંગરોળ-કાઠિયાવાડ.
સહતંત્રી: શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી કાદાર-શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા

શ્રી ભગવતસિંહજી ઇલેક્ટ્રિક લિથો એન્ડ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.
માલિક, મુદ્રક: પારેખ દેવળચંદ્ર ઠાનજીભાઈ, ગોંડલ

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

આનંદં વ્રત્તણો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર દાઢથી પણ કશું પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૨ મું]

સંવત્ ૨૦૦૦-કેાગણ

[અંક ૧૦]

શ્રીસદ્ગુસ્તુતિ

[સંપાદકઃ—શ્રી અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી,]

શય લેરવી ગ્રન્થ

શરણ આવી પડેલાને, ગુરુ સંભાળશે ક્યારે; અમીની આંખડીવાળા, અમેાપર ઢાળશે ક્યારે.	ટક. ૧
થતી સદ્ધર્મની ગ્લાનિ, છવાતું પાપથી ભારત; સનાતનધર્મતું ઈંદિમ, ફરી વગાડાવશે ક્યારે.	શરણુ ૨
તમારા ભક્ત અર્જુનને, કુરુક્ષેત્રે દીધેલાં જો; પ્રભુ એ આપનાં વચનો, હવે તો પાળશે ક્યારે.	શરણુ ૩
પરિત્રાણાય સાધુનાં કહેલું, શ્રીમુખે સ્વામિનું; ધરી અવતાર કળિયુગમાં, પ્રકટ દર્શાવશે ક્યારે.	શરણુ ૪
અનન્યાશ્રિતયંતો મામ, વગેરે ભાવનાં વચનો; પુનઃ તે યાદ લાવીને, બિરદ બતલાવશે ક્યારે.	શરણુ ૫
કહ્યું તું સર્વ ધર્મોને, ત્યજી લે શરણુ તું મારું; બચાવી સર્વ પાપોથી, કહો છોડાવશે ક્યારે.	શરણુ ૬

સુરક્ષા ગાયત્રી કરવા, સ્વયં ગોપાલ કહેવાયા;
હવે એ ગાયને માટે, સુદર્શન ધારણા ક્યારે. શરણુ ૭
હતી આ સ્વર્ગસભ ભૂમિ, તમે અવતાર લેતા જ્યાં;
અરે રે એ બિચારોને, પ્રભુ ઉદ્ધારણા ક્યારે. શરણુ ૮
હુઝાતી આપણી લક્ષ્મી, સ્વયં સાક્ષી નિહાળો છા;
દયાસિધા! દયા લાવી, પુનઃ રેલાવણા ક્યારે. શરણુ ૯

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન]

જે જે પ્રાણિપદાર્થમાં અંતઃકરણ આરૂઢ પ્રીતિવાળું જણાય તે તે પ્રાણિ-
પદાર્થમાંથી વિવેકવૈરાગ્યાદિરૂઢ અંતઃકરણને આરૂઢ પ્રીતિથી રહિત કરતા રહો, ને
અંતઃકરણને બ્રહ્મસ્વરૂપમાં વિશેષ પ્રીતિવાળું કરતા રહો.

જેની સાંસારિક પ્રાણિપદાર્થમાં મનુષ્યને ઘાટી પ્રીતિ છે તેવીજ ઘાટી પ્રીતિ
જો મનુષ્યને બ્રહ્મસ્વરૂપમાં થાય તો કયો મનુષ્ય મોક્ષને પ્રાપ્ત ન થાય ?

જેમ સોનાનું કમલ સંકેતવિકાસને નહિ પામતાં સર્વદા પૂર્ણ વિકસિતજ
રહે છે, તેમ તમે તમારા અંતઃકરણને વિવેકવૈરાગ્યના પરિપાકવડે પ્રતિકૂલઅનુકૂલ
મનાતા વ્યાવહારિક પ્રસંગોમાં ખેદહર્ષરૂપ સંકેતવિકાસવિનાશનું પરમ પ્રકૃતિસત
રાખવા યોગ્ય પ્રયત્ન કરતા રહેશો.

આ જગત્ આત્માને આશરે રહેલા મનનોજ વિલાસ છે એમ સમજ
કલ્પક મનને ને કલ્પ જગતને મિથ્યા ગણી અસંગ, અક્રિય, અકર્તા, અભોક્તા,
અવિકારી, આસક્તમ, અવ્યક્ત, શુદ્ધાત્મથી રહિત, સચ્ચિદાનંદન, વિભુ, પરમ-
પવિત્ર, પાપપુણ્યરહિત, સૂક્ષ્મતમ ને સ્વયંપ્રકાશ આત્મામાં સર્વદા અસેદલાયે
સુસ્થિર રહેવા શ્રદ્ધાપ્રીતિથી સતત પ્રયત્ન કરતા રહેશો.

અવશ્યનું ફેલ મનન છે માટે અવશ્ય કરેલાનું મનન ને પરિપાલન કરવું.

વ્યવહારના ને શરીરના દ્રષ્ટા રહેવા પ્રયત્ન રાખવો.

દાહરા

સત્ય સગા સંસારમાં, ઇંધિર સદ્યુરુ સંતાં

અન્ય સગાંથી થાય છે, જીવને દુઃખ અનંત. ૧

અનન્યભક્તિથી જીવને, જોડી બ્રહ્મભોજાર;

રાગદ્વેષનો ત્યાગ કરી, પામે ભવનો પાર. ૨

આત્મામાં ઉપાધિનો ગંધ પણ નથી એમ સમજ ઉપાધિના દ્રષ્ટા રહી
મનને શીત રાખવું. પ્રારબ્ધને ભોગવતાં મુઝાવું નહિ. મનને પ્રભુમાં સ્થિર
કરી નિરુપાધિક સ્થિતિ અનુભવવી.

પરમાત્માના સયસ્વરૂપનો વિચાર કરી, મનની સૂક્ષ્મતા ને શાંતિ વધારવાં
દ્રષ્ટા રહીને પ્રાસન્ન્યવહારનાં તથા સંમંથિજનોનાં કામો કરતા રહો.

નેત્રની તથા હૃદયની સંમુખ નિરંતર પરંચોતિને ધારણ કરવાનો સ્વભાવ થાડવાથી તથા મનવાણીને તે પરંચોતિના સ્મરણમાં રાખવાથી જવાત્મા તે પરંચોતિમાં અલોહભાવે સ્થિત કરવા સુભાગી થાય છે આમ થવાથી તે જીવનું અનાદિકાળથી પ્રાપ્ત દારિદ્ર્ય દૂર થઈ જાય છે

ચિન્માત્ર ભાવનાનો પર અંત કરણને આપ્યા કરવાથી જીવનું હિત સધાય છે શુભપ્રયત્ન, શ્રદ્ધા ભક્તિ સાધનાતાને સદામહત્વી ચાલુ રાખવાથી અંતઃકરણ વિકારરહિત તથા આવરણરહિત થઈ શ્રદ્ધાનુભવ કરવા સમર્થ થાય છે શ્રદ્ધાદર્શન થયે સ્વાભાવિકરીતેજ અજ્ઞાનનો ને જગતનો બાધ થાય છે

અનન્યભક્તિવડે ને અંતરાત્માથી અભિન્ન શ્રદ્ધાના વિચારવડે મનની સુદૃઢતા, સ્થિરતા ને શાંતિમાં વધારો કરતા રહેશે.

દરય સક્લ મિથ્યા ગણી, રાગદ્વેષ કરી દૂર,
શ્રદ્ધાવિષે મન સ્થિર કરી, તરતું માયાપૂર ૧

—[૦]—

(ચાલુ)

વિવેકવિચાર

દાહરા

[લેખક:-શ્રી માણિક્યવર્મા]

વસતુ અગ્નિને વિષે, અગ્નિ ન અડે જરાય;	
એવો આત્માશ્વાસ છે, બચતા રહેવું સદાય	૧
સાદન કરે તે મનુષ્ય છે, ક્ષમા કરે તે દેવ;	
અપકારે ઉપકાર કરે, મિદ્ધ હોય તતખેવ	૨
ધુ'ગાતૃપાદિક દેહ દુષ્ક; માનસ દુષ્ક પણ થાય,	
તોપણ આત્મસ્વરૂપનો, નિશ્ચય ત્યજ ન જરાય.	૩
માયા કેરા નાચને, સમજ થા નહિ મ્યુત,	
કેક ભરતરે જૂઠાં લે, સજ્જું તૂટે તૂટ	૪
જ્ઞાની અમૃતમાં રહે, અજ્ઞા મૃત્યુમાં જાય;	
જ્ઞાની પરમાર્નદ લે, અજ્ઞા દુષ્કે દળાય.	૫
વિદ્યુત સમ સંબંધને, જોડ અને વળી તોડ;	
વૃત્તિ વ્યવહારે ભઈ, વળી સ્વરૂપમાં જોડ.	૬
જીવન તારું જીવડ, દોલે વાગ્યું જાય,	
કરનારું તું શીઘ્ર કર, પછી નહિ કંઈ થાય	૭

સોરઠો

સંબંધ સઘળા છેડ, જૂના જાડા જુગનાડ;
ન મળે તારી જોડ, ભળી જામાં તું ભૂલમાં ૧

—[૦]—

મદાલસા

[અનુવાદક:-મહારાષ્ટ્રીદાસ ગોહલદાસ દેશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન અંક પૂના પૃષ્ઠ ૬૮ થી)

અલર્ક ઉવાચ

અવર્ષ ક્ષે છે,-

કથિતં મે ત્વયા માતર્નિત્યં નૈમિત્તિકં ચ યત્ ।

નિત્યનૈમિત્તિકં ત્વૈવ ત્રિવિધં કર્મ પૌરુષં ॥

હે મા ! નિત્ય નૈમિત્તિક તથા નિત્યનૈમિત્તિક એમ જે ત્રણ પ્રકારનાં કર્મો પુરુષે પ્રયત્ન કરીને કરવાનાં છે તે સર્વજ્ઞો તે મને કહ્યાં.

સદાચારમહં શ્રોતુમિच्छामિ કુલનંદિનિ ।

યં કુર્વન્ સુખમાप्નોતિ પરવેદહ ચ માનવઃ ॥

હે કુલને આનંદ કરનારી ! હવે જે સદાચારનું પાલન કરીને પુરુષ આ લોકમાં તથા પરલોકમાં સુખ પામે છે તે સદાચાર સાંભળવાની મને ઇચ્છા છે.

મદાલસા ઉવાચ

મદાલસા ક્ષે છે,-

ગૃહસ્થેન સદા કાર્યમાચારપરિપાલનં ।

ન હ્યાચારવિહીનસ્ય સુખમત્ર પરત્ર વા ॥

ગૃહસ્થે સદા આચારનું પરિપાલન અવશ્ય કરવું જોઈએ કારણ કે આચારહીનને આ લોકમાં કે પરલોકમાં સુખ માંપણું નથી.

યજ્ઞદાનતપાંસીહ પુરુષસ્ય ન ભૂતયે ।

ભવન્તિ યઃ સદાચારં સમુલ્લેષ્ય પ્રવર્તેતે ॥

અર્થે યજ્ઞ, દાન અને તપ તેના કરનાર પુરુષને તેનું ધાર્યું આપનારાં છે, પણ જે પુરુષ સદાચારનું ઉલ્લંઘન કરીને એ યજ્ઞ, દાન અને તપ જેવાં ધાર્યું આપનારાં કર્મોમાં પ્રવૃત્તિ કરે છે, તેનું તે કર્મ પણ તેને તેનું ધાર્યું આપનારું થવું નથી.

દુરાચારો હિ પુરુષો નૈદાયુર્વિંદતે મદત્ ।

કાર્યો યત્નઃ સદાચારે આચારો હન્યલક્ષણે ॥

દુરાચારી પુરુષ અર્થે મોટું આચરણ પામતો નથી, માટે પુરુષે સદાચારી થવામાટે પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. પુરુષમાં જે કોઈ સ્વાભાવિક અપવિદ્યા હોય તે પણ સદાચારથી દૂર થાય છે.

તસ્ય સ્વરૂપં વક્ષ્યામિ સદાચારસ્ય પુત્રક ।

સમાહિતમનાઃ શ્રુત્વા તથૈવ પરિપાલય ॥

તે સદાચારનું સ્વરૂપ હે વહાણ પુત્ર ! હું હવે તને કહીશ તે એકાદ્ર ચિત્તપટે સાંભળીને તેનું કથા પ્રમાણિત પરિપાલન કરતો રહેજે.

ત્રિવર્ગસાધને યત્નઃ કર્તવ્યો ગૃહમેધિના ।

તત્સંસિદ્ધો ગૃહસ્થસ્ય સિદ્ધિરત્ર પરત્ર ચ ॥

ધર્મ, અર્થ અને કામ એ ત્રણ પુરુષે સાધવાના પુરુષાર્થો છે. એ ત્રણ પુરુષાર્થોની સાધનામાટે ગૃહસ્થપુરુષે પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. આ ત્રણ પુરુષાર્થો સિદ્ધ થતાં પછી ગૃહસ્થને આ લોકનાં તથા પરલોકનાં સર્વ સુખોની સિદ્ધિ થાય છે.

પાદેનાર્થસ્ય વારજ્યં કુર્વાન્ સંવપમાત્મનાન્ ।

અર્થેવ ચાત્મનરત્નં નિત્યનૈમિત્તિકાનિર્વતં ॥

સિદ્ધ થોડા જાણી પુણ્યકર્મો દેશે. ભવ દેવો પેતાને કુળે ભણુવતા દેશે પુણ્યે પરોપકામ સુખની સંપન્નતા પુણ્ય સત્ત્વમાં વાપરશે અને ને કાલે પેતાનું નિત્ય તથા નૈમિત્તિક કર્મ તથા અભ્યુદયશ્ચ કરું.

પાર્થ ચાત્માર્પનાયત્વ મૂળમૂતં વિવર્ધયેત્ ।

પથનાચરતઃ પુત્ર અર્થઃ સાકલ્યમુચ્ચતિ ॥

હે પુત્ર! પેતાની આત્મ્યો દેશે ભવ પેતાનું ને દુઃખદાત્મ હોય તેવી રૂઢિમાં તેમાં ઉમેરશે.

અર્થના સંવર્ધનમાં અર્થે અત્તર સખતાનો અર્થની રાત્રિ કાંઈક સુખના અમ છે.

તદ્વત્ પાપનિષેધાર્થ ધર્મ કાર્યો વિપક્ષિતા ।

પરશર્થ તથા ચાન્યઃ કાન્નોડયેવ ફલપ્રદઃ ॥

એ પ્રત્યે પરિપક્વ પરોપકામ પુત્ર ઉપભવતા પાપની નિવૃત્તિમાં અથા પુણ્યે પેતાની આત્મ્યો દેશે અમ પરોપકામ સુખની સંપન્નતાને ધર્મ (પુણ્ય)ના પ્રયોગમાં વાપરશે તથા અમાર્થો કે ને આ લોકમાં જીવનપદ્ધતિ દર્શાવે તે પ્રત્યક્ષો પણ તેમની કર્મ.

પ્રત્યયાવનયત્ કામસ્તયાન્યધાવિરોધનાન્ ।

દ્વિધા કામો નિર્ણયિતઃ દ્વિવર્તોસ્ત્યાવિરોધતઃ ॥

વિક્ષિપ્તમ ન ભેદવચ્ચી ને અવિક્ષિપ્તમ ભેદવચ્ચી પ્રત્યક્ષ (પ્રત્યક્ષ) બાને એ પ્રત્યક્ષને વિચાર કરતાં પ્રત્યક્ષ પુણ્યકર્મ ધર્મ તથા અર્થ એ ને પુણ્યકર્મો વિદ્યમાન છે તથા અવિરોધી પણ છે તેવી પ્રત્યક્ષ ને પ્રત્યક્ષ કહેશે છે.

પરસ્પરાનુવંધાંધ સર્વનિતાન્યિચિતયેત્ ।

વિપરીતાનુવંધાંધ ધર્માર્થોસ્તાન્ મૃગુષ્ઠ મે ॥

એ તથા પુણ્યકર્મો ને પરસ્પર અનુગ્રહ અનુગ્રહ છે તથા ને પરસ્પરના વિપરીત અનુગ્રહ છે તે સર્વને પુણ્યે વિચાર રાખશે થો છે માટે ધર્મ આદિ એ તથા પુણ્યકર્મોના પરસ્પરને ને અનુગ્રહ તથા પ્રતિગ્રહ અનુગ્રહ છે તે હું તને ખુબ હું તે તું સંજ્ઞા.

ધર્મો ધર્માનુવંધાર્થો ધર્મો નાર્માર્થવાચકઃ ।

ઉમાત્મા ચ દ્વિધા કામસ્તોન તૌ ચ દ્વિધા પુત્ર ॥

ધર્મ અને ધર્મના અનુગ્રહનો અર્થ, ધર્મ અને ધર્મના અનુગ્રહનો અમ, અર્થ અને અર્થના અનુગ્રહનો ધર્મ, અર્થ અને અર્થના અનુગ્રહનો વિક્ષિત પ્રત્યક્ષ, પ્રત્યક્ષ અને પ્રત્યક્ષ અનુગ્રહનો ધર્મ, તથા પ્રત્યક્ષ અને પ્રત્યક્ષ અનુગ્રહનો વિક્ષિત અર્થ એ સર્વે અનુગ્રહ અનુગ્રહનાં ભેદો છે પ્રત્યક્ષ કે તેઓ કે પરસ્પરનું બાધક નથી.

એ રીતે ધર્મ અને અધર્મના અનુગ્રહનો અર્થ, ધર્મ અને અધર્મના અનુગ્રહનો પ્રત્યક્ષ, અર્થ અને અર્થના અનુગ્રહનો અધર્મ, અર્થ અને અર્થના અનુગ્રહનો અવિક્ષિત પ્રત્યક્ષ, પ્રત્યક્ષ અને પ્રત્યક્ષ અનુગ્રહનો અધર્મ તથા પ્રત્યક્ષ અને પ્રત્યક્ષ અનુગ્રહનો અવિક્ષિત અર્થ એ સર્વે વિપરીત અનુગ્રહનાં ભેદો છે પ્રત્યક્ષ કે તેઓ સર્વે પરસ્પરના બાધક છે. (અહીં)

કૃપાનાથસાથે પ્રવાસનો સંસ્મરણો

[સંગ્રાહક:-શ્રી. અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી]

(ગતાંક ૭ માના પૃષ્ઠ ૧૦૫થી શરૂ)

બીજે દિવસે અમે લાડીતરફ પ્રયાણ કર્યું. માણ સ્કૂલમાસતર સફળત પ્રાણજીવન-ભાઈએ આમંત્રણ કરેલું. માસતરે જનનમંડળીઓ. ખોલાવી હતી અને ઘણા દાકમાં અને દબદબાથી વરણાગી કાઢી હતી. રાત્રીનો વખત સંક્રાંતિમાધાનને માટે હતો. રોટના લગભગ બધા ઓફિસરો આવતા હતા.—પંદર મિનિટસુધી લગભગ શાંતિ પથરાણી. કોઈએ કોઈ સંકા કાઢી નહિ. પછી પ્રાણજીવનદાસે પૂછ્યું કે તન, મન અને ધનથી જે શિષ્ય સેવા કરે, તે ઉત્તમ શિષ્ય ગણાય કે નહિ? કૃપાનાથે કહ્યું કે “હા, તે ઠીક” છે પણ જે શિષ્ય સદ્ગુણની આત્માનું યથાર્થ પાલન કરે તેજ ઉત્તમ શિષ્ય કહેવાય. આત્માનું યથાર્થ પાલન કરવું અને તત્ત્વવારની ધારકિપર આલવું એ બે બરાબર છે. “બહુત કાલ કર્મ સત્સંગા, તબ હોવૈ સખ સંશય લંગા.” માટે સત્સંગની બહુ જરૂર છે. સત્સંગવગર શિષ્યના દોષો, કુરોબો દૂર થઈ શકતાં નથી. દોષ દૂર કરવા માટે સાક્ષાત્ મોઘ કરતાં તટસ્થ અને પરાક્ષ મોઘ આપવાથી તે દોષ શીઘ્ર દૂર થઈ શકે છે.” આ બાબતવિષે કૃપાનાથે નીચે જણાવેલું દૃષ્ટાન્ત આપ્યું:—

“ભોજરાજ ધણજ વિદ્વાન હતા. તેઓ સંસ્કૃત જ્ઞાન પણ ઘણી ઉચીકોટીનું ધરાવતા હતા. તેમની રાજસભા વિદ્વાન કવિઓથી અલંકૃત હતી. કવિઓમાં કાળિદાસ કવિ તેમના પ્રેમપાત્ર હતા. એક વખત પટ્ટાવન લાયાતો તથા મુખ્ય ખંડિયા રાજાઓના કુસંગથી તેઓ છૂટ(જુગાર)ઉપર ચડી ગયા. ધીરે ધીરે આ દુર્વ્યસન વધતું ચાલ્યું. રાણીના કાને આ વાત આવી. રાજા જુગાર ખેલવામાં વધારે વધારે આસક્ત થતા જાય છે, એ જાણી રાણી બહુ ચિંતાતુર રહેવા લાગ્યાં. આ દુર્વ્યસનથી રાજાજીને કેવી રીતે મુક્ત કરવા તેનાજ વિચારમાં રાતદિવસ મગ્ન રહેવા લાગ્યાં. તેમણે વિચાર્યું કે જો હું સાક્ષાત્ મોઘ કરીશ તો રાજા બિદાસ વધારે ગુસ્સે થશે અને જુગાર વધારે ખેલવા લાગશે; કારણ રાજાજી એવીજ હોય છે. ઘણે વિચાર કરતાં રાણીને સ્ફુર્ત્યું કે કાળિદાસ કવિ સિવાય બીજો કોઈ આ કામ પાર ઉતારી શકશે નહિ; એટલે તેમણે કાળિદાસ કવિને ખોલાવવા દાસીને મોકલી તે દાસીને જણાવ્યું કે આ વાત શુભ રાખવાની છે. જનાનામાં જવાની કાળિદાસ કવિને છૂટ હોવાથી, દાસી કાળિદાસ કવિસાથે રાણીજીના આવાસમાં દાખલ થઈ. રાણીએ કવિને જણાવ્યું કે રાજાજી જુગારના દુર્વ્યસનમાં પૂરેપૂરા સપડાઈ ગયા છે. આ ચિંતામાં મારું ખાતુંપીતું બધું સડાઈ ગયું છે. હવે મારી દૃષ્ટિ આપના ઉપરજ કરે છે. આ કામ આપ બરાબર પાર ઉતારશો એવી મને સંપૂર્ણ ખાતરી છે. કાળિદાસે કહ્યું કે “શા માટે ચિંતા કરો છો? રાજાજીને દુર્વ્યસનમાંથી મુક્ત કરવા એ તો મને એક બાળકની રમત જેવું જણાય છે. જુઓ! હું બારસને દિવસે સંન્યાસીના વેશમાં બિંદાસ લેવા આવીશ, રાજા જમવા પધારે સારે તે દિવસે તમારે રસોઈમાં જરા દીઠ કરવી. રાજાજીને બીજી વાતો ઉપર ચડાવી દેવા, એટલામાં હું આવી પહોંચીશ.” આમ કહી કાળિદાસ રવાના થયા. રાણીજીએ મજલ સહનાતુમાર રાજાજી આવ્યા સારે જણાવ્યું કે આજે ઘણાં પડવાનો તૈયાર કરવાનાં છે એટલે રસોઈ તૈયાર થવામાં જરા વિલંબ લાગશે, એમ કહી બલદાનની ચર્ચામાં

રોજને રોકો દીધા. “એ, ત્યુ દૂદ શ્લોકો બતાવ્યા અને તેનાં અર્થ સમજવા પ્રયત્ન કર્યા જાયાં; એટલામાં એક સંન્યાસી આગા. સંન્યાસીપાસે એક બીની ગોદરી કે જેમાં માછલાં પકડવાની ભગે હતી, એવા વેશમાં જોઈને રામજીએ પૂછ્યું—

“મિશ્ત્રો કન્યા શ્લયા તે નહિ નહિ ચપ્પરિવધે જ્ઞાલમજ્ઞાસિ મત્ત્યાં-?

સ્તે ધૈ મયોપદંશાઃ પિર્વાસિ મધુ સમં વેશ્યયા યાસિ વેશ્યામ્ ।

દર્વાગ્નિ મૂર્ખ્યસીણાં તવ કિમુ સ્પિવો મૈપિ ? મેતાસ્મિ યેપામ્ ।

ચોરોઽસ્મિ ઘૂતદૈતોસ્ત્વયિ સકલમિદં ? નાસ્તિ ઇષ્ટે વિચારઃ ॥”

રામ કહે છે “અરે સંન્યાસી ! આ યાઉપર શું લટકે છે ? તેમાથી પાણી કેમ ટપકે છે ?” નહિ નહિ, તે તો ટયલી આંગળીજેવાં ત્રીણા શકરીનામનાં માછલાં પકડવાની ભાળ છે.” સંન્યાસી યહને તમે શું માછલા ખાઓ છો ?” સંન્યાસી કહે “હા, દારૂ-સાથે ખાઉં છું.” રામ-“અરે શું દારૂ ખીઓ છો ?” સંન્યાસી-“વેશ્યાની સાથે પીઉં છું,” રામ-“શું વેશ્યાગમન કરો છો ?” સંન્યાસી-“શત્રુના માયાઉપર પગ મૂકીને લાં બાઉં છું,” રામ-“શુ તમારે વળી સંન્યાસીને શત્રુ હોય છે ?” સંન્યાસી-“ચોરી કરવી પડે એટલે શત્રુ તો હોયજ ને ?” રામ-“શું તારે તમે ચોરી પણ કરો છો ?” સંન્યાસી-“લુગાર રમવાની શુરી આદત હોય તો ચોરી પણ કરવી પડે ?” રામ-“અરે શું લુગાર પણ ખેલો છો ? તારે બધા દોષ તમારામાં છે.” સંન્યાસી-“અરે, રામ ! નાસ્તિ ઇષ્ટે વિચારઃ જ્યારે માણસ બ્રહ્મ ધાય ત્યારે તે એક પછી એક કમથી બીજા ઉતરતા જાય છે, તે કાંઈ વિચાર કરતો નથી કે લુગાર આ બધાનું મૂળ છે.”

રામ-“અરે ! અવાજ અને બોલવાની જગા કાળિદાસ કવિના જેવી જણાય છે. શું કાળિદાસ તો નહિ કે ?” એમ ગળ બોલ્યા કે તરત કાળિદાસ ઉપરનો વેશ ઉતારી નાંખ્યો અને પગમાં પંજા. રામજી વાતનો દોર સમજી ગયા અને મોટેથી બોલી ઉઠ્યા રાણીસાહેબ જળ લાવો, હું આજે હાથમા જગ લઈ પ્રતિજ્ઞા કરું છું કે, આજથી મારે લુગાર હરામ છે. કાળિદાસ ! તમે મને આજે બચાવી લીધો છે. આ યશ રાણીસાહેબને છે એમ કહી કાળિદાસ પદાવન થઈ ગયા.

સંવત્ ૧૯૮૧ની સાવર્મા રાજકોટ સુકામે આ ઘસ કૃપાનાયસાથે હતો. તે વખતે એક ગિરનાસુએ પૂછ્યું “મારા વાંચવામા એવું આવ્યું છે કે “સુરસમીપ વધારે વખત રહેવાથી લાભને બદલે હાનિ થવાનો સંભવ છે.” આ વાક્યમાં શું ગદસ્ય સમાયેલું હતું ?” કૃપાનાયે નીચેના શ્લોક કહ્યો:—

અત્યાસન્ના ચિન્તાશય, વુરતશ્ચાફલપ્રદાઃ ।

મધ્યમાવેન સેવ્યન્તે, રાજા ઘટ્વિર્ગુહઃ ક્ષિયઃ ॥

અર્થ:-રામ, અગ્નિ, સુર અને સ્ત્રી આ ચારની હમેશાં પાસે રહેવાથી વિનાશ થાય, દૂર રહેવાથી ધારેલું ફળ પ્રાપ્ત ન થાય, માટે મધ્યસ્થભાવે આ ચારપાસે રહેવું.

“હવે શિષ્ય ઉઘી કોટિંગે હોય અને સુરતું માહાત્મ્ય બરાબર સમજતો હોય ને સુરમાં ઈશભાવ સદા મનમા જાગ્રત રાખી રહેતો હોય તો તેનો ખેડો પાર થાય, તરી જાય, પછી જાણે તે કણા વર્ષ પાસે ન રહે. જો સુરતું માહાત્મ્ય બરાબર સમજતો ન હોય અને આ તો આપણા જેવાજ મનુષ્ય છે, એવો ભાવ રાખવાથી સેવામાં પ્રમાદ રાખે તો વધારે

વખત સમીપ રહેવાથી તેને તેની સેવા, કુસેવારૂપ થઈ જાય છે અને લાભને બદલે હાનિ થાય છે. તેથીજ રીતે સ્ત્રીની બહુ સમીપ રહેવાથી પુરુષ વિષયાસક્ત થઈ જાય છે. બહુ દૂર રહે તો સંતતિ લાભ ન થાય, તેથીજ રીતે રાજા અને અગ્નિનું સમજવું. માટે બહુ દૂર નહિ તેમ બહુ સમીપ નહિ એમ મધ્યભાવે સેવન કરવું એમ જણાવ્યું છે.

કથાપ્રસંગમાં દુર્જનસંબંધી વિવેચન આપ્યું તે ઉપર કૃપાનાથે નીચેનો શ્લોક કહ્યો:—

તદ્વક્તસ્ય વિપં દન્તે, મશ્નિકાયા વિપં શિરઃ ।

વૃશ્ચિકસ્ય વિપં પુચ્છે, સર્વાઙ્ગે દુર્જને વિષમ્ ॥

અર્થ:—તદ્વક્ત નામના હંતમાં ઝેર રહેલું હોય છે, મશ્નિકા(માખી)ના શરીરલાગમાં, વીંછીના પુચ્છમાં અને દુર્જનના આખા અંગમાં ઝેર રહેલું હોય છે.

ભક્તના પ્રસંગમાં કૃપાનાથે કથામાં નીચે પ્રમાણે કહ્યું: “ચરાચર બધા પ્રાણીઓ તથા પર્વતો આદિને પૃથ્વી ધારણ કરે છે માટે પૃથ્વીનું માહાત્મ્ય ધણું વધારે ગણાય, પણ પૃથ્વીને શેષનામે ધારણ કરી છે, માટે શેષનું માહાત્મ્ય વધારે ગણાય, શેષને મહાદેવે મસ્તકમાં ધારણ કરેલ છે માટે મહાદેવનું માહાત્મ્ય વધારે, મહાદેવને દેવાસે ધારણ કરેલ છે માટે દેવાસનું માહાત્મ્ય વધારે, દેવાસને રાવણે ઉપાસ્યો માટે રાવણનું માહાત્મ્ય વધારે, રાવણને વાળીએ છતી લીધે માટે વાળીનું માહાત્મ્ય વધારે, રામચંદ્રજીએ વાળીનો નાશ કર્યો માટે રામચંદ્રજીનું માહાત્મ્ય વધારે; પણ રામચંદ્રજી ભક્તના હૃદયમાં બિરાજે છે માટે ભક્તનું માહાત્મ્ય સૌથી વધારે ગણાય.”

નિદ્રાઉપર અસાધારણ કામુ—જ વર્ષ પહેલાં હું એક વખત દારકા જતો હતો. ત્યારમાં શ્રી. કાનજી ચક્ર ગાંધી જેઓ શુજરાતી પેપરમાં-ધર્મસંબંધી લેખ આપતા હતા, તેઓનો સમાગમ થયો. સાથે સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયના ધ્વજચારીઓ પણ હતા. કૃપાનાથ-સંબંધી મેં વાત કાઢી. વાણી, નિદ્રા, આહારઉપર કૃપાનાથનો કેવો અસાધારણ કબુલ હોતો તે સંબંધે જણાવી, મેં છેવટમાં કહ્યું કે મિનિટે મિનિટનો જનતાને હિસાબ આપનાર આવા કોઈ આચાર્ય મેં જોયા કે થયાનું સાંભળ્યું નથી.

સાંભળવા પ્રમાણે શ્રી. કાનજી ચક્ર ગાંધીએ કૃપાનાથના હંવનચરિત્રનો લાભ પહેલે વાંચવા મંગાવ્યો હતો અને તેમણે લખી જણાવ્યું હતું કે કોઈપણ આચાર્યનું હંવનચરિત્ર આટલી બધી ચોકસાઈ અને ઝીણવટથી લખાયેલું મારા વાંચવામાં આવ્યું નથી.

કૃપાનાથની વ્યવહારકુશળતા—કૃપાનાથસાથે અમે જૂનાગઢ આવ્યા. લાં શ્રીમતી ગંગાબહેન લીજુડા આયમવાળાં ઈર્શનાથે આવેલાં. લીજુડા પધારવા માટે તેમણે બહુ બહુ વિનંતિ કરી. કૃપાનાથે તે માગણી સ્વીકારી નહિ, એટલે મેં વિવશિ કરી કે તેમનો આટલો બધો આગ્રહ છે તો તેમને નીરાશ ન કરવાં જોઈએ. પછી તો આપ કૃપાળુની જેવી ધુજા. તેઓશ્રી બોલ્યા “તમે આ વાત ન. સમજી શકો, આ વખતે વરસાદ વાવેતર થાય તેવો હવેસુધી થયો નથી, ખેડૂતો તથા લોકોનાં મન ચિંતાતુર છે. હવે આવા વખતે કોઈ ભક્ત પધરામંડી કરે, કોઈ દેખાદેખીયા, કોઈ સરમે ભરમે, કોઈ લોકોમાં આપણું ઠીક દેખાય એમ ધારી બીજા માણસે પણ પધરામણી કરે, એટલે બીજાને લીધે તેમને પણ ખેંચાવું પડે, એક રૂપિયો મેટ ધરે. પણ આવા વખતમાં-એક રૂપિયો ગરીબ ખેડૂતને ગાડાના પાંચ જેવો થઈ પડે, એક રૂપિયામાં તો મનુ બાજરી આવે અને ગરીબ માણસોને

પાછળથી બહુ તણાવું પડે, માટે તેમની માગણીના સ્વીકાર થઈ શકે નહિ. ગંગાબહેન આ સાંભળી સડકે થઈ ગયાં. દયાળુ સરભાવ જોઈ આંખમાં આંસુ આવી ગયાં. તેઓ ઝારઘાતી બકાર આંખોં લારે મેં તેમને કહ્યું કે " જુઓ કૃપાનાથની મનુષ્યો ઉપર કેવી દયા છે ! " પારખંદરમાં પધરાગણી—એક દિવસ કૃપાનાથ જમતા હતા, હું પંખો નાંખતો હતો, પડમે વામુદેવભાઈ બેઠા હતા. વામુદેવભાઈ બેઠાયા " કૃપાનાથ ! જ્યાંસુધી આપની સ્થિતિ અહીંયાં રહે છે, સાંસુધી ચંત્રશુ બહુ હંચી દોડમાં રહે છે, સાધનમાં પણ બહુ જોમ પ્રકટે છે, એક જાતની ખુમારી રજા કરે છે, પણ આપની સ્થિતિ અહીંથી બીજે સ્થળે થાય છે, અને આપશ્રીનું સામિપ્ય દૂર થાય છે એટલે ઉત્સાહ ધીરે ધીરે નરમ પડતો જાય છે. દોષ વખતે સંમારવાસના પણ એકએક રકુરી આવે છે, આતુ શું કારણ ? આમ ન થાય તે માટે શ્રેષ્ઠ ઉપાય કયો કે જેથી ઉત્સાહ પ્રખળ રહે અને વાસના રકુરે નહિ, " કૃપાનાથે કહ્યું કે " જે શિષ્યને સદ્ગુણમાં અનન્ય શ્રદ્ધા અને પ્રેમ છે, તેને માટે તો સૌથી સરસ અને શ્રેષ્ઠ ઉપાય એ છે કે તેણે પોતાની સમક્ષ સદ્ગુણની બાવનામય મૂર્તિ અહોનિય સામે દત્તામાં ખડી રાખવી. ચિત્તવૃત્તિ તેમાં પ્રેમપૂર્વક સંલગ્ન રહે તો પછી દોષપણ પ્રગટતી વામના રકુરે નહિ. પત્રી નીચેના બે શ્લોકો કૃપા કરીને કહ્યા.

દુર્લભં ત્રયમેવૈતદ્ દેવાનુગ્રહહેતુકં ।

મનુષ્યત્વં મુમુક્ષુત્વં મદ્વાપુરુષસંશ્રયઃ ॥

અર્થ:—નીચેની ત્રણ વસ્તુઓ ધર્મી દુર્લભ છે, મહાન અનુગ્રહ થાય સારેજ પ્રાપ્ત થાય છે. મનુષ્યપણ, મુમુક્ષુપણ અને મહાત્મપુરુષ (સતપુરુષ) નો આશ્રય.

દુર્લભો વિપવત્યાગોઃ દુર્લભં તત્ત્વદર્શનં ।

દુર્લભા સદ્ગુણવદ્યા સદ્ગુણોઃ કરુણાં વિના ॥

અર્થ:—સદ્ગુણની કંઈકાંઈના વિચિત્રોનો લાગ બહુ દુર્લભ છે, તત્ત્વદર્શન થવું (બહુનો સાક્ષાત્કાર થવો) એ બહુ દુર્લભ છે, અને સદ્ગુણવદ્યા (અખડ બહાદુરવૃત્તિ) પણ અતિ દુર્લભ છે.

—*—

ક્ષમા-પ્રાર્થના

[લેખક:—કાનજી પુરુષોત્તમ દયે-વંથલી સોરઠ]

(હવું પ્રાગટ્ય ચક્રરત્ન—એ રાગ ગઝલનો)

પ્રભો દ્વિદસ્ત જોડીને, ક્ષમા યાચીએ યો ! નાથ;

અમારી અતિ વાણીથી ક્ષમા અમં ૧

અમારી અજાવરથાની, વગી માયા તણા મોહ;

ખતેલી વાસના હણવા ક્ષમા અમં ૨

વળી જે કામ-ક્રોધાદિ, અમારા દિલને દમતા;

હુમારાઓ થકો બચવા ક્ષમા અમં ૩

અમારી આત્મશક્તિઓ, પ્રભુનાથે વધારી જે,

થયેલી મંદતા-હણવા... .. ક્ષમા અમં ૪

શ્રીજાનંદાશ્રમ-સમાચાર

[માઘ માસ]

શ્રીસદ્ગુરુપૂજન:—ગત મહાચિવરાત્રિના દિવસે સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ આનંદાશ્રમમાં આપી પૂજ્યપાદશ્રીનું વિધિપૂર્વક પૂજન કર્યું હતું.

મુખ્યભેદ:—શ્રી. ૨૫-૦-૦ શ્રી. દ્વારકાદાસ ખેતસી-કરાંચી. શ્રી. ૨૫-૦-૦ શ્રી. હરિલાલ હરદીશનદાસ-મુંબઈ.

લઘુરુદ્ર:—એક ભક્તજન-ખેરીવલી. શ્રી. કરમનજી પ્રાણજીવન ઓઝા-વાંકાનેર. એક-ભક્તજનતરફથી રૂદ્રાભિષેક (૩). શ્રી. કરમનદાસ હરજી (રૂદ્રાભિષેક.) ગઢવી ગોવિંદ ભોળ-જાંબુડા, લઘુરુદ્ર (ખે.) શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા-ગોધરા (લઘુરુદ્ર.)

ભોજન:—શ્રી. ૩૭-૬-૩ શ્રી. કરમનજી પ્રાણજીવન ઓઝા-વાંકાનેરવાળાનાં ધર્મપત્ની સદ્ગત ડાહીબેનના આત્મકથ્યાણુએ. શ્રી. ૭-૮-૦ શ્રી. સુરતરાય અંબાવીદાસ વસાવડા-જૂનાગઢ. શ્રી. ૪૮-૧૨-૩ શ્રીમતી સદ્ગત મોઘીબેનના આત્મકથ્યાણુએ ભોજનના હાં. શ્રી. જગનલાલ વાલજી-જામનગર. શ્રી. ૨-૮-૦ એક ભક્તજન પોપવદિ ૪ના તથા વસંતપંચમીના યાળના. શ્રી. ૫૧-૧૨-૦ શ્રી. કાનજી પુરુષોત્તમ દવે-વંથળી. શ્રી. ૬-૦-૬ કાશેર જલમસિંહ પ્રેમસિંહ-કુંતિયાણા. શ્રી. ૩૬-૧૫-૦ શ્રી. જયકૃષ્ણ ઇંદ્રજીનાં પત્ની સદ્ગત ખેત કુંવરબાઈ માધવજી-પોરબંદરતરફથી ભોજન હાં. દરદી શ્રી. પ્રભાશંકર જમનાદાસ-પોરબંદર.

થાળ:—શ્રી. ૧-૪-૦ એક ભક્તજન-ખેરીવલી. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. માણેકલાલ દામોદર-ભિમરેડ. શ્રી. ૫-૩-૦ એક ભક્તજન-ખેરીવલી. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. મુંદ્રજી ખરેચર તન્ના-માંગરોળ. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. સોમજી વાલજી-ખડીઆ. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. કૃપાશંકર જયરામ-ભટ્ટ. શ્રી. ૧-૪-૦ એક ભક્તજન-ખીલખા. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. દામોદરદાસ મૂળજી. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. ધીરજીલાલ પ્રેમજી પુંજ. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. વિદ્યદાસ જાદવજી ગાંધી-મુંબઈ. શ્રી. ૨-૮-૦ ગઢવી ગોવિંદ ભોળ-જાંબુડા (ખે) શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. મૂળશંકર કાનજી વડીલ-ખીલખા. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. દ્વારકાદાસ ખેતસી-કરાંચી કા. મુ. ૧૨ નો યાળ ૧૨ શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. દ્વારકાદાસ ખેતસી કરાંચી પો. મુ. ૧૨ નો યાળ [અર્પણ કરેલ રકમના વ્યજમાંથી.] શ્રી. ૨-૮-૦ એક ભક્તજન પોપવદિ ૪ તથા વસંતપંચમી યાળ. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા-ગોધરા.

અર્પણકદીપક:—શ્રી. ૦-૧૨-૦ શ્રી. સુંદરજી ખેચર તન્ના-માંગરોળ. શ્રી. ૦-૧૨-૦ શ્રી. ધીરજીલાલ પ્રેમજી પુંજ. ૧-૮-૦ ગઢવી ગોવિંદ ભોળ-જાંબુડા.

શ્રી. ૨૪-૦-૦ શ્રી. અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદીતરફથી ખે માસના ભોજનના.

નિર્ણય

આનંદાશ્રમનાં પુસ્તકો મંગાવનારા ગ્રાહકોને વિદિત થાય કે હાલમાં નીચેનાં પુસ્તકો સિલકમાં નથી તેથી માફતી શકાશે નહિ.

૧ દુરાચાર ગિરિવજ્ર	૨ શ્રીનૈમિત્તિકકર્મપ્રકાશ	૩ શ્રીપંચરત્નગીતા
૪ રાસપંચાધ્યાયી	૫ સુદસૂક્ત પુરુષસૂક્ત ને ઈશાવાસ્યાદિ	
૬ ગુરુગીતાસાર	૭ શ્રીનાથલગવાન (ગુજરાતી)	૮ શ્રીસૂક્ત
૯ સ્વદેશસેવા	૧૦ શ્રીશંકરાચાર્યજીનાં અષ્ટાદશરત્નો	
	વ્યવસ્થાપક આનંદાશ્રમ, પોરબંદર ખીલખા-કાલિયાવાડ	

પરચુરણ મેટ [માધમાસ]

૧-૪-૦ એક લક્ષ્મી ખેરીવલિ ૬-૦-૦ શ્રી. મગનદાસ માધવદાસ બ્યાસ ૩-૧૨-૦ " માણેકલાલ દામોદર-ઉમરેડ ૫-૪-૮ સંગતે ડાહો બેન-વાંકોનેર ૧-૦-૦ શ્રી. કેસવજી ઝીણાનાં ધર્મપત્ની-જૂનાગઢ ૫-૦-૦ " અમૃતલાલ પરમાજીદ ૧-૦-૦ " પોપટલાલ તારાચંદ વકીલ ૦-૪-૦ " લાધીબેન-જૂનાગઢ ૦-૪-૦ " ત્રિશુવન જૂના-મેદરા ૦-૧-૦ શ્રી. મણીબેન ૩-૦-૦ શ્રી. ડાહ્યાભાઈ મગનદાસ. નિલકાન ૧-૦-૦ " અંબાલાલ તુલસીરામ-જંજીર ૧-૦-૦ પ. જ. શ્રીઆતમપ્રસાદજી ૧-૦-૦ શ્રી. કાનજી પુરણીતમ-વચલી ૨-૦-૦ શ્રી. કાનજી પુરણીતમ દવે ૧-૦-૦ શ્રી. ત્રિશુવન શરદ દવે ૦-૨-૦ શ્રી. મૂળચંદર કાનજી ૦-૨-૦ શ્રી. ચાતિબેન બ્યાસ ૧-૪-૦ શ્રી. લાલજી ઝીણાનાં પુત્રી-જૂનાગઢ ૧-૪-૦ શ્રી. અંબાચંદર ભાઈચંદર ત્રિવેદી પૂત્યપાદશીને વરત ધરવામાટે ૫-૦-૦ શ્રી. મધુમૂલન પ્રાણુલાલ કંઠલાલ શ્રી ડાહ્યાભાઈનાં પુત્રી ચંચળબેનતરફથી ૧-૦-૦ શ્રી. સવજી જેરાજ-ગમવાળી ૦-૨-૦ પરચુરણ ૨૬-૪-૦ પોરબંદર આશ્રમમાં ખેસતા વર્ષના પૂજનમેટના લા. સાક્ષી વિશ્વનાથ માધવજી-પોરબંદર	૦-૨-૬ મોજદારમાં આવેલ મેટના ૮-૦-૦ શ્રી. ભાઈલાલ અંબાલાલ-અમદાવાદ માગમર વદિ ૧ થી પોપ વદિ ૧ સુધીના ૦-૭-૦ પરચુરણ ૫-૦-૦ ના. દરબાજી ભાયાવાળા સાહેબ-બગસરા ૫-૦-૦ રોક દામોદર મજીજીભાઈ ૦-૫-૩ ચિ. ચપકલાલ તરફથી મેટ ૫-૦-૦ એક લક્ષ્મી-ગમગેષ્ઠપુર ૫-૦-૦ શ્રી. જમશેદજી પે. ગોળવાળા ૧૧-૦-૦ શ્રી. જેઠાલાલ પીતાંબર ભટ્ટ સાધુજી વાળાતરફથી સં. ૧૯૯૯ની આપાહી પૂર્ણિમાના ચેવડાનિમિત્તે ૦-૨-૦ વિ. રાજિકાંત ઝવેરીલાલ-ગોંડલ ૦-૨-૦ " ઈન્દ્રાચંદર જયચંદર-જામકોટરજી ૦-૨-૦ " નર્મદાચંદર ગોવિંદજી યોગાસા ૦-૨-૦ વિ. ચાતિલાલ ઓધવજી-આંકીયા ૦-૪-૦ શ્રી. બીમરાજર મહારાજર ચવળ-મોજદાર ૦-૪-૦ શ્રી. કાંતિલાલ નાગરદાસ-લોખડી ૦-૪-૦ શ્રી. લાલચંદર વિદ્યારામ-વઢવાણ ૦-૬-૯ પરચુરણ મેટ ૧૭-૮-૦ શ્રી. હર્ષદરાવ મહારાણીદાસ દેસાઈ તરફથી જપ, યાગ ને દીપકના ૧-૧૦-૦ શિવરાત્રિના પૂજન મેટના ૦-૮-૦ શ્રી. મૂળચંદર કાનજી-બીલખા ૦-૪-૦ શ્રી. મણીબેન ૫-૦-૦ શ્રી. ઈશ્વરજી રથામજી-કુતિયાણા

સંતોષ

સાધુ પુરુષો જેહમાં જેહલા આત્મ-
ભાવનું તથા દ્વિધાના વિષયોનું વિસ્મરણ
કરી તૃપ્તિના અંતને પામે છે. પરંતુ
સંતોષી જનો પૃથ્વીના પૃથ્વે શર્યા
માની, આકાશના આકાશનું વસ્ત્ર ગણી,
તથા અમૃતરૂપી અક્ષરજ્ઞાનને ઉત્તમ
ભોજન માની સદૈવ સંતુષ્ટ રહે છે,
અર્થાત્ પ્રારબ્ધાનુસાર જે શર્યા, જે
વસ્ત્ર તથા જે ભોજન મળે તેમાં તેઓ
સંતોષી રહે છે.

[શ્રીમન્નાથલગ્ગણ]

શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ (પા. બીલાખા-કાશિયાવાડ)

તરફથી

પ્રકટ થતું ધાર્મિક માસિક મુજબ
P. O. Bilkha

આનંદાશ્રમ

શ્રીમન્નાથલગ્ગણ
૨૦ નવ ૩૬
પિઠલવાડ ૨૧

સૂચના

શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદ્રારણ્ય શ્રીનાથચરિતામૃતના તૃતીય પ્રવાહ
લખવાના કારણે હાલમાં બહારગામ રહે છે તે શ્રીઆનંદાશ્રમને લગતો પત્રવ્ય-
વહાર આનંદાશ્રમના વ્યવસ્થાપક અથવા સંયુક્તમંત્રી શ્રી. અબ્બાશંકર ભાઈશંકર
ત્રિવેદીના નામ ઉપર કરવો.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ

ધૂન

કરુણાસાગર સુખકારી રે, શુરચરણકમલ બલિહારી રે;
ભવતારક હો, ભવનાયક હો, શુરુ અખિલ જનોના પાલક હો;
મંગલમૂર્તિ અવતારી રે, શુરચરણકમલ બલિહારી રે;
વ્યાપકરૂપે હો વિખ્યાતા, વળી દીનજનોના સુખદાતા;
નિજજનના હો ઉપકારી રે, શુરચરણકમલ બલિહારી રે.

વર્ષ ૧૨ મું

ચૈત્ર

અંક ૧૧ મા

સંવત ૨૦૦૦

॥ ૐ ॥
॥ યતો ધર્મસ્તતો

આનંદાશ્રમ

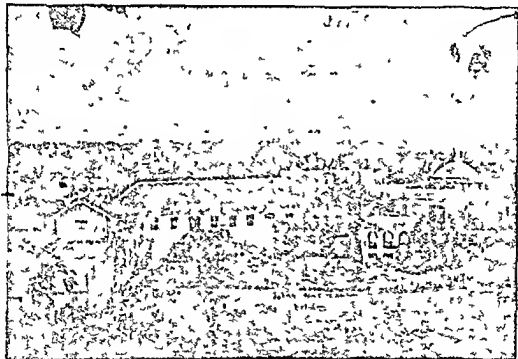
વાર્ષિક લવાજમ

પોસ્ટેજસાથે

રૂ. ૧-૦-૦

પરદેશમાં

શિલિંગ ૨

શ્રીઆનંદાશ્રમ

દુર્વાસંસારદવાગ્નિદગ્ધં, દોષૂપમાનં દુરવૃષ્ટવાતૈઃ।

યો વૈ પ્રપન્નં પરિપાતિ નાયઃ શરણ્ય આસ્તે સ સુસ્વાશ્રમેઽસ્મિન્ ॥

જેવું વારણ દુષ્કર છે એવા સંસારરૂપ વનના દવવડે ઢાળી રહેલો તથા દુષ્ટ પ્રારબ્ધરૂપ અંઝાવાતોવડે હલખલી રહેલો જે છવ શરણુ આવી રહે તેવું જેઓશ્રી તેમાંથી અવશ્ય પરિત્રાણ કરે છે, તે શરણુ કરવાયોગ્ય સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીનિત્યાધિભગવાન (શ્રીમત્પ્રથુરામશર્મા), એમણે જે પ્રસિદ્ધ આશ્રમમાં પોતાતું આસન કરેલું છે તે આ આનંદાશ્રમ છે.

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠાંક
૧	શ્રીસદ્ગુરુમહિમા.	૧૩૭
૨	શ્રીનાથવચનામૃત.	૧૩૮
૩	શ્રીસનત્સુગતીયમ્.	૧૩૯
૪	મદાલસા.	૧૪૨
૫	શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્માનાં પ્રતિમાણ.	૧૪૩
૬	શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર.	૧૪૭
૭	પરચુરણ બેટ.	૧૪૮

—: ૦ :—

લવાજમસંબંધી જરૂરી નોંધ

કાગળની અસહ્ય મોંઝવારીમાં ચાલુ ૧૨મા વર્ષનો આ અગિયારમો અંક પ્રસિદ્ધ થાય છે, માટે જે અધુનહેતોનું લવાજમ બાકી હોય તેઓ પોતાનું લવાજમ જેમ અને તેમ વેળાસર મોકલી આપે એમ સ્મરણ આપવામાં આવે છે. ગ્રાહક રહેવાની ઇચ્છા ન હોય તેમણે અગાઉથી ના લખવા શ્રમ લેવો, એટલે ટપાલ તથા વી. પી. કરવાના શ્રમ તે અર્થમાં નકામું બિતરવું ન પડે.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, નવાગામ પોસ્ટ બીલખા-કાઠિયાવાડ.

—[*]—

જરૂરી

સૂચના:—લેખસંબંધી અને માસિકસંબંધી સર્વ પત્રવ્યવહાર શ્રી. વ્યવસ્થાપક આનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા (કાઠિયાવાડ) એ શિરનામે કરવો.

તંત્રી અને પ્રકાશક: શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેસાઈ, વેદાંતસૂત્ર-માંંગરોળ-કાઠિયાવાડ.
સહતંત્રી: શ્રી દયાળસિંહજી લાલસિંહજી દાંડાર-શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા "

શ્રી ભગવતસિંહજી ઇન્ડેક્ટ્રિક લિથો એન્ડ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.
માલિક, મુદ્રક: પારેખ કેવળચંદ કાનજીભાઈ, ગોંડલ.

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

આનંદં વ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિભેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને બાહ્યનાર ઠાણથી પણ ભય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય—ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૨ મું]

સંવત્ ૨૦૦૦—ચૈત્ર

[અંક ૧૨

શ્રીસદ્ગુરુમહિમા

૫૬

[સંપાદક—શ્રી. અંબાશંકર નાનલ જોશી]

નરજીવનમુક્ત થતા ગુરુથી, પ્રકટે જયમ દીપક દીપ થકી;
ગુરુનો મહિમા શ્રુતિ વેદ કહે, મુનિ નારદ વાલ્મીકિ વ્યાસ લહે. ૧
શિવશાપ ભુસુંડી પરેજ થયા, ગુરુદેવ કૃપાથી બચીજ ગયા;
હરિકોપ થયે ગુરુ સા'ય કરે, ગુરુ રૂપ થયે નર ના ઉગરે. ૨
ઉપમા ઘટતી ગુરુને ગુરુની, નહિ પારસ ચિતક કલ્પતણી;
ક્ષણભંગુર ચીજ દિયે ગણુ એ, ગુરુ આશ્રિતને નિજરૂપ કરે. ૩
ગુરુદંષ્ટિ થતાં નર ઉચ્ચ બને, કૃષ્ણ ભતિ કનિષ્ઠ ન કોઈ ગણુ;
ગુરુથી અધિક નહિ કોઈ ભણુ, ગુરુદેવથી અંધન છે ટળાનું. ૪
ગુરુનિલકને મુખ રેત પડે, જન સંગત તેની ન કોઈ કરે;
ગુરુગોષ્ઠ પરે ખુબ ખ્યાલ કરો, ખાદુ તર્ક કરો ન કુતર્ક ધરો. ૫
કરડે અહિ સિંહજ ભરૂય કરે, બગડે નિજ જન્મજ એક ખરે;
ખસ સંગત કોટિક છે મરણું, પદપંક્તિ મોક્ષ દિયે ગુરુનાં. ૬
ગુરુનામ વડું ભવસાગરમાં, ઝડ આશ્રય લ્યો ભવથી તરવા;
ગુરુ એજ હરિ હરિ દે મમતા, ગુરુને મળતાં હરિરૂપ થતાં. ૭

ગુરુ નામ રહું ગુરુધ્યાન ધરું, ગુરુકાળ સદા જગમાં વિચરું;
 ગુરુથી નહિ સાધન કોઈ વડું, ગુરુદેવ જપું ગુરુદેવ જપું. ૮
 નિધિશંકર વિષ્ણુ વસે ગુરુમાં, કવિ કો કથી કે ગુરુનો મહિમા;
 ગુરુભાનુ હશે તમ અંતરનાં, જય હો જય હો ગુરુદેવ અહા! ૯
 ગુરુદેવ મળ્યા ભવરોગ યત્યા, મમ પૂર્વજ પુણ્ય બધાંજ ફળ્યાં;
 સુખરૂપ ગુરુ વિલસે જગમાં, મુજમાં તુજમાં વતુમાં મતુમાં. ૧૦

શ્રીનાથવચનમ્સૂત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન]

સ્વધર્મપાલનમાં ને મોક્ષનિરૂપક શાસ્ત્રના વાચનવિચારમાં નિત્ય યોગ્યસમય
 સર્વ અભ્યુદયનિઃશ્રેયસનો લાભ આપનારી પ્રજ્ઞાની વૃદ્ધિ કરવા પ્રયત્ન ચાલતો હશે.
 પ્રજ્ઞાનું મોહાત્મ્ય શ્રીવસિષ્ઠ નીચે પ્રમાણે કહે છે:—

“સ્વર્ગાદિવત્તુ પાતાલાદ્રાજ્યાદત્સમવાપ્યતે !

તત્સમાલાયતે સર્વે પ્રજ્ઞાકોશાન્મહાત્મના ॥”

“ચિન્તામણિરિયં પ્રજ્ઞા હૃત્કોશસ્થા વિવેકિનઃ !

ફલં કલ્પલતેવૈવા ચિન્તિતં સમ્પ્રયच्छતિ ॥”

(સ્વર્ગપ્રાપ્તિથી, પાતાલની પ્રાપ્તિથી ને રાજ્યપ્રાપ્તિથી જે સુખ જીવને પ્રાપ્ત
 થાય છે તે સર્વ સુખ પ્રજ્ઞારૂપ ભંડારમાંથી મહાપુરુષોવડે પ્રાપ્ત કરાય છે.

વિવેકી મતુષ્યના હૃદયરૂપ ભંડારમાં રહેલી આ પ્રજ્ઞા ચિતામણીરૂપ છે. આ
 પ્રજ્ઞા કલ્પલતાની પેઠે ઈન્દ્રેણુ ફલ સારી રીતે આપે છે.)

બાહ્યબ્યવહાર, સગાંવહાલાં, ભાઈ, પુત્ર, શરીર, ઇંદ્રિયો, પ્રાણ ને મન એ
 સર્વ કલ્પિત છે, અને પોતાનો આત્માજ સત્ય છે, આ વિચાર મનમાં બની શકે
 તેટલો સુસ્થિર કરતા રહેશે. મનને સમલાવવાયું રાખી અંતરબહારના સર્વ પદાર્થોના
 દૃષ્ટા રહીને વર્તવું તે મોટું તપ ગણાય છે, ને તે તપ શુભ ફલ આપે છે. મનને
 બ્રહ્મના અનુસંધાનવાયું ને સંસારના પ્રાણિપદાર્થોમાં વિરાગવાયું રાખવા પણ
 પ્રયત્ન સેવવો જોઈએ. એમ કરવાથી મન શાંત રહેશે.

પ્રાપ્ત થયેલા પ્રારબ્ધકર્મને પ્રસન્નતાથી ભોગવવામાંજ મતુષ્યના ધર્મબલની
 ને મનોબલની પરીક્ષા છે તે સ્મરણમાં રાખતા હશે.

આવી પ્રતિકૂલવેલાએ ઇષ્ટમંત્રનો જપ ને ઇષ્ટદેવનું ધ્યાન મતુષ્યને બહુ
 ઉપકાર કરે છે.

હૃદયને ઘણામાં ઘણું દંઠ ને શાંત રાખવા પ્રયત્ન રાખશે, ને વિલાપ ન કરશે.
 અહુને બદલે અહુપતિના સામર્થ્યનો વિચાર કરી મનને શાંત રાખશે.

સંસારના સ્વરૂપનો, પ્રારબ્ધકર્મનુસાર થતા સગાંબોના સંયોગવિયોગનો,
 શરીરના વિનાશીપણાનો તથા આત્માના અવિનાશીપણાનો વિચાર મનમાં જામત
 રાખી તમે તમારા મનને ખેદ્યુક્ત ન થવા દેશો. (ચાલુ)

શ્રીસત્ત્વજાતીયમ્

(શ્રીશાંકરભાષ્યસમેત)

[અનુવાક:-શ્રી મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન એક લના પૃષ્ઠ ૧૧૮થી)

एवं रूपो महानात्मा पावकं पुरुषो गिरन् ।

यो वै तं पुरुषं वेद तस्यैहात्मा न रिष्यते ।

योगिनस्तं प्रपश्यन्ति भगवन्तं सनातनं ॥ ૧૮ ॥

પુરુષતું જે આ પ્રસિદ્ધ પુરુષરૂપ છે તે તેતું ખરું પુરુષરૂપ નથી પણ માયાથી ઉપસ્થિત થયેલું મિથ્યા પુરુષરૂપ છે

કર્મના કરનારા અને ભોગના ભોગવનારા આ પ્રસિદ્ધ પુરુષરૂપમાં શરીર ઈંદ્રિયાના જડ સંઘાતની અપેક્ષાએ પોતાનેવિષે કર્તાપણું તથા ભોક્તાપણું જાણનારા જીવને કલ્યાણમાં મોટા આત્મા (પુરુષ) કહેલો છે.

ખરી રીતે જોતાં શરીર-ઈંદ્રિયાના સંઘાતમાંતું કોઈ નાનો આત્મા નથી તથા જીવ મોટા આત્મા નથી પણ શરીર ઈંદ્રિયાનો સંઘાત અને જીવમણીને પુરુષતું જે આ પ્રસિદ્ધ પુરુષરૂપ છે તે આખું પુરુષરૂપ મિથ્યા છે

પુરુષતું પ્રસિદ્ધ આ પુરુષરૂપ વાસ્તવિક રીતે મિથ્યા છતાં અવિવેકથી તેને ખરું જાણી રહેનારો હોવાથી પ્રસિદ્ધ આ પુરુષરૂપમાં શરીર ઈંદ્રિયાના સંઘાતની અપેક્ષાએ જે જીવ છે તેને કલ્યાણમાં મોટા આત્મા કહેલો છે.

જે એકજ પુરુષ માયાવડે આ પ્રસિદ્ધ અનેક પુરુષરૂપોને ધારણ કરી રહેનારો છતાં આ પ્રસિદ્ધ અનેક પુરુષોથી જુદો તથા નિયામક છે તે એકજ પુરુષ ખરો પુરુષ છે અને તેતું પણ અમાય એટલે માયા વિનાતું જે વસ્તુસ્વરૂપ છે તેજ તેતું (પુરુષતું) ખરું પુરુષરૂપ છે.

મિથ્યા પુરુષરૂપને ખરું પુરુષરૂપ જાણનારા આ પ્રસિદ્ધ પુરુષને કલ્યાણમાં મોટા આત્મા કહેલો છે અથવા જીવ કહેલો છે

જે એકજ પુરુષ માયાવડે આ પ્રસિદ્ધ અનેક પુરુષોરૂપે થયા છતાં પ્રસિદ્ધ આ અનેક પુરુષોથી જુદો તથા આ પ્રસિદ્ધ અનેક પુરુષોતું યથાવત્ નિયમન કરનારો છે તે એકજ પુરુષ એ કારણથી ઈશ્વર કહેવાય છે

અને એ પુરુષતું જે વસ્તુસ્વરૂપ છે અથવા પુરુષતું જે ખરું પુરુષરૂપ છે તે આ મિથ્યા સર્વે પુરુષરૂપોની અપેક્ષાએ તેમજ નિરપેક્ષપણે પણ સૌથી મોટું હોવાના કારણથી બ્રહ્મ કહેવાય છે.

પુરુષતું જે આ બ્રહ્મસ્વરૂપ છે તે માયાવડે ભૂલાર્થગયાના જેવું થવાથી જીવને તેતું આ મિથ્યા પુરુષરૂપ ઉપસ્થિત થાય છે તથા તે પુરુષરૂપજ તેને તેતું ખરું પુરુષરૂપ જણાય છે

જો એ પોતાતું બ્રહ્મસ્વરૂપ પાછું જાણવામાં આવે તો પુરુષને તેતું આ પ્રસિદ્ધ પુરુષરૂપ છે તેતું મિથ્યા જણાઈ રહે તેથી પુરુષના આ પ્રસિદ્ધ પુરુષ-

મદાલસા

[અનુવાક:-શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાધ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગત અંકના પૃષ્ઠ ૧૨૯થી)

બ્રાહ્મે મુહૂર્તે વુદ્યેત ધર્માર્થો ચાનુચિન્તયેત્ ।

કાયક્રેશાંશ્ચ તન્મૂલાન્ વેદતત્ત્વાર્થમેવ ચ ॥

ગૃહસ્થે બ્રાહ્મમુહૂર્તમાં જાગવું જોઈએ.

ધર્મ અને અર્થના લાભનો વિચાર કરવો જોઈએ.

કાયાના ક્રેશોનો વિચાર કરવો જોઈએ.

તે ક્રેશોનાં મૂળોનો વિચાર કરવો જોઈએ.

અને વેદપ્રતિપાદિત તત્ત્વભૂત પદાર્થોનો વિચાર કરવો જોઈએ.

ઉત્થાયાવશ્યકં કૃત્વા કૃતશૌચઃ સમાહિતઃ ।

સમુત્થાય તથાચમ્ય પ્રાંગમુખો નિયતઃ શુચિઃ ॥

પૂર્વાં સન્ધ્યાં સનક્ષત્રાં પશ્ચિમાં સદિવાકરાં ।

ઉપાસીત યથા ન્યાયં જૈનાં જહ્યાદનાપદિ ॥

નિદ્રામાંથી જાગૃત થઈને પ્રથમ આવશ્યક શૌચ કરવું.

પછી સ્નાન આદિથી શાસ્ત્રોક્ત શૌચ કરવું.

શાસ્ત્રોક્ત શૌચપદે શુચિ થઈને પછી પોતાના ચિત્તનું પોતાના આત્માને વિષે યથાવત્ આધાન કરવું.

એ રીતે નિદ્રામાંથી સારી રીતે જાગૃત થઈને આચમન કરીને નિયમપૂર્વક શુચિ થઈને નક્ષત્ર દેખાતાં હોય તે સમયે પ્રાતઃકાળની સંધ્યાનું પૂર્વાભિમુખ ઉપાસન કરવું અને સૂર્યનારાયણ દેખાતા હોય તે સમયે સાયંકાળની સંધ્યાનું પશ્ચિમાભિમુખ ઉપાસન કરવું.

સંધ્યાનું જે ઉપાસન કરવું તે શાસ્ત્રોક્ત ન્યાયપૂર્વક કરવું.

આપરકાલના પ્રસંગ વિના સંધ્યાના ઉપાસનનો ગૃહસ્થે કદી લાગ ન કરવો ધટે.

અસત્પ્રલાપમનૂતં વાક્પાત્ત્વ્યં ચ વર્જયેત્ ।

અસચ્છાદ્યમસદ્વાદમસત્સૈવાં ચ પુત્રક ॥

મિથ્યા બકવાટનો લાગ રાખવો.

અસત્યનો લાગ રાખવો.

વાણીની કઠોરતાનો લાગ રાખવો.

મિથ્યા શાસ્ત્રોનો લાગ રાખવો.

મિથ્યા વાદનો લાગ રાખવો.

અને હે વહાલા પુત્ર ! મિથ્યા પુરુષતા તથા મિથ્યા પદાર્થતા સેવનનો લાગ રાખવો.

સાર્યં પ્રાતસ્તથા હોમં કુર્વૈત નિયતાત્મવાન્ ।

નોદયાસ્તમયે વિવમુદીક્ષેત વિશ્વસ્વતઃ ॥

એવી રીતે કર્તવ્યમાં જાગૃત પુરુષે પ્રાતઃકાળનો તથા સાયંકાળનો હોમ પણ નિલ કરવો જોઈએ.

સૂર્યનારાયણના જિજ્ઞેષે ઉદય પામવા સમયે તથા અસ્ત પામવા સમયે જોવું નહિ જોઈએ.

શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્માનાં પ્રતિમાર્જી

[લેખક:—શ્રી. અંબારાંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી]

શ્રીગુરુદેવનાં પ્રતિમાજીની ઉપાસનાદષ્ટિએ દેહલી અનિવાર્ય આવશ્યકતા છે તેની શાસ્ત્રદષ્ટિથી સૂક્ષ્મવિચારણા કર્તવ્ય છે. ઉપાસના એ પ્રકારની છે. પ્રતીકોપાસના, અહંગ્રહ ઉપાસના અથવા દહરાદિ ઉપાસના. પ્રતીક એટલે સાંકેતિક ચિહ્ન, નિર્મૂળ અધિકારવાળા એટલે બ્રહ્મચરિવાળામાટે પ્રતીકોપાસના છે, અને જેમણે પોતાનું અંતઃકરણ યોગ-સાધનોદ્વારા, પાપસરકારોથી રહિત કર્યું છે, રજસ તમસ સન્ધારો નિર્મૂળ કરી અંતઃકરણ શુદ્ધ સંકટિક્ષેપું નિર્મળ કર્યું છે તેમના માટે અહંગ્રહોપાસના અગર. દહરાદિ ઉપાસના છે. દહર એટલે આકાશ ખીન્ને અર્થ સૂક્ષ્મ પણ થાય છે. ઉપરનાં પદ્મકોમાં ચિત્તશક્તિ સ્થાપન કરી ઉત્તરોત્તર અધિકાર વધે, અનાહત, વિશુદ્ધ, આત્મા અને અગ્નિરામર ચક્રોમાં આત્માનું અનુસંધાન તૈલધારવત રાખ્યા કરવું તે દહરાદિ ઉપાસના કહેવાય. જ્યાંસુધી અંતઃકરણ સૂક્ષ્મ અને એકાગ્ર થયું ન હોય ત્યાંસુધી પ્રતીકોપાસનાની આવશ્યકતા છે. જ્યોતિર્લિંગ, શંકર, વિષ્ણુ, ગામ, કૃષ્ણ અને સદ્ગુરુની મૂર્તિ આ બધાં પ્રતીક કહેવાય.

સામાન્ય ચૈતન, અને વિશેષ ચૈતનમાં, સામાન્યચૈતન (બ્રહ્મ) તો સર્વત્ર વ્યાપક છે, પણ તે અજ્ઞાનનું વિરોધી નથી; એટલે અજ્ઞાન તેથી નિવૃત્ત થઈ શકે નથી, પણ વિશેષ ચૈતન્યજ્ઞ અજ્ઞાનનું વિરોધી છે એટલે તેની સહાયથીજ બ્રહ્મસાક્ષાત્કાર થઈ શકે છે. સામાન્ય ચૈતન્ય (બ્રહ્મ) વિશુદ્ધ અને નિર્મળ અથવા ચિત્તમાં પ્રતિબિંબિત થાય તે વિશેષ ચૈતન્ય કહેવાય, અને તે વિશેષ ચૈતન્યજ્ઞ અજ્ઞાનને નિવૃત્ત કરી, અવિદ્યાર્તુ આવરણ બેઠી, બ્રહ્મનો સાક્ષાત્કાર કરાવે, એટલે સંત, ચિત્ અને આનંદ જે બ્રહ્મના સ્વભાવો છે એ ચિત્તશક્તિમાં સ્ફુરે. જેવી રીતે અગ્નિ સર્વત્ર દરેક વસ્તુમાં વ્યાપક છે, તે સામાન્ય અગ્નિ કહેવાય. તે સામાન્ય અગ્નિવડે આપણું બ્યવહારિક કાર્ય થઈ શકે નહિ. કાકમાં અગ્નિ છે, પણ તેવડે આપણે રસોઈનું કાર્ય કરી શકીએ નહિ. તેને મંથન કરી અગ્નિ પ્રકટ કરીએ ત્યારેજ આપણું કાર્ય થઈ શકે, એટલે તે વિશેષ અગ્નિ કહેવાય.

ચક્રમંડના પત્થરમાં અગ્નિ રહેલ છે, પણ તેથી દાર્દરસિદ્ધિ નહિ થાય, પણ ચક્રમંડ સાથે લોહનું ધર્પણ કરીએ એટલે વિશેષ અગ્નિ ઉત્પન્ન થાય. સૂર્યના પ્રકાશ પાસે કે મૂંઝેલો તો તે કે જગલો નહિ, પણ અગ્નિજ્વાળા પાસે રાખીએ અને પૂર્ણતાં કિરણો તેમાં પ્રતિબિંબિત થઈ બહાર નીકળે, તે કિરણો રૂને ખાળી શકશે. સૂર્યના કિરણોને પ્રબળપણે પ્રતિબિંબદ્વારા પ્રકટ કરવા તે વિશેષ જ્યોતિ કહેવાય.

ઉપરનાં દષ્ટાંતોથી સમજી શકાય છે કે વિશેષ પ્રમાણમાં ચૈતન્ય પ્રકટ થાય તોજ ઉપાસનામાં ફળ પ્રકટી શકે. જ્યોતિર્લિંગ એ સર્વોત્કૃષ્ટ પ્રતીક ગણાય. લિંગ એટલે ચિહ્ન જ્યોતિ એટલે પરમાત્માનું તેજ. કોઈ ભક્ત સંકરભગવાનનું ખ્યાન કરી તેમને પ્રસન્ન કરે એટલે તે જગાએ શંકર ભગવાન દર્શન આપે, અને કહે કે અહીંયા મારું સ્થાપન કરો અને હું જ્યોતિરૂપે અહીંયા સર્વદા વાસ કરીશ. આવી રીતે પ્રકટ થયેલા શંકર, જ્યોતિર્લિંગ કહેવાય. હવે સામાન્ય ચૈતન્ય, બ્રહ્મ તો સર્વત્ર સખર વ્યાપક છે, પણ ઉપાસનાદ્વારા, જ્યાં જ્યાં તેમનો આવિર્ભાવ થાય, ત્યાં ત્યાં વિશેષ ચૈતન્ય પ્રકટ થયું કહેવાય. એવીજ રીતે શ્રીસદ્ગુરુનાં પ્રતિમાજીનું સ્થાપન કરી તેમાં પ્રાણપ્રતિષ્ઠા કરી વિશેષ ચૈતન્ય પ્રકટ

કરીએ તો તે એક પ્રતીક કહેવાય. (જે સ્થળમાં સદ્ગુરુશ્રીએ ઘણાં વર્ષસુધી વાસ કર્યો હોય, જ્યાં પોતે સહજવસ્થામાં રહેલ હોય, એટલે પોતાના આત્મસ્વરૂપમાં સહજસ્થિતિ કરી હોય, જે સ્થળનું વાતાવરણ ઘણુંજ પવિત્ર બન્યું હોય, જે સ્થળમાં પ્રતિમાજનું સ્થાપન કર્યું હોય તે પ્રતિમાજી વધારે ચમત્કારીક ગણાય.) તેનું પૂજનઅર્ચન કરવાથી તે જ્ઞાન કરવાથી તેનું ફળ પણ હિતૃષ્ટ મળે. હવે પ્રતિજ્ઞા કરનાર વ્યક્તિ મહાન તપોબળવાળા હોય, મહાન યોગી હોય ને તેને પોતાના સદ્ગુરુમાં અપૂર્વ પ્રેમ ને શ્રદ્ધા હોય તો તે પ્રતિમા વિશેષ ચમત્કાર પ્રકટે છે. દૃષ્ટાંત તરીકે સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયના ગોપાળાનંદ સ્વામીએ સાળંગપુરમાં હનુમાનજીની પ્રતિજ્ઞા કરી સારે તે જાહુ ચમત્કારી ગણાતા. શરૂઆતમાં ગ્રોઈ માથુસ જૂતપ્રેતની પીડા પામતો હોય અને ત્યાં આવે કે તુરત તે પીડામાંથી મુક્ત થતો ને હાલ પણ શ્રદ્ધાળુ લોકો ત્યાં દર્શનાદિ માટે જાય છે.

પ્રતીકોપાસનામાં શ્રદ્ધાજ કલદાતા થાય છે. જે પત્યસ્ત્રી મૂર્તિ ધારીને પૂજન કરે છે તો તેનું ફળ તેને મળતું નથી. પ્રતીકમાં રહેલ જ્યોતિર્મયસ્વરૂપ, સાક્ષાત્ પરમાત્માના સ્વરૂપની લાવના કરી પૂજન કરે તો તેનું ફળ મળે.

न काये विद्यते देवो न पापाणे न मृण्मये ।

भावे हि विद्यते देवो, तस्माद् भावो हि कारणम् ॥

અર્થ:—(કાઇમાં પાપાણમાં કે માટીના પ્રતીકમાં દેવ વસતા નથી, પરંતુ લાવમાંજ તેમનો વાસ છે તેથી, લાવજ મુખ્ય કારણ છે.)

શ્રીયોગનાસિકમાં કંઈકે રાક્ષસીએ નૃસીની ઉંચામાં ઉંચી ડાળા ઉપર બેસીને મનોમય યંત્રા કર્યા, તો પણ તેનું ફળ તેને મળ્યું, ને તેથી તેની ચિત્તશુદ્ધિ થતાં તેને બ્રહ્માસાક્ષાત્કાર થયો એટલે બધી રગત લાવના ઉપર આવલંબીને રહી છે. પ્રતીકવાળા મૂર્તિનાં બે સ્વરૂપ છે, એક તો આપણા ચર્મચતુષ્થી દેખાય તે પત્યરાદિનું સ્વરૂપ ને બીજું બ્રાહ્મપ્રતિષ્ઠાથી વિશેષ મૈતન્ય પ્રકટાવી જ્યોતિર્મયસ્વરૂપ પ્રકટ થયું તે.

હવે સમજી શકાશે કે પ્રતિમાજીને કોઈ શ્લેષ્ઠ ખંડિત કરે, અપવિત્ર કરે તો તેથી તેમના જ્યોતિર્મય સ્વરૂપને લેશ પણ હાનિ પહોંચતી નથી, કે તે અપવિત્ર થઈ શકતાં નથી. આ જ્યોતિર્મય સ્વરૂપ ચર્મચતુષ્થી જોઈ શકાતું નથી, પણ તે આંતર્યક્ષુથીજ જોઈ શકાય છે. તપોબળવાળા યોગી પુરુષોજ આ સ્વરૂપ જોઈ શકે છે. અનુભવપરથી જાણી શકાયું છે કે જ્યારે મહીન સત્વવાળા દુષ્ટ અપવિત્ર પુરુષો મૂર્તિને સ્પર્શ કરે છે ત્યારે જ્યોતિર્મય સ્વરૂપ અંતર્હિત થઈ જાય છે.

પૂજ્ય સ્વામી રામકૃષ્ણ પરમહંસના જીવનચરિત્રમાં લખેલું છે કે સ્વામીજી માતા હાલી સાથે વાતચિત કરતા. મેં જ્યારે આ પ્રથમ વાંચ્યું ત્યારે મને એ લખાણમાં જરાપણ શ્રદ્ધા ઉદ્ભવી નહિ. મને એમજ થયું કે પોતાના ગુરુદેવનું માહાત્મ્ય વધારવા આ લખેલું છે, પણ ગયા બે વર્ષ પહેલાં મને પોતાને તથા એક ગુરુમંથુને અમુક દેવીના અનુગ્રહથી, આ સંબંધી સાક્ષાત્ અનુભવ થયો, ત્યારે મને જે અશ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થઈ હતી, તે સંબંધે પશ્ચાત્તાપ થયો. વળી એવો પણ અનુભવ થયો કે દેવદેવીઓના ઉચ્ચકોટિના ભક્તો તેમની સાથે વાતચિત કરી શકે છે એટલુંજ નહિ પણ દેવદેવીઓના હસ્તાક્ષરથી લખેલા પત્રો વાંચવાનો પણ અનુપમ લાભ મેળવી શકે છે. જેમ દેવીકોનેનો

ઝીણો ને મધુર અવાજ ધાન આગળ આવે છે તેવોજ તે ધાન આગળ આવે છે, પણ એ ઊભેયો માણસ તે સાંભળી શકતો નથી.

અમને પૂત્ય દેવીશ્રી સંબંધી અનુભવ થયો તેમાં એક પ્રસંગ એવો બન્યો કે અમુક માણસ જેણે દેવીશ્રીને ધણો અન્યાય આપ્યો હતો તે સંબંધી દેવીશ્રી બોલ્યાં કે અમુક માણસ મારા દર્શન કરવા આવશે તોપણ તેને મારાં દર્શન થશે નહિ. અમે પૂછ્યું કે શું આપનાં આરસના પ્રતિમાજી છે તે અદરશ થઈ જશે? તેમણે જવાબ આપ્યો કે પ્રતિમાજી એ તો મારું લૌકિક સ્વરૂપ છે. મારું ન્યોતિર્મય અલૌકિક સ્વરૂપ છે તે હું પાછું ખેંચી લઈશ, એટલે દર્શનનું પુણ્ય તેને મળશે નહિ.

ઉપરના દર્શનથી એમ સમજી શકાય છે કે દુષ્ટ અપવિત્ર માણસો પ્રતિમાને ખંડિત કરે કે મલીન કરે પણ એથી એમનું અલૌકિક સ્વરૂપ કલુષિત થઈ શકતું નથી.

ખીજું એક દર્શન યાદ આવે છે તે પણ ઉપરની બાબતને વધારે પ્રકાશિત કરશે.

મુ. માણેકલાલભાઈ, પોતાના મિત્ર સાથે ગોધગાથી કાલિમાતાનાં દર્શનાર્થે ગયેલા ત્યાં એક વયોવૃદ્ધ સ્વામી પણ ખેડેલા. સ્વામીજીએ કહ્યું “અળ આપ ખેડીએ કાલી ઈશ્વર નહિ હૈ. એ તો કલકતા થય ગઈ હૈ.” પાંચ મિનિટ થઈ ત્યાં સ્વામીજી બોલ્યા: “દેખો દેખો વો થયી આતી હય, બસ ઉનકી મૂર્તિમે રિચતિ હો ગઈ, ચલો ખડા હો જાઓ.”

મુ. માણેકલાલભાઈએ કહ્યું કે “સ્વામીજી! આપ શું બોલો છો તે સમજાતું નથી. કાલી માતાનાં પ્રતિમાજીને તો આપણે સૌ નેઈ શકીએ છીએ.” સ્વામીજી બોલ્યા: “આ સમ આતાં અગમ્ય હૈ. તુમ નહિ સમજી શકો.”

કોઈ પ્રશ્ન કરે કે મૂર્તિને કોઈ કલુષિત કરે કે અપવિત્ર ને ખંડિત કરે તો શું આપણે શાસ્ત્રવિધિને ઠાકર મારી પ્રાણપ્રતિષ્ઠા કરીથી ન કરવી? તો પ્રાણપ્રતિષ્ઠા શાસ્ત્રોક્તવિધિએ અવશ્ય કરવી જોઈએ ને શાસ્ત્રને માન આપવુંજ નહીં. શ્રીગીતાજીના ૧૬મા અધ્યાયમાં કહ્યું છે કે:—

યઃ શાસ્ત્રવિધિમુત્સૃજ્ય વર્તતે કામકારતઃ ।

ન સ સિદ્ધિમવાપ્નોત્તિ, ન સુખં ન પરાં ગતિમ્ ॥ ૨૩ ॥

અર્થ:—જે પુરુષ અપૂર્વ અર્થનો બોધ કરનાર શાસ્ત્રનાં વિધિનિષેધનાં વચનોનો પરિભ્રામ કરીને પોતાની ઈચ્છામાનવી, કોઈ કામમાં પ્રવૃત્ત થાય છે, ને કોઈ કામથી નિવૃત્ત થાય છે, તે પુરુષ અંતઃકરણની શુદ્ધિને પામતો નથી, તથા સ્વર્ગભોક્ષરૂપ પરમગતિને પણ પામતો નથી. ૨૩

તસ્માદ્દ્યાઞ્ચ પ્રમાણં તે કાર્યાકાર્યવ્યવસ્થિતૌ ।

જાત્વા શાસ્ત્રવિધાનોત્તં કર્મકર્તુમિદ્વાર્હસિ ॥ ૨૪ ॥

અર્થ:—શાસ્ત્રનાં વિધિનિષેધનાં વચનોનો અશ્રદ્ધાપૂર્વક પરિભ્રામ કરીને પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે વર્તનારા પુરુષ, આ લોકના તથા પરલોકના સર્વ પુરુષાર્થોથી હણ થાય છે, તેથી કથાણુને ઈચ્છનારા જે તમે તેમને કરવા યોગ્યની ને ન કરવા યોગ્યની જ્ઞવસ્થામાં ઠવલ સત્યાશ્રય પ્રમાણરૂપ છે. આ ભરતખંડરૂપ કર્મભૂમિમાં શાસ્ત્રે વિધાન કરેલાં વિહિતનિષિદ્ધ ક્રમેની સારી રીતે જાણી, નિષિદ્ધક્રમેની પરિભ્રામ કરી, અંતઃકરણની શુદ્ધિપર્યંત શાસ્ત્રે વિધાન કરેલું આ પ્રાપ્ત થયેલું ધર્મનુદ્ધાદિક કર્મ કરવાને તમે યોગ્ય છો. ૨૪

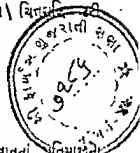
આપણે અહીંયાં જેમ રહેવે, તાર ટપાલ વગેરે જુદા જુદા ખાતાં કામ કરી રહ્યાં છે, તેવીજ રીતે સમષ્ટિ સૃષ્ટિમાં પણ દેવ, યક્ષ, ગંધર્વ, સિદ્ધ, કિન્નર, ભૂતપ્રેત અને પિશાચ નામના ખાતાઓ ધણાજ સુવ્યવસ્થિત રીતે અદ્ભુત કામ કરી રહ્યાં છે. દેવીનો લોક સુર સુર ને સ્વર્ગલોક સુધી રહેલ છે, અને મહર, જન, તપ અને સસલોક સુધી ધ્રુવા, વિષ્ણુ ને શંકર વગેરે ઉત્કૃષ્ટ કોટિના દેવો તે લોકોમાં રહેલા છે.

કર્મણા પિતૃલોકઃ વિધયા દેવલોકઃ કર્મકાંડમાં રત રહેલા પિતૃલોકમાં જાય છે, અને ઉપાસનામાં આરૂઢ થયેલા, ઉપરના દેવલોકમાં જાય છે. દેવદેવીઓ પોતપોતાના કર્મના તારતમ્યના પ્રમાણે મૃત્યુલોક, અંતરિક્ષલોક અને સ્વર્ગલોકમાં સ્થિતિ કરે છે. મૃત્યુલોકમાં સ્થિતિ કરી રહેલી દેવીઓ સંખંધી પ્રસંગવશાત્ કૃતલોક સાક્ષાત્ અનુભવ થયો હતો. આ અનુભવ ઉપરથી એમ સમગ્રયું કે દેવીઓનો લોક ખીજા ખાતાઓ માફક અદ્ભુત રીતે સુંદર વ્યવસ્થાથી ચાલે છે. જે જે દેવીઓની સ્થાપના પ્રાણપ્રતિષ્ઠાથી થયેલ હોય છે, અગર કાષ્ઠને સ્વપ્રદારા પર્વત, નદી, તળાવ અને શુદ્ધઓમાંથી પ્રતિમાઓ મળી આવેલ હોય છે, અને પ્રાણપ્રતિષ્ઠાથી સ્થિતિ કરી રહેલ છે તે બધી દેવીઓ પોતપોતાની અધિષ્ઠાત્રી દેવીઓના અધ્યક્ષપણા નીચે રહી કામ કરતી હોય છે. આપણે જેમ ઉપરી અધિકારીની અનુતાવગર સ્વતંત્રપણે કામ કરી શકતા નથી, તેવીજ રીતે તેઓ અનુતા મેળવીને કામ કરે છે. તેઓને પણ મર્યાદિત આયુષ્ય હોય છે. દરેક પોતપોતાની આયુષ્ય પૂરી થાય સારે મૃત્યુલોકમાં જન્મ ધરે છે. (ક્ષીણે પુણ્યે મર્ત્યલોકં વિશન્તિ) અને તેમની જગ્યા પુણ્યકર્મનુસાર મર્ત્યલોકમાંથી કાઢી સ્ત્રી દેવીની પદવીને પ્રાપ્ત થયેલી હોય તે આવે છે. કદાચ કોઈ જગ્યા ખાલી થઈ ન હોય તો તેના માટે નવી જગ્યા ઉત્પન્ન થાય છે, ને કોઈ ખીજા જગ્યા ખાલી પડે સારે તે જગ્યા તેને મળે છે. જેમ કાષ્ઠપણું માણસ રાગનો માનીતો હોય, કૃપાપાત્ર થયેલો હોય અને રાત્ર્યમાં કોઈ જગ્યા ખાલી ન હોય તો તેને અમાત્ય, સલાહકાર કે અંગરક્ષક એવી કોઈ ઉપાધિ આપી તેને પોતાની પાસે રાખે છે, પછી કોઈ જગ્યા ખાલી પડે સારે તેને સ્થાન નિયુક્ત કરે છે, તેવીજ રીતે કોઈ જીવ મૃત્યુલોકમાંથી ધણું પુણ્ય પ્રાપ્ત કરીને આવેલ હોય અને કોઈ જગ્યા ખાલી ન હોય તો તેને માટે અધિષ્ઠાત્રી દેવી અહીંયાં કોઈ પુણ્યશાળી જીવને હૃદયમાં પ્રેરણા કરે છે એટલે તે જીવને એવો વિચાર આવે છે કે, આવા મોટા શહેરમાં કોઈ ગાયત્રી દેવીનું મંદિર નથી માટે હું ચોવીસ લાખ ગાયત્રી પવિત્ર બ્રાહ્મણોદ્ધારા જપાવી ગાયત્રી દેવીની પ્રતિષ્ઠા કરું તો સારું. મછી તે પ્રમાણે તે ગાયત્રી દેવી અગર કોઈપણ દેવી માટે સુંદર મંદિર બંધાવી તે તે દેવીની પ્રાણપ્રતિષ્ઠા કરી સ્થાપના કરે છે, એટલે તે નવી, ઉત્પન્ન થયેલ જગ્યાપર મૃત્યુલોકમાંથી આવેલ જીવ દેવીરૂપે નિયુક્ત થઈ તે આરસની પ્રતિમામાં પોતાના તેજોમય અલૌકિક સ્વરૂપે સ્થાન સ્થિતિ કરે છે.

દેવીઓની શક્તિ મર્યાદિત હોય છે. મોક્ષ આપવાની તેમનામાં શક્તિ હોતી નથી. યોગીઓને સમાધિદ્વારા સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત થાય છે તેમ દેવોને જન્મથીજ સિદ્ધિઓ મળેલી હોય છે. તેમાં સમાધિથી શુદ્ધ થયેલું ચિત્ત આત્મસાક્ષાત્કારદ્વારા સાક્ષાત્ મોક્ષમાં હેતુ છે. પણ જન્મથીજ સિદ્ધિવાળું ચિત્ત સાક્ષાત્ મોક્ષના હેતુ નથી, એટલે તેમાં તદ્દાવત છે. 'જન્મોપધિ મન્ન તપઃ સમાધિજાઃ સિદ્ધયઃ' જન્મથી, ઔપધિથી, મંત્રથી, તપથી

અને સમાધિથી ઉપજેલી સિદ્ધિઓ-એ યોગસૂત્રવડે સિદ્ધિઓ પાંચ પ્રકારની હોય છે. તેમાં દેવોને જન્મસિદ્ધિ અધિમાદિરૂપ છે, અસુરાદિને ઔપધિસિદ્ધિ મહામવપણાદિરૂપ તથા મુવર્ણાદિની સિદ્ધિરૂપ છે. મંત્રસિદ્ધિ તે મંત્રવડે આકારાગમનાદિરૂપ છે, તપઃસિદ્ધિ તે તપવડે સંકટપ્રસિદ્ધિ આદિ છે, અને સમાધિવડે પ્રાપ્ત થતી અધિમાદિ વગેરે અદ્વિતિયો વિતરણી સાક્ષાત્ મોક્ષ અર્પે છે.

— [*] —
શ્રીજ્ઞાનંદાશ્રમ-સમાચાર
[રામજીભાસ]

પાટોત્સવ:—રામજી સુદિ પાંચમના દિવસે ધોતશિષ્યજીનર્તનાયમગવાનનાં પ્રતિમાઓને પાટોત્સવ હોવાથી સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ તંમા મહેલસવતો લાભ લેવા આવેલ યુરખંધુઓએ મળી શ્રીમદ્ધુરંદેવજીં ચળાવિધિ મહાપૂજન કર્યું હતું, ને તે નિમિત્તે મિશન બોજન, જાજન ધૂન, શીર્તન ને આખ્યાન થયાં હતાં. રામનવમીના દિવસે પણ મહાપૂજન થયું હતું.

મુખ્યસેવક:—શ. રમજી શ્રી. ધૃષ્ટદ્યુમ્ન રવામજી-કચંગી. શ. રમજી શ્રી. નિહાલાજી લલુખાઈ દેવદાસ-મુંબઈ. શ. રમજી શ્રી. દારકદાસ ખેતરી-કચંગી. શ. ૧૦૧૭ શ્રી. શ્રીમોચેદર મહેરવાનજી મસાતી-માલીમ. શ. રમજી વકીલ ચાલુકાજી ગોવિંદજી લાખાણી-પોરબંદર.

લઘુરૂદ્ર ને રૂદ્રાભિષેક:—શ્રી. ગોરધનદાસ હીરજી-ચરખા (રૂદ્રાભિષેક.) એકભક્તજન મુંબઈ (ચાર રૂદ્રાભિષેક.) શ્રી. પદ્મસંકર અંબાસંકર ત્રિવેદી-જોરાવરનગર (લઘુરૂદ્ર.) ના. દરબારશ્રી અમરાવાળા સાહેબ બરવાળાજી (લઘુરૂદ્ર.) શ્રી. કનજી પુરોષોત્તમ દેવે-વંથલી (રૂદ્રાભિષેક.) શ્રી. રમણિદાસ ત્રિભુવનદેવે-રાજકોટ (લઘુરૂદ્ર.) શ. ૪૯-૮-૦ એકભક્તજન તરફથી રામજી સુદિ ૧૧ થી આસો વદિ અમાસ સુખીમાં ૩૬ રૂદ્રાભિષેક તથા ખેટના.

ભોજન:—શ. ૧૨-૧૩-૦ એકભક્તજન ખોરીવત્તિ. શ. ૩૮-૦-૦ શ્રી. સદ્ગત શ્રી. મહાસંકર જગનલાલ રાવળના આત્મસંસ્થાધાર્યે ભોજન હા. શ્રી. રતિલાલ મહાસંકર રાવળ બાવનગર. શ. ૨૯-૧૨-૦ શ્રી. મગનલાલ અમૃતલાલ-દામનગર. શ. ૧૨-૧૩-૦ શ્રી. જગમોહન-દાસ રમણિદાસ-મુંબઈ.

યાત્રા:—શ. ૫-૦-૦ એકભક્તજન (૪ યાત્રા.) શ. ૧-૪-૦ કાકોર બાલુસિંહ પ્રતાપસિંહ-દેવવાલા. શ. ૧-૪-૦ શ્રી. હર્ષદાસ મહારાણીદાસ દેવાઈ-માંગરોળ. શ. ૫-૦-૦ શ્રી. માણેજીલાલ નાનજી ચંદારાણુ-જોધપોર (૪ યાત્રા.) શ. ૧-૪-૦ એકભક્તજન-ખોરીવત્તિ. શ. ૨-૦-૦ સાધુ ગણેશદાસજી-ભીડજન મહાદેવ. શ. ૧-૪-૦ શ્રી. જાદવજી હરજીવન-જામનગર. શ. ૩-૪-૦ શ્રી. મનસુખજીલાલ દામોદર-મીઠાપુર. શ. ૧-૪-૦ શ્રી. જયેશંકર શિવરામ તરફથી. શ. ૧-૪-૦ શ્રી. રાંકેલાલ લખમશી. શ. ૧-૪-૦ શ્રી. રૂઝાચીસિંહ નયુસિંહ કાકોર-કુતિયાણા. શ. ૨-૮-૦ શ્રી. કરણસિંહજી લાલસિંહજી-જૂનાગઢ (૨ યાત્રા.) શ. ૧-૪-૦ શ્રી. મૂળસંકર કનજી વકીલ ખીત્રખા. શ. ૧-૪-૦ શ્રી. બટુકદાસ જગમોહન કેલાણી-મુંબઈ. શ. ૧-૪-૦ શ્રી. ચંદુલાલ અંબાસંકર ત્રિવેદી-જોરાવરનગર.

અખંડદીપક:—શ. ૩-૪-૦ શ્રી. ગોરધનદાસ હીરજી-ચાંપરાજ ચરખા. શ. ૧-૪-૦ શ્રી. હર્ષદાસ મહારાણીદાસ-માંગરોળ. શ. ૨-૦-૦ શ્રી. જગમોહન પરમાણુદાસ-પોરબંદર.

૩૧. ૦-૪-૦ શ્રી. શાસ્ત્રી શિવલાલ બહેચરલાલ-દાંક. ૩૧. ૦-૮-૦ શ્રી. કરણસિંહજી લાલસિંહજી કાકોર-જૂનાગઢ.

જૂનાગઢમાં શ્રી. પોપટલાલ તારાચંદ વકીલને લ્યાં મહાશિવરાત્રિ નિમિત્તે ગુરૂપ્રાનું પૂજન થતાં ભેટના ૩૧. ૫-૮-૦ આવેલ છે. હા. શ્રી. પો. તા. વકીલ-જૂનાગઢ.

૩૧. ૧૦૧-૦-૦ શ્રીનાથચરિતામૃતના તૃતીયપ્રવાહના પ્રકાશનનિમિત્તે. શ્રી. પદ્મશંકર અંબાશંકર ત્રિવેદી તરફથી મળ્યા છે.

[*]

પરચુરણ મેદ

[ફાગણમાસ]

૧૩-૮-૯ પાટોત્સવના દિવસે આશ્રમમાં પૂજન-ભેટના આવ્યા તે.

૫-૦-૦ શ્રી. પ્રેમજી જીકાભાઈ-ખેડી
હા. પૂ. ધ. અહમપ્રકાશજી

૧-૪-૦ બેન સુમરીબેન કાળાવાળા

૦-૪-૦ પૂ. ધ. અહમપ્રકાશજી

૦-૪-૦ બેન કશ્તુરબાઈ-ખીલખા

૨-૦-૦ શ્રી. માધવજી નારણજી-મુંબઈ

૨-૮-૦ માંડલમાં શિવરાત્રિનિમિત્તે પૂજન-ભેટના હા. બાલાભાઈ રાવળ

૨-૦-૦ બહેનશ્રી સુમરીબેનના મેમાનો તરફથી

૦-૪-૦ શ્રી. પ્રભાશંકર કાળિદાસ

૧-૪-૦ „ ગૌરીશંકર મેનજી ભટ્ટ

૧-૪-૦ શ્રી. શાંતિદેવી-નાસિક

૮-૪-૦-૦ સાર્વિક દાનના શ્રી. શેઠ રાજસી જીવરાજ-વાંકાનેર (નાસિક)

૫૨-૮-૦ મુંબઈ આનંદાશ્રમ મુમુક્ષુમંડળતરફથી મહાશિવરાત્રિના મહાપૂજનભેટના હા. શેઠ દામોદરદાસ માધવજી

૧૭-૪-૦ ઉપરોક્ત મંડળતરફથી પાટોત્સવનિમિત્તે પૂજનભેટના હા. શેઠ દામોદરદાસ માધવજીભાઈ-મુંબઈ

૫-૦-૦ શ્રી. વામનરાય જટાશંકર વસાવડા પાટણ

૩-૬-૦ શ્રી. માણિકલાલ નાનજી ચંદારાણા હસ્તે પૂજનભેટના

૧-૪-૦ શ્રી. હરજીવન જગનલાલ દીક્ષિત-કુડલા-

૦-૩-૦ મોહજી આનંદાશ્રમમાં આવેલી ભેટ

૧૧-૧-૩ અમદાવાદ આનંદાશ્રમમાં આવેલી ભેટના

૫-૦-૦ શ્રી. ચંદ્રસિંહજી પ્રતાપસિંહજી કાકોર

૧-૪-૦ બેન ઉપાભાઈ પ્રતાપસિંહજી

૬-૦-૦ શ્રી. અંબાલાલ તુલજીરામ-જંબુસર નિલદાનના

૨-૦-૦ „ ડાહ્યાભાઈ મંગળદાસ-જંબુસર નિલદાનના

૧-૦-૦ મહાશિવરાત્રિના પૂજનભેટના

૫-૦-૦ શ્રી. વસંતરાય જીવીકારામ-પાટણ

૫-૦-૦ „ લાલસિંહ ગંગાસિંહ કાકોર-કલકત્તા

૨-૪-૦ બેન મોઘીભાઈ પ્રાગજી-ખાંટવા

૧-૦-૦ શ્રી. જાદવજી હરજીવન-જામનગર

૦-૪-૦ ચિ. અનંતરાય અંબાશંકર નેશી

૧-૦-૦ શ્રી. કરસનદાસ હરજી

૨-૦-૦ „ રંગનાથસિંહ નથુસિંહ કાકોર

૨-૮-૦ „ ધરમશી જગનલાલ-કરાંચી

૧-૦-૦ „ વસરામે આંખા

૧-૫-૦ „ આણંદલાલભાઈના વેવાઈઆ

૨-૦-૦ „ પોપટલાલ ઝીણાભાઈ

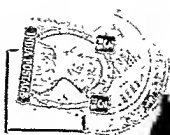
૧-૦-૦ „ લાલજી ડાહ્યાભાઈ

૧-૦-૦ પૂ. ધ. આત્મપ્રકાશજી

૧-૦-૦ શ્રી. કરશનદાસ હરજી

૮-૪-૦-૦ સાર્વિકદાનના શેઠ રાજસી જીવરાજભાઈ

૧-૮-૦ શ્રી. મા. ના. ચંદારાણાજી કુડળ સંકાંતિના પૂજનભેટના

વિજ્ઞાપિત

આજીની વૈશાખ સુદિ ૫ ગુરુવાર
તા. ૨૭-૪-૪૮ને દિવસે પૂજ્યપાદ શ્રી-
મહારાજેશ્વરી જયંતીનિમિત્તે સવારમાં
ગા. ૧૦ પૂજ્યપાદ શ્રીસદ-
ગુરુદેવનું પોશોપચાર વિધિપ્રમાણે
મહાપૂજન થશે ને તેવીજ રીતે વૈશાખ
સુદિ ૧૪ શનિવારે તા. ૬-૫-૪૮ના
દિવસે ઉપરોક્ત સમયે શ્રીનૃસિંહ જયંતી
નિમિત્તે પણ શ્રીગુરુદેવનું મહાપૂજન
આધવભુવન કાંઠાવાડીમાં થશે તો શં
ભાઈએ તથા અહીંના લાલ લેવ
વિત્તિ છે.

વ્યવસ્થાપક,

આનંદાશ્રમ સુમુક્તમંડળ-મુંબઈ

શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગાર (પા. બીલખા-કાઠિયાવાડ)

તરફથી

પ્રદ્યુત ધર્મિક માસિક પત્ર

(Kathbharwar-India).

આનંદાશ્રમ

P. O. Bilkha

સને ૨૫ એપ્રિલ ૧૯૪૮ તા. ૨૫
૧૯૪૮ તા. ૨૫ એપ્રિલ ૧૯૪૮

૨૨

શ્રી. માણિકલાલ નાનજી ચંદ્રાણીનાથચરિતામૃતના તૃતીય પ્રવાહ
લખવાના કારણે હાલમાં બહારગામ રહેતા શ્રીઆનંદાશ્રમને લગતા પંચવ્ય-
વહાર આનંદાશ્રમના વ્યવસ્થાપક અથવા સભાગ્રામી શ્રી. અંબાશંકર ભાઈશંકર
ત્રિવેદીના નામ ઉપર કરવો.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ.

ધૂન

કરુણાસાગર મુખકારી રે, ગુણકમલ બલિહારી રે;
સવતારક છે, લવનાયક છે, ગુણિલ જનોના પાલક છે;
મંગલમૂર્તિ અવતારી રે, ગુણકમલ બલિહારી રે;
વ્યાપકરૂપે છે વિખ્યાતા, વાદીનજનોના મુખદાતા;
નિજજનના છે ઉપકારી રે, ગુણકમલ બલિહારી રે.

વર્ષ ૧૨ મું

વૈશાખ

અંક ૧૨ મા

સંવત ૨૦૦૦

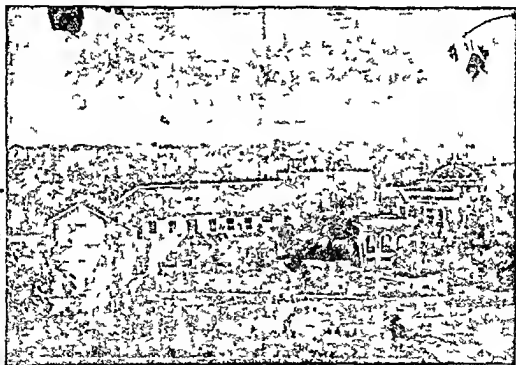
આનંદાશ્રમ

વાર્ષિક સંવાદન
 ૧-૦-૦

પરિચય

શિલ્પ ૨

For favour of Notice,

શ્રીઆનંદાશ્રમ

દુર્વાસંસારદવાગ્નિદગ્ધં, દોષૂયમાનં દુરદૃષ્ટવાતૈઃ।

યો વૈ પ્રપન્નં પરિપાતિ નાયઃ શરણ્ય આસ્તે સ મુક્તાશ્રમેઽસ્મિન્ ॥

જેવું વારણ દુષ્કર છે એવા સંસારરૂપ વનના દનવડે ઘાટી રહેલો તથા દુષ્ટ પ્રારબ્ધરૂપ અંજાવાતોવડે હલખલી રહેલો જે જીવ શરણ આપી રહે તેવું જેઓશ્રી તેમાંથી અવશ્ય પરિત્રાણ કરે છે, તે શરણ કરવાયોગ્ય સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમત્ત્રાધિક્ષણવાન (શ્રીમત્ત્રયરામશર્મા), એમણે જે પ્રસિદ્ધ આશ્રમમાં પાતાનું આસન કરેલું છે-તે આ આનંદાશ્રમ છે

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠાંક
૧	શ્રીસદ્ગુરુપ્રાર્થના.	૧૪૬
૨	શ્રીનાથવચનામૃત.	૧૫૦
૩	શ્રીનાથમહેશ્વરનો પાટોત્સવ	૧૫૧
૪	“ પૂજ્ય પ્રતિમાછત્રે ”.	૧૫૫
૫	શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર.	૧૫૫
૬	પરચુરણ બેટ.	

—:૦:—

લવાજમસંબંધી જરૂરી નોંધ

કાગળની અસલ મોંઘવારીમાં ચાલુ ૧૨મા વર્ષેના આંધારનો અંક પ્રસિદ્ધ થાય છે, માટે જે અંકુષકેળોનું લવાજમ બાકી હોય તેઓ પોતાનું લવાજમ જેમ અને તેમ વેળાસર મોકલી આપે એમ સ્મરણ આપવામાં આવે છે. ગ્રાહક રહેવાની ઇચ્છા ન હોય તેમણે અગાઉથી ના લખવા શ્રમ લેવો, એટલે ટપાલ તથા વી. પી. કરવાના શ્રમ ને ખર્ચમાં નકામું બિતરણ ન પડે.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, નવાગામ પોસ્ટ બીલખા-કાઠિયાવાડ.

—[*]—

જરૂરી

સૂચના:—લેખસંબંધી અને માસિકસંબંધી સર્વ પત્રવ્યવહાર શ્રી. વ્યવસ્થાપક આનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા (કાઠિયાવાડ) એ શિરનામે કરવો.

તંત્રી અને પ્રકાશક: શ્રી. મહારાણીવ્રત ગોકુળદાસ દેશાઈ, વેદાંતભૂષણ-માંગરોળ-કાઠિયાવાડ.
સહુતંત્રી: શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકર-શ્રીઆનંદાશ્રમ, નવાગામ-પોસ્ટ બીલખા ..

શ્રી ભગવતસિંહજી ઇલેક્ટ્રિક પ્રિંટર એન્ડ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.
માલિક, મુદ્રક: પારેખ દેવળચંદ કાનજીભાઈ, ગોંડલ.

શ્રીલક્ષ્મણમૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદરવરૂપ બ્રહ્મને બળુનાર ઠાઘથી પણ કય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત

પર્વ ૧૨ મું]

સંવત ૨૦૦૦-વૈશાખ

[અંક ૧૨]

શ્રીસદ્ગુરુ પ્રાર્થના

રાંગ-દાગ

- બ્રહ્મવેત્તા ગુરુચરણમાં, જલને તમારું હું રીસા;
આરત જાન બાણી કરી, ગુરુ આપશે બક્ષીસ. ૧
- ગુરુ બ્રહ્મા ગુરુ વિશ્વ છે, ગુરુદેવ મહેધર બાણ;
સદ્ગુરુ પરિબ્રહ્મ છે, એમ ભાળે વેદપુરાણ. ૨
- ગુરુધત્રી રે જ્ઞાન ઉપજે, ધાય મૂલ અવિધાનારા;
દ્વૈત કોઈ દરશે નહિ, નહિ સંઘામી નહિ કોઈ દાસ. ૩
- સદ્ગુરુથી મુખ પામીએ, પામીએ તે પંચકલેશ;
પંચજ્યોતિ રે પાંચે પ્રહિ, એ છે સદ્ગુરુનો દેશ. ૪
- આત્મ ગોપ પરમાત્મા, જુદા રહ્યા બહુ કાલ;
સાન કરીને સમજાવીયું, સદ્ગુરુ મળ્યા છે દલાલ. ૫
- પ્રાર્થ પ્રત્યે પરમાત્મા, દહું પંદરને અધ્યાય;
દાસ ગરીબ ફરતું નથી, તે પરમ ધામ હલેનાય. ૬

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન]

આ સંસારમાં મનને ધૈર્યશુક્ત રાખવાની બહુ અગત્ય છે. રોગઅસ્ત સગાંઓને માટે થોડું ઉપચારો કરી શકાય, ને તેમની સેવા કરાય, પણ મનુષ્યથી તેથી લિપ્ત બીજું શું કરી શકાય ?

સંસારમાં પ્રાપ્ત થતાં દુઃખો વિવેકી મનુષ્યના હૃદયમાં વૈરાગ્યની ઉત્પત્તિ ને વૃદ્ધિ કરે છે.

પરમાનંદરૂપ પરમાત્માના ધ્યાનમાં મનને જોડતા રહી તેને ખેદનો સ્પર્શ ન થવા દેશો.

અસંગ ને સમ્યક્દાનંદરૂપ આત્માને કોઈની સાથે કોઈપણ પ્રકારનો સંબંધ નથી. આ શાસ્ત્રસિદ્ધાંતને તમે તમારા મનમાં સ્થિર કરતા રહેશો.

સર્વજ્ઞ ને સર્વશક્તિમાન પરમાત્મા છે. જે મનુષ્ય પોતાનું અદ્વૈતજ્ઞપણું તથા અદ્વૈતશક્તિવાળાપણું ટાળવા ઇચ્છતો હોય તેણે તેમનું પોતાના સદ્ગુરુએ ઉપદેશ કર્યા પ્રમાણે સ્મરણ, ધ્યાન પ્રણામ ને પ્રાર્થનાવડે શ્રદ્ધાભક્તિથી આરાધન કરવું જોઈએ. જેમ જેમ તેના આરાધનનો પરિપાક થતો જાય છે તેમ તેમ તેનું અદ્વૈતજ્ઞપણું ને અદ્વૈતશક્તિવાળાપણું દૂર થતાં જાય છે.

પ્રથમ તમારા મનના નિરર્થક આવેશોને વશ કરવાનો તથા શ્રદ્ધા વધારવાનો પ્રયત્ન કરશો. પછી જે સમર્થ મહાપુરુષના વચનમાં તમને શ્રદ્ધા પ્રકટે તે મહાપુરુષને શરણે જઈ તેમને સદ્ગુરુ સ્થાપી તેમની આજ્ઞા પ્રમાણે સ્વકર્તવ્ય કરશો તો તેનું પરિણામ સારું આવશે એમ જણાય છે. અયોગ્ય ઉતાવળથી લાલ થતો નથી.

શ્રદ્ધા રાખી ઉભંગપૂર્વકે મનના તથા ઇન્દ્રિયોના બાહ્યવેગો પાછા વાળવાનો પ્રયત્ન ચાલુ રાખવાથી તે અભ્યાસના પરિપાકે દશ્યની તૃષ્ણાની નિવૃત્તિ થઈ આત્માના અતિશીતલ સ્વરૂપનો અનુભવ થાય છે.

પ્રાણિપદાર્થો મિથ્યા છે, ને તેમાં અસ્તિ, ભાતિ ને પ્રિયરૂપે રહેલું બ્રહ્મ સત્ય છે, આવો વિચાર રાખ્યા કરવો તે વિવેક કહેવાય છે. તે વિવેક દૃઢ થવાથી દશ્ય પ્રાણિપદાર્થમાં રહેલા રાગની નિવૃત્તિરૂપ વૈરાગ્યની પ્રાપ્તિ થાય છે. વિવેક-વૈરાગ્યની દૃઢતા થવાથી મનોનિગ્રહ તથા ઇન્દ્રિયનિગ્રહ કરવાનું બલ પ્રાપ્ત થાય છે. મનના સ્વરૂપના વિચારથી ને શરીરના વિનાશીપણાના વિચારથી પણ મનની ચંચલતા દૂર થાય છે.

મન ઢોંગી મન મૂઠ છે, મન છે મહામસ્તાન;

વશ વર્તે તો મિત્ર છે, નહિ તો શત્રુસમાન. ૧

“મસ્તકસ્થાયિનં મૃત્યુંં યદિ પદ્યેદયં જનઃ ।

આહારોપિ ન રોચેત ક્ષિપ્રાત્યા વિમૂતયઃ ॥ ૧ ॥

(જો પોતાના માથા ઉપર રહેલા મૃત્યુને આ માણસ જુએ તો તેને

આહાર પણ ન રુચે, તો પછી બીજાં સુષો ન રુચે તેમાં શું કહેવું ?)

આસપાસના સંયોગોનો ને પ્રયોજનનો પૂરતો વિચાર કરી મનને હંકરદિત ને સરસ રાખવું જોઈએ, હક કે દુરાચલ તમોશુનો ધર્મ હોવાથી તે મનુષ્યના અંતઃકરણના સાર્વિક પ્રકારને મંદ કરે છે

મનને વશ રાખવાથી ઇદ્રિયોની પ્રસન્નતા ને શરીરનું આરોગ્ય સચવાય છે, ને પરમાર્થનાં સાધનોનું તથા પ્રાપ્તવ્યવહારનું સારી રીતે સેવન કરી આનંદમાં રહી શકાય છે. (આહુ)

—[૦]—

શ્રીનાથમહેશ્વરનો પાદોત્સવ

[લેખક — શ્રી. અભિશંકર ત્રિભુવન ભટ્ટ-મુરત]

.....પાદપૂજન-પાદુકાપૂજન-પ્રતિમાપૂજન.....

પાદ એટલે ચરણકમલ, ભક્તની સીધી નજર પ્રશુના-સદ્ગુરના ચરણકમલપર પ્રથમ પડે છે. મોટાઓના ચરણકમલમા આદિઅનાદિથી આદરશુદ્ધિ-પૂજ્યશુદ્ધિ ચાલી આવે છે. સંતાન માતાપિતાની, નાનોભાઈ મોટાભાઈની, શિષ્ય પોતાના તારણહાર સદ્ગુરની ચરણવંદના કરે છે. સમાજમાં પણ “પગેલાગવું” “પાયલાગવું” આ શબ્દપ્રયોગ પ્રચલિત છે. એનો અર્થ ચરણવંદના છે. ચરણરૂપની કરવાની પ્રજ્ઞાવિ પણ પ્રાચીનકાળથીજ ચાલી આવી છે. એથી ભક્તની ભગવદ્પાદમાં શ્રદ્ધા હોય તો તે કદ્યાપ્રકારી છે; પરંતુ ભક્ત દ્રવ્ય શ્રદ્ધા રાખીને બેસી રહે તો તે ચાલે તેમ નથી, એને તો શ્રદ્ધાની આગળ પણ કાળું કરવાનું છે. કોઈ ભલે એની શ્રદ્ધાને ધોપયુક્ત સમજે યા પ્રશસનીય સમજે તોપણ ભક્તને તેની સાથે કંઈ લેવાડેવા નથી.

ભગવદ્પાદસેવન:—જેની રીતે સિપાઈઓનો કાયદો લુટો છે તેવી રીતે ભક્તનો કાયદો પણ લુટો છે. ભક્તિશાસ્ત્ર એ તેના કાયદાનું પુસ્તક છે. એ કાયદામાં ભક્તને માટે નવ પ્રકારની આવશ્યકતા બતાવવામાં આવી છે.

“શ્રવણં^૧ કીર્તનં^૨ વિષ્ણોઃ^૩ સ્મરણં^૪ પાદસેવનં^૫ ।

અર્ચનં^૬ ઘંટનં^૭ દાસ્યં^૮ સર્વ્યં^૯ આત્મનિવેદનમ્ ॥”

જેમાં એક ભગવદ્પાદસેવન પણ છે પાદસેવન કર્યાવિના ભક્તની ભક્તિ પરિપૂર્ણ થઈ શકતી નથી, તેથી પ્રત્યેક ભક્ત ભગવદ્પાદસેવન-સદ્ગુરુપાદસેવન કરે છે. સદ્ગુરના ચરણકમલમાથી અને હસ્તકમલમાંથી વિદ્યુતકંટ સ્પર્શદાન આપણામા પ્રવેશ કરે છે તેઓશ્રીના વરદહસ્ત આપણા શિરપર સ્થિત થવાથી એ દ્વારા જોશાણુ થવાથી વિદ્યુતપ્રવાહ દેવીપરમાણુઓ-દેવીશક્તિ આપણામા દાખલ થાય છે, પણ એ ભગવદ્પાદસેવનનો વિધિ શું ? ભગવદ્-પાદસેવનના ચાર પ્રકાર છે.

૧ પાદચિહ્ન ધારણ કરવું, ૨ પાદપૂજન કરવું, ૩ પાદોદક-અરધ્યામૃત સેવન કરવું, ૪ પાદુકાપૂજન કરવું.

પાદચિહ્નધારણ:—શાસ્ત્રમાં આજ્ઞા છે કે વિષ્ણુભક્તે ભગવદ્પાદનું ચિહ્ન ધારણ કરવું. પાદચિહ્ન ધારણ કરવા માટે શરીરમાં મુખ્ય-પવિત્રસ્થાન મસ્તક છે માટે લાલપ્રદેશમાં શ્વેત મૃતિકા, ગોપીચંદન, કંકુ, ચંદન આદિવડે એ ચિહ્ન ધારણ કરવામાં આવે છે. શ્રીવિષ્ણુપુરાણ આદિમાં પણ કહ્યું છે કે એ ભગવદ્પાદચિહ્ન ધારણ કરવાથી અભ્યુદયનીજ કેવળ પ્રાપ્તિ નહિ પણ ઉપરાંત નિઐયસ્તી પ્રાપ્તિમાં પણ એ ચિહ્ન સહાયકૃત છે. કેટલાક એ પાદચિહ્ન ધારણ કરતાં શરમાય છે, પોતાના મુખમંડલની શોભામાં ન્યૂનતા આવવાની ખીક રાખે છે પણ તેઓ એમ કરવામાં શાસ્ત્રની આજ્ઞાનું ઉલ્લંઘન કરી રહ્યા છે. “આપણે જ્ઞાના છીએ?” એ બતાવનારું એ ચિહ્ન છે. સિપાર્છ પોતાનો બિલ્લો દેખાઈ આવે તેવે સ્થાને ધારણ ન કરે તો તે સમ્મતે પાત્ર હરે છે. ખંડિયા રાજાનો સિપાર્છ ચક્રવર્તી રાજાના સિપાઈને તેના બિલ્લો ભેટાંજ બહુ માન આપે છે અને પોતાના કરતાં તેનામાં શ્રેષ્ઠતા માને છે. એ બિલ્લો ન હોય તો સિપાર્છની ઓળખાણ નથી પાતી, ભગવદ્પાદચિહ્ન એ ભક્તનો બિલ્લો છે. શાસ્ત્રીય વિષયમાં કોઈને પણ મનસ્વી રીતે ફેરફાર કરવાનો અધિકાર નથી. મંત્રકારદ્વારા સંસ્કૃત થયા આદ-દીક્ષા ગ્રહણ કર્યા પછી-દીક્ષિતનો દર્શાવ મળ્યા પછી એ ચિહ્ન ધારણ ન કરવું એ અનુચિત છે.

પાદપૂજન:—ભગવદ્ભક્તને ભગવદ્પાદપૂજન કરવું પડે છે. આજે પણ અનેક મંદિરોમાં ભગવદ્પાદચિહ્નનાં દર્શન થાય છે. ઘણાં શ્રદ્ધાળુ ભક્તોની નિષ્ઠા એ પાદચિહ્નમાં લાગી જાય છે. અને ભગવાનના સ્વરૂપનું ધ્યાન લૂહીને તે પાદચિહ્નનું ધ્યાન કરવા લાગે છે. મહાત્માશ્રી ૧૦૮ ગોરવામીશ્રી તુલસીદાસજી શ્રીરામચરિતમાનસમાં ગીધના પ્રસંગમાં કહે છે કે:—

“આગે પરા ગીધપતિ દેખા, સુભિરિત રામચરનચિહ્ન દેખા.”

ભગવાન રામચંદ્રજીએ આગળ ચાલતાં ગીધપતિ જટાયુને પડેલો જોયો. તે ભગવાન રામચંદ્રજીના ચરણકમલનું સ્મરણધ્યાન કરી રહ્યો હતો કે જે ચરણાવિંદમાં ધ્વજ, મુલિશ (ધન્ડનું વજૂ) આદિ મંગલ દેખાં ચિહ્ન છે.

વિભીષણનાં પ્રસંગમાં પણ પદસંબંધી નિજાની રૂપરેખા જણાઈ આવે છે. મહાત્મા વિભીષણ રાવણ પાસેથી અપમાનીત થઈ ભગવાન રાધવેન્દ્રના શરણમાં જાય છે ત્યારે વિચાર કરે છે કે:—

“દેખી હું જાઈ ચરન જલ જાતા, અરૂન મૃદુલ સેવક સુખદાતા.
જે પદ ધરસિ તરી રિધિ નારી, દંડક કાનન પાવનકારી.
જે પદ જનકમુતા ઉર લાયે; કપટ કુરંગ સંગ ધર ધાયે.
હર ઉરસર સરોજપદ જેઈ; અહોભાગ્ય મૈ દેખિહું તેઈ.”

“જિનહુ પાચનહુ કે પાદકનિહુ, ભરત રહે મન લાઈ
તે પદ આજ વિલોકી હું, ઇનહુ નયનનિહુ અખ જાઈ.”

હું જાણે ભગવાનનાં કામલ અને લાલગુલાબી રંગનાં સુંદર ચરણકમલોનાં દર્શન કરીશ, કે જે ચરણકમલો સેવકોને સુખ આપવાવાળાં છે. જે ચરણોના સ્પર્શથી નિપિપતિ અહસ્યા તરી ગઈ અને આખું દંડકવન પાવન-પવિત્ર-તીર્થધામ બની રહ્યું તે ચરણકમલનાં આજે હું દર્શન કરીશ.

કનકમૃગની પાછળ દોડતા શ્રીરામચંદ્રનાં ને ચરણકમલો શ્રીબંતરીએ જોઈને તે હૃદયમાં ધારણ કરી રાખ્યાં છે, અને ને ચરણકમલ માસાત શિવજનાં હૃદયપી સરોવરમાં મિરાજે છે તે ચરણકમલોનાં આજે હું દર્શન કરીશ એ મારું અહોભાગ છે.

ને ચરણયુગલની પાદુકાઓમાં શ્રીમન્તજીએ પોતાના મનનું સંકલ્પ કરી રાખ્યું છે, એ ચરણકમલનું આજે હું મારાં નેત્રોવડે સાક્ષાત્ દર્શન કરીશ.

શ્રીમન્તજીએ પણ શ્રીરામચંદ્રજીને નમવા મથા સારે,

“ ચરન રેખ રત્ન આભિહસાર્થ ”

શ્રીરામચંદ્રના ચરણચિહ્નની રત્ન આંખે અગ્રી.

શ્રીકૃષ્ણાવતારમાં જોઈશું તો કન્યાગાઓ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણચંદ્રના ચરણકમળનું જ ખ્યાન કર્યા કરતી હતી. રામલીલાના પ્રમંથમાં ત્યારે ભગવાનની બંસીનો નાદ મોંઝળી ગોપબાળા ભગવાનની પાને મર્દ સારે ભગવાને તેમને ગોકુળમાં પાછા જવાનો આદેશ કર્યો ત્યારે તેઓ કહેવા લાગી કે—

પાદો પદં ન ચલતસ્તવ પાદમલાદ્

યામઃ કર્થ મજમયો ફરવામ કિં ધા ।

અમારા પગ આપના ચરણકમલ પામેથી એક કદમ પણ આગળ ચાલતા નથી તો પછી અમે કરી રીતે ત્રગ્ધાં જઈએ? અને જઈને કરીયે પણ શું?

કેમના મોહલેલા અદુરજ ત્યારે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણચંદ્રને સેવામાં જોકુળમાં આવ્યા ત્યારે એમના હૃદયમાં પણ એવો ભાવ પ્રકળ્યો હતો કે—

“ મત્સ્યાસા ને પદકમલ રહી સદા ઉર સાર્થ

તેહિ પદ આલુ વિદોઁકિહીં દન નયનસેં જાઘ. ”

પાદોદક-ચરણામૃતસેવનઃ—ભગવદ્દાસચિહ્નની પૂજા કરી લેવાયીજ ભક્તાનું કાર્ય સમાપ્ત થતું નથી. એથી આગળ પણ કંઈ કરવાનું હજી બાકી છે અને તે પાદોદક(ચરણામૃત)સેવન.

ભક્તજોડો ભગવાનના પાદચિહ્નને ધોઈને રનાન કરાવીને તે જલનું આચ્છન્ન કરે છે. એ પાદોદકસેવનની પ્રથા બહુ જૂની છે. દેવયુગમાં પણ એ પ્રથા માલમ પડે છે. ભગવાન લામનજી બંધિરાજપાસે આવી પોતાનું ત્રિશૂલ જતાવી પોતાના ચરણોદ્ધાર આપું જગત માપી લીધું ત્યારે શ્રીષ્ટજાજીએ શ્રીલામનજીનું પાદોદક લીધું હતું. જારતવર્ષમાં પતિતપાવની ગંગાજીએ બ્રહ્માજીદ્વારા તૈયાર થયેલું ભગવાન શ્રીવિષ્ણુનું પાદોદક છે. ભગવતપાદોદકના માહાત્મ્યનું જોટલું વર્ણન કરવામાં આવે તે બહુ ઓર્થજ છે.

ભગવાનના ચરણપરથી એ પાણી પાણી નથી રહેતું પણ એ દિવ્ય જલ બની જાય છે. આ ત્રિપથગમિની ગંગાના વૈજયનું વર્ણન કરતાં શ્રીવ્યાસમગવાને, તો જોટલે- સુધી કહ્યું છે કે વીધકરનું સ્થાન રમચાન છે, મુગ્ધી માળા ધારણ કરતાંમાં તેમને પ્રેમ છે જતાં તે શિવ કલ્યાણકારી કહેવાય છે કારણ કે તે ભગવાનના પાદોદક (શ્રીગંગા)નો પ્રભાવ છે. શ્રીવમુનાચાર્યજીએ પણ એમજ કહ્યું છે કે—

“ પાદોદકેન સ શિવઃ સ્વશિરોમુતેન ”

લાં રામનવમીના દિવસે ગુરુદેવનું પૂજન થતાં બેટના. હા. શ્રી. જમશેદજી પે. ગોળવાળા-સાકીમ. રૂ. ૨૫-૦-૦ શ્રી. દ્વારકાદાસ બેતરી-કરાંચી. રૂ. ૧૦-૪-૦ શ્રી. નેણેસી લલા-કચ્છનું દીવળી તરફથી બેટ. રૂ. ૧૦-૦-૦ શ્રી. અંબાશંકર લાઈશંકર ત્રિવેદી-બેરાવરનગર.

ભોજનો:—રૂ. ૩૪-૧-૬ શ્રી. જગનલાલ વાલજી-ગમનનગર. રૂ. ૩૦-૦-૦ શ્રી. અમયાલાલ જગજીવનને લાં માણસામાં સમાધપારાયણ થતાં તે નિમિત્તે ભોજન હા. શ્રી. મંગળદાસ માધવલાલ વ્યાસ. રૂ. ૨૫-૪-૦ શ્રી. રાજકોટવાળા લગવાનજી બેચરના આત્મકલ્યાણાર્થે ભોજનના.

થાળ:—રૂ. ૧-૪-૦ પટેલ પુત્ર હંસરાજ-લીંછણ. રૂ. ૫-૦-૦ શ્રી. હર્ષદરાય મકારાણીદાસ દેશાઈ-માંગરોળ (૨ થાળ.) રૂ. ૫-૦-૦ શ્રી. ગોરધનદાસ હીરજી ચંદારાણ. રૂ. ૨-૦-૦ શ્રી. અંમલાલ તુલગરામ-જયસરદારા જડવ બહેનના પિતાના આત્મકલ્યાણાર્થે. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. હર્ષિલાલ ધનેશ્વર-ધોરાજી. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. અમયાલાલ જગજીવન શાહ-મુંગઈ. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. બાણુભાઈ હરજીવનદાસ-ઉદવાડા. રૂ. ૧-૪-૦ બેન હીરાજીમ્મી બાણુભાઈ તત્તા. રૂ. ૫-૦-૦ શ્રી. વકીલ જગનભાઈ-બેરાવળવાળા તરફથી શ્રી. નારણદાસ આણંદજી કાપડીયા-ખીલખાવાળા મારફત-હા. શ્રી. અંબાશંકર નાનજી બેશી. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. બળવંતરાય કાનજી પાકે-લીંછીયા. રૂ. ૧-૪-૦ શેઠ હરખર્ચદ લક્ષ્મીચંદ શાહ-જૂનાગઢ. રૂ. ૫-૦-૦ શ્રી. ગોરધનદાસ જડવજી-સમઢીયાળા (૪ થાળ.) રૂ. ૧-૪-૦ શાસ્ત્રી શ્રી. શિવલાલ બેચરલાલ-ઢાંક. રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી. નરભેરામ જમિમતરામ દોશી-પાટણ (૨ થાળ.) રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. રાજકોટવાળા શ્રી. લગવાનજી બેચરભાઈ. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણ તરફથી તેમનાં પૂજ્ય માતૃશ્રીના આત્મકલ્યાણાર્થે. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. રામસિંહજી રાખગસિંહજી-કુંતિયાણા. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. ચતુર્ભુજ ભીમજી-પોરબંદર. રૂ. ૧૦-૦-૦ શ્રી. ઇચ્છારામ કૃષ્ણદેવ-સીગમ (૮ થાળ.) રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. લાલજી શ્રીણુભાઈ-જૂનાગઢ. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. કેશવજી શ્રીણુભાઈ-જૂનાગઢ.

—[*]—

શ્લેષજનક અવસાન

રાજકોટનિવાસીસદ્ગત શ્રી. લગવાનજી બેચરભાઈ પૂજ્યપાદશ્રીપ્રતિ લકિતલાલ ધરાવનારા હતા. તેમણે પૂજ્યપાદશ્રી પ્રણીત ગ્રંથોનું સારું અવલોકન કરેલું, ને તેથી પૂજ્યપાદશ્રીના દિગ્ગ ગ્રંથોનું મહત્વ સમજી તેમણે તે પુસ્તકોની ત્રણ ત્રણ પ્રતિઓ ખરીદી પોતાની ત્રણ પુત્રીઓને તે પુસ્તકો દાયજનમાં આપ્યાં હતાં. તેમના આત્માને શ્રીસદ્ગુરુદેવ પરમશાંતિ આપવા કૃપા કરે!

—[*]—

સનાતનધર્મપ્રવૃત્તિ

જૂનાગઢનિવાસી શેઠ હરખર્ચદ લક્ષ્મીચંદ શાહે વૈશાક સુદિ ૩ના દિવસે પોતાને લાં જૂનાગઢ વલ્લુક મકાનનવંદીમાં બહુ શ્રદ્ધાસંકિતથી હોમાત્મક વિષ્ણુયાગ કર્યો હતો. તેમણે આનંદાશ્રમનાં પૂ. શાસ્ત્રીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓને આમંત્રણ આપી આ સતકાર્યમાં યોગ્યતા હતા. ને યજ્ઞની પૃષ્ઠાકૃતિ થયા બાદ હોમોદરકુંડે અવગૃહસ્થાન કરવા સૌ ગયા હતા. નિસ સાંધાએ લગવતકીર્તન ને ધૂન પણ થતાં હતાં.

—[*]—

પરચુરણ મેટ

[ચૈત્રમાસ]

- ૫-૦-૦ શ્રી. વિશ્વનાથે કવિદાસ સુક-
કુંડલાવાળા તરફથી વસ્ત્રનિમિત્તે મેટ
- ૧-૭-૦ ડા. ઉમેદભાઈ વી. પટેલ કરમસદ
અખંડીપકના
- ૨૪-૦-૦ સદ્ગત મનુભાઈ માણેકલાલ ચંદ્રરાણાના
આત્મકથાણાથે અખંડીપકના શ્રી.
માણેકલાલ નાનજી ચંદ્રરાણા તરફથી
સં. ૧૯૬૮-૬૯ જે વર્ષના મીત્રી
મુદ્રજી ડાહ્યા પાસેથી આવ્યા તે.
શ્રી મનવમીના દિસે પૂજ્યપાદશ્રીનું પૂજન
ચતાં મેટના:—
- ૧-૦-૦ શ્રી. અંબાદેવ ભાઈશંકર ત્રિવેદી
- ૦-૮-૦ બહેન જોશીભાઈ મૂળજી-લાલજી
- ૦-૪-૦ શ્રી. કુરુમનદાસ હરજી
- ૦-૨-૦ શ્રી. શાંતિલાલ કરશનદાસ
- ૦-૪-૦ શ્રી. કૃપાચંદર જ્વરામ ભટ્ટ
- ૦-૪-૦ શ્રીમતી કર્ણુરમેન
- ૦-૪-૦ ધ્વ. બલદેવકાશજી
- ૦-૪-૦ સાચી દયારામ મૂળજી
- ૦-૮-૦ શ્રી. ગંગામેન મૂળજી-હાંબુજી
અખંડીપકના
- ૨-૮-૦ શ્રી. હર્ષરાય મહારાણીદાસ દેશાધ
અખંડીપકના
- ૦-૧૪-૦ વંચવીમાં રામનવમીના પૂજન મેટના
હા. કાનજી પુરોષોત્તમ દવે
- ૦-૮-૦ ચિ. શાંતિલાલ કરસનદાસ-જૂનાગઢ
- ૦-૪-૦ મોજીદાસ આશ્રમમાં પરચુરણમેટ
- ૧-૦-૦ શ્રી. પ્રમુદચંદ્ર ભીમદંડર-મોજીદાસ
- ૦-૧-૮ પરચુરણ
- ૦-૨-૦ શ્રી. અંબાદેવ નાનજી જોશી
- ૧-૧૪-૦ „ માનસિક નૃસિંહ દાગેર
નિલદાનના
- ૨-૧૨-૦ ચિ. કુસુમ, વિદુ. મધુ આદિ બાળકો
હા. શ્રી. બાળુભાઈ હરજીવન

- ૮-૦-૦ સદ્ગત શ્રી. ભાઈલાલ નાનાલાલ
ચાંતિક-અમદાવાદ માસિક યાગમટેની
રકમ
- ૦-૧-૦ શ્રી. દીવાળીમેન
- ૧-૦-૦ શ્રી. માલદેવ રાણાભાઈ
- ૦-૧૦-૦ „ કેશવજી શ્રીશાભાઈ
- ૦-૮-૦ „ લાલજી દેવરાજ અખંડીપકના
- ૦-૬-૮ „ દામોદર મૂળજી અખંડીપકના
- ૨-૦-૦ શેઠ હરખચંદ લક્ષ્મીચંદ શાહ-જૂનાગઢ
- ૨-૦-૦ શ્રી. કેશવલાલ જોશીલાલ-મજીદીયા
તરફથી તેમના પુત્રની જન્મમિતિના
મેટના
- ૫-૪-૦ શ્રી. કપ્પુલસ શ્યામજીનાં ધર્મપતિન
કરાંચી
- ૧-૦-૦ શ્રી. પુરુષોત્તમરાય અંતરરાય-માંગરોજ
- ૦-૪-૦ „ ગોવિંદજી પ્રાગજી-ડોળાસા
- ૨૦-૧૨-૦ શ્રીઆનંદાશ્રમ-સુમુક્ષુમંડળ-મુખર્ષમાં
રામનવમીનિમિત્તે શ્રીગુરુદેવનું મહા-
પૂજન ચતાં મેટના હા. શ્રી. શેઠ
દામોદરદાસભાઈ
- ૨-૦-૦ શ્રી. હર્ષરાલાલ પોપટલાલ-જૂનાગઢ
- ૭-૦-૦ „ ચીમનલાલ નરોત્તમદાસ „
- ૦-૮-૦ „ શિવલાલ બેચરલાલ સાચી
અખંડીપકના
- ૦-૫-૦ „ ભરતલાલ વિશ્વનાથ-ટાણાકર
- ૫-૦-૦ „ દારકાદાસ ખેતસી-કરાંચી
નિલદાનના
- ૧-૪-૦ „ મનમુખલાલ દામોદર-મીતાપુર
- ૧-૮-૦ „ નરભેરામ જમિયતરામ-પાટણ
અખંડીપકના
- ૮-૮-૬ કરાંચી આનંદાશ્રમમાં આવેલી બે.
તા. ૧૦-૪-૪૪ સુધીમાં
હા. શ્રી. કૃ. સ્વા. કરાંચી
- ૦-૦-૬ પરચુરણ

કે સ્મરણુલકિતાના સરોથી ને, હૃદયના તાર સદાકાળ ઝલુઝલુદ કરે તો તેમાંથી પ્રશ્ન સંગીત સાધકને સિદ્ધ બનાવે. મુમુક્ષુને મુક્ત બનાવે, જીવને શિવ બનાવે. શ્રીનાથની સ્મરણુસંહિતાના સૂરા વગાડી વગાડી પ્રત્યેક સુભાગી પરમમંગલ જીવન-પ્રાપ્ત કે એટલીજ અન્યથેના.

શ્રીસદ્ગુરુદેવના સંસ્મરણોથી તાજ બનેલા અમે આનંદધામરૂપ આનંદાશ્રમમાં આવી પહોંચ્યા. અમારા જીવનનો એ સુદિવસ ધન્ય છે !

x

x

x

x

(અપૂર્ણ)

—[*]—

શ્રીઆષાઢી પૂર્ણિમાનો શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજનમહોત્સવ

તથા આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ

(સ્થલ: શ્રીઆનંદાશ્રમ)

ગયા નવેશ માસના અંકમાં જણાવ્યા પ્રમાણે આષાઢ સુદિ ચૌદશ, પૂર્ણિમા ને વદિ એકમ એમ ત્રણ દિવસપર્યંત શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્માશ્રીના મહાપૂજનમહોત્સવનો તથા તેને અંગે આધ્યાત્મિક સાધનક્રમનો સાર્વિક કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. આ મંગલ પ્રસંગનો લાભ લેવામાટે મુંબઈ, કરાચી તથા ગુજરાત કાઠિયાવાડમાંથી લગભગ બસો બંધુ-બહેનો આવ્યાં હતાં.

આષાઢ સુદિ ૧૩ ની રાત્રિએ શ્રવણમંદિરમાં નિયતસમયે સૌ એકત્ર થયાં હતાં, અને શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા, એમણે મહાપૂજનમહોત્સવ અને સાધનક્રમસંબંધી આવશ્યક વિવેચન કર્યું હતું.

આધ્યાત્મિક સાધનક્રમની યોજનાપ્રમાણે આ વેળા પછી ઉત્સવના દિવસોમાં પ્રાતઃસ્મરણ, જાગૃતકીર્તન, યોગાસનો, સ્નાનસંધ્યાદિ નિસ્કર્મ, વેદપાઠ, જપ-ધારણ-ધ્યાન, વ્યાખ્યાનપ્રવચન, શ્રીછટ્રમંત્રનો જપ આદિ ક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં આવનાર બંધુબહેનોએ યથાશક્તિ પ્રેમપૂર્વક ભાગ લીધો હતો.

આષાઢ સુદિ ૧૫ રાત્રિવારને દિવસે ૧૦ વાગે પૂન્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવના મહાપૂજનનો સમય હોઈ તે પહેલાં શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ સનાતનધર્મવિચાલયના વિદ્યાર્થીઓ તથા શાસ્ત્રીઓ આદિએ વેદમંત્રોના પાઠવડે મંગલાચરણ કર્યું હતું. સારખાદ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્માનું યોડશૌપચાર-વડે વિધિપૂર્વક મહાપૂજન કરવામાં આવ્યું હતું. પૂજનમાં વચ્ચે વચ્ચે શ્રીસદ્ગુરુપ્રશસ્તિઓ તથા ભાવમય ભજનો બોલાતાં હતાં. પૂજનકાર્ય સમાપ્ત થયા પછી-શ્રીમહારાણીદાસલાલજી લખેલા ને શ્રી. જયંતીલાલ ગોડુળદાસ કાનામંગલોરવાળાએ છપાવી પ્રસિદ્ધ કરેલા શ્રી ઉપદેશપ્રધાનલિના “જનતાના જીવનનું વંધારણ” નામના ૧૦૩મા અંકના ફેટલાક ભાગનું તથા પૂન્યપાદ સદ્ગુરુશ્રીપ્રણીત દોહરા “ઓનાથસુવોધમાલા” ના ફેટલાક ભાગનું વાચન કર્યું હતું, અવશિષ્ટ ભાગના અંકનું તથા દોહરાનું વાચન સાંજે કર્યું હતું.

સાધનક્રમના દિવસોમાં પૂન્યપાદ સદ્ગુરુદેવના નિર્ગમંદિરમાં છટ્રમંત્રના જપની યોજના પછી ચાલુ રાખવામાં આવી હતી, જેમાં લિલ્લ લિલ્લ બંધુઓએ અઢેક કલાક ધૂપદીપ-સાથે જપ કરવામાં યથાશક્તિ લાભ લીધો હતો.